

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Titulus VI. De Electione & Electi Potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

istius tenetur ad dispensationem in votis, in matrimonii Ordinumve impedimentis &c. quando ea ex iusta, præsertim necessitatis aut utilitatis publicæ, causa postularur, ut rectè observat Laiman *de Canon. cit. q. 8.* Unde, si ejusmodi postulatio à superiore, Papà inferiore, reiteretur, postulantes, etsi actio-

nem propriè dictam non habeant, officium tamen superioris implorare & petere possunt, ut recusantem ad postulationis admissionem compellat, *arg. c. Nullus 17. de Jure Patronat. Glossa in c. c. Bone 3. V. Gratia Panormit. ibid. n. 15. & Laiman n. 7.*

TITVLVS VI.

De Electione & Electi Potestate.

Postulatio Extraordinaria: Ordinaria autem magisque favorabilis & Germaniæ nostræ Ecclesiarum frequentissimò usitata ad Prælaturas Ecclesiasticas via est Electio: cujus Natura Formæque & electi Potestas præsentis Rubricæ subiectis Constitutionibus Apostolicis latè declaratur.

ARTICVLVS I.

De Electionis Natura.

SUMMARIUM.

1. Electionis varia significatio,
2. Et propriè acceptæ definitio.
3. Eâ persona Jure idonea,
4. Ad Prælaturas Pastorales vocantur:
5. Ad quas acceptata jus ad rem tribuit electio.
6. Electionis differentia à libera Collocatione:
7. A Nominatione in tractatu Electionis,

8. Et extra hunc factâ:
9. A Præsentatione,
10. Et Postulatione.
11. Electio & Vox, alia Activa, alia Passiva est.
12. Privatio Vocis in Capitulo in Rubrica de Activa est exaudienda.

Electionis nomen in Jure non eadem semper, sed variâ magisque aut minùs latè patentem habet significationem: & aliquando quidem quamcumque alicujus personæ, v.g. electoris, compromissarii, vel arbitrarii. *In causis 30. hac Rubric. & c. Cum specialis 61. de Appellat. imò etiam unius rei ex pluribus delectum denotat, Rubric. & text. ff. de Optione vel elect. leg. & leg. In alternativis 70. in 6.*

Ad personas etiam, earumque ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas vocationem, restrictum Electionis nomen transfariam: & primò quidem latissimè sumitur pro quacumque ad illa vacantia vocatione, approbatione & assumptione: & significatione sua non solum Electionem propriè

proprie dictam istiusque affinem & succedaneam Postulationem, sed Praesentationem quoque, Nominationem & ipsam Collationem liberam comprehendit; sic enim *c. Querelam 24.* presbyterum ad Ecclesiam elegisse dicitur populus. *Qui in quasi possessione juris presentandi clericum existeret*; sic electione praevia aliorum eligendorum nominatio electio vocatur *c. Quod sicut 28. pr. & c. Cum Ecclesia 31.* Episcopus elegisse perhibetur canonicos, qui in Ecclesia instituti collatione libera fuerunt. Secundò, late accipitur pro sola quidem personae idoneae, sed ad quamcunque dignitatem vel beneficium Ecclesiasticum vocatione facta per collegii suffragia & superioris legitimi confirmationem: quò modò *c. Dudum 22.* electio celebrata dicitur ad Praeposituram Ecclesiae Colocensis vacantem: & hodie quoque in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis ad Praeposituras, Decanatus, Officia &c. celebrari solent electiones, quae ab Episcopis confirmantur, Hostiens. *in Summa & Laiman ad Rubr. hic uterque n. 1.* Tertio demum, strictè & proprie Electionis nomine denotatur personae de Jure idoneae ad praelaturam seu dignitatem Pastoralem, in Ecclesia vacantem vocatione, per suffragia facta & confirmatione perficienda à superiore: quae secutà electus efficitur Ecclesiae caput & sponsus; quò modò sumitur Rubricà praesente & plerisque textibus ei subiectis.

2. Postremò hòc modò & strictè dicta electio est personae idoneae ad Ecclesiam vacantis dignitatem Pastoralem per suffragia Capitularium & aliorum, qui jus habent, vocatione canonice facta, & legitimi superioris auctoritate confirmanda, Glossa *in c. Unic. V. Vera de Postulat. pral in 6.* Hostiens. *cit. n. 1. cit. Laiman n. 2.* Vallens. *de Benefic. Lib. 1. tit. 3. n. 5. &*

Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 2.* quae ad vacantem praelaturam vocatione canonica dicitur, si facta sit secundum sacrorum Canonum praescriptum, eique nec defectus personarum eligentium aut ipsius electi, nec defectus formae aut aliud vitium valeat opponi: & contrà, si ei hujusmodi defectus aliquis opponi valeat, non Canonica usu communi, & minùs Canonica vocatur à Nicolao V. *Constitutione*, quae incipit *Ad sacram §. Item placet*, super Germaniae Concordatis edita *Calend. Aprilis 1447.* Unde

3. Patet primò, per Electionis Ordinariam viam vocari ad praelaturam non posse personam, quae non solum Naturalis aut Divini, sed Ecclesiastici etiam Juris, sive hòc introductò & praelaturae assecutioni obstantè impedimentò laborat; quòd talis Jure idonea non sit, ut dictum *ad Rubr. praeced. à n. 6.*

4. Patet secundò, eidem locum tantum esse ad Ecclesiam Secularem vel Regularem vacantem & viduam suo Pastore, qui cum ordinaria & generali, scilicet Episcopali vel quasi Episcopali jurisdictione toti Ecclesiae praesit: ut sunt non solum Episcopi, & his superiores Ordinis Episcopalis praelati: sed etiam Abbates, Praepositi, Priores Conventuales iisque similes permulti Regularium Superiores, & nonnulli etiam Praepositi seculares, Glossa *in c. Quia propter 42. V. Ecclesiis viduatis*, Tholosan. *de Elect. cap. 4. n. 2.* quantumvis enim Episcopalis Ordinis praelati Ecclesiarum suarum Sponsi magis proprie sint; propter vinculum Matrimonii Spirituales, inter ipsos & Ecclesias suas intercedentis, *c. Inter corporalia 2. pr. & c. Licet 4. pr. de Translat. Episc.* id tamen aliis quoque Regularium, & nonnullarum secularium Ecclesiarum praelatis, Ordinariam generalem & quasi Episcopalem jurisdictionem ob-

G g

nem obtinentibus accommodatur; quod etiam illorum obitu, renuntiatione, privatione hujusmodi Ecclesie viduari intelligantur, Sylvester *V. Electio 2. n. 2. & 3.* & Azor *p. 2. Instit. Lib. 6. cap. 14. q. 2.* Alia ratio est dignitatum, personatum & beneficiorum inferiorum; cum enim tales ejusmodi jurisdictionem ordinariam in Ecclesiis suis non obtineant, eorumque obitu Ecclesie pastore suo non videntur, eorum dignitates & beneficia Electiva proprie non censentur, licet personis idoneis pravia electione soleant conferri, Gloss. *cit. & in c. Sicut 21. V. Forma cit.* Sylvester *n. 3.* Azor *q. 5. & Pirrhing n. 1.*

5. Patet tertio, per electionem, communibus capituli suffragiis celebratam, eiq; accedentem acceptatione electi huic non in re, sed ad rem duntaxat sive praelaturam petendi jus acquiri; cum ei necessaria sit superioris confirmatio, qua jus illud roboretur, jusque in re & praelaturae quasi dominium acquiratur, Ant. de Butrio *in c. In nostra 32. de Rescript. a n. 25. & cit.* Laiman *n. 4.* Unde non solum ante electionis confirmationem beneficia ante obitum vacant & praelaturae, ad quam electio celebrata & acceptata est, administratio suscipi nequit, *c. Qualiter 17. & c. Avaritia 5. in 6.* sed huic etiam vel potius juri ad rem, per electionis acceptationem acquisito, liberè & superioris consensu non requisito, renuntiare electus potest, *arg. c. Ad audientiam 31. de Rescript. Glossa in c. Si electio 26. V. Renuntiat. in 6.* & si ante confirmationem decedat, praelatura non per ipsius, sed per praelati ante ipsum defuncti obitum vacabit, Selua *p. 3. de Benef. q. 1. n. 6.* & Laiman *cit. n. 4.*

6. Patet quartò perquam luculentè differentiae, quae inter Electionem ex una, & Collationem seu Provisionem

liberam, Nominationem, Praesentationem, atque ipsam etiam Postulationem ex altera parte, intercedunt. Differt itaque Electio

Primò à libera Collatione seu Provisione; cum enim ista quaedam donatio sit. *c. Quia diversitatem 5. de Concess. Præbend. & c. Consultationibus 4. de Donat.* sicut per donationis acceptationem jus in re & dominium rei donatae, *l. Absenti 10. ff. de Donat.* ubi Bruneman, *n. 2.* sic per liberam collationis beneficii ab Episcopo factae, & per provisionis Apostolicae de Praelatura acceptationem jus in re & quasi dominium beneficii vel praelaturae acquiritur collatio & provisio, *c. Si tibi absenti 17. de Præb. & dignit. & c. fin. de Concess. præb. utrobique in 6. Franc. in c. Si tibi cit. n. 3.* Gonzalez ad Reg. *l. gloss. 15. §. 1. n. 15. & 33.* & Garcias *p. 4. de Benef. cap. 2. n. 1.* Per suam autem electionis acceptationem, juxta antea dicta, ad rem tantum, sive confirmationem electionis & praelaturam à superiore petendi jus acquiritur electo; atque ibi circo, licet iste praelaturae, sive ad hanc quaesito juri, renuntiare liberè valeat, *c. Si electio 26. junctâ Glossâ V. Renuntiat. in 6.* per collationem tamen provisionis dignitate vel beneficio cedere per renuntiationem non valet sine consensu superioris, eam admittentis, *c. Admonet 4. de Renuntiat.* ubi Glossa *V. In consilio Pa. normit. n. 2.* & Fagnanus *n. 3.*

Secundò à Nominatione, quomodocunque facta. Quatuor enim eius sunt species: quarum primà in tractatu Capitulari, scrutinium & electionem præcedente, duo trèves tanquam ad praelaturae administrationem idonei & praelati digni proponuntur: à qua Nominatione Electio eò differt; quòd ista electionem tantum sit, jusque ad rem tribuat electo, Nominatione verò proponantur plures & horum nulli jus acquiratur, *c. Quia*

sicut 28. cuius pr. verba sunt, *Cum ex prima electione, que facta est de tribus & dicenda videtur potius nominatio, nihil juris acquisitum fuerit nominato: & propterea talis nominatio non impediatur, quominus electores suffragia sua in alium non nominatum conferre, eumque eligere possint*, Glossa in can. *Quanto* 10. *V. Relatio dist. 63. Panormit. in c. Quod sicut cit. n. 1. & Laiman in Rubr. n. 5.*

Alterâ in ipso electionis scrutinio singulorum eligentium suffragia & consensus in personam eligendâ secretò exprimuntur: quæ nominatio ipsa quoque ad prælaturam jus non tribuit nominato: cum per ipsam plerumque plures nominentur: & si unus tantum à majori parte & à Capitularibus planè omnibus ita nominetur, ei tamen ad rem, sive ipsam prælaturam, & confirmationem petendi jus non acquiratur ante sequentem electionem communem: cui accedente nominati & electi consensu spirituale matrimonium inter electum & Ecclesiam inchoatur, c. *Cum inter 21. hic & c. fin. de Translat. Episc. ubi Panormit. n. 4. Mandos. in Cancell. Reg. 32. n. 8. & Zerola Prax. Episc. p. 1. V. Jus ad rem §. 1.*

8. Tertiâ Nominatione Papæ vel alteri superiori proponuntur duo vel plures præ aliis idonei & meritis excellentes; ut ex iis eligat unum, qui Ecclesiæ præficiatur: sicut ex speciali privilegio Apostolico in Regno Granatæ Regi duos nominari, & ex his unum ab illo designari, testis est Covarr. de Sponsal. p. 2. cap. 3. §. 5. n. 9. Cujusmodi nominatione plus juris nominato non acquiritur, quam uni ex pluribus à patrono laico ad Ecclesiam vel beneficium præsentatis; ac proinde inter eam & electionem illud discriminis intercedit; quòd non, ut electio, de uno tantum fiat; & ejusmodi præsentationis instar jus ad rem absolu-

tum non tribuat nominato, Glossa in can. *Quanto cit. & Vallenf. cit. tit. 3. n. 7.* Quodsi ex privilegio aliòve speciali jure per nominationem superioris unus tantum, ab eo confirmandus aut instituendus, nominetur, nominatio rationem & vim habet præsentationis: cuius vim & effectum etiam habet nominatio, quâ unus nominatur vg. Titio, à quo is superiori instituendus præsentatur; cum tali casu à Titio facta præsentatio præcedentis nominationis executio esse videatur, ut rectè ad hanc Rubric. notat Pirrhing n. 4.

Postremâ à prælato vel alio ad Ecclesiam vel beneficium, monasterio vel dignitati suæ per unionem incorporatum, clericus idoneus, ut tanquam Vicarius perpetuus pro cura animarum approbetur, Ordinario diocæsano offertur. Quò modò facta nominatio ab electione fere, ut collatio libera, differt; cum per eam non ut per electionem & patroni Ecclesiastici præsentationem, ad rem duntaxat, sed in re jus, sive Vicariæ titulus & proprietas, sicut per collationem liberam nominato acquiratur: eamque sequens approbatio sive institutio non Collativa tituli, sed Authorizabilis sit, ut rectè observat & Rotæ decisione firmat Nicolarts *Prax. Benef. Tit. 1. dub. 7. §. 9.*

Tertiò Electio differt à Præsentatione; quia imprimis ista competere etiam laicis potest, can. *Pia 26. can. Quicumque 30. Sc. 16. q. 7. c. fin. de Conceff. præb. & c. Ex literis 7. de Jure Patronat. electio verò solis clericis, c. Ofius 2. c. Sacrosantia 51. c. Messana 56. Sc. Deinde; quia publicata electione jus ad prælaturam saltem remotum acquiritur electo; cum publicatò scrutinio electio revocationi non obnoxia, sed intimanda sit electo istiusque consensus requirendus, c. *Publicatò 58. ubi Glossa**

Gg 2

V. Varia-

V. Variare Laiman n. 1. & Fagnanus n. 36. non etiam per præsentationem; cum ista superiori jam oblatâ patronus laicus, prius præsentato alium addendò, variare queat, *c. Quòd autem 5. & c. Cùm autem 24. de Jure patr.* Ecclesiasticus autem saltem, quando jus præsentandi penes capitulum est, & hoc in præsentationem *vg. Titii capitulariter consensit,* ante præsentationem superiori factâ, Titio omisso, alium *vg. Caium* valeat offerre, *Laiman de Elect. pral. q. 14.* Demum; quia electio exigit Confirmationem: præsentatio verò Institutionem; cum per illam publicatam & acceptatam electo jus ad rem absolutè quæsitum sit: non etiam præsentato à patrono Ecclesiastico, ante præsentationem superiori oblatam: Si autem patronus laicus sit, ante ipsam superioris institutionem; quod ante hanc locus sit variationi, *c. Quòd autem 5. c. Cùm autem cit. Panormit. in c. Auctoritate 4. de Institut. à n. 6. & cit. Pirrhing n. 4.*

10. Quarto eadem differt à Postulatione, partim; quòd ista sit de persona Jure impedita: non etiam electio; & propterea in hanc consentire electus valeat absolutè: postulatus autem non nisi sub conditione admissionis, per viam dispensationis obtinendâ à superiore, Glossa *in c. Cupientes 16. §. fin. V. Consensum in 6. & Panormit. in c. fin. de Postul. pral. n. 11.* partim verò; quòd postulatio, cum jus ad rem postulato non tribuat, *c. Postulationem 5. Rubr. cit. gratiæ superioris innitatur,* Glossa *in c. Unic. V. Eligo eadem Rubr. in 6.* electio verò nitatur jure, per ejus canonicè factæ acceptationem quæsitò ad prælaturam; ut electus hanc & electionis confirmationem proposita Actione petere valeat; & si idoneus fuerit repertus, reijci sine injuria non possit; ideòque ipse confirmari, postulatus

verò admitti dicatur, *c. Scriptum 40. cit. Pirrhing n. 2.*

Electio sic declarata, usu trita & in Jure etiam fundatâ partitione, alia Activa & alia Passiva dicitur à Garcia *p. 3. de Benef. cap. 4. n. 15. & Barbosa de Canon. & dignit. cap. 16. n. 18.* quarum illa consistit in voce Activa sive jure suffragandi, vel ipsâ suffragatione in prælati electione: ista verò in capacitate Vocis passivæ, sive habilitate personæ non laborantis ullo defectu, de Jure impediente, quò minus ad prælaturam per ordinariam electionis viam euehat. Utraque, tam Activa quàm Passiva vocis & electio non solum in capitulares, sive eos, qui de Ecclesiæ gremio sunt, sed in extraneos quoque cadit. In quos autem, à *n. 16. 41. & n. 58.* latè discutitur. Hòc locò

Dubium est, de qua Voce excipiendâ sit privatio Vocis in capitulo, simpliciter & sine Activæ & Passivæ mentione, sive à Jure sive ab homine proposita. Ratio dubitandi obvia est; quòd ubi lex ejusque conditor & judex non distinguit, neque nos distinguere debemus, *arg. can. 1. ad fin. dist. 19. & De pretio 8. ff. de Publ. in rem alt. 20.* que idcirco privatio illa in dubio de Voce utraque, tam Passivâ quàm Activâ accipiendâ videatur: sicut, simpliciter propositâ suspensione, in dubio clericus sumpsit tam beneficium quàm officium publici, *arg. Clement. 1. & Extravag. de vna 4. inter com. de Privileg. defunctus Suarez disp. 25. de Censur. f. 2. n. 9. Laiman Lib. 1. tract. 5. p. 3. cap. 1. n. 2. Palman Tract. 29. disp. 4. p. 1. n. 3. & communis doctrina aliorum;* quòd indeterminate locutio æquipolleat universali, *Clement. 1. in c. Ut circa 4. V. Aliorum in 6. Tractatus Practic. V. Indefinita concl. 86. n. 1. & Menoch. Consil. 97. n. 154.* Verum

Verum, quia nomine Vox magis propriè Activa, quàm Passiva denotatur, ejus privationem, simpliciter & absolute proposita, in dubio ad Activam non male restringunt Garcias & Barbosa l. cit. eosque secutus Engel ad hanc Rubr. n. 2. cum; quod ea vocis privatio pœnalis & odiosa; ac proinde in dubio restringenda sit ad propriū vocis significatum; ut, cum à Jure vel homine imposita est privatio Vocis in Capitulo, Activa solum adempta intelligatur, arg. Reg. Odia 15. & Reg. In pœnis 49. in 6. tum verò; quod indefinitæ locutionis æquipollentiæ cum universali in odiosis & pœnibus locum esse, negent in contrarium allegati Tuschus n. 28. & Menoch. n. 155.

ARTICULUS II.

De Electoribus Capitularibus.

SUMMARIUM.

13. Electio pralatorum pro temporum varietate variis.
14. Decretalium Jure Capitulis competit.
15. Jusque in Germania stabilita est per Concordata.
16. Suffragium in illa non habent I. Impuberes,
17. Et sacro Ordine non initiati,
18. Tempore celebrandæ electionis:
19. Quò lapsò, si illo omnes careant, devolutio fit ad superiorem.
20. Suffragium habent sacro Ordine ante legitimam ætatem,
21. Etiam illegitimè, sed bona fide initiati.
22. II. Non eligunt absentes sine justa causa:

23. Ex justa absentes constituunt procuratores.
24. III. Suspensi:
25. IV. Hæretici & alii excommunicati:
26. V. Personaliter interdicti:
27. VI. Irregulares ex Celebratione in loco interdicto:
28. VII. Qui scienter elegerunt indignum,
29. Etiam ad pralaturam Episcopali inferiorem:
30. Nisi à ceteris admittantur:
31. VIII. Qui eligendi formam Jure statutam non servarunt,
32. Pro una tantum vice suffragio carent.
33. IX. Qui non elegerunt intra terminum illò præfixum.
34. X. Pralatos Regulares non eligunt Novitii:
35. XI. Conversi laici & similes:
36. XII. Proprietarii, transeuntes ad non-Mendicantes,
37. Et alii, voce privati Jure speciali.
38. Voce carens ex delicto invalidè eligit post,
39. Non ante sententiam:
40. Præsertim si illà privatus non sit ipso Jure.

Pralatos eligendi potestas non semper penes eosdem fuit; in primitiva enim Ecclesia Apostoli pleriq; à Christo accepta potestate, successores sibi constituerunt, can. fin. dist. 68. Ipsi sublati, Ecclesiæ Pastorum sive Episcoporum creatio & Episcopatum collatio fuit penes Romanos Pontifices, can. Omnes 1 dist. 22. à quibus cum tempore illos eligendi jus tacite, vel expresse diversis personis: & aliquando quidem Clero & populo simul permittum fuit, can. fin. §. Sed nec dist. 5. can. Gg 3 Episcopos

13.

Episcopos 13. can. Letis 26. can. Nasse 27. dist. 63. cit. Postmodum, sedis Apostolicæ indulgentiâ & speciali Privilegiô, Episcopos & ipsum etiam Romanum Pontificem nominandi potestatem Imp. aliisque supremis Principibus concessam, disertè habetur can. Adrianus 22. can. In Synodo 23. dist. cit. quorum tamen textus, ex fabulosis quorundam commentis in Decretum incautiùs à Gratiano relatos, & meritò suspectos, existimat Azor p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 3. §. Certè mibi.

Utrunque autem istud se habeat, posterioribus temporibus propter gravia incommoda & Ecclesiarum damna, Episcopos aliòsque Prælatos eligendi postulandique potestas Conciliorum Laodicensis & Sardicensis decretis à laicis ad Ecclesiasticas personas est revocata, can. Non est permitendum 6. dist. cit. & c. Osus 2. hinc: & postquam aliquandiu penes clericos & Religiosos universos fuit, can. Obeuntibus 33. dist. cit. Capitulis, tam Secularium quam Regularium Ecclesiarium, est concessa, c. 1. c. Cum terra 14. Sc. Capitulis, inquam, sive clericis & religiosis, cum ejusmodi Ecclesiæ prælato constituentibus unum corpus seu Collegium, c. Novit 4. De his que à prælat. ut Lib. 3. tit. 11. à num. 2. dicitur. Quibus maximi momenti ac præjudicii negotium committendi ratio justa fuit; quòd, cum regimen & gubernatio Ecclesiæ vel monasterii, istiusque rerum administratio tuitiòque pertineat ad prælatum, can. Nullam 18. q. 2. c. Edocteri 21. de Rescript. & c. Fraternalitatem 2. de Donat. qui cum canonicorum Collegio vel Regularium Conventu seu congregatione constituit unum corpus: cujus prælatus caput, illi verò membra sunt, c. Novit. cit. æquitati & humanitati consentaneum esse visum sit; ut prælatus ab ipso clericorum collegio & conventu Re-

gularium eligeretur, cum; quòd Ecclesiæ vel monasterii sui necessitates & utilitates, uti & qualitates ac merita personarum, quarum curæ & administrationi committi possit, ipsi melius quam alii perspectas habeant, arg. c. Quotiens 5. de Test. & attest. tum verò; quòd prælatus, quem ipsum Collegium vel Conventus concordibus studiis sibi elegit, majore amore ac fiducia suscipiatur, eique laubria præcipienti promptius pareatur, Vivianus in c. 1. cit. ubi Gonzalez n. 6. & Acan. Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 1. n. 1.

Ab hoc tamen etiam Jure cum tempore recessum est, propter lites ac discordias: quibus in dies magis magisque invalescentibus, cum electiones prælatorum sæpe non sine Ecclesiarum damno & scandalo fidelium perturbarentur ac protraherentur, Patriarchas, Primates, Archiepiscopos & Episcopos eligendi jus à Metropolitanis & Cathedralibus Capitulis avocatum, & dignitates illæ provisioni Apostolicæ reservatæ sunt, Extravag. Ad Regimen 13. inter com. de Prab. & dignit. & Cancell. Apostol. Reg. 2. exceptis tamen Hispaniæ, Galliæ, Poloniæ, Lusitaniæ & Sicilia Regnis: in quibus Episcopos nominandi vel præsentandi jus, privilegio sedis Apostolicæ, Regibus est permitillum, teste eodem Azor cap. 2. q. 3. cit. & Barbosa de Offic. & Potest. Episc. lib. 5. tit. 1. cap. 3. num. 27. excepta etiam Germaniæ nostrâ, in qua sola Archi- & Episcopos eligendi postulandique jus & vetus Consuetudo retenta & confirmata est per Concordata, inter Nicolaum Papam V. ex una & Fridericum III. Imp. & Germaniæ Ordinarios ex altera parte, inita & Romæ 14. Calend. Aprilis 1448. publicata. Et si verò novissimò hoc Germaniæ nostræ & antiquò etiam Decretalium Jure, eligendi jus penes Capitula sit, non tamen

tamen semper est penes omnes Ecclesiæ canonicos.

16. Et primò quidem ex istis jus suffragii in electione non habet impuberes, hoc est, minores quatuordecim annis; cum careant maturitate iudicii ad tanti momenti actum sufficiente, *c. Ex eo 32. pr. in 6.* & multò magis furiosi & amentes, quamdiu furor & amentia durat, *Glossa in c. cit. V. Discretione.* Eiusmodi autem mentis alienatione cessante, sive lucidi intervalli tempore, sicut ad Capitulares actus alios, sic etiam ad suffragium in electione ferendum admittuntur, *Tholosan. de Elect. cap. 8. n. 2. & Pirthing ad hanc Rubr. num. 26. in fine.*

17. Imò de Jure recentiore jus suffragii non habent quicumque, tam Regulares quam Seculares, in sacris sive majoribus Ordinibus, saltem Subdiaconatus, nondum constituti; uti & ii, qui dignitates, personatus, officia vel præbendas, certum Ordinem annexum habentes, pacificè obtinent, si iustò impedimentò cessante ad ejusmodi Ordinem intra annum non fuerint promoti, *Clement. 2. De acat. & qualit. & S. Synodi Trident. sess. 22. cap. 4. de Reformat.* Necessarium tamen non est, ut quis toto vacationis: sed sufficit, si electionis celebrandæ tempore in sacro Ordine sit constitutus; ut adèd, sicut post vacationem jam inductam adeptus possessionem Canonatus, sic etiam post eam sacro Ordine initiatus ad suffragium in electione ferendum sit admittendus, *Glossa in Clement. cit. V. Constitutus ubi Panormit. num. 9. & Baius de Elect. p. 1. cap. 17. n. 3.* licet, donec ejusmodi Ordinem consecutus sit, aliquem expectare intra juris terminum cæteri Canonici non teneantur; quia vis capitularis tota residet penes canonicos habiles: qui propterea intra terminum Juris celebrandæ electioni diem sibi opportunum præ-

18. figere, ad eamque procedere liberè possunt, *citr. Glossa & Panormit. num. 9. in fine.*

Dubium est de casu, quòd, Prælatu-
râ per Episcopi, Abbatis, &c. obitum aut
aliter vacante, nullus canonicus vel mo-
nachus in sacris constitutus reperitur.
Quò perinde, ut, si electioni celebrandæ
à jure indultum tempus lapsum jam esset,
prælati nominationem superiori compe-
tere, videri potest; quòd talis Ecclesiæ
vel monasterii non vacantis Prælati sine
ejusmodi canonicis vel monachis nego-
tia omnia solus expediat, *arg. c. Unici
Ne sede vac. in 6.* Sed, ut hoc ita sit;
quòd Ecclesiæ vel monasterii, canonicum
vel monachum in sacris constitutum non
habentis, potestas tota penes Prælatum re-
sudet: alia tamen ratio est superioris;
cùm enim Ecclesiæ vel monasterio vacan-
ti de prælati providendi potestas superi-
ori solum competat jure devolutionis,
ipsi terminus Juris, sive istò ad electio-
nem celebrandam indulti temporis lap-
sus, eoque facta devolutio expectanda, &
de Prælati Ecclesiæ vel monasterio pro-
videndum à superiore tum demum erit, si
ad suffragium in Capitulo ferendum Ju-
re requisitus Ordo non receptus, & ele-
ctio intra trimestre vel semestre non fue-
rit celebrata, *Glossa V. cit. Panormit. in
Clement. cit. n. 10.*

Dubium secundò est, an suffragium
in electione competat canonico, per viam
Apostolicæ dispensationis sacro Ordine
initiato ante legitimam ætatem. Ratio
dubitandi est; quòd *Clementina cit. in ca-
nonico Capitulari sacrum Ordinem ex-
poscens, in consequentiam etiam ad hunc
Ordinem requisitam ætatem exposcat;*
atque idcirco hac deficiente canonicus
suffragii jure careat, quantumvis sacro
Ordine per viam dispensationis sit initia-
tus; cùm dispensatio, tanquam Juris re-
laxatio

laxatio & odiosa, strictam exigit interpretationem, c. 1. §. *Ille vero, de Filiis presbyr. in 6.* & ab Ordine sacro ad vocem, sive jus suffragii in Capitulo, cujus non meminit, non porrigatur.

Verum; quia dispensatio interpretationis ita stricta non est, ut à principali ad accessoria, connexa & ab illo dependentia extensionem non patiat, arg. *Reg. Accessorium 42. in 6.* & canonico, ætatem ad sacrum Ordinem Jure præscriptam non habenti, ætatis defectus vocem non adimit ratione sui, sed solummodo ratione sacri Ordinis, ad quem ea requiritur: in canonico ad Ordinem hunc per dispensationis viam admissio nihil desideratur, quò minus ad vocem in Capitulo & ad electionis suffragium admittatur; cum remotò per dispensationis viam defectu principali Ordinis sacri, in consequentiam Ordini huic accessoriæ ejusque solius ratione requisitæ ætatis defectus remotus, & canonicus ad vocem in electione, aliòsque actus capitulares habilitatus intelligatur, ut cum Felino in c. *Postulasti 27. de Rescript. n. 1. 1.* & Covarruvia p. 2. de *Sponsal. cap. 8. §. 10. n. 8.* docent Suarez Tom. 4. de *Relig. lib. 2. cap. 4. num. 7.* Sanchez *Lib. 8. de Matrim. disp. 1. n. 23.* Ascan. Tamburin. Tom. 1. de *Jure Abbat disp. 5. §. 8. n. 10.* & Barbosa de *Canon. & dignit. cap. 37. num. 9.* Unde

21. Dubium tertium oritur de canonico, ad sacrum Ordinem ante legitimam ætatem illegitimè promotò; nam & huic in electione vox adstruenda videtur; quòd, cum non labore defectu sacri Ordinis ad hanc requisitæ ætatis defectus ei non obstat, hòc ipsò; quòd certa ætas in canonico non tam ad vocem in Capitulo, quam ad Ordinem sacrum recipiendum desideretur. Sed hac in re opus est distinctione; vel enim Ordinem illum ca-

nonicus bonà, vel malà fide suscepit? Si prius, & in ætate legitima se constitutum per errorem existimavit, in electione vox ei deneganda non est; quòd sit constitutus in Ordine sacro, ad vocem in Capitulo obtinendam requisito, *Clement. cit.* & quòd vox ei adempta sit, aliud Jus non extet. Si posterius & sacro Ordine initiatus est mala fide, ne ex iniquitate sua commodum reportet, contra Regulam, c. *Sedes 15. de Rescript. & c. Ex literis 2. §. fin. de Dolo;* sed, ut in eo, in quo deliquit, puniatur, c. *Literas 13. de Temp. Ordinat.* in temeritatis poenam Capitulari voce privari meretur; imò istà ipsò Jure privatus est ratione suspensionis, hujusmodi temerariæ Ordinis sacri receptioni impositæ, *Constitut. Pii II.* quæ incipit *Cum ex sacrorum edita 5. Calend. Decemb. 1461.* Ita *citt.* Suarez n. 7. & Tamburin. n. 10. De quo tamen non immeritò quis ambigat cum Panormitano *Clement. cit. n. 8. in fine;* quòd *citt.* Constitutione Piana lata suspensionis censura afficere videatur solum Ordinem sacrum temere susceptum; cujus solius usum adimendo suspensione vocem in Capitulo, quòd Ordinis actus non sit, non adimi, n. 24. statuetur.

Secundò, suffragium in prælati electione non habet canonicus Capitularis absens à loco electionis & , quò minus præsens & electioni interesse possit, firmitate aliòve, arbitrio boni viri, jullo impedimentò non detentus, c. *Quia propter 42. §. Illud autem junctà Glossa 17. Venire;* cum talis suffragium ferre non queat per literas; quia hoc etiam legitimè impeditis non permittitur, c. *Si quis jussu 46. §. Absens in 6.* cum, ut §. *lib. dicitur, vota non ante, sed in ipso sermone secretè & sigillatim cantumòdo exprimenda sint,* ex Constitutione Innocentii III, in Concilio Lateranensi edita & c.

Quia propter cit. relatâ, In electionibus tamen prælatorum Regularium, in quibus forma scrutini exacte non servatur, & schedulæ obsignatæ conjiciuntur in urnam, nihil obstat, quò minus ab infirmo aut aliâ legitime absente suffragium scriptum ad Capitulum mittatur, Laiman in §. Absens cit. n. 3. Neque etiam ita absens suffragium ferre poterit per procuratorem; cum ad id constitutum ex aliis Capitularibus admittere nemo teneatur, Panormit. in §. Illud autem cit. n. 1. & Sylvester V. Electio q. 3. n. 4.

23. Dixi autem, impedimentò non detentus; quia absens in loco, è quo ad electionem vocari de Jure debet &, quò minus compareat, infirmitate aliâve causa legitime impeditus procuratorem ad eligendum suo nomine constituere permittitur, arg. à contrario §. Illud autem cit. ut ibi notat Glossa V. Venire, & plenius tradetur à n. 99.

24. Tertio, suffragii jus in electione non habent suspensi. Non quidem à solo beneficio, Glossa in c. Cum Vintoniensis 25. V. Admiserant; quia electio spiritualis officii est actus. Neque etiam à solo Ordine; quia electio, licet in eligente sacrum Ordinem exigat, non tamen Ordinis, sed huic per accidens adjunctus actus est, Glossa in can. Presbyterum 18. V. Habere disp. 28. & Suarez disp. 26. de Censur. s. 4. num. 5. Neque etiam ab alio quodam officio particulari; quia suspensio, cum sit pœna, ab uno actu ad alium non est extendenda, Innocent. in c. Cum dilectus cit. num. 4. & Navarrus Manual. cap. 27. n. 160. Sed, vel expresse ab electione aut voce activâ: vel ab officio: vel ab isto & beneficio simul: vel etiam simpliciter neutrò expressò; quia talis ab utroque suspensus censetur, Gloss. in c. cit. V. A Suspensis. Innoc. cit. num. 4. Panormit. in c. Cum dilectus cit.

num. 18. & Passerinus de Elect. q. 10. à num. 88. ad eò; ut ab hujusmodi suspensis, utpote officii executione privatis, celebrata electio irrita sit ipsò Jure, secundum Gloss. cit. & in c. Cum dilectus 8. V. Suspensis de Consuet. Laiman ibi n. 6. & in c. Cum inter cit. n. 8. Alii verò, suspensis exclusis vel privatis, eligere non prohibentur; cum ad ipsos, quantumvis numerò pauciores, imò unum tantum, pro ea vice eligendi potestas tota devolvatur, c. Bone hic & c. Gratia. 2. de Potest. Prælat. Sylvester V. Electio cit. q. 2. disto 1. Barbosa in c. Gratia cit. n. 4. & Laiman n. 2.

Quarto, Hæretici, can. fin. 9. q. 1. & ceteri excommunicati: non quidem 25. minori, c. Illa 39. sed majori excommunicatione, per textum c. Constitutus 23. junctâ Glossâ V. Excommunicatis de Appellat. arg. c. Unici Ne sede vac. in 6. & arg. à contrario c. Illa cit. Ubi Panormit. num. 1. & Barbosa n. 6. Ratio est; quia hujusmodi excommunicati ab officio suspensi; ac proinde omni exercitio jurisdictionis & officii spiritualis actibus privati sunt, arg. c. Decernimus 8. de Sent. Excommunicat. in 6. ut electio eorum suffragiis celebrata, ipsò Jure irrita sit, arg. c. Unici cit. Suarez de Censur. disp. 14. s. 2. n. 6.

Quin, uno vel pluribus excommunicatis scienter admittis, ab aliis non censuratis celebrata electio irritanda à superiore, ut cum cit. Laiman de Elect. q. 26. in fine & aliis vult Palao tract. 29. disp. 2. p. 13. & verisimiliùs irrita est ipsò Jure, ut cum Navarro Consil. 1. de Elect. n. 2. sustinent Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. n. 56. Passerinus. cit. q. 10. n. 65. & Canonistarum sententia communis, teste Suarez de Censur. disp. 14. s. 2. n. 17. in fine, ubi, eam in praxi tenendam, ait. Eam autem ita irritam esse DD. cit. de.

Hh

sumunt

sumunt *exc. fm. de Procurat. & c. Ad probandum 24. de Sent. & re jud.* quorum textum priori repellitur procurator; quod ejus electio nulla fuerit, propter voluntariam admissionem quorundam excommunicatorum: posteriori irrita pronuntiat sententia, lata à iudicibus delegatis, quorum unus excommunicationis vinculo publicè fuit innodatus. Unde communis sententia, idem statendum, ait de electione, uno vel pluribus excommunicatis scienter admissis, celebrata; quod electio actus jurisdictionis imitetur & inter eos computetur, quatenus est actus cujusdam potestatis publicæ & ad commune bonum & Ecclesiarum regimen suò modò ordinata; atque idcirco, sicut sententia judicialis lata à pluribus delegatis, quorum unus excommunicationis vinculo publicè innodatus, sic & electio, admisso uno ea censurà ligatò, celebrata, irrita fit. Secus, & valida esset electio, si electorum unum ita excommunicatum ceteri probabiliter ignorarent: dummodo, seclusò ejusmodi censurati suffragiò, à majori sive plùs quàm dimidia reliquorum parte sit celebrata, Glossa in c. Si quando 9. V. Eodem in 6. ubi Gemina. n. 3. & cit. Passerinus n. 67.

Quintò, personaliter interdicti, c. 26. Inter cit. ubi Interpp. & alii DD. passim. Rationem Engel ad hanc Rubricam §. 1. n. 7. V. Interdictum reddit; quòd hujusmodi interdictum suspensionem importet, arg. c. cit. Uti etiam, qui interdictum Locale, in loco interdicto sine speciali privilegio celebrandò, temerè violarunt, c. Is qui 18. §. Is verò de Sent. excommunicat. in 6. Balfius Direct. Elect. cap. 19. §. 20. n. 1. & cit. Suarez disp. 34. f. 4. num. 17. ubi irregularitati, qua hujusmodi violatione inducitur, suspensionem §. cit. adjunctam ait.

Ad hoc tamen, ut hi & alii censu-

rati voce activà priventur, post Concilium Constantiense & à Martino V. 1418. in eo editam Extravag. quæ incipit *Ad evitanda scandala*, requiritur, ut nominatim & publicè denunciati, vel notorii clericorum percussores sint, vel saltem repellantur per exceptionem, Laiman *ibid.* q. 25. Neque obstat; quòd à dicto Concilio ullus favor aut gratia facta non sit ipsis excommunicatis, aliisque censuratis; quia electio activa non tam gratiam eligentium quàm utilitatem Ecclesie, & ad hanc electi prælati aliorumque fidelium favorem spectat, Covarruvias in c. Alma de Sent. excom. in 6. p. 1. §. 7. n. 10.

Sextò, Irregulares, saltem ex delicto; quod cum Glossa in §. Si verò cit. V. Cum aliis Sylvester V. Electio 1. q. 4. Laiman cit. q. 25. Donatus Tom. 2. Prax. Regular. Tract. 4. q. 9. n. 2. & alii desumunt ex §. cit. Verbis, Irregularitatem incurrit: *Sc. Et adèd efficitur ineligibilis quòd nec ad eligendum cum aliis debet admitti*: quæ in sensu declarativò accipiunt; ut privationem vocis activæ vi Irregularitatis induci, significetur. Verùm; quia Jus, quod voce activà privandi vim irregularitatis conferat, aliud non extat, dictionis *Adèd* sensus non declarativus alicujus Juris aut istò proditæ pœnæ: sed ampliativus erit; ut temerarià quidem celebratione in loco interdicto contractæ, de qua §. cit. sermo est: non generaliter cuicumque ex delicto contractæ irregularitati vocis activæ privationem, & quandam ab officio suspensionem adjunctam significet, ut cum Navarro Manual. cap. 27. n. 244. docent cit. Suarez disp. 40. f. 2. n. 27. aliisque DD. allegatis Barbosa de Canon. & dignit. cap. 41. n. 9. & Passerinus de Elect. cap. 10. n. 104. Suadet id etiam ratio Juris, quòd de pœna agitur, in dubio strictam interpretationem

pretationem latæ præferentis; ut pœna excludatur potius, quam inducatur, *arg. Reg. Odia 15. & Reg. In panis 49. in 6.*

28. Septimò, qui ad Episcopatum scienter postulaverint aut elegerint indignum, *c. 1. c. Gratum 2. de Postul. & c. Scriptum 40. §. fin. hac Rubr. vg. temerarium interdixit violatorem, aut viginti septem annis minorem postulari, c. 1. cit. & Extravag. 1. inter com. hic: vel triginta annos completos nondum habentem aut illegitimum, eligi prohibitos, c. Cum in cunctis 7. cujusmodi personarum postulatione vel electione vocis activæ privatum demum incurritur, cum ex suffragiis electorum, in hujusmodi personam malè consentientium, communis Electionis Decretum formatum fuerit & publicatum; tales enim post hujusmodi electionis publicationem (non antè) pro ea vice ipsò Jure privati sunt eligendi & postulandi potestate, *c. Cum in cunctis cit. §. Clerici, junctò c. Perpetuo 7. in 6.* ut ita in eo, in quo deliquerunt, puniantur, *juxta c. Literas 13. de Temp. Ordinat. & c. Inter 11. de Excess. Pralat.* Quare hoc casu eligendi potestatem pro ea vice retinent soli illi, qui in indignum non confenserunt; ut isti, vel suæ electionis, quâ in personam dignam convenerunt, Decretum formare, idque nomine totius Capituli publicare: vel novum scrutinium inchoare possint, delinquentibus exclusis, *c. Congregato 53. ubi Innocent. pr. & Panormit. n. 6.* Si verò indignum scienter eligendo omnes deliquerunt, eligendi potestas pro ea vice in Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis ab ipsis devolvitur ad Papam: in inferioribus autem ad proximum superiorem, ad quem Canonice electi confirmatio spectat, *§. Clerici cit. & c. Quamquam 18. in 6.* Ubi Glossa *V. Secus Barbosa n. 2. & Laiman n. 1.* Præterea indignum scien-*

ter eligentes ad Episcopatum (non ad inferiores Ecclesias) à beneficiis, quæ in eadem Ecclesia obtinuerunt, per triennium ipsò Jure suspenduntur, *§. cit. & c. Si compromissarius 37. in 6. Laiman ibi num. 5.*

Neque obstat; quòd *c. Cum in cunctis cit.* sermo expressè tantum sit de eligentibus laborantem defectu legitimæ ætatis, gravitatis morum & scientiæ; ac proinde pœnalis & odiosa eius dispositio ad eligentes indignum ex alia causa, *vg. quia laicus aut bigamus est, non sit extendenda, arg. Reg. Odia 15. in 6. ut in c. Bone 23. n. 11. arguit Joan. Andrea.* Sed non movet; quia, ut Glossa *in c. Si postquam 33. V. Provisione in 6.* observat, etiam pœnalis & odiosa dispositio ad personas & casus non expressos extendi potest, quando personas aut casus tantum exempli causâ expressos, & dispositionem generaliter intelligendam, ex aliis Juribus & passim recepta interpretatione apparet: sicut hac in re fit *c. Dudum 22. c. Cum Vintoniensis 25. c. Quamquam & c. Si compromissarius cit. Laiman in §. Clerici cit. n. 1. & ibi Gonzalez n. 8.* Ubi

Dubium est primò, an eligendi potestate pro una vice priventur, indignum scienter eligentes ad prælaturam, Cathedrali sive Episcopali inferiorem. Negat id *cit. Joan. Andre. partim, propter textum c. fin. de Filiis Presbyte.* quò ad dignitates & alia beneficia curata promoventes indignos ejusmodi privationem non incurrunt: sed solummodo dignitates personis idoneis conferre jubentur: partim; quòd *§. Clerici cit.* solum mentio fiat de eligentibus Episcopum; ideoque *arg. Reg. cit.* pœna reò inflicta, extendenda non sit ad eligentes prælatum inferiorem: sicut ad hos non extenditur suspensio à beneficiis ad triennium, in eosdem eòdem textu lata. Sed, his non

Hh 2

obstanti.

obstantibus, jure eligendi dicto modo etiam hos privari, cum Panormit. in c. Dudum cit. n. 11. Laiman l. cit. n. 3. non male defumit ex c. Dudum cit. junctâ Glossâ V. Ordinibus, ubi electio præpositi à minori parte facta, si constet, quod à majori electus habeat aliquem defectum Canonicum, dicitur confirmanda, manifestò argumentò; quòd pars major, per electionem laborantis tali defectu, jure eligendi pro una vice sit privata. Idem colligitur ex c. Perpetuo & c. Quamquam cit. junctâ Glossâ V. Secus. Ratio est; quia hujusmodi privationis poena pro ea vice valde proportionata delicto, & quodammodo debita videtur scienter eligentibus indignum: idque non tantum; ut puniantur in eo, in quo peccaverunt: sed etiam; nè ob malignam affectionem periculo exponatur bonum animarum & utilitas Ecclesie, quam electio maximè spectat. Unde vim non habet arg. de sumptum ex Reg. cit.

Neque paritas est cum poena suspensionis triennalis; quia de hac aliud expresse statutum est c. Si compromissarius cit. §. Hujusmodi in 6. Neque magno perere urget c. In cit. quia ejus textus intelligendus est de promoventibus indignum per ignorantiam, ut notat cit. Gonzalez. n. 8.

30. Dubium secundò est, an capitulares, ad quos eligendi potestas ab aliis, indigni electionem scienter attentantibus, tota devoluta est, istos ad electionem secum admittere, si velint, possint. Ratio dubitandi oritur ex illorum suspensione. Sed hæc, juxta dicta solum afficit beneficium, non etiam officium: & illorum privatio, ceterorum capitularium, in indigni electionem non conspirantium; favorem præcipuè spectat. Quare, uti clericos omnino extraneos, c. Bone 4. de Postulat. & c. Scriptum 40. hac

Rubr. sic etiã ejusmodi privatos unanimi aliorum consensu admittat electione possit, cum Glossâ in c. Cum Vinconienfis cit. V. Admiserant Innocent. n. 4. & Panormit. n. 9. censet Laiman n. 2. id defumens ex c. cit. ubi ita privati ab aliis sunt admittit: eorumque admittio ab Innocentio III. de electione illa pronuntiante, non est improbata. Dixi autem, Unanimi; quia, ut cit. Panormit. n. 3. notat, sicut aliquis extranei, sic etiam hujusmodi admittio se opponere singuli & unus solus potest, arg. Reg. Quod omnes tangit & c. 29. & Reg. In re communi potior est conditio prohibentis, 56. in 6. cum ejusmodi admittio diminuantur jura singulorum: quorum suffragia, admittis aliis, minus efficacia evadunt.

Octavo illi etiam, qui formam eligendi Episcopum aliumve prælatum, c. Quia propter 42. præscriptam, non observârunt, eligendi facultate, latent pro una vice, non quidem privati ipso jure, sed eã per sententiam privandi sunt, per textum & Glossam c. cit. §. Qui vult V. Priventur & c. Cumana 50. V. Privantes; ut ita etiam ipsi puniantur in eo, in quo deliquerunt, Ant. de Butr. in c. Quia propter cit. n. 53. Panormit. in c. cit. §. Nisi, n. 3. & Laiman in c. cit. num. 14.

Porro, cum dicitur, electores eligendi jure aut facultate pro una vice privatos, id non intelligendum est de toto tempore vacantis prælaturæ: sed tantum de proximo unico actu electionis vel postulationis: quem proinde solum, electoribus personæ indignæ exclusis, celebrandi jus habent soli non delinquentes, etiam si unus tantum esset. Unde, si ab his solis celebrata electio secunda effectum non consequeretur: vel; quod electus sui electionem non acceptarit, aut renuntiavit, aut mortuus sit: vel; quòd ipsa electio

electio propter occultum vitium electi aut aliam causam sit rescissa, eligendi jus recuperarent, qui eo privati erant propter electionem indigni vel non servatam formam; ut ad sequentem sive tertiam electionem procedere cum aliis possent, ut in *c. Cum Vintoniensis* cit. cum Glossa *V. cit. § V. Tertia* notant Panormit. *n. 13.* & Laiman *n. 4.*

33. Nonò, qui intra tempus à Jure indultum, scilicet tres menses ad Ecclesiam Cathedrali vel Regularem: ad Secularem verò Cathedrali inferiorem intra sex menses, Prælatus non elegerunt, cum legitime non essent impediti; nam etiam tales pro ea vice privati sunt potestate eligendi: quæ hoc casu devolvitur ad Superiorem, *c. Ne pro defectu* *41. ut Tit. 10. d. n. 24.* declarabitur.

34. Decimò, in electionibus ad prælaturas Regulares suffragium dare nequeunt Novitii, sive Religionem, cujus prælatus eligendus est, neque expressè, neque tacitè professi, *c. Ex eo 32. §. In Ecclesiis in 6.* Ubi Glossa *V. tacitè* & Archidiaconus *n. 3.* quia tales neque Religionis membra sunt, neque rerum aut personarum Monasterii vel Religionis, sufficienti notitiâ instructi, Tamburin. *Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 8. n. 6.* & Donatus *Tom. 2. Prax. Regul. Tract. 4. q. 6. n. 2.*

35. Undecimò, in iisdem suffragii jus non habent laici Conversi & similes, etiam Professi, *§. In Ecclesiis cit.* ubi tamen Glossa *V. Cum clerici* rectè advertit, in Monasteriis Monialium & Ordinibus ad Pietatis aliæve merè temporalia opera in bonum Ecclesiæ præstanda, institutis, uti sunt Ordines Militares & Hospitales, quorum Professi ferè laici sunt, superiorem sibi eligendi jus hujusmodi laicis non denegandum: uti etiam iis, qui in Ordinibus etiam ad Spiritualia ex-

ercenda principaliter institutis, Capitulare, ac proinde eligendi jus vi fundationis, privilegii, aut legitime præscriptæ consuetudinis obtinuerunt, Barbosa in *§. cit. n. 8.* & Laiman, *n. 2.*

Neque obstat; quòd consuetudo, laicos ad electionem admittens, à sacris Canonibus reprobetur, *c. Massana 56.* cum jus eligendi in Ecclesia Collegiata in laicum non cadat, *c. Sacrosancta 51.* quia hi & similes textus alii intelligendi sunt de laicis Secularibus: non de Religiosis; in hos enim eligendi jus cadere potest; cum sint personæ Ecclesiasticæ & Divino servitio per vota Religionis substantialia perpetuò mancipatæ, Laiman, in *c. Ex eo cit. n. 2.*

Duodecimò, jure suffragii in electionibus etiam, bienniò privantur Religiosi Proprietarii sive ii, qui contra voluntatem superiorum expressam aut rationabiliter præsumptam, aliqua bona temporalia in notabili quantitate retinendò, votum Paupertatis graviter violasse, fuerint convicti, ex decreto Trident. *Sess. 25. cap. 2. de Regular.* & Religiosi Mendicantes, qui ad non Mendicantium Ordinem, etiam autoritate Apostolicâ transeunt; his enim vox & locus in capitulo, & consequenter jus suffragii in prælati electione omnino est ademptum, *Clement. 1. de Regular.* ubi Barbosa *n. 1. & 6.*

Præter hos, communi Jure ab electionibus remotos, suffragii jus in iis non habent, qui Ecclesiæ vel Religiosi Ordinis aut Monasterii Jure speciali vocem in Capitulo non habent, ut rectè notat Passerinus *cit. cap. 10. n. 108.* ubi suffragii in electionibus ferendi jure SS. Ordinis sui legibus privatos non paucos recenset.

Dubium est de electionis, unius vel plurium activa voce privatorum suffragiis

H h 3

fragiis celebratae valore. Qua in re interest, an tales privati illa sint per sententiam, aut secus.

38. Priori enim casu voce privatus à Capitulo excludi: & si egredi renuat seque opponat, expelli vi adhibita potest; quòd capitulum molestet ac turbet in quasi possessione juris eligendi sibi, exclusò illò, competentis; ut adeò hujusmodi expulsio violentiæ, non illatio, sed propullatio ac defensio sit; cum vim vi repellere Jure liceat, *c. Si verò 3. de Sent. excomm. § 1. Ut vim 3. ff. de I. & I. Panormit. in c. Cum Vintoniensis 25. n. 14. ubi Laiman. n. 6. & Passerin. cit. cap. 10. n. 128.* Nisi tamen in tempore appellasset; cum enim legitime interposita appellatio Sententiæ executionem suspendat, *c. Venientes 19. pr. de Jurejurando & c. Dilectis 55. de Appellat. eà à sententia legitime interposita ac pendente, voce ita privatus è capitulo excludi vel expelli nequit, Passerin. cit. n. 228.*

Si sententia in rem transiisset judicatam, eaque voce privatus è capitulo expelli sine scandalo aliòve gravi incommodo non posset, adversus eum capitulum satis sibi provideret, interposita & multarum Ecclesiarum usu omnibus electionibus præmitti solita solenni protestatione, de non admittendis suffragiis inhabilibus & voce activa ex quacunque causa privatorum, *Basilus p. 1. Direct. Elect. cap. 9. n. 5. cit. Barbosa n. 57. & Passerin. n. 79.*

39. Posteriori casu, sive ante ejusmodi sententiam, voce activa à Jure privati suffragiò interveniente, celebrata electio Jure subsistit; quòd ante sententiam salutam declaratoriam jure quæsito se abdicandi obligatio non detur, ut cum Covarruv. *p. 2. de Sponsal. cap. 6. §. 8. n. 8. & Castro de Punit. haret. cap. 9. dicitur*

ad *Rubr. de Panis n. 18.* Si tamen post electionem criminis, suffragiò jus adimentis, reus ac proinde voce ipso Jure privatus per sententiam declaretur, sententia retrahetur ad commissi criminis diem, & istius rei suffragium nullum evadet; ut cæterorum suffragiis, partem capituli majorem constituentibus, celebrata electio subsistat: corrumpatur autem, si eam, ita privati suffragiò & ipsius etiam personam in votorum & electorum numero non computatis, plus quam dimidia sive majoris capituli partis suffragiis non celebratam appareat, Innocentius *in c. Cum Vintoniensis cit. n. 6. Molina Tract. 2. de I. & I. disp. 90. n. 9. & aliis relictis Passerin. n. 129.*

Si quis ob crimen voce non ipso Jure privatus, sed privandus sit per sententiam, ejus ita privandi suffragium & hoc adnumeratò, à majori parte celebrata electio valida omnino erit; quòd, cum hujusmodi sententia necesse condemnatoria sit, post electionem lata ad commissi criminis diem non retrahatur; atque idcirco antè celebratam electionem & in hanc collatum suffragium non afficiat, Panormit. *in c. cit. n. 10. & Passerin. n. 130.*

ARTICULUS III. De Electoribus Extraneis.

SUMMARIUM.

41. Extranei aliquando eliguntur ex Fœderatione,
42. Vel consensu Capitularium,
43. Suffragii jus, pro una vice, habent
44. Perpetuò cum solemnitate:
45. Non tamen Professo aliò translato.

46. Aut laicis concedentium.
 47. Hos temere admittentium pœne.
 48. Laici eligere queunt vi Privilegii:
 49. Clerici etiam vi Prescriptionis,
 50. Titulo munita, si soli:
 51. Sine titulo, si cum Capitularibus eligant.
 52. Laici jus eligendi non præscribunt.
 53. Varia tamen circa electionem possunt.
 54. Extranei aliquando eligunt vi Possessionis:
 55. Si ista sit bona fidei:
 56. Etiam post licentiam super eligendi jure constatam.
 57. Eadem aliquando eligunt ratione Sequestrationis.

41. **Q**uamvis prælatorum Ecclesiasticorum electio regulariter ad Collegium sive Capitulum spectet, aliquando tamen jus suffragii in ea etiam competit personis omnino extraneis sive aliis, qui non sunt de corpore Ecclesiæ vel Monasterii, cuius prælatus est eligendus.

Et primò quidem ex Fundatione: quâ, interveniente consensu Episcopi, constitui potest, ut electio prælati unius Ecclesiæ collegiatæ vel Monasterii ad prælatum vel capitulum alterius, vel patronum Ecclesiasticum spectet, arg. c. *Cum dilectus* 8. de *Consuet.* Ratio est; quia SS. Canones ad excitandum fundationum Ecclesiasticarum studium adjici in foundationibus & acceptari permittunt conditiones, quæ bonis moribus & Ecclesiæ immunitatibus non repugnant, c. *Prætere* 23. de *Jure Patronat.* & c. *Verum* 4. de *Condit. Apposit.* Cum ergo quilibet rerum suarum moderator & arbiter sit, l. *In re mandata* 21. C. *Mandati*, patronus Ecclesiasticus fundationi Ecclesiæ adjicere poterit conditionem; ut sibi prælati electioni cum jure suffragii liceat

interesse, Glossa in c. *Nobis* 25. *V. Juris dictione de Jure Patron.* Laiman de *Prælat. Elect.* q. 19. in *fine* & Engel ad *hanc Rubr.* §. 3. n. 1.

Secundò, voluntate, sive unanimi consensu Capitularium? quò hos pro una vice in aliquem extraneum committere, in eumque eligendi jus totum transferre posse; ut penes illum solum sit, eligere prælatum suæ Ecclesiæ vacantis, patet ex c. *Causam* 3.

Ab iisdem extraneos clericos ad electionem admitti etiam pro una vice & unanimi consensu non posse, contra communem DD. sensum sustinent Donatus Tom. 1. *Prax. Regul. Tract.* 2. q. 15. n. 2. & Passerinus de *Elect.* cap. 3. n. 35. cum quò eorum admissione recedatur ab eligendi forma proposita, c. *Quia propter* 42. ubi electio celebranda dicitur *Præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & commodè possunt interesse*: quales extranei non sunt: tum verò; quò eligendi jus Collegio competat, non ex ipsius institutione, sed ex concessione sedis Apostolicæ, id concedentis non quibuscunque, sed habentibus certas qualitates, & has inter, quò de Collegio sint, c. 7. c. *Cum terra* 14. *Et.* Unde, si alii, qui de collegio non sunt, concedatur extraneis, istorum suffragiis, tanquam ipsò Jure irritis, celebrata electio non valebit.

Sed recedendum non est à communi sententia DD. cum Panormit, in c. *Cum Ecclesia* 3. de *Causa possess.* & *propr.* n. 43. Navarro *Consil.* 2. de *Consuet.* n. 3. Lambertino *Lib.* 2. de *Jure Patronat.* p. 1. pr. q. 3. art. 17. n. 3. Laiman in c. *Cum Vinconiensis* 25. n. 2. & Barbosa in c. *Scriptum* 40. n. 4. extraneorum admissionem ad electionem, unanimi consensu factam, tumentium; quò ea Jure non prohibita; imò probata sit *can. Obeuntibus* 33.

ribus 33. dist. 63. c. Bone 4. de Postulat. & c. Scriptum cit. ex cuius h. Esti partes, complures extraneos ad Patriarchæ Constantinopolitani electionem mutuò seu communi consensu admissos, eorùmque suffragia legitimis connumerata, luculenter constat. Neque id immeritò; cum enim capitularium unanimi consensu eligendi potestas extraneo committi tota possit, c. Causam cit. cur isti communicari non valeat ex parte, ejus suffragium admittendò & capitularibus connumerandò? præsertim, cum id relatis, c. Quia propter cit. Verbis non prohibeatur: neque adversetur ratio; cum enim eligendi jus capitularibus indultum sit, sine prohibitione admittendi extraneum, sibi competens suffragii jus extraneo communicare, pro una saltem vice & mutuò consensu, valebunt: dummodo iste constitutus in Sacris & aliis qualitatibus in electore requisitis præditus, nullòque Jure à suffragio in electione ferendo sit impeditus: quod, sicut in procuratore, sic & in extraneo electore cum Panormit. in c. Cum Vintoniensis 25. n. 3. rectè exigunt Barboza de Offic. Episc. p. et. tit. 1. cap. 3. n. 24. & Passerinus l. cit. n. 30. & cap. 10. n. 44.

Dixi, Pro una vice; quia, an extraneis personis eligendi jus concedi possit in perpetuum, dubitandi ratio oritur ex c. Constitutis 47. quò textu tanquam frivola rejicitur allegatio duorum Abbatum, contententium jus suffragii in electione Abbatis alterius Monasterii sibi competere ex tali indulto. Pro cuius declaratione hac in re adhibenda est distinctio; vel enim communi consensu capitularium jus suffragii ita conceditur dignitati, vel personæ?

44. Si prius, valet quidem concessio: sed non nisi ex justa causa cum Ecclesiasticæ alienationis solennitatibus facta; ac

proinde cum consensu superioris & si Ecclesia vel Monasteriū exemptum sit, ipsius Papæ, ut in c. cit. notant Panorm. n. 2. & Gonzalez n. 7. Ratio est; quia ejusmodi concessio, cum Ecclesiæ statū mutet, & jus capituli in extraneos transferat, species quædam est alienationis, sine justa causa & solennitatibus non permissa, & invalida, can. Hoc Jus 10. q. 2. can. Abbatibus 41. can. sine exceptione 32. Et. 12. q. 2. c. 1. c. Tu nuper. 8. V. Irrita. De iis que à prelat. & c. Vivianus in c. Constitutis cit. & Barboza cit. n. 24.

Si posterius, opus est altera distinctione; vel enim personæ in perpetuum, hoc est, ad ejus vitam indulgetur, tanquam Professæ sive ratione Professionis in tali Ecclesia vel Monasterio edita, nequam inde transiens ad alterius prælaturam vel congregationem alumeretur, & tum invalida, & c. cit. reprobatæ est concessio etiam gratuita; quia per hujusmodi transitum de prioris monasterii collegio, ejusque membrum esse desinit, aut, si non desineret, censeretur in tali Monachi intitulati in monasteriis duobus, & retinere gradum ac sedem in priori; adeoque participare jura utriusque, & non tanquam omnino extraneus, sed tanquam perpetuus capitularis admitti, contra dispositionem c. su. de Relig. domib. & c. Constitutis cit. Panormit. ibi n. 3. & Laiman. n. 5. qui tamen cum Joan. Andr. in c. su. cit. rectè monet, casu, quò unum Monasterium principale, eique alterum esset subjectum; & illius religiosi ad prius revocari arbitrio prælati possent, hujusmodi subjecti Monasterii superiorem, v. g. Priorem ejusque Conventuales principalis prælatum eligendi & cætera jura capitularia retinere, nisi aliud suadeat consuetudo. Vel talis jus suffragii indulgetur non ratione Professionis, in suo monasterio aliquando edita,

editæ, sed tanquam omnino extraneo? & tum cum consensu superioris aliisque solemnitatibus facta concessio probabilis subsistit; quia nullo Jure reprobatur, Laiman l. cit.

46. Dubium hac de re ulterius movetur, an ex fundatione aut capituli concessione jus suffragii competere etiam possit laicis. Ratio dubitandi oritur ex c. Nobis 25. de Jure Patron. verbis, *In conventuali Ecclesia non electioni prelati faciende, sed jam factæ, honestius patroni postuletur assensus: nisi aliter de jurisdictione sua obtineat, ut partes suas interponere debeat electioni tractande.* Sed ita competere laicis non posse, clare decisum est c. Sacrosancta 51. ubi ejusmodi compositio sive concessio Juri contraria & Ecclesiæ ipsi damnosa vocatur, atque diserte asseritur, quod jus eligendi in Collegiata Ecclesia non cadat in laicum. Ratio est; quia jus eligendi est spirituale; cum per electionem acceptatam matrimonium spirituale inter electum & Ecclesiam inchoetur, c. Inter 2. Sc. fin. de Translat. Episc. juris autem spiritualis obtinendi & tractandi laicus de jure capax non est, c. Decernimus 2. c. Quando 3. de Judicis. c. Casam 7. Qui fil. legitim. Sc. Accedit; quod ejusmodi concessio perniciose exemplò, & in dispendium Ecclesiasticæ libertatis redundare dicatur c. Sacrosancta cit.

47. Quam ob rem electio, laicis suffragium ferentibus celebrata, imprimis in penam clericorum, illos admittentium, à Jure irritata est, c. Massana 56. Deinde, si contra eos, se ingerere præsumentes, clericis ipsorum suffragia non valitura protestentur: & nihilominus, illis per vim se immiscensibus, electio fiat, ista, quantumvis, saltem quatenus à clericis per majora suffragia facta est (cum propter eligendi potestatem penes ipsos solos re-

sidentem: tum propter Regi: *Utile per inutile non debet vitari, quæ est 36. in 6.*) de Jure subsistat, ut cum Panormit. in c. Massana cit. n. 5. docet Fagnanus *ibid. n. 31.* In præsumptionis tamen & attentationis laicalis odium potest irritari, Laiman de Elect. prelat. q. 23. Denique, si per abusum secularis potestatis, hoc est, istius cum autoritate se immiscens & libertatem clericorum, ad quos aliàs electio spectat, impediens facta sit, à Jure irritata est, c. Quisquis 43. atque insuper sui electioni ita factæ, consentiens ineligibilis redditur ad quamcunque dignitatem Ecclesiasticam: nisi cum ipso, saltem ab Episcopo dispensetur, c. cit. juncta Glossa V. Fiat & Imola n. 4. Electores etiam eidem potestati, per abusum se ingerenti, consentientes, eligendi potestate pro ea vice privantur: atque insuper ab officiis & beneficiis Ecclesiasticis per triennium suspendi jubentur, c. cit.

Neque aliud evincit c. Nobis cit. textus; quia de patrono Ecclesiastico cum Glossa *ibi V. Jurisdictione* & Viviano in c. cit. post pr. vel de laico in Ecclesia Conventuali eligendi jus privilegio Papali, ut mox dicetur, obtinente, exaudiendus est cum Panormit. & Barbosa in c. cit. n. 9. Etsi verò hoc ita se habeat, rectè tamen cit. Laiman q. 20. & cum eo Pirrhing ad hanc Rubr. n. 17. advertunt, laicos, quando vi ejusmodi Privilegii, vel constantis famæ de eo aliquando obtento, cum bona fide & temporis immemorialis decursu concurrentis, eligunt, id non jure proprio & seculari, sed autoritate Ecclesiastica & ex quasi commissione sedis Apostolicæ facere, censeri.

48. Tertiò, extraneis suffragium in electione competere, non clericis tantum, sed etiam laicis potest privilegio Papæ, ut cum proximè cit. Interpp. Canonistæ passim

passim, & usus etiam docet, sic enim Præpositos Ecclesiæ Collegiæ SS. Leodegarii & Mauricii Lucernæ Ill. mæ inflius Reipublicæ Magistratus cum Canonicis eligit: & Præpositum similis Ecclesiæ S. Michaëlis Archangeli Beronensis à se electum instituit, vigore specialis Privilegii à sede Apostolica obtenti. Ratio est; quia ejusmodi Juris specialis, præsertim beneficia spectantis, capaces fieri possunt privilegio Papæ: penes quem, tanquam supremum omnium bonorum & jurium Ecclesiasticorum dispensatorem, est plenaria potestas & libera dispositio omnium dignitatum & beneficiorum Ecclesiasticorum totius mundi, c. Licet 2. de Præbend. in 6. Clement. 1. Ut lite pendente.

49. Quartò, consuetudine seu potius præscriptione, arg. c. Cum dilectus 8. de Consuet. & c. Cum Ecclesia 3. de Causa poss. & propr. ut autem jus eligendi extranei præscribant, necessarium est, ut illius quasi possessio quadraginta annorum spatio bona fide sit continuata, c. De quarta 4. c. Ad aures 6. & c. fin. de Præscript. & intra tempus illud aliqua saltem electio vel postulatio facta & superioris autoritate confirmata sit: vel saltem nulla propter defectum potestatis in eligentibus rejecta, ut cum Innocent. in c. Cum venissent 2. de in integr. restit. docet Azor p. 2. Instit. lib. 6. cap. 14. q. 6.

50. An præter ejusmodi quasi possessionem, dictò tempore & modò continuatâ, exigatur titulus, dubium controversumque inter DD. est. Non quidem de casu, quò eligendi jus extranei præscriberent privativè, sive capitularibus exclusis; hoc enim casu propter resistentiam Juris, eligendi potestatem capitulo passim tributis, quadragenarii cum titulo vel immemorialis temporis lapsus exigi, ex c. 1. de Præscript. in 6. cum Joan. Andr.

in c. Cum Ecclesia cit. & Balbo de Præscript. p. 1. pr. p. 5. q. 8. n. 5. desumuntur. Laiman in c. cit. n. 5. & Fagnanus ibid. n. 26. Sed cumulativè, sive simul cum capitularibus: quò etiam casu, ut eligendi jus ab extraneo præscribatur, titulum vel immemorialis temporis lapsus aliqui requirunt, cum Panormit. in c. cit. n. 44. propter eandem resistentiam & dispositionem c. 1. cit.

Sed melius cum Glossa in c. Cum Ecclesia cit. V. Brevitatem Imola ibid. n. 25. & Balbo n. 7. tali casu titulum exigi, iidem negant, propter textum cit. in quo ab extraneis agentibus, tam Petitorio super proprietate, quam Possessorio super recuperatione quasi possessionis juris eligendi: & hoc præscriptum, contententibus solum ejus exercitium illegabatur, neque titulus exigebatur. Ratio est; quia in quasi possessione juris eligendi aliorumque ejusmodi jurium in corporalium locò tituli habetur scientia & patientia Capitularium, aut aliorum, contra quos præscribuntur, arg. l. Si quam 2. C. de Servitut. Cum ergo in exercitio juris eligendi, factò ab extraneo admisso, scientia & patientia capitularium non desideretur, hoc ipsò; quò electio sit actus capitularis, & fiat à capitularibus congregatis, titulus à dicto exercitio diversus necessarius non erit.

Neque in contrarium urget resistentia & dispositio Juris, partim; quia extraneis, simul eligendi jus præscribentibus, Jus non resistit; cum ab iis simul & capitularibus celebrata electio non tenet contra, quàm præter Jus, electionem capitularibus ita adstruens, ut eam extraneis communicari permittat, c. Obeuntibus & c. Scriptum 40. cit. partim verò; quia c. 1. cit. textus intelligendus est de præsumptione Juris cum vehementi resistentia & edicto veteris atque

atque obstante præscribenti: prout resistit præscribenti decimas, provenientes ex prædii Parochiæ alienæ, *c. Ad decimas 2. de Resit. spoliat. in 6.* qualis non est præsumptio oblitans extraneo præscribenti jus simul eligendi, hoc ipsò; quòd eum ad electionem admitti Jus permittat, Covarruv. *Lib. 1. Var. cap. 7. n. 7. in fine.*

52. Dubium præterea & maximi momenti difficultas est, an eligendi jus consuetudine vel præscriptione, saltem tanti temporis, cujus initii memoria non extat, præscribi valeat à laicis Secularibus. Dubitandi ratio desumitur ex duplici paritate. Unà cum privilegio: quòd à sede Apostolica obtentò eligendi jus olim passim obtentum à laicis, hodieque ipsis alicubi competere, dictum est *n. 13. & n. 48.* Sed huic consuetudinem & præscriptionem immemorabilem non æquiparari, cum præscribenti Jus resistit: & in rebus, quæ verè aut quasi possideri sine privilegio non possunt, patet ex dictis *Tit. 4. n. 48. & 49.* Cum ergo jus eligendi, utpote spirituale, quasi possideri sine privilegio à laicis nequeat, *arg. c. Causam 7. de Præscript.* idque per viam consuetudinis & præscriptionis obtinere volentibus resistat Jus, illam, quòd libertati Ecclesiasticæ adverteretur; *c. Sacrosancta 51.* tanquam corruptelam, dicitur reprobans *c. Massana 56.* laicis jus illud obtinere volentibus consuetudinis & præscriptionis magis, quàm privilegii via erit impedita, *c. Causam cit. c. 1. & c. fin. de Consuet.* Ita Hostiens. *hic in Summa n. 5.* Laiman *in c. Massana cit. n. 3.* Fagnanus *in c. Quisquis 43. n. 16. & cit. Pirrhing n. 17.* Alterà cum jure Patronatùs seu præsentandi: quòd à laicis per viam præscriptionis acquiri posse, plerique facillè concedunt. Sed etiam inter hoc & eligendi jus paritas non est; cum, quia jus eligendi sine privilegio

quasi possideri à laicis nequit, *arg. c. Causam cit.* posterius autem ab his quasi possideri posse, *ex c. Querelam 24. constat & ibi tradit Laiman n. 4.* tum verò; quia jus eligendi magis spirituale & potentius est; cum per electionem acceptatam inchoetur matrimonium spirituale inter Ecclesiam & electum, *c. Cum inter 21. hic c. Inter 2. & c. fin. de Transl.* non item per præsentationem: quæ præterea proximè non (sicut electio ad electum, *c. Quam sit 6. in 6.*) dirigitur ad ipsum præsentatum, sed ad superiorem instituentem, *c. Relatum 21. de Jure Patron.* ut ex communi DD. sensu *in c. Sacrosancta cit.* observant Vivianus *pr. & Gonzalez n. 8.*

53. Etsi verò hæc ita sint, non damanda tamen est, ubi viget, Consuetudo, Primò, vi cujus defuncti prælati mors patrono vel Principi territorii intimetur, ejusque consensus, vel potius patrocinium requiratur ad futuram electionem, ut cum Anchorano *in c. Quod sicut 28. n. 5.* advertunt Barbosa *in c. Massana cit. n. 4.* & Laiman *in c. Cum terra 14. n. 4.* sicut in Bavaria nostra fieri consuevit, constat ex Recepto Concordat, inter Ser. mam Domum Electoralem ex una, & RR. DD. Ordinarios diocesanos ex altera parte initorum 1583. §. Zum anderen. Secundò, vi cujus potestas secularis electioni extramulam, in qua electores congregati sunt, assistat; ne oriantur scandala aut electionis libertas ab extraneis impediatur, Laiman *ibid. n. 6.* & Fagnanus *in c. Quisquis 43. n. 29.* Tertio, vi cujus laici electioni, tanquam Tabelliones seu Notarii ejus processum describentes, vel testes interfint, Baldus *in c. Decernimus 2. de Judic. n. 15.* & Fagnanus *l. cit. n. 19. & 20.* Quarto, vi cujus electio, à Capitularibus aliisque clericis, suffragii jus ha-

jus habentibus peracta, intimeretur patro-
no vel Principi, istiusque requiratur as-
sensus, c. *Cum terra & c. Sacrosancta citt.*
qui tamen hunc denegare non potest ;
nisi prætendat & ostendat Canonicum
subelsè impedimentum, vel electum a-
lienigenam de prodicione vel collusionè
cum hostibus vel publici statùs perturba-
tione sibi meritò esse suspectum, Hostienl.
in Summa n. 15. & Tholosan. Tract. de
Elect. cap. 19. n. 15.

54. Quintò, etiam ante præscriptio-
nem legitimè completam suffragium in
electione competit juris eligendi Posses-
sori, c. *Querelam 24. junctâ Glossa V.*
Super jure. Non quidem fidei malæ ;
cùm enim ex hujusmodi possessione quis
ullum commodum non consequatur, rei-
que ita possessa fructus non faciat suos,
l. Certum 22. C. de R. V. & l. Mala fide
3. C. de Condit. ex lege, & l. Canoniceatùs
vel dignitatis eique annexi juris eligendi
malæ fidei, suæque intrusionis & nulli-
tatis suæ provisionis concius possessor
eligere non valebit aded ; ut ab eo col-
latum suffragium & electio, quæ sine eo,
cum cæteris suffragiis concurrente, à maj-
ori parte celebrata non est, Jure non sub-
sistat, Innocent. in c. Cumana 50 n. 4. Pa-
norm n. 12. & Laiman n. 8. Sed, si is sit bonæ
fidei; hujusmodi enim juris eligendi pos-
sesor illius proprietario ita præfertur ;
ut ejus suffragiò facta electio sibi con-
ster : quantumvis postea proprietas sive
eligendi jus ab alio evincatur : & ejus-
modi possessoris suffragiò aliis accedente,
maiorè numerum completum fuisse, ap-
pareat, arg. c. Querelam cit. ubi Gloss.
cit. Panormit. n. 5. Vivianus pr. Laiman
n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 20.
Ratio est ; quia suffragatio in electione
est fructus quidam juris eligendi, sicut
præsentatio juris præsentandi ; fructus
autem rei debentur bonæ fidei possessori,

l. Bone fidei 48. ff. de Acquir. rer. dom.
& §. Si quis à non domino 35. Instit. de
Rev. divif. Certum hoc de bonæ fidei
possessore est, si super eligendi jure lit-
is mota non sit ante electionem.

Dubium autem & controversia mi-
nimè levis est, an is post litem, super ju-
re illo motam & contestatam, suffragium
dare valeat in electione : & hac eius
suffragiò perfecta subsistat. Cui aniam
præbet decisio Innocent. III. c. *Cum venif-*
sent 2. de In integ. restit. electionem Ab-
batis, lite super eligendi jure pendente,
à Monachis, in ejus juris quasi possessio-
ne existentibus celebratam, nec confir-
mandam nec infirmam rescribens,
antequam dirimatur lis, à cujus eventu
illius valor pendet, Glossa fin. in c. cit.
ubi Panormit. n. 22. Imola n. 20. &
Laiman n. 4. Cujus ratio ulterior est
quia juris eligendi quasi possessor bonæ
fidei esse desinit ipsâ litem super jure illo
motæ contestatione ; & in mala fide con-
stitutur quoad acquisitionem fructuum ;
cùm istos percipiat sub onere & obliga-
tione restituendi casu, quò eligendi jus
fuerit evictum, l. Certum cit. & l. Sed est
25. §. 7. ff. de Petit. heredit.

Hac tamen decisione ratione
non obstantibus, eligendi juris bonæ
fidei possessori electionis suffragium, post
litem super eligendi jure motæ contesta-
tionem, ullo Jure non ademptum, etiam
que accessione perfectam electionem sub-
sistere & confirmari posse, cum Decisio
in c. Ex literis 7. de Jure patr. n. 14.
Lambert. p. 2. de Jure patr. q. 3. art. 3.
n. 3. Azor. p. 2. Instit. lib. 6. cap. 23. n.
18. & Palao Tract. 13. disp. 2. p. 4. n. 26.
idem de Juris patronatùs quasi possessor,
post litem super illius proprietate contro-
statam clericum ad beneficium præfere-
tante, tradentibus apertè sustinet, Geop-
dalez in c. *Querelam cit. n. 14.* Ratio est
quia he

quia lite contestata & pendente circa rem vel jus litigiosum, & circa ejus possessionem in actoris vel rei præjudicium nihil innovandum, sed omnia relinquenda sunt in eo statu, in quo litis moveri cæptæ tempore fuerunt, *Rubr. cum c. 1. Et fin. Ut lite pend. & ibi Hostiens. in Summa n. 1.* ac proinde juris eligendi quasi possessor ob litem sibi motam super illius proprietate, quamdiu lis pendet, suæ possessionis commodo & suffragio in electione, tanquam juris quasi possessi fructu & commodo privandus non est, *arg. c. Laudabilem 1. Rubr. cit.* Confirmatur; quia, hujusmodi juris eligendi possessorem, etiam lite super illius proprietate pendente, ad electionis suffragium admitti, exposcit periculum interituri commodi possessionis, si ipsò non suffragante electio celebretur & confirmetur: uti & utilitas Ecclesiæ & necessitas animarum, quarum illi damno, his periculosa plerumque est diuturna vacatio prælaturæ, inducenda, si ad litis eventum electio & electi confirmatio differatur, *c. Ne pro defectu 41.*

Neque tali juris eligendi possessori obstat ex litis contestatione orta mala fides; quia hæc mala non est verè; cum, litis contestatione non obstante, jus eligendi justò titulò possidere, idque à se ita possideri, existimare valeat: sed sic duntaxat & interpretativè quoad faciendam parti adversam, si vicerit, restitutionem fructuum, à litis contestata tempore perceptorum & pretiò æstimabilium, sive eorum, qui possessorem facere potuerunt locupletiores &, salvò possessionis commodò, restitui in se vel quoad æstimationem possunt; cujusmodi fructus cum in electione suffragatio non sit, ea à vero bonæ fidei possessore juris eligendi, sicut ante, sic & post litis contestationem facta, non revocan-

da: sed confirmanda est favore Ecclesiæ & animarum.

Neque resolutionem hanc convellit relata decisio Innocentiana; quia hæc non procedit de casu, quò, lite super eligendæ proprietate mota, collitigantium unus est in possessione, cui propositæ dubitationis resolutione adstruitur suffragium; ut ejus accessione corroborata & à majori capituli parte celebrata electio, litis exitu non expectatò, valeat confirmari, *Decius & Lambert. l. cit.* Sed de casu, quò lis mota & contestata est super eligendi juris quasi possessione, in qua collitigantium unam partem esse constat: altera verò ab illa se quasi possessione spoliata esse, præten dit; hoc enim casu, si ea, de cujus possessione constat, ad electionem, sicut jure potest, procedat, alteram verò excludat, confirmatio differtur ad exitum litis, juxta *c. Cum venissent cit.* ut, si pars exclusa, se in possessione fuisse eaque spoliata, probaverit, restituitur, & ab altera celebrata electio, vel ejus propter bonum pacis accedentis suffragio corroborata confirmetur, vel ad ejus tanquam contemptæ petitionem rescindatur, ut infra *n. 88.* statuatur. Si verò in possessionis & spoliationis probatione defecerit, silentium ipsi super possessione imponatur & electio confirmetur, *Gonzalez in c. cit. n. 6. & in c. Querelam cit. n. 14.*

Sextò demum, in electione suffragium extraneo competere potest ex prælaturæ vel dignitatis litigiosæ, cui eligendi jus annexum est, apud ipsum facta Sequestratione, ut colligitur ex *Clement. Unic. junctâ Glossâ V. Beneficium De Sequestr. fruct. & poss.* sequestro plenam beneficium curam, ejusque jurium exercitium adstruente, Ut ad *Rubr. cit. à num. 17.* ostendetur,

ARTICULUS. IV.
De Personis Eligendis.

SUMMARIUM.

58. Eligendorum qualitates.
59. Eligi nequeunt infantes, impuberes,
60. Laici,
61. Neophyti,
62. Hæretici & Schismatici,
63. Infames & Criminosi,
64. Præsertim Simoniaci,
65. Beneficia incompatibilia retinentes sine dispensatione,
66. Censurati,
67. Etiam post Concilium Constantiense,
68. Irregulares:
69. Quorum electio non ipsò Jure irrita,
70. Sed irritanda est.
71. Eligi etiam nequeunt, quorum electio cassata est ob vitium persona:
72. Adhibita tamen distinctione:
73. Nondum professi Religionem.
74. Hanc Professi viri eligibiles sunt statim:
75. Fœmina post expletum 8. vel 5. annum à Professione.

38. **P**ersonarum ad prælaturas eligendarum qualitates summatim complexus est Alexander III. in Concilio Lateran. edita & c. *Cum in cunctis* 7. relata Constitutione; cujus præsertim ad illas, & præsertim ad Episcopatum, eligendis, *Ætatis maturitas*, *Gravitas morum* & *literarum Scientia* dicitur inquirenda; ut cum honore, ædificatione utilitatēque publica curam animarum & Ecclesiarum administratio-

nem gerere possint: propter cujusmodi qualitatis alicujus defectum SS. Canones à prælaturis & dignitatibus Ecclesiasticis arcent

Primò, furiosos, amentes, infantes, pueros, c. *Indecorum* 3. de *Ætat. & qualitat.* cum enim hujusmodi persona gubernare nequeant se ipsas, eas regimini præficere, non tantum indecorum, sed damnosum Ecclesiis & animabus periculosum foret: illegitimos, c. *Innovit.* 20. de quoscunque laborantes vitio corporis, propter quod munere suo decenter fungi non possint, can. *Hinc etenim* 2. dist. 49. de quibus sermo redibit *Tit. 17. & 20. totis.*

Secundò, laicos, hoc est, Ordinem clericalem, aut saltem primam tonsuram non habentes, arg. à minori ad majus c. *Cum adeo* 17. de *Rescript.* & c. *In Ecclesia* 2. de *Institut.* & non habentes ætatem, quam exigit prælatura, c. *Cum in cunctis* cit. de qua & ad prælaturas eligendorum Ordine, ex instituto agetur *Tit. 14. d. n. 1. & n. 16.*

Tertiò, Neophytos, hoc est, à Paganismo vel Paganismo ad Christianam Religionem nuper conversos; hi enim soli: non etiam, qui à multo jam tempore Fidem & Baptismum susceperunt: & multò minùs ex jam baptizatis nati, propriè Neophyti sunt, secundum *Summam & textus dist. 48.* Turrecrematam. in *Summam* cit. n. 2. Navarrum *Manuale* cap. 27. n. 205. & Covarruv. in *Clem. 8. furiosus* p. 1. §. 2. n. 7. & in Episcopos ordinari *text. cit.* & à S. Paulo prohibetur 1. *Timoth.* cap. 3. v. 2. ubi *Operari*, inquit, *Episcopum non Neophytum esse*: & rationem reddit; *Ne in superbiam elatus in judicium incidat diaboli*, si primò quodammodo spiritus suæ Nativitatis annò collatum in se honorem & potestatem intuens se, quod pronum est, ceteris dign-

dignorem arbitretur. Accedit; quod vita Christiana Doctorem esse non expediat eum, qui nunquam didicit, fideles gubernare: qui Ecclesiam gubernantis mansuetudinem nunquam est expertus, Barbofa de Offic. Episc. p. 1. Tit. 2. Gloss. 17. n. 5.

62. Quartò, Hæreticos, etiam postquam ab hæresi sunt absoluti, eorumque credentes, receptores, defensores & fautores, ex iisque descendentes usque ad secundam generationem ex paterna, & primam ex linea materna, c. Quicumque 2. §. Hæretici & c. Statutum 15. de Hæret. in 6. quibus Constitutionibus hujusmodi personæ ad quodcumque Ecclesiasticum beneficium seu officium publicum promoveri prohibentur: & V. Hoc sanè excipiuntur filii, quorum parentes poenitentes Ecclesiam reconciliati sunt, vel saltem ad poenitentiam jam parati decesserunt; cum enim per tales non stet, quò minus poenitentiam impleant, id eis non debet imputari, ut cum Glossa fin. in c. cit. notant Sanchez Lib. 2. Moral. cap. 27. n. 26. Barbofa in c. cit. n. 8. & Engelb. n. 25. ubi isti & Laiman Lib. 1. Tract. Ep. 5. cap. 4. n. 12. cc. cit. dispositionem in Germania nostra aliisque partibus septentrionalibus quoad Hæreticorum liberos, si hi probi & aliàs idonei sint, usu non receptam asserunt, ut plenius tradetur Lib. 5. tit. 7. art. 5. in fine.

Quintò, Schismaticos, etiam postquam Schisma abjurârunt, ut desumitur ex c. Quia 5. ubi eorum alicujus electio dispensativè permittitur confirmari: & eos, qui à Schismatico sunt ordinati, c. cit. quia suspensionem incurrunt, c. 1. & Fraternalitati 2. de Schismat.

63. Sextò, infames, non tantum infamia Juris, sive per legem aut judicis sententiam inflicta, arg. 1. Unica C. de Infamib. & 1. Neque 2. C. de Dignit. sed eti-

am infamiam Facti sive, quorum existimatio apud viros probos & prudentes graviter læsa est, propter publicam notitiam sive opinionem criminis commissi, c. Inter 11. de Excess. Pralat. Cujusmodi sunt sacrilegus, arg. c. Venerabilem 34. pr. V. Nunquid ibi Sacrilegum quemcumque, cum talis ab aliis actibus legitimis repellatur, can. Nulli 3. q. 4. falsarius literarum Apostolicarum, c. Ad falsariorum 7. de crimine falsi: publicus aleator & usurarius manifestus, c. Inter cit. perjurus, c. Querelam 10. de Jurjurando, reus frequentati criminis Sodomie; cum enim istius frequentatione clericus dignitate, beneficio &c. jam aquiritis priveretur, Constitutione Pii V. quæ incipit Horrendum edita 3. Septemb. 1568. multò magis impediatur ab eorum assecutione, ut rectè arguit Laiman de Elect. Pralat. q. 53. ambitiosus, sive qui in electionem sui, tanquam jam factam, ante formatum & publicatum electionis decretum consensit, c. Cum post 46. ubi Glossa V. Requisitum & Barbofa n. 2.

Septimò, ex criminosis specialiter eligi nequit Simoniacus, can. Cavendum 1. q. 7. & c. Super eo 12. hic; ut ejus, qui pecuniâ vel aliâ re temporali datâ suffragia consecutus est, electio irrita sit, Extravag. 2. V. Per electiones & V. Statuentes de Simonia, quantumvis res temporalis non ab ipso electo, sed eò ignorante, ab alio sit data c. Si alicujus 5. hic & c. Mattheus 23. de Simonia: nisi data sit in fraudem electi, aut iste contradixisset, c. Nobis 27. & c. Sicut 33. eòdem Tit. Imò simoniacè electus ad eandem prælaturam ineligibilis redditur pro ea vacatione, & donec simoniæ vitium purgatum sit per interpositam personam aliam: quâ demum mortuâ, renuntiante &c. ad eam denuo eligi potest, c. Si alicujus cit. Laiman & Barbofa in c. cit. uterque n. 3. Garcias de Benef.

de Benef. p. 8. cap. 1. n. 8. & 56. & Suarez de Simonia cap. 58. n. 9.

65. Octavo, qui tempore electionis sine dispensatione simul retinet plura beneficia curata, personatus aut dignitates, c. Dudum 54. §. Verum V. Nos igitur, & multo magis Extravag. Execrabilis 2. §. Porro de Præbend. Joan. XXII. ubi talis redditur inhabilis ad quæcunque beneficia obtinenda, Glossa in c. Dudum cit. V. Electionis tempore & Panormitanus ibid. num. 1.

66. Nondè, irretitos censuris Ecclesiasticis: & imprimis quidem excommunicatos, non tantum excommunicatione majori, quorum electio irrita est ipsò Jure, c. Postulasti 7. & c. fin. de Cleric. excom. &c. quia tales incapaces sunt omnis beneficii & juris Ecclesiastici, & multo magis prælaturæ acquirendæ, Navarrus cit. cap. 27. num. 1. Covarruvias in c. Alma p. 1. §. 7. n. 1. & Suarez de Censur. disp. 13. §. 1. n. 2. sed etiam minori, quâ ligati, si scienter eligatur, electiones irritandas, cum Glossa in c. fin. cit. V. Scienter docet Joan. Andr. in c. cit. n. 5. cum enim privatus sit Sacramentis, ad ea ministranda eligi non debet, Covarruvias n. 1. & Suarez disp. 24. §. 2. n. 22. Deinde, suspensos ab officio aut beneficio, c. Cum dilectus 8. de Consuet. c. Bone 8. De arate, Glossa in c. Cupientes 16. V. Beneficiis in 6. Ratio est; quia nemo eligi potest ad susceptionem officii, cujus exercitium: aut beneficii, cujus administratio & fructuum perceptio ipsi est interdicta, c. fin. circumjuncta Glossa V. Privatus; ne, ut ibi dicitur, quod una via amittit, per aliam consequatur, Laiman in c. Dilectus cit. n. 5. Garcias p. 7. de Benef. cap. 24. num. 1. & Palao Tract. 29. disp. 4. p. 5. §. 1. n. 2. & 3. suspensum electionem ipsò Jure irritam esse, defuentes ex c. Bone cit. Ubi beneficia à suspensis obtenta li-

citè retineri non posse habetur. Denique etiam personaliter interdictos ineligibiles esse, arg. c. Dilectus & c. fin. cit. docet Sylvester V. Electio 1. q. 14. & multo magis interdicti temerarios violatores: à quibus jus electionis, tam Passivæ quam Activæ, amitti, ex c. 1. de Posul. prælat. c. fin. de Excess. Prælat. & c. Is qui 18. §. 1. verò de Sent. excom. in 6. cum eodem Hostiensis in Summa hic num. 9. docet Laiman de Elect. prælat. q. 52. in fine & Donatus Tom. 2. Prax. Regul. Tract. 5. quæst. 18.

Atque hujusmodi censurati votum Passivæ in electionibus ad prælaturas incapaces sunt, quantumvis neque denunciati, neque notorii clericorum percussores; ac proinde non vitandi, sed tolerandi sunt; quia Extravag. Martini V. quæ incipit Ad evitanda, directè nullus favor ipsis censuratis, etiam toleratis, est concessus, ut ad hanc Rubr. rectè advertunt Pirrhing n. 105. & Engel n. 22.

Decimo, irregulares, sive ex defectu sive ex delicto tales sint, ad prælaturas eligi non posse, sicut DD. assertio certa, ita incertum est, quò Juris textu eligi prohibeantur; cum iis, qui contra ipsos solent allegari, vel de suspensis, ut c. Litter 16. hic & c. Bone 8. de Arat. vel de excommunicatis, ut c. Postulasti 7. & c. fin. de Clerico excom. ministr. vel. ut c. Henricus 2. de Cleric. pugn. in duello & c. Is cui 18. §. 1. verò de Sent. Excom. in 6. de certa aliqua, v.g. ex homicidio vel temeraria censura violatione &c. contra non generaliter de quacunque & undecunque proveniente irregularitate sermo sit, ut accurata singulorum ponderatione ostendit Suarez disp. 40. de Censur. §. 1. à n. 30. Non deest tamen in Jure facta ratio, quâ eorum ineligibilitas evincatur; cum enim beneficium detur propter officium, c. fin. de Rescript. in 6. ad prælat.

prælaturam eligi Jure nequit, qui ei annexi, & per Divinorum celebrationem & SS. Ordinum usum exercendi officii, non est capax, ut ejus capaces vel maximè non sunt irregulares, à sacrorum Ordinum susceptione & susceptorum uti perpetuò impediti, *arg. c. Significasti 18. de Homicid. Sylvester V. Irregularitas pr. & Navarrus Manual. cap. 27. n. 191.* Ubi

69. In dubium vocari potest, an irregularis electio irrita sit ipsò Jure: quòd, licet calculò perquam frequenti asserant DD. Jure tamen non reperitur expressum, & allatà ratione non evincitur; cum enim prohibitio & irritatio legislativæ potestatis diversis actus sint, electionis de irregulari celebratæ nullitas, ex ejus, atque etiam collationis beneficii personæ ad officium inhabilis faciendæ, prohibitione ritè non inferitur; præsertim cum prælatura jam obtenta cum irregularitate superveniente simul consistere, & in ista dispensationem impetrare valeat, qui ad illam est electus. Accedit; quòd sicut irregularitas non nisi in casibus Jure expressis admittenda, ita ei tribuendi non sint effectus, qui illò non sunt expressi.

70. Quare verius, electionem personæ irregularis cassandam quidem, non tamen ipsò Jure irritam esse, sustinent Innocentius in *c. Cum nostris 6. de Concess. præb. n. 1.* Francus in *Reg. 1. in 6. n. 5.* & alii, quorum sententiam probabilem vocat *cit. Suarez n. 35.* & secuti sunt Diana *p. 4. tract. 2. resol. 79. Palao Tract. 29. disp. 5. p. 6. n. 7.* & Passerinus *de Elect. cap. 25. n. 315.* ex ratione allata. Cui non leve pondus addit textus *c. Si soli 6. de Concess. præb. in 6.* cujus notatu digna dispositio est, prohibitione Apostolicà collationis, ac proinde etiam electionis, eam factam non irritari: nisi prohibitioni decretum irritans sit adjunctum; cum ergo electionis de persona irregulari celebrandæ prohibitioni ejusmodi de-

cretum vel clausula adjuncta non sit, ea de irregulari celebrata Jure subsistet. Irritanda tamen erit, *arg. c. 1. de Stat. & qual.* non solum; quòd facta sit contra Juris prohibitionem: sed, quòd ejus etiam, utpote de persona ad officium ob-eundum inhabili factæ, confirmatio superiori non sit permissa, ut *ex c. fin. cit. deducta ratio evincit.*

Undecimò, cujus electio irrita & cassata fuit propter vitium personæ: quòd 71. argumentò à contrario ductò ex *c. Super eo 12.* colligunt & generalis Regulæ instar *ibi* cum Glossa *V. Persona* tradunt Barbosa *n. 2.* & Miranda *Tom. 2. Manual. prælat. q. 23. art. 11. conclus. 5.*

72. Sed melius in *c. cit.* cum Innocentio *n. 1.* & Panormit. *n. 7.* Laiman *n. 2.* quantumvis eum, cujus electio non ob vitium personæ, sed aliam ob causam, v.g. propter vitiosum processum, exceptà tamen labe Simonix, ca facta fuit, denuo eligi posse, desumat ex *c. cit.* textu: casu tamen, quò ea cassata fuit ob vitium personæ, utitur distinctione; vel enim electio cassata fuit ob vitium corporis, vel animi? Si cassata fuit ob vitium corporis, v.g. propter morbum vel etiam ætatis, natalium aut alium defectum non culpabilem personæ: & vitium illud perfectè emendatum & defectum sublatum esse constat, eum ad eandem vel aliam prælaturam eligi posse, rectè colligitur ex *c. Cum inter 21.* ubi de eo, cujus electio impugnata fuit; quòd propter morbum epilepticum jam semel fuerit repulsus, Papa solum inquiri jussit, an morbo illo etiam secundæ electionis tempore laborarit. Ratio est; quia, cessante causà, cessare debet effectus, *c. Cum cessante 60. de Appellat.* Si ob vitium animi sive crimen cassata electio fuit, eligi amplius non potest, saltem sine dispensatione superioris, & præmissa cognitione de personæ habilitate præsen-

Kk ti, *arg.*

ti, arg. à contrario ex c. Super eo cit. & arg. à pari ducto ex c. Post translationem 11. de Renuntiati. ex cuius dispositione, qui praelaturam renuntiavit, aut renuntiare coactus, vel ab ea depositus fuit propter conscientiam criminis, ad eam iterum eligi non potest. Ratio est; quia per repulsam electionis, renuntiationem, depositionemve propter personam crimen factam, graviter laesa est ipsius existimatio; quare eum eligi facile non permittit; quia semel malus semper praesumitur esse malus, Reg. 8. in 6. aut saltem in eodem mali sive delicti genere suspectus, l. Si cui 7. §. 2. ff. de Accusatis. Tholosan. de Elect. cap. 9. n. 22.

73. Duodecimò, eligi ad Abbatiam vel aliam praelaturam Regularem non potest, qui ejus Religionem non est professus, c. Cum in Magistrum 49. cuius pr. ratio redditur; quod in Magistrum assumi non debeat, qui formam discipuli non assumpsit: nec sit praeficiendus, qui subesse non novit: cui consonat c. Officii 38. v. Nos autem. Professus autem esse debet Regulam, non quamcunque, sed ejus Ordinis, in cuius praelatum est eligendus, Clement. 1. pr. ubi aliter facta electio dicitur irritatur, & redditur ratio; quod rationi non congruat, ut homines disparis professionis vel saltem habitus simul in iisdem monasteriis socientur, c. Miranda conclus. 4. Donatus tract. 5. q. 1. & Tamburinus Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 11. Etsi verò antiquò sufficeret tacita: modernò tamen Jure exigitur, ut in ejusmodi Ordine Religioso edita sit professio expressa, c. Nullus 28. in 6 & Trident. sess. 25. cap. 21. de Regular. & hujusmodi professioni praemittatur annus probationis expletus, sess. cit. cap. 15. quibus decretis via praclusa est ambitioni & obviatum abusu, Religionem ingredientium solo intuitu praelatura-

rum: ad quas, ut assumi possent, non raro post unum alterumve mensem, & aliquando hebdomadam, Religionem suam professi, teste Navarro Consl. 62. de Regular. & Laiman, in c. Cum in Magistrum cit. n. 1.

Post exactum tamen integrum probationis annum Religionem expressè professus, licet monasterii necessitate vel utilitate potente eligi statim valeat, Innocent. in c. Officii cit. & Passerius de Elect. cap. 25. n. 340. Ordinariè tamen id non expedit; cum, ut dictum, non deceat assumi in magistrum, qui discipulus vix esse cepit: & S. Hieronymi saluberrimum monitum sit: Multò tempore discipulus, què postmodum doceas, can. sic vult & Ne miles antequam Tiro, ne prius magister quam discipulus, can. Si electus 10. q. 1.

Moniales, etsi antiquò, virorum instar, ipsa quoque statim: modernò tamen Jure in Abbatissas, Praepositas, Priorissas eligi nequeunt, nisi post editam professionem expressam octo vel saltem quinque annis in Religione laudabiliter vixerint, ex decreto S. Synodi Tridentinae sess. 25. cap. 7. de Regular. declaranda infra n. 232.

Quà aetate & aliis qualitatibus praeditum esse oporteat, qui per electionem ad praelaturam aliamve dignitatem Ecclesiasticam assumendus est, statuetur Tit. 14. quò totò de iis ex iustitia agendum erit.

ARTICULUS V.
De Electorum Vocatione ad Electionem.

SUMMARIUM.

76. Ad electionem, praefixò ei terminus vocandi omnes,

77. *Qui interesse debent,*
 78. *Et volunt,*
 79. *Et, boni viri iudicio, commodè possunt.*
 80. *Absentibus itineris sumptus prestat prelatura:*
 81. *Nisi privati commodi causâ absint,*
 82. *Aut illius vacantis bona aliqua occuparint.*
 83. *Vocandi autem iuxta morem Ecclesie,*
 84. *Aut ex omni loco, ex quo vocari & adesse commodè possunt:*
 85. *Et serè usque ad lapsum termini expectandi sunt.*
 86. *Plùs quàm tertia parte non vocatâ, irrita:*
 87. *Paucioribus non vocatis, valida electio est:*
 88. *Sed rescindi potest,*
 89. *Etiã ad successoris,*
 90. *Et aliquando ad capituli petitionem,*
 91. *Et post electi confirmationem.*
 92. *Ex officio à superiore non rescinditur.*
 93. *Ex contemptu agens non ipse citationis negationem:*
 94. *Sed illius insinuationem capitulum probat,*
 95. *Nunciis, illam factam resisticantis, jurata asserione.*
 96. *Aliquibus recedentibus eligunt remanentes:*
 97. *Nisi essent numerò pauciores:*
 98. *Tribus casibus exceptis.*
76. **P**relaturâ, Seculari vel Regulari, per prælati obitum aut aliò modo vacante (non antè, *c. Quia propter 42. ibi Ecclesis viduatis*) celebrandâ electionis diem, juxta Ecclesiarum consuetudinem, vel præfigit capituli Decanus, Prior, aut his absentibus

Senior: vel, quòd magis conforme Juri, *c. Cum inter 18.* & ulu receptum passim est, ab illorum aliquo convocati canonici aut conventuales, qui in loco præsentibus aut non procul absentes sunt, capitulariter decernunt: eumque electoribus absentibus intimant per literas vel nuntium, ad hoc specialiter deputatum, Tholosanus de *Elect. cap. 14. num. 1.* monens, ejusmodi intimationis seu citationis literis exprimendum diem, horam & locum, in quo de futuri prælati electione sunt tractaturi, & adjectâ clausulâ, singulos admonendos, electionis negotium constitutò aut, si id ex causâ aliqua differri contingat, proximò quò poterit die, ipsi etiam absentibus & amplius non vocandis, inchoandum ac perficiendum.

Vocandi autem ad electionem sunt *Omnes, qui debent & volunt & commodè possunt interesse,* textus est *c. Quia propter 42. cit.*

Dicitur autem *c. cit. imprimis, Qui interesse debent,* hoc est, qui suffragii jus habent de Jure, sive communi sive speciali: vel saltem sunt in ejus pacifica quasi possessione, *Glossa in c. cit. V. Qui debent;* ne usu sive exercitiò juris sui & quasi possessionis commodò sine causa quispiam privetur. Non tamen canonici aut alii ob ætatis vel sacri Ordinis defectum, vel ob censuram, vel aliam causam à suffragio ferendo etiam pro ea tantum vice notoriè impediti; cum tales frustra vocarentur, Panormitanus in *c. cit. n. 3.*

Deinde, *Qui volunt;* qui enim ex electoribus legitimis electioni interesse nollent, ad comparandum in ea compelli non possent; cum juri suo renunciare quisvis possit, *c. Si de terra 6. de Privilegiis;* nisi fortè Ecclesie damnosa ejus absentia, vel præsentia valde utilis foret: vel ex consuetudine aut statuto speciali interesse le-

Kk 2

esse legitime non impediti omnes teneantur, Idem n. 4. & Sylvester V. *Electio* 1. 9. 5. num. 3. Extra hunc casum autem, quibusdam interesse nolentibus, itaque juri suffragii pro ea vice renuntiantibus, presentes quantumvis numero pauciores, si de absentium voluntate constet, & electionis terminus esset propinquus, ad electionem procedere possunt, ut ex c. *Cum nobis* 19. cum Glossa V. *Alienos* desumit Panormitan. num. 10. Ratio est; quod eligendi jure uti, cum possent, recusantes in numero electorum non censeantur, totaque potestas capitularis resideat penes presentes, c. *Quod sicut* 28. pr. V. *Si autem*, etiamsi unicus esset; quia tali casu totius collegii jus ad unum rediret, arg. l. *Sicut* 7. §. *fin.* ff. *Quod cuique Univers.* &c. Innocentius in c. *Nobis* cit. n. 6.

79. Demum, *Qui commode possunt*; quia, qui vocari aut comparere, vel absolute, vel sine ipsorum & praesertim Ecclesiae periculo, propter metum factionum, schismatis aut intrusionis laicae potestatis non possent, expectandi, imò vocandi non sunt, V. *Si autem* cit. ibi, *Si sine periculo potuerunt convocari*; quia tali casu publicum bonum Ecclesiae prevalere debet particulari privatorum, secundum *Novell.* 39. cap. 1. V. *Sancimus* Panormit. in c. *Coram* 35. Passerin. de *Elect.* cap. 11. n. 33. & Pirrhing ad hanc Rubr. a n. 127.

Quantumvis autem in dubio, an quis vocari & interesse commode & sine periculo vel damno Ecclesiae possit, vel non, boni viri sive Praesidis capituli, tanquam in ea re iudicis, locorum rerumque circumstantias considerantis, arbitrio determinari possit, Sylvester V. *Electio* 1. 9. 3. Barbosa *Jur. Eccles.* lib. 1. cap. 19. n. 89. & cit. Passerin. num. 34. peracta tamen electione, an qui vocatus non est,

vocari & interesse commode non poterit, pronuntiare pertinet ad eum, cuius est electionem, examinato ejus processu, confirmare; saltem, si de suo contemptu non vocatus agat & electionem rescindi petat, ut colligitur ex c. *fin.* in 6. Panorm. in cit. c. n. 3. & Laiman inc. *Coram* te cit. n. 2. Ex haecenus dictis

Dubium oritur primum, quis capitulari absentem ad electionem vocato praesentem re teneatur expensas suae professionis ad illius locum. Cui ansam praebet c. *Ut praeterita* 45. quod relata Honorii P. III. Constitutio est, *Ut expensa necessaria, quas capitulum Constantinopolitanum vel ejus nuncii sede vacante pro electionis negotio fecerint, ex bonis Patriarchatus, vel alterius Praelaturae, Glossa in c. cit. V. expensa, sicut totaliter vel reddantur.* Ratio est partim; quod regulariter expensarum onus subeat is, cuius negotium geritur, arg. l. *fin.* c. de *Status & imag.* partim vero; quod officium suum nominari debeat esse damnosum, c. *Cum non deceat* 30. pr. in 6. damnosum autem utique foret electoribus, si pro electionis negotio factae expensae de praelaturae redditibus ipsis non praestarentur aut restituerentur. Unde capitulari absentem, vocato ad electionem, professionis sumptus ex praelaturae bonis praestanda videntur. Sed hac in re cum Hostiens. in *Summa* n. 31. §. *Quid juris* discrimen statuendum est inter causas absentiae; quantumvis enim ejusmodi expensae praestanda non refundendae sint canonico capitulari, a loco Ecclesiae suae propter illius vel praelaturae utilitatem absentem, c. *cit.* ut & electionem jam factam prosequentibus & agentibus pro ejus confirmatione, c. *Copientes* 16. §. *Adhuc* in 6. quod ratio obducta omnino evincit: praestanda tamen aut refundendae non sunt ei, qui pro sua tantum voluntatis arbitrio & sui tantum

commodi causâ ab Ecclesiâ loco recessit ; quia vi c. *Ut praterita cit.* capitulo præstandæ sunt solæ expensæ *neccessariae*: quales Ecclesiâ tantum vel prælaturæ, non etiam privati commodi intuitu factæ sunt ; cum tali ipsius tantum gratiâ & favore concessum sit, ut ab Ecclesiâ suæ loco abesse ad tempus possit, Laiman in c. *cit. n. 2. & cit.* Pirrhing n. 154. Ut adeo canonico sui tantum commodi causa absenti satis esse debeat, quod de prælaturæ reductibus præstentur sumptus, qui sunt in nuncium, à Capitulo expeditum ad insinuandum sibi diem electionis.

82. Excipiuntur etiam c. *cit.* & de bonis prælaturæ in electionem factæ expensæ præstandæ non sunt canonicis, qui *bona* sive res mobiles *prælati, qui decessit, occupant vel usurpant*; cum enim tales ad huiusmodi bonorum restitutionem teneantur, c. *Quia sæpe 40. in 6.* quod loco tales usque ad acceptorum plenam restitutionem ab officio & beneficio sunt suspensi, expensarum etiam *neccessariarum* in electionem factarum præstationem aut resarcitionem petere nequeunt: nisi quatenus in eam factæ expensæ excedunt quantitatem bonorum acceptorum, Joan. Andr. in c. *Ut praterita cit. & ibi Laiman n. 10.*

Non damnanda tamen est, ubi viget, antiqua consuetudo, vi cuius electoribus indiscriminatim omnibus certa aliqua quantitas de vacantis prælaturæ reductibus exhibetur intuitu sumptuum, quomodocunque factorum in negotio electionis, arg. c. *fin. de Consuetud.* cum talis consuetudo ullo Jure non reprobetur: eique non officiat; quod ex officio & ratione canonicatus ac præbendæ suæ ipsis incumbat electio prælati; quia sæpe quid debetur ex officio, quod tamen non propriis sed alienis ejus, in cuius gratiam fit, sumptibus præstatur; sic enim, licet

propriæ diocesis Ecclesiarum consecratio & visitatio pertineat ad officium Episcopale, expensas tamen illarum occasione factas seu procuraciones Episcopus Jure percipit ab Ecclesiis consecratis & locis visitatis, c. *Cum sit Romana 10. de Simonia c. Cum olim. 19. c. Procuraciones 23. Ec. de Censib. Exalt. & Procurat.* ut in c. *Ut praterita cit.* notant Joan. Andr. in *fine*, Panormit. num. 4. & Laiman n. 2.

Dubium secundò est, quàm procul 83. distantes vocandi sint ad electionem: in quo admodum variant DD. quidam enim cum Innocentio in c. *Quia propter cit. n. 10.* omnes ubicunque, dummodo non in loco ultra duas dietas remoto, absint, arg. c. *Nonnulli 28. de Rescript.* Alii eos solum, qui in eadem provincia, hoc est, Archiepiscopatu sunt, vocandos censent, propter textum c. *Coram 35. ibi, Omnibus, qui fuerint in Provincia, convocatis*; quod tales quodammodo præsentibus sint: extra illam verò existentes pro absentibus habeantur, l. *fin. c. de Prescript. longi temp.*

Alii &, meò iudiciò, melius cuiusque Ecclesiæ consuetudinem servandam, asserunt cum Glossa in c. *Cum inter 8. V. Remoti & Panormit. ibi, n. 4.* sive deim consuetudo sit, ut à loco absentium nemo, sive ut ex locis etiam valde remotis, qui intra permissum à Jure tempus adesse possunt, omnes vocentur: sicut in Gallia omnes intra regni fines existentes vocari, c. *In gensi 55. habetur Laiman in c. Coram cit. n. 3.* Seclusa autem speciali 84. consuetudine & spectatò Jure communi, vocandos ad electionem censeo absentes omnes, sive ii intra sive extra provinciam existant, qui, consideratâ locorum distantia aliisque circumstantiis, vg. itinerum, periculorum, & præsertim necessitatis Ecclesiæ commodè vocari, & ad præ-

fixum atque à Jure permissum terminum adesse posse, arbitriò boni viri judicantur, ut colligitur ex *c. Cum inter 18. c. Quod sicut 28. § c. Bona 36.* ubi Canonicus, qui Rhegii degebat, ad electionem vocatus est Cremonam: quæ est civitas provincie diversæ.

Neque in contrarium facit; quòd *c. Coram cit.* ad electionem procedendum asseratur, convocatis Canonicis, qui in provincia fuerint; quia textu illo hoc specialiter dicitur vel, quia id exigebat particularis Ecclesie consuetudo: vel; quia eò casu omnes in provincia & non procul aberant: vel; quia ob particulares circumstantias videbantur omnes, qui in provincia erant, vocari commodè posse. Unde eius dispositio locum non habet, quando intra provinciam valde amplam existentes procul, aut extra illam absentes non procul à loco electionis distant, ut *ibi* cum Glossa *V. In provincia* notat Barbosa *n. 2. Laiman l. cit. & Donatus Tom. 2. Prax. Regul. tract. 4. q. 15. n. 1.*

85.

Dubium tertio est, an casu, quò præfixò longiore terminò vocantur, qui propter distantiam vocandi non essent, à præsentibus ad electionem procedi ante prædictum terminum possit. Affirmat id Panormit. in *c. Cum inter 18. n. 11.* eà permotus ratione; quòd remotiores vocandi non sint favore Ecclesie: cujus proinde intuitu electionem maturare præsentibus poterunt, etsi nequeant fuò. Sed, etsi hoc verum sit casu, quò illam maturari exigit necessitas Ecclesie: casu tamen, quò præfixus terminus sine ullo istius præjudicio expectari & electio intra præscriptum à Jure tempus peragi potest, probabilius ad electionem ante illius termini lapsum procedi non posse, cum Glossa in *c. cit. V. Assumentis* defendunt Laiman in *c. n. 3. & Firthing l.*

cit. n. 134 quòd tali casu terminum longiorem pro suo libitu assignare ipsis Jura permittant. Unde, cum breviorum potuissent, longiorem statuendò, suo potius, quàm Ecclesie favori renuntiarunt, locusque est *arg. c. Si de terra cit. & Regulæ, Quod semel placuit amplius displicere non potest*, quæ est *21. in 6. ne remotiores julle queri possint, se vocationis beneficiò deceptos, contra Reg. v. Unici de Commodato*: & si non tantquam contempti ad electionis rescissionem, saltem ad interesse, hoc est, ad compensationem damni, si quod passus sunt, & refusionem expensarum agant: quòd posterius ipsis etiam Panormit. *l. cit.* non negat.

Neque obstat; quòd *c. Cum inter cit.* absentibus, qui vocati erant, electio maturata sit à præsentibus; quia id factum est ab his mandato Papæ: & quia periculum ex mora timebatur, ut colligitur ex textu & notat Pirthing *l. cit.*

Dubium quartò est de valore electionis, ad quam electorum unus vel plures, qui ei interesse debuissent, voluissent, & commodè potuissent, non vocati, aut post vocationem non iam admissi, Quia in re distinguendi sunt duo casus. Unus, quò contempta est illorum plùs, quàm tertia pars; hoc enim casu electio ipsò Jure irrita est; non quidem propter contemptum: sed ob defectum potestatis eligendi, residens in duabus partibus eorum, qui debent & volunt & commodè possunt interelli. Innocentius in *c. Cum nobis 19. n. 9.* & Panormit. in *c. Quia propter cit. n. 12.* Alter, quò pauciores vel unus tantum est contentus: quò casu electionem quòdem, quando duabus partibus præsentibus & majori numero (istorum & ex contemptu absentium simul sumptorum ut *Lib. 3. Tit. 11. n. 15.* statuetur) celebrata est.

ta est, ipsò jure validam esse, non obscure desumitur ex eo; quòd contemptus eam suo consensu valeat confirmare, *c. Quod sicut 28. pr. V. Quod si, ibi, Nisi propter bonũ Pacis curaverint consentire.* Ratio est; quia, quod major pars capituli præsentis decrevit, pro eo habetur, ac si omnes egerint, ut *arg. l. Quod major 19. ff. ad Municipal.* cum Innocentio in *c. Cum nobis 19. n. 6.* docet Laiman, *de Elect. q. 37.* Neque ita celebrata electionis valori obest, si quod extaret, Ecclesiæ statutum, aliquibus contemptis à capitulo gesta irritans; quia ipsum hujusmodi statutum, si communi Juri per interpretationem non conformetur, valore desitui, cum Panormit. in *c. Quia propter cit. n. 12. V. Nec valeret, cit. Tit. 11. n. 10.* ostendam.

88. Nihilominus contempti, sive unus sive plures sint, illatam sibi injuriam prosequi & petere à superiore possunt, ut electio facta rescindatur & ad novam procedatur, *V. Quod si cit. junctâ Glosâ V. Consentire.* Imò, si eligendi jus contempto competeret ratione Prælaturæ vel alterius dignitatis, ipsò mortuò, de contemptu ad electionis rescissionem agendi jus successori, cum Glosâ *cit. adstruit Panormit. in c. Quod sicut cit. n. 10. & n. 11.* quòd hujusmodi contemptu injuria illata sit non magis personæ, quàm prælaturæ, illius obitu non extinctæ, *c. Si gratiosè 5. de Rescript. in 6.* ac proinde cum prælatura, sicut cætera, sic etiam eligendi & de contemptu agendi jus transeat ad successorem. Aliud est, si jus illud mortuo competitivisset ratione canonicatus seu præbendæ capitularis; cum enim tali casu mortui jura non transeant ad successorem: sed ad capitulum *arg. c. Relatum 12. de Testamento.* ejus, ad electionem non vocati & contempti, injuriam prosequi possunt

reliqui Capitulares. Non quidem, si contemptus esset in electione prælati suæ Ecclesiæ, cui ipsi interfuisent; quia tali casu de contemptu & ad electionis rescissionem agendò proprium suum factum, tanquam iniquum, impugnant & condemnarent; quòd Jura non permittunt, *c. Cum super 8. de Concess. Præb. l. Post mortem 25. ff. de Adopt. Sc.* sed Ecclesiæ alterius, in qua suffragii jus habuisset ratione sui canonicatus, Panormit. *cit. n. 11. & Laiman, in c. Quod sicut cit. n. 7.*

Porro à contempto & aliis, qui illatam ipsi injuriam persequendi jus habent, de contemptu & ad electionis rescissionem agi etiam post electi Confirmationem potest, *c. Quod sicut cit.* ubi ab Innocentio III. propter aliquorum contemptu decreta est cassatio electionis Archiepiscopi, jam confirmati & consecrati, ut *ibi cum Innocentio n. 4 & Joan. Andr. n. 17.* notat Panormit. *n. 3.* Ratio est; quia confirmatio innititur electioni, tanquam canonicæ & legitime factæ, *arg. c. Qualiter 17. in fine.* Unde, hac ob contemptum vel alium defectum cassatâ, etiam illa cadit.

Excipiendus tamen est casus, quòd contempti ante confirmationem publicò edictò moniti, juxta *c. fin. in 6.* electionem, donec confirmata sit, impugnant distulerunt; ita enim Juri suo censerentur renuntiâsse, & postea agere volentes, meritò repellerentur, Panormit. *ibid. n. 3. & Laiman. n. 9.*

Dubium est quòd, an contemptò injuriam sibi factam, vel expressè vel tacitè, scilicet dissimulandò, remittente, electionem superior ex officio, vel petente electi adversario rescindere possit. Affirmat id quidem Glosâ in *c. In genesi 55. V. Nec premissis.* Sed meliùs id ordinariè posse, negant *cit.* Panorm.

n. 10. & Laiman n. 8. quod Regula à DD. recepta sit, quando de privato solum favore agitur: & is, cujus interest, jus suum non prosequitur, iudicem officium suum non posse impertiri, prout desumitur, ex *l. Dies 4. §. 8. ff. de Damno infecto*. Cum ergo in proposito casu agatur de favore privato ipsius personæ contemptæ, hoc ipso; quod ista contemptum remittendò juri suo renuntiare & electionem ratificare possit, *V. Quod si cit. eò non agente*, electio propter ejus contemptum rescindi non poterit à superiore.

93. Dubium sextò est de contemptus probatione: quæ licet primo intuitu incumbere videatur ei, qui ex contemptu agit, & electionem petit rescindi; cum in illo se fundet: probare autem quilibet teneatur fundamentum suæ intentionis, *l. Ei incumbit 2. junctâ Gloisâ V. eòdem ff. de Probat.*

94. Re tamen accuratius ponderatâ, non se contemptum actori: sed, eum ad electionem in tempore legitime vocatum, probandi onus capitulo incumbit; cum quia ex contemptu agens intentionem suam fundat in negativa, se scilicet ad electionem non vocatum: factum autem, vocationis seu citationis, negantis per rerum naturam probatio nulla sit, *l. Actor 23. C. de Probat. & c. Bone 23. §. Contra ubi Gloisâ V. Per naturam & Panormit. à n. 13. tum verò; quia præsumptio militat pro eo, qui ut ad electionem vocetur, jus habuit, & illi non interfuit; ut non interfuisse præsumatur, quod non fuerit vocatus; cum vocationis seu citationis sit quid facti, quod non præsumitur, sed est probandum, *l. In bello 12. §. 2. ff. de Captivis & Spoil. Memoch. Lib. 2. presump. 22. n. 1. & Mascard. de Probat. concl. 240. n. 4. & contra, juris sui negligens, quis fuisse non præsumatur,**

arg. l. Cum de indebito 25. pr. ff. de Probat. Gloisâ in c. Quod sicut cit. V. Vocatos ubi Panormit. n. 8. & Barbosa n. 7.

Probari autem citatio à capitulo potest, si de ejus vel præsidis commissione constet, nuncii citationem electori absentis intimatam asserentis, testimonio jurato, *arg. l. Magis puto §. 13. ff. de Reb. eorum, qui sub cura. Gloisâ in c. Cum parati 19. V. Suis nuncius, de Appellat. Panormit. in c. cit. n. 4. Bailus de Elect. p. 3. cap. 11. n. 3. Si, inquam, de citationis commissione constet; quia hanc factam, nuncii solius testimonio plena fides non habetur; quod ei de facto tantum proprio, ad officium suum pertinente, non etiam de alieno testificanti, plena fides habeatur, ut cum Felicio *c. 1. de Judiciis n. 13. & aliis Lib. 2. tit. 2. n. 10. dicitur.**

Quodsi citatio, quam legitime commissam constat, ad absentem electorem non pervenerit, actioni de contemptu locus non est adversus capitulum; cum hoc sit extra omnem culpam. Agere tamen non citatus poterit adversus nuncium vel istius iniquum detentorem, cujus dolo vel culpa citatio omiſsa à nuncio, vel iste cum citationis literis est intercepſus, Passerin. *cit. cap. 11. n. 12.*

Dubium septimò est, an casu, qui ex vocatis aliqui in loco & die electionis non comparent, præſentes procedere possint. Hos, quantumvis numero pauciores sint, ad electionem procedere posse saltem, si absentes se interesse non expresse protestentur, clarè desumitur ex *c. Cum nobis 19. ubi, qui interesse noluerunt, alienos se fecisse, hoc est, extra electorum numerum se constituisse, dicuntur, Gloisâ in c. cit. V. Alienos & Laiman in c. cit. n. 3. Idem ipsis permissum, si electioni destinatum diem per legitimam citationem ipsis innovasse conſtat,*

constet, docet idem Laiman *n. 4.* Ratio est; quia tali casu comparere nolle, ac proinde juri suffragii pro ea vice renuntiare, & de numero electorum non esse censentur; ut adeo eos denuo vocare non sit necesse; quia eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportet, *Regula est 31. in 6.*

97. Casu autem, quò capitularium legitime congregatorum aliqui à loco & tractatu electionis sponte & non redituri recedunt; opus est distinctione; vel enim duæ aut saltem major pars capitularium remanet, vel non? Si prius, remanentes electionem prosequi & perficere possunt absque iis, qui absque necessitate recesserunt; quia capitulò semel legitime congregatò standum est iudiciò partis majoris & sanioris, *c. 1. De iis, quæ à majori Sc. Panormit. in c. Cum nobis 19. n. 10. & ibi Laiman n. 4.* Neque opus est revocatione recedentium sive iterata eorum citatione: quod factum est *c. cit.* quia hoc non necessitatis, sed majoris duntaxat certitudinis causà factum est; quia paris contumaciæ est post adventum discedere, sive non expectare finem, & legitime vocatum non venire, *can. Certum 11. q. 3. & c. 1. de iudiciis.* Si posterius, & capitularium pars major recedit, qui remanent electionem inchoare & captam prosequi non possunt; quia conventum capitularem dissolvere velle videntur recedentes: quibus, quia major pars sunt, pauciores remanentes nequeunt prevalere, Glossa passim recepta *in c. Cum inter 21. V. Capituli*, dissensione ortà inter Canonicos, ibi Capitulum esse, asserens, ubi est major pars legitime congregatorum, *Panormit. l. cit. n. 10. & ibi Laiman. n. 5.* Casu tamen, quò terminus electionis à Jure præfixus instaret, aut periculum esset in mora, vel statutò aut consuetudine diem præfixi

gendi & electores convocandi potestas Decano vel Seniori soli competeret, à presentibus & remanentibus cum tali paucioribus procedi, & perfici electio posset, cæteris absentibus, Innocentius *in c. Cum nobis cit. n. 6.*

ARTICULUS VI.

De Electorum absentium Procuratoribus.

SUMMARIUM.

99. In Electionis negotio admittitur Procurator;
100. Si elector absens illi interesse legitime impediatur,
101. Et impediti fides fiat per juramentum;
102. Quod tamen remitti à Capitulo potest;
103. Unanimi omnium, non majoris tantum partis, consensu.
104. Procurator constituendus est de Capitulo;
105. Cujus consensu extraneus admitti potest;
106. Neque unus tantum, sed etiam plures in solidum constitui.
107. Procurator suò & absentis nomine eligere nequit diversos;
108. Nisi certa persona electio ei sit mandata.
109. Quò etiam casu alium sibi substituere;
110. Non tamen compromittere potest;
111. Nisi ad personam digniorem eligendam generaliter sit constitutus;
112. Morte vel privatione electoris absentis mandatum procuratorium expirat;

L I

113. Ante

113. *Ante mortis tamen vel privationis
notitiam peracta electio subsistit.*

99. **Q**uantumvis electionem, qui suffragii jus habent, celebrare regulariter debeant per seipsos, aliquando tamen ad illius negotium admittuntur procuratores, & electorum nomine suffragium ferunt: quando scilicet electores absentes sunt in loco, è quo ad electionem deberent advocari, *s. Quia propter 42. §. Illud autem*, justoque impedimento detinentur, quò minus electionis negotio sine incommodo ipsi valeant interesse, *s. cit. & c. Si qui iusto 46. pr. in 6.* Si elector absens esset in loco, è quo ad electionem vocandus de Jure non esset, procuratorem constituendi jus non haberet, *Glossa in 6. Si quis cit. pr. V. Detentus.*

Impedimenta, quorum aliquò detentus procuratorem suo nomine electurum constituere Jure permittitur, sunt gravis infirmitas, detentio ab hoste, non tutus ad electionis locum accessus propter itinera infesta ab hostibus vel paratas, ab inimico insidias, evocatio ad altius tribunal & alia prudentis viri arbitrio æstimanda, *Glossa in §. cit. V. Venire.* Non etiam censura aliave causa, ob quam elector, si esset præsens, ad suffragium non admitteretur; cum eligere qui tanquam indignus nequit per seipsum, etiam non possit per procuratorem; absurdum enim utique est, admitti procuratores, quorum auctores sive principales tanquam indigni repelluntur, *Tholof. de Elect. cap. 6. n. 8.*

Hujusmodi autem impedimentum, ut procuratoris constitutio legitima sit, esse præsens, sive existere & perseverare necesse est tempore electionis; quòd, si hoc tempore sublatum jam esset, reici procurator posset; de eoque, si no-

torium aut aliter cognitum non sit, fides capitulo fieri debet per juramentum, *§. cit.* vel ipsius electoris absentis, qui de hoc fidem faciat in ipso instrumento procuratoris: vel, quod magis consuetum usitatumque est, ab illo absente ad eligendum deputati procuratoris, acceptò ad id mandatò speciali, super expresso impedimento, v.g. infirmitate in principali sui absentis animam jurantis, *Innocent. in §. cit. n. 11. Hostien. in Summa hic n. 8. & Barbosa Lib. 1. Jur. Elect. cap. 19. n. 110.* Nisi juramentum à capitulo remittatur: quod huic permittum non obscurè desumitur ex verbis, *Super quo, si opus fuerit, fidem faciat juramentò*, *§. Illud cit.* procuratoris juramentum exigentibus sub conditione, *Si opus fuerit*, hoc est, si impedimentum non sit notorium vel aliter cognitum, cuiusque probatio à capitulo exigatur, Ratio est; quia juramentum hoc introductum est favore capituli, quod proinde illi poterit renuntiare, *c. Si de terra 6. de Privileg. §. 1. Si quis 29. C. de Passu*, cum enim capitulum ad eligendum admittere valeat extraneum, juxta dicta *n. 42.* admittere etiam poterit procuratorem in principali sui animam non jurantem, etque ex istius, tanquam justò impedimento non detenti, mandato non competens suffragii jus conferre, *Panormit. in §. cit. n. 3. in fine Tholof. cit. n. 8. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 147.*

Quodsi procurator, præstitò vel etiam remissò juramentò, ad eligendum sine protestatione admissus, & electio locuta sit, postea in principali deficientis legitimi impedimenti probatio non amplius admittitur; quòd juramentò, si præstitum, controversia finita, *c. Et Christus 26. §. 1. Jus jurandum 2. §. de Jure jurando*: & si remissum sit, pro-
pla eius remissione à capitularibus juri suo re-

fuo renuntiatu intelligatur, Panorm. in §. *Illud cit. n. 3.* & Barbofa *cit. n. 110.* Unde

103. Dubium oritur, an ad juramenti remissionem exigatur consensus totius capituli; majoris enim partis consensum sufficere, vult Barbofa *l. cit.* ductus Regula *c. 1. De his qua à majori §. 1. Quod major §. 9. ff. ad Municipal.* Verum in his textibus fundata Regula loc⁹ non est, cum agitur de tollendo vel diminuendo jure singulorū; cum hoc casu procedat Regula, *Quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. 29.* eique consona Regula, *In re comuni melior est conditio prohibentis. §. 6. in 6.* Quare melius ad propositam juramenti remissionem consensum capitularium unanimum cum Panormit. in §. *Illud cit. n. 4. in fine* exigunt Tholos. & Pirrhing *l. cit.* adeo ut, si cæteris capitularibus planè omnibus, juramentum & omnem aliam probationem remittentibus, contradicat & iusti impedimenti probationem unus exigar, vel eiusmodi impedimenti deficientis probationē ipse offerat, à procuratore, si principalis sui loco ad electionem admitti velit, juramentum illud sit præstandum. Ratio est; quod eius admissione diminuatur jus singulorum; quia ex una, extranei ad suffragium admissione singulorum capitularium suffragia minorem vim habent, quam si non admittatur: ex altera verò parte, admissione procuratoris sine juramento præstito super impedimento electoris absentis capitulares tacite consentiunt in admissionem extranei; cum elector absens, si præteritum impedimentum iustum non sit, suffragii jure careat & planè extraneus sit; ac proinde etiam procurator, quatenus absentem repræsentat, extraneus reputetur; quod datus sit ab eo, qui ad eligendum procuratorem dare non potuit; quod vocem non habeat in electione, si huic per se ipsum non interfit; §. *Illud cit. pr.*

Quod si minoris partis aut etiam unus duntaxat, juramentum super impedimento exigentis aut istius defectum probare volentis, contradictione in super habità major pars procuratorem non juratum admittat, minor pars aut unicus contradicens cum parte majori illum ad suffragium admittente (præmissa contra admissionem protestatione) procedere ad actum electionis, & adversus hanc, illò admisso celebratam, appellare potest, Panormit. *l. cit. in fine.*

Dubium secundò est, an absentis & legitime impediti procurator esse possit extraneus, sive qui de capitulo non est. Ratio dubitandi est; quod ad procuratoris munus suscipiendum cogi capitularium nemo invitus possit, *l. Invitus 17. C. de Procurat.* atque idcirco, si capitularibus procuracionem non admittentibus ea extraneo committi non possent, elector absens & legitime impeditus jure suffragii nullà suà culpà privaretur. Sed hoc etiam casu nolente capitulo extranei deputationi locum non esse, decisum est *c. Si quis cit. §. fin.* ut adeò hoc casu suffragii amissionem elector absentis suæ & istius causæ debeat imputare; quod capitulares, sicut procuracionis munus suscipere ipsi inviti, *l. Invitus cit.* sic etiam secreta sua extraneo communicare non teneantur, *arg. l. Mercatores 4. C. de Commere. & mercat.* & voti per literas expressio jure non admittatur, §. *fin. cit.* ubi Vivian. *in fine.* Et si verò hæc ita sint, extraneus tamen procurator deputari ab absente potest capitulo consentiente; cum enim §. *Illud & §. fin. cit.* dispositio concernat favorem capituli; hoc favori pro se introducto renuntiare, *c. Si de terra cit. §. 6.* & extranei procuratoris deputationem admittere valebit, *arg. c. Scriptum cit.* saltem si speciali & sedis Apostolicæ autoritate suoque juramento

104.

105.

k l a

ramento

ramentò confirmatò statutò non prohibeatur, Glossa in *c. fin. cit. V. Nolente*, Panormit. in *§. Illud cit. n. 2.* & Laiman *n. 1.* Porro extraneum ad suffragium absentis locò ferendum à capitulo admiffum ætate, Ordine & cæteris qualitatibus in principali, si effet præfens, & in aliis electoribus præfentibus jure requisitis prædium esse oportere, rectè monet Passerin. *de Electione cap. 10. n. 24.*

106. Dubium tertio est, an in negotio electionis procuratores ab eodem deputari plures possint. Cui ansam præbent *§. Illud cit.* verba, *Uni committat de ipso capitulo vicem suam.* Sed hac unius mentione pluralitatem quoad effectum duntaxat; non etiam quoad deputatorum personas excludi, planè liquet ex *c. Si quis cit.* cujus *pr.* plures disertè admittuntur: dummodo constituti sint in solidum; ut procuratoris effectus sive suffragium restringatur ad unum, eum scilicet, qui prævenerit, sive prius postulaverit admitti, *arg. c. Non injusè 14. de Procurat.* vel unius impediti aut procuratoriam non admittentis defectus ab altero suppleatur. Quod si plurium in solidum constitutorum nullus prævenerit, sed ad suffragium simul omnes postulent admitti, eis nullatenus deferendum: sed admittendus ille tantum est, quem capitulum vel major istius pars designarit: & si capitulum vel major ejus pars in designatione non consentiat, attendendus ordo scripturæ & cæteris præferendus est, cujus nomen in instrumento procuratorio primò locò est expressum, ut *pr. cit.* habetur. Ratio est; quòd, si plures non in solidum deputati essent, periculum foret, ne inter se discordes suffragia conferant in diversos, & electio exitum non sortiatur: ad quod incommodum excludendum; quando duorum neuter in solidum constitutus est, aut in solidum constitutorum unius determina-

tio haberi non potest, repelli uterque debet ac potest, quin de contemptu & injuria queri elector absens possit; cum repulsam improvidam & indiscretam constitutioni suæ debeat imputare, *pr. cit.* ubi Glossa *V. Nominatus*, Franc. *n. 2.* Tholof. *cit. cap. 6. n. 10.*

Dubium quartò est, an procurator alium suo & alium procuratorio sive absentis nomine eligere possit; procurator enim si, ut solet, de capitulo constitutus sit, suffragia duo, unum suo, alterum absentis nomine competens habet: quæ an conferri in eundem debeant, vel possint in diversos, pendet ex tenore mandati; cum, si istò simpliciter aliquem vel quem digniorem judicarit, eligere jubeatur, utrumque suffragium conferre debeat in eundem perinde ut alius elector, cui duo suffragia, unum præposituræ alterum canonicatus ratione competunt. Si verò mandato persona certa, quæ eligatur, expressa sit, hanc eligere absentis nomine tenetur, etiam si proprio nomine alium elegerit & digniorem judicarit, *c. Si quis cit. §. Per.* Ratio prioris est; quia hujusmodi procuratori competunt duæ voces liberae: autem, qui duas voces liberas habet, eas nequit dividere & conferre in diversos: sed iis, sive proprio sive alienò nomine competant, eligere tenetur meliorem sive digniorem, *can. Metropolitano 21. dist. 63. can. Licet 8. q. 1. & Trident. Sess. 24. cap. 1. de Ref.* & quæ conscientia suò, eadem alienò nomine eligens aliquem judicare debet meliorem: cum ex duobus altero melior judicari nequeat uterque, Glossa in *§. cit. V. Nihil agit*, tali casu suffragiorum in diversos collatorum utrumque pro invicem habens cum ipso textu, à procuratore alium suò, alium absentis nomine nominante, nihil agi expressè statutum: quod ejus suffragia esse videantur alternatim & sic

& incerta, quæ Jure reprobantur & invalida sunt, c. In electionibus 2. in 6. Geminian. in §. cit. n. 2. Vivianus §. cit. pr. & Passerin. cit. cap. 10. n. 43. casu, quò duo, in quos suffragia divisa sunt, meritis æquales judicantur, idem docens contra cit. Barbosam & ab hoc relatos alios n. 105. Posterioris ratio est partim; quia procurator custodire debet fines mandati, l. Diligenter §. ff. Mandati §. l. Si procurator 10. C. de Procurat. quò proinde ad certam personam eligendam adstrictus, suffragium in aliam, etiam quam digniorem judicat, conferre non potest; ne mandati excedat fines, & aliud agat, quam ei est mandatum, l. Diligenter cit. pr. Glossa in §. Porro cit. V. Mandatum: partim verò; quia tali casu libere eligere potius censetur principalis, quam procurator; cum ille votum principalis potius explicet, quam ipse libere ferat, Vivian. in §. cit. V. Nisi cit. Tholos. cap. 6. n. 11. & Pirrhing n. 105. ubi casu, quò persona mandatò nominata esset indigna, mandatum non admittendum, monet cum Holtienf. cit. n. 8.

109. Dubium quintò est, an procurator ad eligendum vices suas committere valeat alteri. Qua in re interest, an speciale de certa, vel generale de persona, quam idoneam vel digniorem judicavit, eligenda habeat mandatum; cum, si habeat speciale sibi commissas absentis nomine eligendi vices subdelegando in alium valeat transferre, arg. c. Is cui 12. pr. de Offic. deleg. in 6. quòd alium sibi substituendo neque absentem, neque presentibus electoribus præjudicet; cum parùm referat, an per se vel per alium suffragium conferat in personam nominatam, Glossa in §. Porro cit. V. De certa. Si verò habeat mandatum generale, subdelegando alium sibi substituere nequeat,

arg. c. cit. V. Sed si; quòd electa censetur industria & discretio personæ, Pirrhing cit. n. 150. §. Caterum: nisi alium substituendi potestas ipsi mandato inserta esset; hoc enim casu alium sibi substituere permetteretur, arg. c. cit. V. Nisi junctâ Glossâ V. Per alium.

Dubium sextò est, an ad eligendum procurator valeat compromittere. Cujus etiam resolutio ex mandati qualitate desumenda est; nam, licet compromittere nequeat cum speciali ad certam personam eligendam constitutus; quòd, cum tali mandato in solam personam nominatam consentire permittatur, in aliam, à compromissariis fortè eligendam, consentiendo excederet fines mandati. Compromittere tamen potest deputatus cum mandato generali; quia hujusmodi mandatò eligendi jus totum in ipsum translatum videtur, ut in electionis negotio omnia, quæ mandans, si esset præsens, possit, c. Venerabili 37. in fine de Offic. deleg. atque idcirco, sicut iste si præsens esset, sic isto absente ipse legitimè compromittat, Glossa V. De certa cit. & Pirrhing §. Caterum cit.

Dubium septimò est, an mandante ante electionem mortuò vel eligendi jure quocunque modo privato, ab eòve suspensò nihilominus mandatum procurator validè exequatur. Negant id Tholos. cap. 6. n. 13. & Pirrhing cit. n. 150. §. Porro, & negandum evincit ratio; quòd mandantis morte vel privatione mandatum expiret, Clement. fin. junctâ Glossa V. Negotia de Procurat. cum enim in negotio electionis procurator nihil suo, sed omnia mandantis nomine agat l. 1. ff. de Procurat. suffragii jure, quòd huic competeat, expirante, etiam mandatum & in isto fundatam potestatem procuratoris expirare est necesse.

Esti verò hoc ita sit &, mandantis morte

L 1 3

morte

morte vel privatione cognitâ, mandatum exequi procurator non possit, electionem sâmen post illius mortem vel privationem, sed ante acceptam mortis &c. notitiam, jam perfectam, & à procuratore in electionis negotio acta omnia Jure subsistere, cum Archidiacono in *c. Si quis iusto cit. n. 3. pr. sultinent cit. Barbola n. 111. Passerin. cap. 10. n. 42. & Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 4. n. 8.*

ARTICULUS VII.

De Electionis Loco.

SUMMARIUM.

114. Electio celebranda est ab electoribus congregatis.
 115. In loco Ecclesie viduatae.
 116. Extra quem validè.
 117. Et aliquando etiam licitè peragitur.
 118. Licitè etiam fit in Ecclesia interdicta.
 119. Claustrina electiones sere reprobatæ.
 120. Et aliquando irrita sunt.

114. **A**D prælati electionem, ut Canonica sit, satis non est, omnes, qui suffragii jus habent, atque interesse volunt & commodè possunt, ad eam vocari, juxta *c. Quia propter 42. pr.* sed necessarium omnino est, ut in uno loco collegialiter congregentur, *c. Cum terra 14.* Ratio est, quia electio est actus collegialis, ad capitulares non singulari, sed collegii jure pertinet, Panormit. *inc. Auditus 29. n. 8.* actus autè competens aliquibus, ut constituentibus collegium sive Universitatem, non nisi ab ipsis collegialiter congregatis geri potest, & aliter gestus non valet, *arg. l. Sicut 7. §.*

1. ff. *Quod cuiusque universi. nom. Tholosan. de Elect. cap. 15. n. 1.* Ubi

Dubium est, quò loco pro electione congregandi sint capitulares. Qua in re quòd juxta *constitutiones Canonicas, si fieri potest, in Ecclesia, pastore viduato, electio debeat celebrari*, notabilis textus est *c. Quod sicut 28. pr.* In ea autem celebrari censetur non solum, si in ipso ejus choro vel navi, ut *c. Cum nobis 18.* sed etiam, si in sacristia vel consueto capituli loco, ut *c. Cum inter 21. & c. In causis 30.* vel alio conclavi & loco honesto, intra Ecclesie ambitum sito, juxta cujusque Ecclesie consuetudinem celebratur, Glossa in *c. Cum terra cit. V. In quo cit. Tholos. cap. 7. Basilius de Elect. p. 3. cap. 12. n. 1. & Passerin. de Elect. cap. 12. n. 2.*

Atque hoc Glossa in *can. 1. V. Extra in Urbe dist. 23.* eamque secuti Ant. de Butr. in *c. Quod sicut cit. n. 6. & Panormit. ibid. n. 2.* ad eò necessarium existimant; ut absque rationabili causa extra Ecclesie ambitum celebrata electio ipso Jure non subsistat, & locus sit Reg. *Qua contra jus 64. in 6. §1. Non dicitur §. C. de LL.* Verum, quia ex una, Regulares hi textus de actibus, contra Jus non simpliciter prohibens, sed formam obtinens actui, aut irritante clausula mutatum, gestis procedunt, ut ex communi DD. sensu ad *Lib. 5. tit. 41. ad Reg. cit. plenius tradetur: ex altera verò parte, licet Canones, ex quibus electiones intra Ecclesiam viduatam illiusque ambitum celebrandam, desumitur, neque electionis statuunt formam, neque clausulam continent irritantem, contra ipsorum præscriptum extra Ecclesiam illam peractam electionem irritationi, non imponitur Jure, sed per sententiam inducendæ, obnoxiam verisimilibus censent Laiman in *c. Cum inter cit. n. 8. & Pirching ad hanc Rubr. n. 241. lib.**

n. 241. saltem, si extra Ecclesiæ consuetum, in minus conveniente & sacris Canonibus reprobo loco, v.g. in palatio vel camera Principis aliâve seculari domo peracta fuisset, c. *Qua fronte* 25. de *Appellat.* Passerin. in *cap. cit.* n. 14.

117. Dixi, *Abique rationabili causa*; cum ipsam intra Ecclesiam celebrari sacri Canones præcipiant, *Si fieri potest*: non etiam, si propter speciales rerum circumstantias id sine notabili incommodo fieri nequeat. Quare, si propter grassantem lue[m] epidemicam aut aliud probabile periculum, præsertim violentiæ, electio in ejusmodi loco institui non posset, à duabus partibus capituli vel, si hæ convenire nequeant, à majori saltem: imò, si impedimentum notorium & propter instantem electionis terminum periculum esset in mora, etiam à minori ejus parte congregata alius locus honestus & commodus constitui in eoque celebrari à capitularibus congregatis electio posset, ex mente Baldi, universitatem è loco proprio expulsam alibi congregari ac statuere posse, asserentis in l. 1. c. de *Summa Trinit.* n. 11. Glossæ in c. *Bona* 23. v. *Metuebant* *cit.* Laiman n. 3. & Pirrhing n. 243.

118. Dubium secundò est, an electio celebrari valeat in Ecclesia interdicta; id enim negat Archidiacon, in *can. 1. dist.* 23. ductus Constitutione Gregorii X. edita in Concilio Lugdunensi II. & relata c. *Ubi periculum* 3. in 6. cuius §. Porro electio Papæ in civitate interdicta supposita fieri prohibetur, ibi, *Nisi sit forsitan interdicta*.

At, licet inferioris etiam prælati electionem extra consuetum Ecclesiæ locum peragendi istius interdictum rationabilem causam capitulo præbeat, id tamen non obstat, quò minus in Ecclesia interdicta electio vel postulatio validè, imò etiam licitè celebrentur, cum Panorm.

in c. 1. de *Postulat. prelat.* n. 33. & Baldo *ibid.* n. 2. iustinent Lavorius de *Elect.* cap. 18. n. 6. Barbosa *Lib. 1. Jur. Eccles.* cap. 19. n. 177. Passerin. *cit.* cap. 12. n. 16. & Gonzalez in c. 1. *cit.* n. 4. cum; quòd eam in Ecclesia interdicta peragi ullum Jus non vetet: tum verò; quòd interdictum Locale Divina tantum officia & Sacramentorum quorundam usum suspendat, privetque Ecclesiasticâ sepulturâ, c. *Quod in te* 11. de *Panis. & remiss.* c. *Responsio* 43. de *Sent. excom.* c. *Si sententia* 16. eadem *Rubr. in 6.* non autem impediat contractus & obligationes, quas electio acceptata inter electum & Ecclesiam inducit, c. *Inter corporalia* 2. c. *fin. de Translat. Episc.*

Neque, ut dictum, obstat inhibitio §. *Porro* *cit.* quia ad inferiorum prælatorum electiones trahenda non est; cum illius speciali dispositione solam Papæ electionem affici: & hanc quoque, contra §. *cit.* dispositionem celebratam, valore non destitui, cum Glossa *ibi* v. *Interdicta* observent *cit.* Panormit. n. 33. & Passerin. n. 17. quòd ejus electioni duarum partium suffragiis celebratæ ex humano Jure descendens exceptio nequeat apponi, c. *Licet vitanda* 6. §. *Statuimus*, ut infra n. 370. dicitur.

Dubium tertio est, an electio fieri 119. queat in loco occulto. In quam rem ab aliquibus, sed perperam, allegatur *can. Si quis* 2. *dist.* 79. cum canone isto de Romani tantum Pontificis, adhuc superstitis & incolumis, successore privatis conventiculis factæ deliberationes ac decreta reprobentur. Nihilò melius pro clandestinis, atque idcirco irritis vel irritandis habentur electiones, quæ à capitularibus legitime congregatis peractæ sunt in loco occulto; cum clandestinum utique dici nequeat, quòd in loco etiam abdito, omnibus capitularibus cum capite

capite suo presentibus, clam geritur solummodo respectu extraneorum: saltem si, postquam gestum est, palam publicetur; quia electio in loco ab extraneis remoto Jure fit, Passerin. *cap. cit. n. 19.*

120. Quare, tanquam clandestina præter eam, quæ noctu fit, illa solum electio Jure reprobat, quæ, vel aliquorum duntaxat capitularium, minori aut ad potentiam capitularem constituendam non sufficiente numero coactorum, occulto conventiculo & clam aliis suffragii jus habentibus est celebrata: vel peracta est sine scrutini publicatione vel huic subjicienda communi electione, à capitularium uno omnium nomine facienda: vel aliàs ritè facta à capitularibus ita secreta habetur, ut clero & populo solenniter non publicetur, *citr. Baifus cap. 37. n. 5. & 6. Passerin. à n. 19. & Gonzalez. in c. Quia propter cit. n. 13. cujusmodi clandestinarum electionum prima ob justis suffragiorum numeri vel potentia capitularis defectum Jure non subsistit, c. cit. pr. ubi Panormit. n. 12. & Innocent. in c. Cum nobis 19. n. 9. Altera quoque irrita est, propter defectum solennitatis substantialis, pr. cit. & c. Sicut cum 21. in 6. Baif. cit. n. 5. & Passerin. n. 19. & 23. Postrema, valida est; quod, licet solennis illa publicatio Jure sit præcepta, c. Quia propter cit. §. fin. solennitatibus tamen electionis substantialibus non accentatur: & ex justa, v.g. scandali vitandi, causa omitti vel usque ad confirmationem differri possit, *citr. Baifus n. 6. & Passerin. n. 7.**

ARTICULUS. VIII.

De Electionis celebrandæ Tempore.

SUMMARIUM.

121. Prælati ad Ecclesiam Cathedrali-
lem vel Regularem intra tres

122. Intra sex menses eligendus est ad
Secularem, Cathedrali inferio-
rem:
123. Nisi habeat Ordinariam & gene-
ralem jurisdictionem.
124. Computantur menses illi à divu-
cationis notæ,
125. Et non currunt impeditis,
126. Etiam ob Censuram:
127. Cessante tamen negligentia in pe-
tenda absolutione.
128. Eadem recuperantur, si electio ce-
reat effectu:
129. Nisi fraus intervenerit,
130. Aut electio irritata sit à Papa.
131. Restringi possunt ab ipsis electio-
ribus,
132. Et ex gravi causa à superiori:
133. Quin tamen ad hunc ante illorum
lapsum prælatum devolutio fit.
134. Non valet electio & ad hanc citio
ante obitum prælati:
135. Ante cujus sepulchrum validè ce-
lebratur.
136. Celebrari potest die feriato:
137. Non tamen tempore nocturno,
138. Extra causam necessitatis.

Convocari & congregari electores ita debent; ut electio prælati ad Cathedrali vel Regularem Ecclesiam intra tres: ad Secularem verò, Cathedrali inferiori, intra sex menses perfici possit; ultra hoc enim tempus, si justò impedimento cessante, electionem differrent, eligendi potestas pro ea vice ab electoribus devolveretur ad superiorem, ex Constitutione Innocentii III. edita in Concilio Lateranensi & relata c. Ne pro defectu 41. hic & c. Nulla 2. de Concess. prælati non vac. qui termini electionibus salubriter præfixi sunt; quod diuturnam vacationem in spiritualibus & temporalibus damno

bus damnosam Ecclesiis & animabus periculofam esse, compertum esset. Ratio autem, cur ad electiones quasdam

122 tantum tres, ad alias vero sex menses concessi sint, ea est; quod Cathedralium & Regularium Ecclesiarum praelati sint veri aut quasi sponsi ac pastores &, hoc ipsò; quod generale atque ordinariam jurisdictionem in clericis exerceant, majorem curam habeant, quam praepositi Ecclesiarum Collegiarum secularium: quarum clerici de jure communi non ipsis, sed Episcopo subsunt: & propterea electionem ad priores Ecclesias propter specialem ipsarum necessitatem maturari magis fuerit necesse: &, ne Episcopi electio ultra tres menses protraheretur, sanctionibus antiquis jam fuerit cautum, *can. Postquam 11. dist. 50. & can. Obventibus 33. dist. 63. Vivianus in c. cit. & ibi Laiman n. 1.* Unde

123. Dubium oritur de Ecclesiis secularibus inferioribus, ordinariam & generalem jurisdictionem exercentibus ex privilegio vel praescriptione: ad quas, an *c. Ne pro defectu cit.* dispositio extendatur, ac proinde earum perinde, ut Regularium Ecclesiarum, praelati necessario intra tres menses eligendi sint, dubitandi ratio pro una parte est; quod dispositio illa Juris antiqui, pro Ecclesiarum non-Cathedralium provisione sex menses indulgentis, *c. Nulla 2. de Concess. praebend. correctoria sit ac poenalis: & propterea extensionem non admittat, arg. Reg. Odia 15. in 6.* Pro altera vero; quod Innocentii Papae principalis intentio fuerit occurrere periculis animarum & damnis Ecclesiarum; atque ideo ipsius constitutio favorabilis potius, quam odiosa censenda, *arg. l. Sant persona 43. ff. de Relig. & sumpt. fun.* & patiens sit extensionis: quod posterius amplectitur; ac proinde etiam in hujusmodi Ecclesiis,

praesertim ab Ordinarii jurisdictione exemptis, electiones ultra tres menses non differendas, in *c. cit. cum Panormit. n. 5. & Imola n. 2.* defendit Laiman n. 2. quod ejusmodi praelati suarum Ecclesiarum quasi sponsi, *can. fin. 21. q. 2.* eorumque jurisdictione quasi Episcopalis sit: & propterea eadem ratio, quae Cathedralium & Regularium, etiam hujusmodi praelatorum electiones exigit maturari; ne Ecclesiae & gregi diu desit cura Pastoris, *can. De persona 4. dist. 65.*

Porro trium & sex mensium ad electiones à Jure indultum tempus à die vacationis, non tantum per praelati obitum, translationem, renuntiationem privationem inductae, sed cognitae, sive à capitulo habitae de ea notitiae, computandum est, *arg. c. Quia diversitatem 5. ibi à die notitia ipsius vacationis, de Concess. praeb. cujus c. Nulla 2. eadem Rubr. declaratoriam dispositionem etiam in electoribus locum habere, declarat Glossa in c. Quia vit. V. Suspensionis ibi, Tempus, in quo quis eligere non potest, non currit & ipse Innocentius III. t. Ne pro defectu cit. electores eligendi potestate privari asserens, si ab ipsis intra tres menses electio celebrata non fuerit, cessante justo impedimento: quale vel maxime ignorantia est. Id ipsum suadet ratio; quia ignorans agendi non habet potestatem, l. Annus 6. in fine ff. de Calumniat. agendi autem potestatem non habenti, cum justè impeditus sit, à Jure definitum tempus, si de poena ob moram contrahenda agatur, non currit, c. Quia SV. suspensionis cit.* Unde

Dubium secundum oritur, an trium vel sex mensium tempus etiam non currat impeditis ob censuram, propria culpa contractam. Ratio dubitandi obvia est; quod ex malitia sua non debeat quis commodum reportare, *c. Intelleximus 7. de Judi-*

Mm de Judi-

de iudiciis & ob contumaciam melioris quam ceteri esse conditionis, c. *Conringit* 9. de Dolo: hic autem conditionis esset melioris & ex malitia sua commodum reportaret, si propter censuram, culpam & contumaciam suam contractam, electionis terminus ei prorogaretur.

Nihilominus ea Ecclesiae benignitas est, ut à Jure in dultum eligendi tempus, non solum Facti, sed Juris quoque & propria culpa contracto impedimento durante, currere nolit electoribus: dummodo negligentes non sint in illo removendo, sive petenda absolutione à censura, c. *Quia diversitatem cit.* ubi Glossa V. *Suspensionis Innocent. n. 4.* & Barbosa n. 9.

Ratio est; quia trium vel sex mensium tempus Jure praefixum est in odium negligentiae & culpabilis morae poenam, c. *cit.* ibi, *Cum illa Lateranensis Concilii*, juris conferendi, eligendi &c. devolutionem decernens, *Constitutio contra negligentes fuerit promulgata*: tempus autem in odium negligentiae praefixum non currit impedito, etiam ob culpam, quae solummodo remota, & non proxima atque immediata causa est impediti; sicut est culpa, ob quam suspensio est contracta; cum capitularis à suffragio ferendo in electione proximè & immediatè non ob culpam, quae suspensio contracta est, sed ob suspensionem impediatur, Panormit. in c. *Quia diversitatem cit. n. 3.* & Pirrhing ad Rubr. de Concess. prab. n. 32.

127. Dixi, Dummodo suspensus in culpabili mora & negligens non sit; cum enim mora & negligentia sua cuivis nociva sit, Reg. Mora 25. in 6. § c. 1. in fine de Appellat. electori censurato, in petenda absolutione negligenti, à Jure praefixum tempus, sicut à die notitiae vacationis, sic etiam à die, quò in petenda absolutione negligens esse incipit, jam curret, Pastelin. cit. cap. 13. n. 23.

128. Dubium tertio est de tempore ad

electionem novam capitularibus & aliis, qui suffragii jus habent, competente, quando prima, aliàs canonicè & majoris partis suffragiis celebrata, caret effectu; quòd, vel electus non consenserit, vel post consensum jam praestitum electioni renuntiaverit, vel mortuus sit ante confirmationem, vel electio propter defectum, quòd ante latebat, personae vitium v.g. legitimorum natalium defectum fuerit irritata. Qua de re celebris & capitulo perquam favorabilis est decisio Bonifacii VIII. c. *Si electio 26. in 6.* illi trium vel sex mensium, à negati consensu, renuntiationis, mortis & irritationis cognitae die computandorum, tempus integrum denuo concedentis. Ratio est; quia his casibus omnibus capitulares redargui nequeunt ullius negligentiae; cum intra terminum Jure praefixum perfecerint electionem: devolutioni autem, in odium & poenam negligentiae Jure introductae, locus non est, ubi culpabilis mora & negligentia non praecessit, Francus in c. *cit. n. 3.*

Excipitur tamen c. *cit.* casus, quò capitulares ad obtinendum denuo integrum trium vel sex mensium terminum commisissent fraudem, de industria eligendò aliquem, quem in sui electionem non consensurum sciebant, Glossa in c. *cit. V. Fraudulenter*; tali enim casu praelaturae ad superiorem devolutio procederet; quòd aequum non sit, ut fraus suae lectoribus patrocinetur, contra Regulam c. *Sedes 15. § c. Ex tenore 16. de Rescriptis Vivianus in c. Si electio cit. prab. Laitanus in fine & cit. Pirrhing n. 246.*

Excipiuntur etiam ex parte aliquae electiones, quarum confirmatio pertinet ad sedem Apostolicam; cum, si illae ad ista declarentur irritae, praelaturae, quae electiones spectant, sedis Apostolicae dispositioni reservatae sint, Extravag. de Regimen 13. inter com. de Praebend. & Germania nostrae Concordat. §. *Inter*

placet, propter manus Papæ appositionem ad effectum provisionis, prælaturam ad electores redire non permittentem, *arg. c. Ut nostrum 56. de Appellat.*

131. Dubium quartò est, an trium vel sex mensium terminus valeat restringi. Et ab ipso quidem capitulo, majoris partis consensu, illum breviorē fieri posse, non est, qui ambigat, cum tres vel sex menses à Jure, ad diuturnam Ecclesiæ vacationem impediendam & evitandam prælaturæ devolutionem præfixi sint, relicta libertate, quocunque ex illis commodius posse visum fuerit, electionis negotium suscipiendi: dummodo non ita brevis terminus constituatur; ut absentes, si qui sunt, electioni interesse commodè non possint, *Panorm. in c. Cum in causis 30. n. 7. cit. Baius p. 3. cap. 4. n. 3. & Passerinus cap. 13. n. 35.*

132. Ex causa etiam necessitatis, electionem accelerari exposcentis, terminum Juris ad duos vel unum etiam mensem restringi à legato Apostolico vel Metropolitanò: imò, si inferioris & Ordinariæ jurisdictioni subjectæ Ecclesiæ prælatus eligendus sit, ab Episcopo posse, cum Laiman *de Elect. prælat. q. 32. notat cit. Pirrhing n. 247.* quòd, ut dictum, à Jure ita definitus non sit, ut nequeat præveniri.

133. Inter terminum tamen, sibi à capitulo vel huic à superiore, & eum, qui à Jure præfixus est, id discriminis intercedit; quòd istò duntaxat sine electione lapsò prælaturæ devolutio inducatur; quòd à Jure indultum eligendi jus ab alio quàm ab eo, qui supra Jus est, nequeat auferri, *Reg. Indultum 17. in 6. Panorm. in c. Cum in veteri 52. n. 1.* Quin illius devolutio verisimilius etiã non fieret casu, quò electio ultra breviorē terminum, ab ipso etiam Papa præfixum, differretur: nisi ille præfixus fuisset cum clausula importante devolutionem, vel electionem

postea faciendi adimente facultatem, aut factam irritante; quia ex præcepto vel prohibitione simplici actus contra præceptum vel prohibitionem gesti nullitas non rectè inferitur, *c. Ad Apostolicam 16. de Regular. ut in simili Lib. 4. tit. 16. n. 6. statuetur.*

Dubium quintò est, an ad electionem statim procedi valeat post obitum prælati. Non posse antè: imò mortis jam vicinò, sed tamen adhuc vivente illo, celebratam electionem, *arg. c. 1. c. Nulla 2. Sc. de Concess. præb. non vac. & capitularem etiam de successore tractatum, atque ipsam citationem ad electionem ipso Jure irritatam esse, eoque citatos etiam post prælati obitum non adstringi, liquet ex c. Bone 36. in fine & ibi notant Panormit. n. 7. Laiman n. 2. & Passerinus de Elect. cap. 13 n. 11.*

Neque pro hujusmodi citationis, antè prælati obitum commissæ; valore facit; quòd, licet inhabili commissæ, collata tamen sit in tempus habile: paria autem sint, aliquid fieri tempore habili & inhabili, si istò facti effectus in habile tempus conferatur, *arg. l. De uxore 7. de Sepulturis*: sicut vicissim paria sunt, factum tempore inhabili & habili, si habili tempore facti effectus in tempus inhabile conferatur; *arg. l. Quod sponsa 4. C. de Donat. antè nupt. Panormit. in c. De uxore cit. n. 2.* quia axioma hoc non procedit, quando quid tempore inhabili fieri simpliciter prohibetur, ut tempore illo desideretur potentia agendi, *arg. c. fin. de Sepult. in 6.* ex cujus decisione à religioso facta electio sepulturæ, etiamsi conferatur in tempus mortis, quò ille à lege & obedientia prælati est solutus, irrita est; ut, illà insuper habitâ, religiosus defunctus monasterii sui sepulturæ inferendus sit; quòd sepulturæ alterius electæ tempore non habuerit proprium &

prium & à praelati voluntate independens
 velle ac nolle, *can. Non dicatis* 12. q. 1.
 & c. *Si religiosus* 27. in 6. Cum ergo,
 praelato adhuc vivente, capitulum non ha-
 beat jus & potestatem tractandi & agendi
 de electione successoris, *can. Nullus* 7.
dist. 79. ante praelati obitum caruit ad e-
 lectionem citationes committendi pote-
 state, eoque tempore commissa citatio
 viribus destituitur; ut citatum non arctet,
c. Bone cit. in fine, perinde fere, ut à
 nondum constituto iudice commissa cita-
 tio ad diem, quò is constitutus & juris-
 dictione præditus erit, citatum nullatenus
 arctat. Unde Panormit. & Laiman
l. cit. ejusmodi citationem ad ele-
 ctionem pro invalida meritò habent, eti-
 amsi electori post praelati obitum esset
 insinuata; quòd actus, qui ex defectu po-
 testatis agendi vitiosus ab initio est, tractu
 temporis non convalescat, de eoque pro-
 cedant *Reg. Quod ab initio* 29. ff. & *Reg.*
Non firmatur 18. in 6.

Licet autem ante praelati obitum
 Collegiali tractatu de electionis die, &
 persona eligenda statui nihil possit, inhi-
 bita tamen non est extra aut etiam intra
 capitulum incidenter & quasi per acci-
 dens facta mentio de senis aut infirmi
 praelati successore: dummodo de certa
 persona aut electionis die nihil statuatur
 & non intercedant pactiones & promissio-
 nes; cum ex his orta electio obnoxia
 sit irritationi ut *in c. Bone cit.* notant
 Innocent. n. 3. Ant. de Butrio n. 15. &
 Panormit. n. 12.

135. Post obitum etiam, sed ante defun-
 ti sepulturam, peractam electionem Ju-
 re non subsistere, apud Mirandam *Tom.*
2. Manual. Praelat. q. 23. art. 10. concl. 1.
 aliqui desumunt ex *can. Nullus* & *c. Bone*
citt. quorum textuum priori electio
 ante diem à depositione tertium fieri pro-
 hibetur: posteriori ante sepulturam facta

cassatur. Melius tamen cum Glossa in
c. cit. V. Tractatum Innocentio n. 2. Pa-
 normit. n. 11. & Baifio de Elect. p. 3. cap.
 2. n. 2. & aliis, degens quidem & sanctio-
 nibus Ecclesiasticis conforme, sed tamen
 ad valorem electionis non necessarium
 videtur, ut ei praelati sepultura præmit-
 tatur, partim; quòd Ecclesiæ vacatio in-
 ducatur praelati morte, & ab istius cog-
 nite die, imò horà currat trimestre vel
 semestre, à Jure capitulo indultum ad e-
 lectionem; partim verò; quòd ejusmo-
 di electionem à Jure irritatam, non con-
 fiter: & *c. Bone cit.* ante celebrata non
 irrita ipsò Jure, sed per sententiam irri-
 tata: eamque irritandi causa principis
 fuerit contemptus unius ex electoribus;
 ejus autem ante sepulturam intemptura
 acceleratio rationem habuerit causæ dila-
 taxat impulsivæ, ut cum Glossa *cit.* ad-
 vertit Pirrhing *ad hanc Rubr.* n. 121. in
fine. Casu tamen, quò electionem, si
 differatur, perturbandam, ejus libertatem
 illatà aut armatà vi & potentioribus
 Principum intercessionibus diminuendam,
 & electorum animos à suffragiis in-
 dignam & Ecclesiæ utilem personam con-
 ferendis abstrahendos, meritò timeretur:
 vel sepultura ex justa causa diu differenda
 esset, ad electionem procedi ante sepul-
 turam non validè solum, sed etiam licitè
 posse, *in c. cit.* monent Laiman n. 6. &
 Barbosa n. 2.

Dubium sextò, & non ita pridem
 mota quæstio est, an electio fieri queat
 die feriato. Quod ex communi DD. senten-
 tiâ affirmant Donatus *Tom. 2. Prax. Reg.*
Tract. 3. q. 10. n. 1. & Passerinus *cit. sup.*
13. n. 45. idem docentes de electionis
 confirmatione; quia eligere & confirmare
 non sunt actus prophani, sed spirituales &
 extrajudiciales, spectantes pietatem favo-
 rémque & utilitatem Ecclesiæ: cuius-
 modi, imò istius favorem concernentis
 actus

actus etiam judiciales, diebus feriatis prohibiti non sunt, c. fin. ibi, *Nisi Pietas suadeat, de Feriis*, ubi Glossa *V. Eodem*; quia summa ratio est, quæ facit pro religione, l. *Sunt persone* 43. ff. de Relig. & Sumpr. fun.

127. Dubium de electionis tempore septimò est, an ea necessario facienda sit tempore diurnò? Non solum conveniens, sed extra necessitatis casum necessarium esse, ut hoc tempore non solum inchoetur, sed inchoata etiam perficiatur, cum Rodriguez *Tom. 2. Regul. q. 51. art. 15.* tradunt Miranda *Tom. 2. Manual. Pralat. q. 23. art. 12. conclus. 1.* & Laiman *in c. Cum in causis* 30. n. 6. & quantumvis eam, quæ nocturnò tempore peragitur, à Jure nupiam irritam agnoscant, irritandam tamen docent; cum, quòd facta sit contra SS. Canones, de nocte agitari prohibentes judicia, c. *Consultuit*. 4. de Offic. delegati & c. *Quia propter cit.* & reprobantes electiones clandestinas: cujusmodi, etiam nocturnò tempore factam censent: tum verò; quòd sit suspecta; cum juxta veritatis testimonium, qui malè agunt, oderint lucem.

138. Dixi, *Extra casum necessitatis*; hac enim urgente, sicut à Jure indultum tempus contrahi, sic etiam electio, tempore diurnò cæpta, nocturnò perfici, aut etiam inchoari potest non tantum, si propter viciniam termini eligendi facultas sit interitura: sed etiam, si imminet periculum capituli dissolvendi, turbandæ electionis, aut istius libertatis diminuendæ, Donatus *Tom. 2. Prax. Regul. Trañ. 3 q. 7. n. 4.* Quò tamen casu, solaris & diurnæ lucis defectum supplendum: & ne fraudibus facile sit locus, in ferendis conscribendisque suffragiis lumina adhibenda, idem *n. 4.* monet cum Miranda & Laiman, l. *citt.*

ARTICULUS. IX.

De Electioni prævio
Tractatu Capitulari.

SUMMARIUM.

139. Electioni præmittuntur Supplicationes,
140. Invocatio Spiritus Sancti &c.
141. Aliquando Tractatus de personis,
142. Et de Capitulatione.
143. Tractatus de personis, Jure permissus,
144. De substantia electionis non est:
145. Esse tamen potest Jure speciali,
146. In Electionibus Regularium locum non habet,
147. Rationes pro Capitulationibus:
148. Quæ, si Prælatore non præjudicent, honesta:
149. Si ei præjudicent,
150. Et Capitularium commodum spectent, invalida etiam sunt,
151. Non obstante Consuetudine,
152. Et adjectis juramentis:
153. Quæ pariter invalida sunt,
154. Sive Jus sive ratio spectetur;
155. Ut opus non habeant relaxatione;
156. Sed eis contraveniri liberè possit,
157. Simoniaca tamen non sunt,
158. Præsertim, si conferantur in consensum Pape.
159. Esse tamen simoniaca possunt,
160. Severa de iis Constitutio Innocentii XII.

Electionibus prælatorum, præsertim ad Ecclesias Cathedrales & Metropolitanas, præmitti solent, & ex S. Synodi Tridentinæ præscripto debent Supplicationes & preces: quibus Clerus Populusque bonum à

num à Deo pastorem valeat impetrare, ut habetur *Sess. 21. cap. 1. de Reformat.*

140. Eidem præmittendæ etiam sunt variaz solennitates, præscriptæ à Jure, vel Consuetudine introductæ: & primò quidem invocatio Spiritus Sancti, celebratâ de eo Missâ, sub qua electores omnes, etiam presbyteri, SS. Eucharistiæ Sacramentum sumant: & Hymnò, *Veni Sancte Spiritus*, clarâ voce recitatò in ipso peragendâ electionis loco, c. *Cùm terra 14 hic & c. Cùm Ecclesia 3. ibi, Spiritus Sancti gratiâ invocata, de Causa poss. & propr.* in quem congregandis signum campanâ est dandum, c. *In causis 30. Laiman in c. Quia propter 42. n. 1. & Passerinus de Elect. cap. 15. n. 1.* Secundò, à capituli præside interponitur protestatio de non excludenda, quæ habilis: & non admittenda persona, quæ ad suffragium in electione ferendum ex quacunque causa inhabilis est: & si quas habent, capitulares opponunt exceptiones contra votum alicujus vel plurium electorum, Passerin. l. cit. n. 9. Tertiò, absolutio ab Excommunicatione aliisque censuris, ad effectum Canonice electionis, irapertienda à Legato Apostolico, vel alio quopiam præsentè & prædito tali potestate, Laiman cit. n. 7.

141. Præterea in aliquibus Ecclesiis adhiberi solet prævius Tractatus: quò de persona eligenda in genere agitur, vel quædam personæ ad Prælaturam idoneæ nominantur, & capitulo proponuntur, juxta c. *Quod sicut 28. c. In causis 30. c. Cùm in veteri 52. & c. In genesi 55. Laiman cit. n. 1. & ante eum Tholosan. de Electione cap. 15. n. 3.*

142. Imò in nonnullis, Tractatu præviò agi consuevit de Capitulatione, ut vocant, continente varios articulos, Ecclesiæ regimè rerumque & jurium ad eam pertinentium administrationem con-

cernentes: quorum observantiam, in sua electionis eventum, capitulares singuli jurati promittunt. Ex quibus

Dubium oritur primò, de necessitate prævii Tractatus. Non ejus, quò de hujusmodi Capitulationum articulis convenitur; cùm pro tali nullus juris textus valeat allegari: sed, quò de persona eligenda agitur in genere, vel quædam personæ nominantur; hunc enim de electionis substantia esse, cum Glossâ in c. *Cùm in veteri cit. V. In tractatu Tholosan. cit. n. 3. Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. n. 183. & Donatus Tom. 2. Prax. Regul. Tract. 1. 9. n. 3.* eum Consuetudine abrogari posse negans, eaque motus ratione; quòd illam non habeat contra Jus, actui formam præscribens cum clausula irritante: Jure autem Tractatum ad electionis formam ita præscriptum, cum DD. cit. ait can. 1. dist. 23. c. *Cùm inter 21. c. Quod sicut c. In causis cit.* quibus textibus Tractatus præparatorii electioni præmissi & nominationis mentio fit, c. *Cùm in veteri & c. In genesi cit.* quibus electiones sine prævio Tractatu celebratæ ab Innocentio III. sunt cassatæ. Ratio, quæ ejus necessitatem suadent, unica est; quòd electio sit unius præ cæteris assumptionibus huic autem locus non sit sine prævio tractatu; cùm sine isto, quis cæteris præferendus sit, innotescere capitulationis non possit.

Sed ratio ista, sicut magnam, sic electio de extraneis & omnino ignotis personis: ita exiguam vim habet, si ut solet, ea de notis multòque tunc probatis, & collegialibus præsertim, personis celebretur.

Non magis, quàm ratio, urgeat textus; quia imprimis can. 1. cit. agit de electione Papæ: à qua ad alias argumentum ducere non licet; cùm, quia

ea multa singularia habet: cum verò; quia olim in ea non, ut hodie, suffragium ex æquo omnes habebant, sed adhibebantur electiones duæ: una Episcoporum, quæ *can. cit.* Tractatus nomine venit: altera presbyterorum & diaconorum, quæ isti ab illis celebratam electionem roborabant, ut cum Albano *Tract. de Cardinal. q. 11.* & aliis notant Passerinus *Tract. cit. q. 11. n. 69.* Dein *c. In Genesi cit.* Tractatus nomine non intelligitur, præmissus de persona eligenda: sed post scrutinium peractum faciendam collatio numerum vocalium ad numerum & discussio, an duo canonici essent legitimi vocales: propter cujus collationis defectum, & quod non sit facta collegialiter, electio est cassata, ut planum reddet lectio textus, & *cit. n. 69.* notat Passerinus, Simili ferè modò *c. In causis cit.* verbum *Tractare* idem, quod *Eligere* denotat; ut canonici, cum ad tractandum de electione Episcopi convenisse dicuntur, ad eum eligendum convenisse intelligantur, ut verbis *Duos elegerunt* immediatè subjectis declaratur. Quin, etsi verbò illò non ipsa electio, sed prævius tractatus denotaretur, ex ejus, uti & *c. Cum inter c. Quod sicut cit.* textibus, ejusmodi tractatum & nominationem electioni quidem præmitti posse: non etiam illum ad istius substantiam & valorè exigi, rectè desumeretur, Passerinus *cit. n. 69.* Demum *c. Cum in veteri cit.* electio cassata quidem fuit propter omissionem prævii Tractatus. At non; quòd id adverteretur Juri communi: sed, quòd attentata sit contra speciale mandatum Papæ, præcipientis, ut electio non fieret, nisi cum consilio duorum Abbatum & unius Fratris Ordinis Prædicatorum, & aliter factam irritantis: quod fieri non poterat sine prævio tractatu de persona eligenda, quàm tribus illis proponeret,

eorumque super illa consensum requirerent & debito tempore expedirent, ut cum Panormit. *in c. cit. à n. 7.* idem notat *n. 69. & cap. 15. n. 9.*

Quare, licet tractatus de persona eligenda ad electionem necessarius, eoque omisso celebrata electio nulla esse queat Jure speciali, v.g. Consuetudinis vel etiam statuti Apostolicæ autoritate confirmati, vel etiam specialis mandati Papæ, sine ipso, ut *c. cit.* aliæ simili deliberatione vel alicujus dubii discussione ad electionem procedi, cum clausula irritante vetantis: Jure tamen communi necessarius nequaquam est, & accidentalibus electionis solemnitatibus merito accensetur à Laiman *in c. Quia propter cit. n. 1.* Passerino *cit. cap. 5. n. 65.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 161.* quòd ejus necessitas expressa non sit Antiquò: novissimò autem Jure Tridentini *Sess. 25. cap. 6. de Regul. præscriptæ Regularium electionibus formæ non congruat;* cum ista exigat scrutinium omnino secretum, ut vocalium suffragia non revelentur. Unde prævius de persona eligenda Tractatus Collegialis Consuetudine abrogati non solum potest, sed in multis Ecclesiis de facto est sublatus.

Dubium secundò est, de Tractatu Capitulationis, quò à capitularibus congregatis super quibusdam articulis ab Episcopo aliòve prælato Seculari aut Regulari eligendo observandis ante electionem convenitur. Pro cujus valore & honestate facit primò; quia sede vacante penes capitulum residet jurisdictio & administratio Episcopalis, *c. His que 11. c. Cum olim 14. de Majorit. c. Unic. eadem Rubr. in 6. c. Si Episcopus 3. & c. fin. de Suppl. neglig. in 6. vi* cujus potest omnia, quæ episcopus, nisi ipsi specialiter prohibita sint, ut *Regulæ instar Lib. 3. Tit. 9. à n. 3.* statuatur: & in specie condere

condere valet statuta seu leges, ad Ecclesiam vel Episcopatus bonum & utilitatem spectantes. Secundò; quia, eadem sede vacante, capitulum revocare potest à praelato defuncto male factas alienationes, aliàque in Ecclesia & Dignitatis Mensaque Episcopalis damnum ac præjudicium gesta, *arg. c. Si quis 6. de Reb. Eccles. alien.* ubi Glossa *V. Personis Pannormit. n. 9. Laiman de Reb. Eccles. alienat. cap. 3. n. 39. & cit. Pirrhing Lib. 3. Tit. 13. n. 67.* Cur non, & multò magis, praviæ capitulationis articulis providè cavere; ne à Praelato eligendo in ejus damnum ac præjudicium aliquid attentetur? cùm satius sit damnis tempestivè occurrere, quàm reparare illata, & ablata vindicare, *arg. l. fm. C. In quibus caus. restit. in integ. § l. 1. C. Quando liceat unicuique Tuschus Pract. V. Prævenire conclus. 446. n. 1.* Tertio; quia pro Capitulationibus militat ferè generalis & immemorialis Consuetudo Ecclesiarum Germaniæ nostræ: cujus electionibus præmitti Tractatus, Episcopatum statum ac regimen rerumque administrationem concernens, eoque praelatis eligendis præscribi solent varia capita: ad quorum perpetuam observantiam in casum, quò ipsi eligantur, capitulares singuli juramenti Religione se adstringunt. Quæ consuetudo cùm Naturali & Divino Juri non contraria, neque à ratione aliena aliunde sit, vim legis obtinet: & si quæ unquam extitisset, contrariæ legi Ecclesiasticæ prævaluit, *c. fm. de Consuet. & l. De quibus 32. §. fm. ff. de LL.* Unde Quarto, ad ejusmodi Capitulationis articulos singulorum observantiam electus perpetuò sic adstringitur; ut, quantumvis aliàs, sicut ab antecessoribus suis, sic & sede vacante à capitulo condita statuta post obtentam confirmationem revocare valeat & abrogare, ejus

revocationi tamen & abrogationi obnoxia, ex toto vel parte tantum, non sint Capitulationes; cùm istæ non solum sint statuta sive Ordinationes capitulares: sed etiam pactiones seu conventiones, ma- tuò ipsius & reliquorum Capitularum consensu, liberè initæ: pactiones autem & conventiones, etiam cum subditis initæ, ex iisque ortas obligationes revocare & abolere non solum Episcopus, sed Papa etiam & quivis alius Princeps supremus non possit, *arg. c. 1. & c. Qualiter 3. de Pactionibus*; quia ad pactionum & conventionum liberè initarum observantiam obligat lex Naturalis, *l. 1. pr. ff. de Pactionibus & l. In his 5. §. 2. ff. de Solutionibus.* Principem æquè ac subditos adstringens, *Lessius Lib. 2. de I. & I. cap. 17. n. 33. & Molina Tract. 2. de I. & I. disp. 217. n. 1.* ut non immeritò Baldus dixerit, Deum Principibus quidem leges: non etiam pactiones & contractus subjecisse, apud Card. Dominic. Jacobat. *Lib. 7. de Concil. art. 5. n. 21. § 64.*

Sed rationes istæ, licet electionibus præviis Capitulationibus virile patrocinium præstent, earum tamen honestatem & valorem etiam, indiscriminatim non persuadent; ut locus, imò opus non sit aliquà inter ejusmodi Capitulationum articulos distinctione.

Primò enim, ex antiqua Consuetudine subsistunt earum articuli, quibus exactò etiam jurejurandò, Praelato eligendo solummodo injungitur observantia ejus, ad quod ex Pastoralis sui officii tenetur, v.g. ut invalescentem in Duce præavam Consuetudinem tollere, clerum reformare, Seminarium erigere, rem Ecclesiæ immobilem ab antecessore contra SS. Canones alienatam recuperare, &c. Privilegia & alia jura illata conservare studeat, ut colligitur ex *c. 1. de Juramento in 6.* ubi à Nicolao III. super quibus

busdam statutis præstita à Prælati jura-
menta, quatenus ad licita possibilia &
Juri non obviantia referuntur, pro ob-
ligatoriis non obscurè habentur. Ra-
tio est; quia hujusmodi articulis Ecce-
lesiæ ejusque Prælaturæ gravamen aut præ-
judicium non inferitur: sed Prælati eli-
gendus sui tantùm officii admonetur, &
ad id dignè gerendum excitatur, Card.
de Luca *Theatri V. & I. Tract. de Canon.*
& Capit. disc. 29 n. 25.

149. Secundo, illiciti contra & invalidi
sunt articuli, qui ad imminutionem sta-
tus Ecclesiæ, jurisdictionis & administra-
tionis, Episcopo aut alteri prælato Jure
concessa, restrictionem rerumque aut ju-
rium ad ejus Mensam pertinentium di-
minutionem tendunt, ut indubitatè de-
sumitur ex *Rubrica. Ne sede vacante ali-
quid innovetur* quâ secundùm omnes
DD. ea saltem innovatio capitulo est in-
terdicta, quæ in præjudicium Dignita-
tis & Mensæ Episcopalis, rerumque &
Jurium ad eam pertinentium diminutio-
nem tendit: propter cujus periculum Epi-
scopò defunctò de Ecclesiæ Mensæque Epi-
scopalis rebus, quæ servando servari pos-
sunt, quidquam alienari, *can. Si qua de re-
bus 12. q. 2. c. 1. Ne sede vac.* & super ejus
rebus juribusque iudicium, sive agendò
sive respondendò, inchoari, & inchoa-
tum continuari *c. fin. eadè Rubr.* pro-
hibetur.

Ratio est partim; quia sede vacan-
te Ecclesia ejusque prælatura caret legiti-
mò defensore, qui ejus res & jura tueat-
ur, *c. 1. & c. fin. cit.* Ejus autem le-
gitimò defensore carentis res & jura, in
& extra iudicium, in discrimen adduci
nequeunt; quia fungitur vice, & gau-
det jure minoris ac pupilli, *c. 1. & c. Au-
ditis 3. De in integ. restit.* quorum, tuto-
re & curatore carentium, res & jura alie-
nari, & in iudicium jacturæque discri-

men adduci prohibentur, *1. Non solum*
4. C. de Præd. min. & l. Añ 25. ff. de Re
judic. partim; quia Episcopus est capi-
tuli superior, ejus caput & proprius præ-
latus, *can. 1. §. Episcopus dist. 21. c. Ir-*
refragabili 13. pr. de Offic. Ordin. c. No-
vit. 4. De his, quæ à prælat. & Trident. Sess.
25. cap. 6. de Reformat. Superiori au-
tem suo ab inferiore, capiti à membris
& à subditis proprio suo Prælato leges
& onera imponi, ejus res ac jura dimi-
nui & potestatem restringi, Jus & ra-
tio Naturalis non permittunt, *can. In*
sancta 2. q. 7. c. Cùm inferior 16. de Ma-
gorit. c. Ex insinuatione 50. de Appell. &c.
præsertim, si superior &c. jurisdictionem
& administrandi potestatem non ab il-
lis: sed, ut de Episcopis *Tit. 30. à n.*
76. ostendam, à Christo saltem mediatè,
scilicet per suum in terris Vicarium Ro-
manum Pontificem, collatam habet.

Tertiò, multò magis illiciti & in- 150.
validi sunt ejusmodi Capitulationum ar-
ticuli, concernentes utilitatem ipsius capi-
tuli, vg. quibus jura aliqua & proven-
tus Mensæ Episcopalis in capitularem
transferuntur, ut DD. nemo facilè au-
sit inficiari. Ratio præter allatas est;
quia, cùm ipse etiam Episcopus partem
aliquam reddituum dignitatibus & bene-
ficiis inferioribus detractam Mensæ suæ
applicare, & in proprios usus converte-
re etiam cum capituli consensu nequeat,
Clement. 2. de Reb. Eccles. alien. ne in
proprio facto & actu, suam utilitatem
concernente, autoritatem ipse præstet,
contra Regulam *l. 1. l. Pupillus 5. ff. de*
Aurb. Tutor. & c. fin. de Instit. & Glossam
in *Clement. cit. V. Mensæ*, multò minùs
capitulum solum prælaturæ vacantis ju-
ra, ejusque proventibus detractam por-
tionem Mensæ suæ adjicere & sibi ven-
dicare valebit; quia ita non solum in
proprio facto & in utilitatem suam au-
thoriza-

N

thoriza-

thorizaret, contra *ll. & c. cit.* sed infu-
per in rebus custodiae & curae suae com-
missis malè versaretur, & inferret detri-
menta, quae ex officio avertere deberet:
deque rebus alienis sibi provideret, per-
nitiosò exemplò & maximò damnò ipsius
dignitatis Episcopalis: cuius res & jura hac
ratione plurimùm cum tempore dimi-
nuerentur, & capitulo subjicerentur.

Neque hanc de Capitulationibus
doctrinam convellunt, aut dubiam red-
dunt argumenta, allata pro earum valo-
re & honestate. Priora duo; quia id
solummodo persuadent, quod ultro dar-
tur & primò distinctionis membrò est fir-
matum: dummodo ejusmodi Capitula-
tionis articulis praelatis Jure concessa ju-
risdictio administratiòque non restrin-
gatur.

151. Tertium; quia, sicut Capitulationes
Ecclesiae bonum ejusque jurium ac
privilegiorum conservationem, repara-
tionemque spectantes, condendi mos,
ubi viget, servari potest, *arg. c. fm. & l.*
De quibus cit. sic in Episcopalis dignita-
tis, administrationis ac Mensae praedici-
cium tendentes fabricandi Consuetudo,
Facti potius quam Juris, ac proinde abu-
sus potius est, quam Jus Consuetudina-
rium, partim; quia deficit in rationa-
bilitate; cum eam superior inferiori, mem-
bris caput & praelatus subditis, pernitio-
sò exemplò & Ecclesiarum damnò, sub-
datur: & his in proprio facto autori-
zandi fiat licentia, à ratione ita aliena;
ut eam vi Consuetudinis etiam immo-
rals sustineri posse, cum Glossa *fm.*
in Clement. cit. negent Panormit. n. 17.
& *Virrhing cit. Tit. 13. n. 9.* partim ve-
rò; quia in ea desideratur consensus Le-
gislatoris; cum *cit. Clementis V.* Con-
stitutione difertè reprobetur, & à Cle-
mente VIII. inter ceteros abusus in Ec-
clesiarum ruinam vergentes, referantur

hi: *Vacante sede bona ab Episcopo veli-*
ta, quanto magis istorum Mensae de-
tracti reditus, in proprios usus capitula-
rium convertuntur, & Episcoporum ju-
risdictio per contrarias SS. Canonibus
Capitulationes & pacta constringitur, ut
retert Branden in *Concordata Germ. No-*
tab. 10. n. 34. & 35.

Quartum; quia Capitulationes, et-
iamsi pacta & conventiones sint, quae
ejusmodi praedictos articulos valore
desituuntur; cum sanctionibus Cano-
nicis, *Rubrica & text. cit. Ne sede vac-*
irritata: & servanda etiam non sint, se-
cundum leges Imperiales; quia secun-
dum istas non obligant pacta fraudatè
causà & contra Jus inita, *l. Juris gentium*
7. §. 16. & l. Inter 42. ff. de Pactis; cum
juri publico privatorum pactationibus no-
n queat derogari, *l. Jus publicum §. 1.*
Rubric. & c. Si diligenti 12. de Foro com-
pet. Accedit; quòd pactationes inter
lectores & electum multò difficilius
sint, quam statuta & Ordinationes Ca-
pitulares, ut paulò post patebit. Et
dictis

Dubium tertium oritur de jurame-
nto, firmandae Capitulationi adhibito
pro ejus enim valore & obligatione fiat
Regula *c. Cum contingat 28. de Jurap-*
rando & c. Quamvis 2. de Pactis in l.
cum enim debitor, sua necessitate &
varitià fœneratoris coactus, damnò
& injurià suà non obstante, solvere so-
neatur usuras, quas juratus promissit
c. 1. & c. Debitores 6. de Jurejurando
electus quoque juramentò roboratae Ca-
pitulationis articulos adimplere tenetur,
praedictio & rerum suarum factio-
rà non obstante, per *Reg. cit. Nisi* ju-
ramenti relaxatione à Papa, vel remissio-
ne à capitularibus obtentà, adjuvetur
c. 1. cit. c. Verum 15. de Jurejurando.

At revera iis, de quibus sermo est

Capitulationum articulis robur & obligandi vim non conferunt super iis præstita juramenta, ut cum Glossâ in c. *Sicut nostris* 27. V. *Reducas de Jurejurando*, Panormit. pr. Zabarella S. *Mandamus*, Baldo n. 1. & aliis ejus textûs Interpp. docent Sylvester V. *Juramentum* 4. q. 15. Pavinus de Off. & Potest. *Capit. Sed Vac.* p. 1. pr. q. 6. à n. 8. Flaminus Lib. 3. de *Resignat.* q. 14. n. 10. & alii, nemine dissentiente; cum juramenta illa pro illicitis & invalidis apertè habeantur c. *Sicut* 27. cit. Sc. 1. de *Jurejurando* in 6. quorum textuum priori talia juramenta ab Innocentio III. quòd incautè & indebitè præstita sint, Perjuria nuncupantur: posteriori Nicolaus III. ea, super ejusmodi Capitulationibus generaliter præstita, ad eos duntaxat articulos, qui in iis liciti & possibiles sunt, extendi declarat; ut jurantes ad eorum tantum, non etiam ad aliorum articulorum, observantiam adstringantur. Quæ istius Papæ Constitutio à Pio V. *Constit.* quæ incipit *Durum nimis pridie Calend. Junii* 1570. & Gregorio XIII. *Constit.* quæ incipit *Inter Apostolicos* editâ *Nonis sept.* 1584. est innovata: & non solum ejusmodi articuli iisque adjecta juramenta irrita declarata sunt: sed insuper ii, qui ista scienter præstarent, usu & commodò rei, cujus causâ jurârunt, eò ipsò privati: ea verò exigentes Episcopi & reliqui Ordinis Episcopalis prælati à Divinis suspensi: capitula verò seu Conventus, earumque Ecclesiæ & loca interdicto Ecclesiastico supposita: singulares demum personæ excommunicatæ: earumque Censurarum relaxatio absolutioque sedi Apostolicæ est reservata.

155. Ratio nullitatis juramentorum, quoad dictos articulos, est; quia in omni ju-

ramento tacitè inest conditio, *Si potuerit*, arg. l. *Impossibile* 185 ff. de R. I. non solum de Facto, sed etiam de Jure hoc est, *Si licitè potuerit*; cum id solum dicamur posse, quod justè & honestè facere possumus, *can. Faciat* 15. junctâ Glossâ V. *Quod potest* 22. q. 2. Unde, quod de Capitulationis observantia ante electionem prælatus præstitit, ad ejus articulos licitos duntaxat & possibiles se extendit: non etiam ad illicitos, sive eos, qui in Dignitatis & Mensæ Episcopalis præjudicium tendunt. Quorum ulterior & fundamentalis ratio est; quia, cum juramentum institutum non sit, ut esset vinculum iniquitatis, *can. Inter cetera* 24. q. 4. Sc. *Quantò* 13. de *Jurejurando*, validum & obligatorium non est, quod de re illicita est, ut etiam habetur *can. Est etiam* 2. *can. Quod David* 3. Sc. q. cit. Sc. *Reg. Non est obligatorium* 58. in 6. De re autem illicita esse juramentum, quòd ejusmodi articulorum observantia promittitur, extra omne dubium est; cum tendat in præjudicium Dignitatis, Potestatis & Mensæ Episcopalis, ejusque rerum & jurium diminutionem: quæ juranti, tam antè & Sede adhuc vacante, *Rubrica* c. 1. Sc. *fin. Ne sede vac.* quàm post electionem prohibita sunt; cum ea illæsa conservare & læsa reparare prælatus ex officio teneatur, *can. Si qua* 12. q. 2. c. *Nulli* 5. c. *Si quis* 6. Sc. de *Reb. Eccles. alien.* Imò juramentum illud apertè pugnat cum altero, quod in sua consecratione vel benedictione præstare prælatus debet & habetur Pontific. Rom. *Titt. de Consec. Episc. Sc. de Benedic. Abbat.*

Neque pro hujusmodi juramento facit Regula, c. *Cum contingat* Sc. *Quamvis* cit. quia huic locus non est in juramentis, Jure irritatis & præstitis de re illi-

N n 2

re illi-

re illicita atque impossibili, ut abundè est ostensum.

156.

Quare, ad Episcopatum evectus, ab eiusmodi articulis Capitulationis recedere, eisque contravenire potest, non expectatà vel petità juramenti relaxatione vel absolutione *c. Sicut & c. 1. cit.* Glossa in *c. Sicut cit. V. Reducas* ubi Panormit. n. 1. Laiman. n. 2. & Wagnerek §. Unde; quia relaxatio & absolutio supponunt vinculum & obligationem, quæ relaxentur: juramentum autem, de re illicita præstitum, vinculum & obligationem præstandi, quod, eò median- te, promissum est, non inducit; ac proinde nullà opus habet relaxatione vel remissione, secundum receptam doctrinam D. Thomæ 2. 2. q. 89. art. 7. & 9. Gutierrez de Jurament. p. 1. cap. 72. n. 5. & Sanchez Lib. 3. Moral. cap. 9. n. 13. qui propterea *c. Pervenit. 2. & c. Cum quidam 12. §. fin. de Jurejurando* & similes textus alios, pro absolutionis necessitate allegari solitos, vel de absolutione à peccato, quod temerè & incautè jurandò commissum est, vel de absolutione solum interpretativa & nullitatis declaratoria, non de dissolutiva vinculi sive obligationis promissà adimplendi, intelligunt cum Glossa *fin. in c. Pervenit. cit.* quam etiam secuti sunt Suarez de Juram. lib. 2. cap. 15. n. 8. & Barbosa in *c. Cum quidam cit. n. 5. in fine.*

Confirmatur; quia Episcopus libere revocare potest, quæ antecessor & ipse etiam promotus, in Ecclesiæ & Mensæ suæ præiudicium concessit, *c. Si quis cit.* non obstante juramentò, præstitò de iis non revocandis, Gloss. in *c. cit. V. Alienator*, ubi Panormit. n. 7. & Barbosa n. 8. Ergo multò magis revocare valet, quæ in eius præiudicium promissit ante electionem; quia istà secutà muta-

tus est status personæ: & ex Canonico Episcopus atque, ut Baldus in *c. Sicut cit. n. 4.* loquitur, quodammodo novus homo est factus; ac proinde, quæ ut Canonicus indebitè concessit, revocare ut Episcopus potest: sicut in simili de Cardinale, ad summum Pontificatum evecto, cum eodem docent *cit.* Jacobatus cap. 5. n. 212. & Flaminus Lib. 3. de Resig. q. 18. n. 101.

Dubium quartò est, an huiusmodi articuli infecti vitio Simoniz; ac proinde non solum vitiosi ipsi sint, sed vitiosam & irritam reddant electionem, juxta *c. Mathias 24. & Extravag. 2. V. Per electionem inter Comm. de Simonia.* Dubitandi ratio oritur ex Summa 8. q. 3. quæ pactiones conventionesque præviæ specialiter ab electione: & ex *c. Cum clerici 6. & c. fin. De Pactis*, quibus textibus illæ generaliter, tanquam Simoniacæ, reiciuntur. Sed his textibus intacta relinquuntur honestas articulorum, qui electum ad huiusmodi officii observantiam adstringunt, ut rectè observat laudatus de Luca *cit. disc. 29. n. 5.* cum exploratum sit, ea, quæ ex natura rei insunt, & Jure sunt debita; ut quæ ex officio dignitati annexo, prælato imminent, in pactum licitè deduci & promitti, etiam in spiritualibus & collatione beneficiorum posse, *arg. c. Significasti 4. V. Prebend.* Glossa in *c. Significasti 4. V. Conditione, de Electione* ubi Panormit. n. 4. Felinus in *c. Ad audientiam 34. de Rescript. n. 8.* Garcias p. 8. de Benef. cap. 2. n. 14. & Suarez de Simonia cap. 39. n. 16.

Iisdem textibus etiam articuli, antè rejecti, Simoniz non convincentur; quia capitulationes non tam pactiones & conventiones sunt inter eligentes & electum cum ali-

cum adhuc nemo electus, & quis eligendus sit, ignoretur, & extranea persona non minus quam capitularis esse possit: quam quaedam statuta seu Ordinationes capituli, huic quatenus in Ecclesia & Diocesis bonum tendunt & praelaturae praedictum non afferunt, consuetudine permixta. Quae ratio est, cur ejusmodi articuli *citt. c. Sicut & c. 1. de Jurejurando* non quasi simoniae labe infecti: sed ratione damni ac praedicti, quod dignitati, Authoritati & Mensae Episcopali inferunt, reprobentur. Ab eadem labe ipsos absolvit Praxis Romana, qua electiones, praevius capitulationibus celebratae, non ut simoniae solent & de Jure debent, irritae declarantur: sed, si alio defectu substantiali non laborent, auctoritate Apostolica confirmantur, reiectis duntaxat articulis, qui in praelaturae damnum & capitularium commodum vergere videntur, teste de Luca *citt. disc. 29. num. 2.*

158. Multo magis a Simonia remotae capitulationes sunt, si, ut ferè solent & debent, effectum sortiantur, non ex solo facto capitularium eas fabricantium: sed ex beneplacito sive approbatione sedis Apostolicae, ut ante istius approbationem non omnino perfecta & plenè sint conclusae; cum in consensum & ratihabitionem Apostolicam collatae, non ordinationes duntaxat, sed conventiones quoque & promissiones à Simoniae vitio immunes esse, Felini *l. cit. Navarri Manual. cap. 23. n. 107. Flaminii de Confid. q. 40. n. 11. & 44. &c.* doctrina, ratioque perspicua sit; quòd, si illis ita initis sedis Apostolicae beneplacitum accedat, ea, quae ex ipsis praestanda sunt, praestari censentur non tam ex consensu & conventionem capitularium, quam ex voluntate Papae: qui supremam plenamque de dignitatibus,

beneficiis ceterisque rebus ac juribus Ecclesiasticis disponendi habet potestatem, *c. Licet 2. de Praeb. in 6. & Clement. 2. Ut lite pend.*

Alia ratio est articulorum, spectantium capitularium commodum & habentium rationem pactionis, & in consensum Apostolicum non relatorum, v.g. quibus aliquis, ceteris Capitularibus exigentibus, rerum ac jurium ab Episcopali ad Capitularem Mensam translationem promitteret vel offerret, si electionem de sua persona celebrent &c. Tales enim iisque similes, Simoniae vitio aperte infectae, utique inficerent & nullam redderent electionem, juxta *c. Mattheus & c. Per electionem citt.* cum iis pro spirituali aut huic annexo temporale promitti palam sit. Cujusmodi illicitos pactionum & Capitulationum articulos, ut è medio tollerent, eisque in futurum omnem ansam praecideret, Innocentius XII. novissimè severissimam *Constitutione* quae incipit *Ecclesia 22. Septembr. 1695.* publicatam, ante memoratorum Nicolai III, Pii V. & Gregorii XIII. Praedecessorum suorum Constitutionibus innovatis & per omnia confirmatis, ultra poenas iis impositas, Imprimis ejusmodi Capitulationes, Pactiones, Concordata &c. condere & inire praesumentes dignitatibus, canonicatibus & aliis beneficiis: & si Regulares sint, voce activam & passivam, & generaliter muneribus & officiis obtentis privavit, & ipso facto privatos declaravit: atque ad illa & alia quaecunque obtinenda inhabiles reddidit. Deinde in posterum Capitulationes, Pacta &c. quaecunque ante ipsam electionem postulationemve condi & iniri, sub iisdem poenis earumque reservatione & actorum irritatione, prohibuit. Et demum, post electionem &c. jam peractam ea condi & iniri quidem non vult:

Nn 3

tuit:

enit: condita tamen in itate iudicio Apostolico submitti, eorumque executionem, donec à sede & auctoritate Apostolica confirmetur, omnino suspensionem esse, voluit ac præcepit.

ARTICULUS X.

De Electione per viam Inspirationis vel quasi.

SUMMARIUM.

161. Electionum Forma olim diversa:
 162. Hodie tres sunt.
 163. Prima per Inspirationem Divinam,
 164. Vel quasi- Inspirationem:
 165. Cui in Regularium electionibus hodie locus non est.

161. **E**cclésiis, Pastore viduatis ac vacantibus, prælatos præficiendi non eundem semper modum in Ecclesia observatum, supra dictum est n. 13. Electionum etiam, postquam clamore & consensu populi excluso ipsis Ecclesiarum Capitulis permixta ac stabilita sunt, c. 1. c. Cum terra 16. &c. non unam eandemque, sed pro temporum & locorum varietate varias Formas adinvenitas, c. Quia propter 42. pr. insinuat; nam & per sortes, c. Ecclesia 3. de sortileg. & per calculos, fabas, lupinos &c. in urnam aut ad id destinatum vas coniectos, celebrari consueverunt. Ex quibus eligendi modis; malitiosorum hominum fraude plerumque excogitatis & sensim introductis, cum gravia incommoda & pericula Ecclesiis imminere usu comperit, illarum indemnitati & utilitati

prospiciens Innocentius III. in Concilio Lateranensi c. Quia propter cit. pr. illis rejectis, Canonice electionis Formam triplicem in posterum observandam proposuit, scilicet Inspirationem, Scrutinium & Compromissum: quarum Formarum primam immediatè à Deo: alteram Divino instinctu à Canone: postremam ab homine proficiendi, asserit Hostiens. in cit. n. 5.

Inspiratio Divina, aliquando verè, aliquando quasi à Deo esse: & vera quidem inspiratio dari dicitur, quando certa persona Ecclesiæ præficienda per veram Dei revelationem designatur: quomodo S. Mathias in Apostolatu Jude proditori successus est, Actor. cap. 1. & S. Nicolaus adhuc laicus in Episcopum electus: S. Severus ex lanificio ad Archiepiscopatum, & S. Ambrosius necdum baptizatus ad Mediolanensem Ecclesiam assumpti perhibentur post can. Statutum 7. §. His omnibus dist. 61. Atque huiusmodi electionis, peccatis nostris impeditibus, nunc adeò rara exempli sunt; ut per commentum dici soleat, columbam, cujus indicio quondam eligebantur Archiepiscopi Ravennates, à collo interfectam, teste Joan Andr. n. 4. Quia propter cit. n. 40. Si quando autem talis aliqua electio daretur, & de inspiratione sive revelatione Divina ritè constaret, ulteriori humana confirmatio non indigeret; cum, quæ spiritu Dei geruntur, sub lege non sint, can. Dna 19. q. 2. Baius de Elect. p. 3. cap. 16. n. 1.

Quasi. Inspiratio dari censetur, quando, nullò præcedente tractatu vel disputatione de certa persona, electores in loco solito congregati unanimiter, vel simul vel, unò aliquem nominante, electi qui omnes in eum sine contradictione aut hæsitacione statim consentiunt & con-

conclamant, *Glossa initio in c. Perpetuo 7. in 6.* quia ita concors consensus proficisci præsumitur ex intuitu Spiritus sancti, qui unitatis & concordie est auctor, *can. Schisma 24. q. 1.* atque hujusmodi per quasi inspirationem Electio, quia eam à Deo esse certò non scitur: sed ex concordia & animorum unione solummodo præsumitur, subjacet legi & potestati Ecclesiasticæ, ipsam non tantum confirmanti, sed ejus confirmationi præmittenti cognitionem, an revera ab omnibus simul congregatis: nullò vel tantum generali, & non speciali tractatu de certa persona assumenda: nullà conspiratione, sollicitatione, disputatione aut contradictione præcedente: nullà fraude, promissione vel labe simoniacâ interveniente, liberè & spontè sit facta, *Idem n. 3. & 6. & Fagnanus in c. Quia propter cit. n. 29.* qui tamen *n. 25.* & ante ipsum *Garcias de Benef. p. 5. cap. 4. n. 204.* monent, hujusmodi electionis usum cum tempore remotum ab Electionibus Regularium: in quibus eligentium vota secreta esse, & nunquam publicari, voluit Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 6. de Regul.* quò decretò electionem per quasi inspirationem, respectu Abbatiarum & cæterarum prælaturarum Regularium, sublatam à Card. ejus Concilii Interpp. Congregatione iteratò declaratum, testes sunt *Barbosa in cit. cap. 6. n. 15.* & *Passerinus de Electione cap. 1. n. 59.* Contrarium tamen sustinet *Laiman Q. 2. Canon. de Elect. q. 230.* & à Declarationibus abstrahendò, facile defendi censet *Engel hic n. 33.* cum; quòd *cit. S. Synodi decretum* explicari possit de electione per Scrutinium: tum verò; quòd in electione per quasi inspirationem, hoc ipso; quòd unanimi omnium consensu fiat, cesset ratio periculi inimicitiarum & similibus incommodorum: propter quæ

vota secreta esse, S. Synodi PP. voluerunt. Sed, etsi hoc ita sit, standum est declarationibus, si authenticas esse constet.

ARTICULUS XI.

De Electione per viam Scrutinii.

SUMMARIUM.

166. In Scrutinio ab electoribus congregatis,
 167. Tres scrutatores expressè,
 168. Vel tacitè assumpti,
 169. (Etiã sine Præside)
 170. Secretè & Singillatim,
 171. In loco ab aliis remoto exquirunt eligentium vota:
 172. Quæ esse pura & certa:
 173. Non ab aliquo futuro aut incerto pendere debent.
 174. Eadem in scriptis redigenda,
 175. Et publicanda sunt;
 176. Ut, factâ regulariter triplici Collocatione,
 177. Secundùm majora & saniora,
 178. Formatum electionis decretum, promulgetur.
 179. In electione locus non est variationi:
 180. Nisi scrutinium nondum publicatum,
 181. Vel sequi ex eo nequeat electio communis,
 182. Vel eò nominatus juri suo renuntiet,
 183. Vel jure ineligibilis sit.
 184. In eadem locum non habet accessus ad minorem:
 185. Imò etiam ad majorem partem:
 186. Nisi electio adstricta non sit ad formam c. Quia propter 42. præscriptam:
 187. Quæ

187. *Qua in sola & omni Pralatorum electione,*
 188. *Sed regulariter tantum observanda est;*
 189. *Ut aliter facta electio irrita sit,*
 190. *Secundum aliquos etiam in foro interno;*
 191. *Verius tamen in solo externo,*
 192. *Si, Jure Naturali spectatò, subsistat.*
 193. *Idque spectatis Juris textibus,*
 194. *Et ratione quoque;*
 195. *Ut electus Pralaturam licite retineat.*
 196. *Solennitatis defectu compertò aliquando nova electio inchoari potest.*

166. **U**T Scrutinium, quæ electionis altera & usu receptissima forma est, ritè peragatur, Innocentius III. c. *Quia propter* 42. requirit, *Ut presentibus omnibus, qui debent & volunt & possunt commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi; ut is collatione habita eligatur, in quem omnes vel major & sanior pars Capituli consentit.* Hactenus textus, secundum quem ad Scrutinium DD. passim exigunt Primò; ut electores congregentur, hoc est, in unum locum simul conveniant, c. *Cum terra* §. *Quia igitur V. Statuentes*; quia electio est actus Capitularibus competens, non ut sunt personæ singulares: sed, ut Collegium constituent; cujusmodi actus tantum à collegialiter congregatis expediri possunt, arg. l. *Sicut* 7. ff. *Quod cujusque universitatis* &c. Panormitanus in c. *Auditus* 29. num. 8.

167. Secundo; ut à capitulo ita congre-

gato eligantur tres scrutatores, qui & ipsi de capitulo sive numero eligentium & viri fide digni sint. Quam numerum ternarium: uti etiam, quòd scrutatores esse debeant de capitulo, ad electionis substantiam pertinere, licet probabiliter neget Glossa in c. *Quia propter* 42. V. *Sanior & V. Viri*, alii tamen verius affirmant; ut, spectatò Jure, saltem quando electores idonei pauciores non sunt, si scrutatores pauciores vel plures aut extranei assumerentur, electio potest irritari. Ratio est, quia cit. textu præscripta constitutum electionis formam, cujus constitutiva non minus, quam ipsa ad rei substantiam spectant, Hostiensis in c. cit. n. 17. & aliis relatis Fagnanus 43 & 44. Dixi, spectatò Jure; quæ consuetudine aliud obtinet in multis Germaniæ nostræ, præsertim Regularibus Ecclesiis: in quibus communi consensu, omnium vel majoris partis capitularium, ad Scrutinium extranei (non tamen laici) assumi solent, teste Lami in cit. c. n. 3. & possunt secundum Panormitanum de Elect. cap. 16. n. 17.

Dubium hic movetur, an valde electio, in qua tres vel etiam unus capitularium Scrutatoris munus aggregentur, aliis non contradicentibus quibusdam, sed eos etiam non designantibus, sit irrita, ut negat Fagnanus in c. cit. n. 42. & ratio; quòd se ultrò ingredientes reddant suspectos, arg. l. *Qua omnia* ff. de Procurat. Cui doctrinæ etiam locus & electio saltem infirmata sit, quæ se ingererent tales, quibus alii electio non auderent contradicere, validam tamen & non irritabilem electionem conferem, quando se ingredientes, neque timidabiles ob potentiam, neque de se essent suspecti; quia tales dici possunt, si tem tacitè assumpti à capitulo; cum etiam hoc

hoc, si non consentiret, ex officio contradicere teneretur, id cum facile posset, non faciendò, tacitè consentire, eosque ad scrutinium assumere censetur, præsertim in re favorabili, cujusmodi est, ut Ecclesiæ provideatur de Pastore: in qua taciturnitas consensui & mandato æquiparatur, secundum Glossam receptam in Reg. *Qui tacet 44. in 6.* Panormit. in c. *Quia propter cit. n. 19.* & ibi Laiman n. 3.

169. Dubium etiam est, an ad electionem necessariò requiratur Præses, qui illam dirigat. Ratio dubitandi est; quia ita habet praxis: & meritò; cum sic viteretur confusio, & discordiarum occasio amputetur, arg. can. In apibus 7. q. 1. sed ejus necessitatem praxis non satis probat; cum ex ista non constet de ulla electione, ob defectum Præsidis cassata. Accedit quòd c. *Quia propter cit.* ubi electionis substantiaia referuntur, nulla ejus mentio fiat: sed solum requiratur, ut fiat à capitulo: cui, etsi valde conveniat, tamen non necessariò requiritur, ut habeat Prælaturam, præsertim in actu, illius eligendi gratià instituto; cum tam electionis, quam alii actus capitulares dirigi possint ab antiquiori, Baius de Elect. p. 3. cap. 4. n. 1. & Fagnanus l. cit. n. 72.

170. Tertiò requiritur, ut Scrutatores (præstitò priùs, ut in multis locis consuetum & consultum esse, monet Rodriquez Tom. 2. Q. D. Regul. q. 52. art. 1. juramento, quòd omnia fideliter agere & secretum servare velint) electorum præsentium cunctorum vota secreta & sigillatim, hoc est, non aliqua plurium vota simul, aut palam; sed singula seorsim ab aliis electoribus, & diligenter exquisirant: eaque, vel voce vel scriptò tradita, excipiant. Quod statuendi ratio fuit; ut sine ulla confusione & liberiùs vota sua exprimere singuli valeant, Laiman in c. *Quia propter cit. n. 4.* & ibi Fagnanus

n. 47. Atque hoc in praxi ita observatur, ut primò exquirantur vota ejus, qui toti collegio præest: deinde singuli ipsorum Scrutatorum, aliis duobus exquirentibus; & postea primùm, ipsis interrogantibus, reliqui electores vota sua dent; ne, si scrutatores post agnita omnia aliorum vota suffragentur, alicujus electionem mutatò suò votò impedire vel promovere facile possint, Laiman cit. n. 6.

In prælatorum tamen Regularium electionibus, usu passim receptò, electores singuli nomen ejus, quem eligere volunt, inscribunt schedæ, & hanc clausam vel obhgnatam in urnam conjicere solent; ut ita electio sit secreta, ex decreto Trid. sess. 25. cap. 6. de Regular. cit. Rodriquez art. 8. & Laiman n. 6.

Dubium est, an singulorum vota à Scrutatoribus excipienda sint, cæteris capitularibus præsentibus ac videntibus. Quòd modò illa excipi à scrutatoribus posse, non est, qui ambigat; quòd c. cit. solummodo exigatur, ut vota exquirantur secreta & sigillatim; ne à cæteris capitularibus percipiantur: quòd, si locus amplius sit, in ejus angulo vel parte remota fieri, capitularibus in alia parte præsentibus & eminus intuentibus potest. Si locus capituli electionis angustior sit, scrutinium in loco illi contiguo peragi, in eumque vocatorum capitularium singulorum vota exquiri & recipi posse, cum Baius cit. p. 3. cap. 25. n. 3. & Mandagoto de Elect. prelat. cap. 24. pr. docet Passerino de Elect. cap. 18. n. 3. In quam rem Baius allegat c. In causis 30. verba, Cum ad tractandù de electione secessissent in partè. Verùm, quia hoc non de scrutatoribus, sed de electoribus, compromissariis communi capituli consensu electis, & ad sibi commissum electionis negotium pertractandum in locum separatam se conferentibus asseritur, ex verbis illis in rem præsentem

sentem argui nequit. Utilius in hanc allegatur *c. Quia propter cit.* quò, licet presentibus omnibus assumendi de collegio dicantur tres scrutatores, his tamen, ut singulorum vota presentibus ac videntibus ceteris exquirant, non precipitur: sed id solummodo injungitur, ut illa exquirant *diligenter secretè & sigillatim*; ne ab aliis audiantur: quod, si locus capitularis satis amplus, in ejus angulo vel parte à capitularibus presentibus & intuitibus remotiore: vel si, quàm secreti ratio poscit, angustior sit, in separato & capitulari contiguo loco fieri potest; cum id ita fieri neque *c. cit.* neque alibi prohibeatur: & conforme sit praxi nonnullarum Germaniæ nostræ Ecclesiarum & Formulæ Instrumenti Electionis à Zerola Prax. Episc. p. 1. V. Electio relata.

172. Quartò, capitularium vota esse debent Pura, sive absoluta, & Certa, *c. In electionibus 2. in 6.* quò irritantur & penitus reprobantur vota, imprimis Conditionalia, v.g. *Eligo Titium, si nemo dissentiat*: vel, *si eum etiam eligat Cajus*, Glossa ibi V. Conditionalia: vel etiam, *si ipse Titius consenserit*; quia electus consentire debet electioni de se factæ: quod non fit, si suffragium feratur sub conditione consensûs ipsius eligendi; quia hæc positò conditio primùm impletur & electio perficitur, Joan. Andr. in *cit. c. n. 6.* Deinde Alternativa, v.g. *Eligo Titium vel Cajum*: Demum Incerta, v.g. *Eligo, quem senior elegerit*, Glossa in *c. cit. V. Incerta*. Quare tali casu electio facienda est ex votis puris & certis; ut, si ex duodecim Canonicis octo tantùm purè & absolute suffragium tulissent: & quinque illorum consensissent in Titium, hujus electio, tanquam à majori parte facta, sine novo scrutinio esset promulganda; quod incerta & similia vota pro non datis habeantur, *c. cit.* Glossa ibi V. Re-

sidente, Laiman n. 2. Passerin. *cit. cap. 18. n. 24.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 171.*
Dubium tamen de votis teu suffragiis Conditionatis est, an ea indiscriminatim omnia irrita sint. Quod suadet ratio; quia electio, postulatio & provisiones beneficiales quæcunque adnumerantur actibus legitimis, non recipientibus conditionem vel diem, per *Reg. Aff. legitimi 77. ff. & 50. in 6.* ut adeo, ejusmodi provisionum actus puros & abolutos esse, sit necesse; cum ex officio profectandi sint; ut Ecclesiis ac beneficiis vacantibus certò & sine mora provideantur. Sed ratio hæc ab electionis voto non indiscriminatim omnes, sed eas dumtaxat condiciones removet, quæ impediunt, quò minus consensus de præsentibus determinatus sit & certus, ut præter relata conditionalia vota etiam sunt, *Eligo Titium, si Papa placuerit*, *Si quod obrem beneficium dimiserit*, *Si solum incrementum præstiterit* & quæcunque relata in eventum futurum contingentem; hæc etiam relata in præteritum vel præteritum, v.g. *Si Titius morbo liberatus*, *Si perperam profectus frater ejus superstes est*; quævis enim talis conditio actum non suspendat, continet tamen incertitudinem, in electionis voto etiam reprobata, *c. In electionibus cit.* cum ex eo certa electio sequi non possit, ut cum Joan. Andr. in *c. cit. n. 6.* Joan. Monach. & Franco *ibid. n. 5.* observat Passerin, *cit. cap. 18. n. 21.* Alia ratio est conditionum, quæ in actu ipso Jure, ut v.g. est, *Eligo Titium in prolatum, si Ecclesia vacat, si in ætate legitima vel Ordine sacro est constitutus*, quæ tales condiciones actum verè conditionatum & incertum non reddunt; sed solummodo exprimunt id, quod in voto per se continetur, Glossa in *c. cit. V. Incerta, ubi Franc. n. 4.* Vivianus pr. & Laiman n. 1. in fine. Simili modo solentur

votum in aliquem collatum sub conditione de futuro necessario, v.g. *Eligo Titium, si cras sol orietur*; quia etiam talis conditio, cum determinata jam sit in sua causa; pro præsentate & existente habetur, §. *Conditiones 6. Instit. de V.O.* consensum non suspendit aut reddit incertum, Passerin. *cit. cap. 18. n. 22.*

174. Quinto, vota seu suffragia singulorum in scriptum redigi debent ab uno ex ipsis Scrutatoribus ad hoc deputato, vel ab uno ex testibus: quos ad electionem majori fide celebrandam adhiberi posse, docent in *c. Quia cit. Innocentius n. 1. & Panormit. n. 14.* vel à tabellione seu Notario, ad id constituto: quem etiam laicum esse posse, desumitur ex Tridentino *sess. 22. cap. 10 de Ref.* ubi habetur Notarios regia autoritate constitutos, hoc officium exercere etiam in negotiis & causis Ecclesiasticis & spiritualibus posse, ut rectè observat *cit. Fagnanus n. 54.*

175. Sexto, sic in scriptis redacta mox, hoc est, nullò actu extraneò interpositò, publicanda sunt in communi; ut palam appareat, quis aut quinam sint electi; cuius publicationis effectus est; quòd eà factà electores variare, id est, suffragium suum revocare, & alteri dare regulariter non possint, *c. Publicatò; §. Regulariter,* inquam; imprimis propter electiones monialium: in quibus, si in nullam duarum, sed tamen major pars in unam consentiat, minor pars variare & illi, quæ à majori electa est, accedere potest: dummodo id in continenti, & nullò actu extraneò interpositò, fiat, *c. Indemnitate 43. §. Sane in 6.* Deinde; quia in aliis etiam electionibus, si publicatò scrutiniò in duos æqualia aut in nullum majora vota conspirent, electores communi consensu, vel novum scrutinium inchoare, vel in aliquos compromittere, vel mutata tententià accedere possunt ad

numerum ejus, qui plura, licet non sufficientia, suffragia habuit, Panormit. in *c. Publicatò cit. n. 7. & Fagnanus ibid. n. 36.* cum enim tali casu nemini sit jus quæsitum, variatio in nullius præjudicium aut infamiam cedit: quod *c. cit.* prohibita variatione præcipuè cavetur. Denique; quia, si publicatò scrutiniò is, in quem major pars consentit, juri suo renuntiet, aut certò appareat, eum propter legitimum natalium, ætatis vel aliquem alium defectum Canonicum, ineligibilem esse, electores variare & minori parti dignum eligenti accedere possunt, Laiman *de Elect. q. 77.* Fagnanus *cit. n. 41.*

Septimò, publicationem scrutiniò 176. statim sequi debet Collatio: quam ipsi Scrutatores aut alii à capitulo deputati facere debent, *c. Quia cit. Sc. Cumana 50.* Ubi propter ejus omissionem electio irrita est declarata. Ea autem juxta *c. In genesi 55.* est triplex. Numeri ad numerum; ut appareat, quot quisque suffragiis, & an aliquis à majori parte sit electus: Zeli ad Zelum, considerandò ipsorum eligentium prudentiam, probitatem, intentiones & motiva, an merita personæ eligendæ & bonum Ecclesiæ, vel privatum amicitia, consanguinitatis aut alium affectum sint secuti; ut appareat quis electus sit à parte Capituli, non tantum majori, sed etiam saniori: quæ in 177. Canonica electione simul concurrere debent, *c. Quia cit.* Meriti ad meritum, ponderandò & considerandò merita scientiæ, prudentiæ, Virtutum unius cum meritis ejusmodi alterius electi; ut appareat, quis ex duobus electis magis idoneus sit, Tholosanus *de Elect. cap. 16. à n. 13.*

Qua in re tamen Notanda sunt quatuor. Primum est, casu, quò duæ partes capitularium in unum consentiunt, non esse opus prædictâ collatione Meriti & Zeli, ut colligitur ex

Oo 2

c. Si quan-

e. Si quando 9. in 6. Alterum, exactiorem collationem faciendam, si dubium oriatur, an qui jus suffragii habent, omnes adfuerint vel suffragium dederint: an aliqui privati sint jure suffragii, vel hoc bono Zelò contulerint: an electus ætatis, scientiæ vel aliò defectu laboret, Laiman in *c. Quia propter cit. n. 8.* Tertium, in dubio partem capituli, quæ major est numerò, etiam censerì saniozem; quòd regulariter præsumatur pro pluralitate, si contrarium non probetur, *arg. c. Prudentiam 21. de Offic. delegati & c. 1. De iis, quæ à majori, Panozmit. in c. Ecclesia 57. n. 4.* Quartum, in multis Ecclesiis, præsertim Regularium, non aliam collationem fieri, quàm numeri ad numerum; quòd ob perfectam probitatem eligentium, eorumque juramentum dubitare non liceat, eum, qui à majori parte electus est, verè idoneum esse, Laiman *l. cit.* ubi hujusmodi eligendi formas *c. Quia propter cit.* derogantes, aliquando Privilegiis Apostolicis munitas, desumit, ex *Clement. Exivi §. Demum de V. S.*

178. Octavò, factà collatione, si vota ita reperiantur dispersa, ut nullus à parte Capituli majori & saniori, vel duo æqualibus votis electi sint, scrutinio illò cassatò ad novum proceditur, vel compromissi via initur. Si verò unum à majori, v.g. ab undecim electoribus ex viginti, & à saniori parte electum, eumque dignum & ad prælati munus habilem esse appareat, mox formari debet Decretum electionis, & omnium nomine ab eo, qui capitulo præest, vel ab eo, qui electum primus nominavit, vel ab alia persona à Capitulo deputata publicè promulgari, *c. Quia propter cit. & c. Sicut cum 21. in 6.* Forma autem ejusmodi Decreti esse solet: *Ego N. nomine meo & aliorum eligentium mihi que consentientium, invocatà S. Spiritus gratià, in Episcopum (vel Abba-*

tem) hujus Ecclesia N. eligo & electum pronuntio & coram vobis publico, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, Amen, Tholosanus c. cit. n. 17. & Laiman in c. Quia cit. n. 9. Ex dictis

Dubium oritur primò, an in scrutinio locus sit variationi sive suffragii mutationi. Quæ de re Gregorii IX, celebris constitutio est, *Publicatò scrutiniò variare nequeunt electores; cum sit facienda collatio & electio celebranda:* ex quo textu propositæ dubitationis facta certa resolutio, & distinctio facienda est inter tempus antecedens & consequens scrutini publicationem.

Et illò quidem sive scrutini publicationem consequente tempore variationi electoribus apertè denegata est *c. cit.* ut electores neque singuli seorsim, neque simul omnes Collegiali & unanimi decretò à nominatione in scrutinio facta recedere possint, per notatam in *c. cit.* ab Innocentio *pr. Hostiensis n. 9. Anthonis not. 1. & Fagnano n. 11.*

Illò verò sive scrutini publicationem antecedente tempore, cum Imola in *c. cit. n. 5. Baisio p. 3. cap. 30. n. 5. Fagnano in c. cit. n. 55. & Pirching ad Rubr. n. 177.* variatio electoribus ita obstruenda est; ut, postquam suffragium suum in personam aliquam, vivè voce etiam scriptò expressam, coram scrutatoribus jam contulerunt, & à scrutatori co recesserunt, ad eum redire & mutati animi sententià suffragium suum in aliam valeant conferre: imò capitulum vel major ejus pars, illò scrutiniò ex justa causa cassatò, ad novum procedere possit, ut desumitur ex *c. cit.* variationem inhibente post scrutini publicationem. Unde illam ante istius publicationem permittebam, DD. *citt.* inferunt argumentò ductò à contrario, vim in Jure magnam obtinente, cum eò illati contrarium Jure non est eo

est expressum &, ut *c. cit.* verba legis vel canonis causativè, & non merè narrativè ponuntur, Panormit. *in c. cit.* n. 6. & Fagnan. n. 49.

Rationes discriminis à DD. adinventæ variæ: sed pleræque adeo infirmæ sunt, ut *in c. cit.* Joan. Andr. n. 15. & Fagnanus n. 7. ad l. *Non omnium* 20. ff. de LL. non obscure confugiant, dum Papæ, *c. cit.* conditoris, arbitrium & voluntatem reddunt pro ratione. Verisimilius tamen per fugiò illò non opus, & discriminis ratio satis congrua est partim; quòd ipsa scrutini publicatione capitularium suffragatio conclusa suòque officio electores functi intelligantur; atque idcirco ad votorum collationem &, si quem à majori capituli parte nominatum appareat, ad communem electionem procedere possint, ac debeant compelli *c. cit. in fine*: partim verò; quòd variatio scrutini publicationem & personarum nominatarum manifestationem sequens infamiam quandam & confusionem afferat personæ à pluribus nominatæ & publicatæ: cui incommodo obnoxia non est variatio scrutini publicationem antecedens; cum in personam, à qua variando receditur, suffragium collatum soli scrutatores, ad secreti fidem servandam obligati, sciant.

181. Hæc tamen, de variatione post scrutini publicationem inhibita, doctrina Regularis duntaxat: non perpetua est; cum illa utique permisa sit Imprimis, quando ex scrutinio peracto communis & canonica electio sequi non potest; quòd vota in duos æqualia, vel in plurimum nominatorum nullum majora sive plus quàm dimidiæ partis capituli vota collata esse appareat; cum tali casu vel Compromissi via incunda, vel inchoandum sit novum Scrutinium: ex quo ut communis & Canonica electio sequatur,

ab electoribus saltem aliquibus suffragium in personam, à prius nominata diversam, dirigi est necesse, *citt.* Panormit. n. 7. Fagnan. n. 36. & Tholosan. de Elect. cap. 16. n. 15.

Deinde, si is, qui maioris partis suffragiis nominatus est, juri suo renuntiet sui que electioni faciendæ contradicat, *arg. c. Si electio* 26. in 6. cum enim tali casu nominato ullum præjudicium non fiat, & ad electionem alterius novò scrutiniò institutò procedi possit, in isto ab aliquibus saltem variari, & suffragium in alium conferri est necesse, *citt.* Fagnan. n. 39. & Pirrhing n. 176. limit. 3.

Demum, si publicatione facta appareat, maioris partis suffragiis nominatum indignum esse, sive laborantem impedimento Canonico, ipsum reddente ineligibilem seu vocis activæ incapacem; cum enim talis electio ipsò Jure invalida sit, locus &, Compromissò seclusò, opus est novò Scrutinio: ad quod ii, quorum suffragiis indignus est nominatus, saltem si ad electionem communem processum non sit, cum aliis admissi, *c. Perpetuò* 7. in 6. suffragiis suis in alium directis variare poterunt & debebunt, *citt.* Panormit. n. 8. Fagnan. n. 41. & Pirrhing limit. 2.

Dubium secundò est, an, si scrutiniò publicatò duos votis æqualibus nominatos, vel illis in plures dispersis neminem partis respectu totius capituli, sed aliquem partis aliarum tantum partium respectu maioris suffragiis nominatum appareat, locus sit accessui minoris partis ad maiorem vel æqualis ad æqualem. Certum est, locum non esse accessui ad partem minorem, *arg. c. Auditoris* 29. quòd talis accessus cedat in confusionem eius, qui pluribus, licet non sufficientibus, suffragiis est nominatus.

De accessu etiam ad partem maiorem vel

003

rem vel

rem vel æqualem dubitandi ratio gravissima est; quod de electionis Canonice forma substantiali sit, vota dari in ipso scrutinio, secretè & singillatim, *c. Quia propter cit. pr.* quod in huiusmodi accessu apertè non observatur; cum maiori vel æquali parti accedendò minor & æqualis pars accedens suum in personam consensum palam & extra scrutinium, istoque iam perfectò declarat. Quæ ratio, proposito accessui locum de Jure non esse evincit in Ecclesiis, quibus viduatis de prælato providendum est per electiones, juxta formam *c. Quia propter cit.* præscriptam celebrandas, ut cum Panorm. *in c. Cum in jure 33. n. 6.* advertit *cit. Passerin. cap. 22. n. 9.* ut adèd in proposito casu votorum in diversos ita dispersorum, ut plus quam dimidiæ partis suffragiis nominatus nemo sit, vel in eunda via Compromissi, vel ad novum Scrutinium redeundum, idque iterandum sit, donec aliorum accessione, in scrutinio secretè & singillatim facta, aliquem maioris capituli partis suffragiis nominatum appareat, de eoque celebrari valeat electio communis.

186. Quare accessui ad partem capituli, aliarum partium respectu maiorem, locus ante formatum & promulgatum communis electionis decretum, & in iis tantum Ecclesiis est, ad quas celebrandæ electiones, vel communi vel speciali alicujus Ecclesiæ Jure, v.g. ex privilegio vel antiquissima Consuetudine, non exposcunt observantiam formæ præscriptæ *c. cit.* quòd in iis vota secretè & singillatim atque in ipso scrutinio dari non sit necesse: ex qua causa in Electionibus Monialium accessui locum esse, liquet ex *c. Indemnitatibus 43. §. Sanè in 6. & infra n. 237.* dicitur. Ratio ejus in talibus electionibus permittæ est; quòd, cum ex suffragiis partis minoris nominato ullum jus

acquisitum non sit, & communis electio sequi non possit, nullum ei præjudicium generetur, Panorm. *in c. Publicata cit. n. 7.* Sylvester *V. Electio 2. q. 7. Solutio de Benef. p. 3. q. 1. n. 25.* & Laiman *in c. Quia propter cit. n. 10.*

Neque cum hoc pugnat rescriptum Innocentii III. *c. Auditis 29.* electionem per accessum ad justum numerum suffragiorum deductam, irritam declarant, suæque declarationis eam reddentis rationem; *Quoniam electio, qua fuerat irrita ipso Jure, per subsequentem confessionem non poterat esse rata.* Non, inquam, rescriptum hoc cum minoris partis ad majorem accessione pugnat, partium; quia *in c. cit.* casu accessum non ad majorem, sed ad numerò multò minorem partem factum, ex ipso textu liquet: partium verò; quia accessio *in c. cit.* casu facta non erat ante, sed post electionis decretum jam publicatum: quòd cum eodem Jure irritum fuerit, accessione ex post facto secuta non potuit convalescere. Laiman *in c. Auditis cit. n. 2.*

Dubium tertio est, an declaranda ligendi forma in omnibus electionibus observanda. Ratio dubitandi est, quia *c. Quia propter cit.* tantum præscribitur *Ecclesiis Viduatis*: cujusmodi propriè loquendo sunt solæ Ecclesiæ Cathedralis hisque superiores, inter quas etiam prælatos Archi- & Episcoporum matrimonium spirituale intercedit. *can. Sicut 7. q. 1. c. Inter 2. §. c. fa. de Transl. Episc.* Verùm, esto propter hanc rationem declarata scrutini forma accessu servanda non sit in electionibus beneficiæ & dignitates, quæ propriè prælatuæ non sunt, Glossa *in c. cit. §. Viduatis & ibi Fagnanus n. 34.* observanda tamen regulariter necessariò est in electionibus non tantum Archi- & Episcoporum, sed aliorum etiam prælatorum, qui vel

qui vel ob exemptionem à jurisdictione Episcopi, vel alio Jure speciali, ordinariam & generalem jurisdictionem spirituales in subditos, saltem clericos, exercent; quia etiam hi, etsi in latiori, non incongruo tamen sensu, dici possunt suarum Ecclesiarum quasi sponsi, ut colligitur ex *c. Ne pro defectu 41.* ubi hujusmodi Ecclesiarum perinde, ut Cathedralium, praelati Pastores vocantur: & quando per ipsorum obitum, renuntiationem &c. vacant, pro viduatis perinde habentur, ut Ecclesiarum Cathedralium, Glossa in *c. Quia V. cit. & ibi Laiman n. 11. Barbosa n. 6. & Fagnanus n. 9.*

188. Dixi tamen Regulariter, imprimis; quia aliquando, praesertim in Monasteriis vel Ordinibus Religiosis, ex privilegio Apostolico aut vi Consuetudinis saltem immemorialis, ex conditionibus *c. cit.* requisitis & haecenus declaratis aliqua omittuntur. Deinde; quia aliquando paucitas electorum, vg. quando duo vel tres aut etiam quatuor tantum sunt, secundum Innocentium in *cit. c. n. 4.* facit, ut praescriptam formam exactè observare non teneantur. Cujus rationem dat Baldus *ibid. n. 20.* quòd statutum, si ejus verba observari non possint, cesset. Unde tali casu, si praelatum eligere nolent per compromissum, vel scrutatores extraneos adhibere: vel ex ipsis capitularibus scrutatorem unum cum Notario constituere: vel denique sine forma scrutini suffragia sua voce aut scripto exprimere possent, ut probabiliter docet *cit. Laiman. n. 12.*

189. Dubium est quartò, an ipsò jure irrita sit Episcopi vel alterius praelati, generalem & Ordinariam Jurisdictionem obtinentis, electio, si in ea, Privilegiò & consuetudine cessante, declarata scrutini forma non observetur. Affirmativa à DD. passim recepta est pro-

pter verba, *Aliter electio non valeat.* Quae tamen sententia admittit limitationem, quoad primum requisitum; si enim eorum, qui de jure debent & volunt & commodè interesse possunt, aliqui non vocati contemnerentur, electionem non semper irritam ipsò Jure: sed aliquando solum irritabilem esse, patet ex dictis supra *n. 87.*

Dubium & ardua non minus, quàm 190. utilis controversia quintò est, an ejusmodi electio nulla etiam sit in Foro interno; ut electus eà obtentam praelaturam dimittere teneatur, etiamsi electio per sententiam nulla non declararetur, sed confirmetur; id enim magni nominis TT. & ICT. i volunt, & suadent non levis momenti rationes.

Primò; quia extra omne dubium est, electionem, *c. Quia propter cit.* formam non observatam, celebratam ita irritari ab Innocentio III. potuisse: ita autem eam irritare hunc summum Pontificem voluisse, inde clarum est; quòd *c. cit.* de tali electione eòdem modò loquitur, quò Concilium Tridentinum *Sess. 24. cap. 1. de Ref. matr.* irritans matrimonium, aliter quàm praesente proprio Parochò & duobus vel tribus testibus contractum. Unde, sicut matrimonium aliter contractum, sic etiam ejusmodi electio in interno seu conscientiae Foro irrita erit.

Secundò; quia SS. Canones electioni, alià quàm *c. cit.* praescriptam formam, celebrandam resistunt, eamque reprobant, apposita clausula irritante: quò modò cum Jus actui resistit, eumque reprobat, eò contra tale jus gestò, nemo alteri etiam naturaliter obligatur, ut *arg. l. Non dubium 5. C. de LL.* cum Sylvestro *V. Obligatio n. 4.* & aliis docet Sanchez *Lib. 1. de Matr. disp. 7. n. 16.* ac proinde ejusmodi actu & electione praelaturam

laturam retinendi jus aliquod non acquiritur.

Tertiò; quia actus, nullus ob defectum potestatis agendi, nullam obligationem aut jus, etiam in conscientia Foro, producit; cum ex illius defectu proveniens nullitas omnium maxima sit: & propterea electionem, quæ electorum excommunicatorum aut suspensorum vitandorum, utpote eligendi potestate privatorum, suffragiis celebrata est, ex natura rei & in Foro animæ irritam meritò pronuntiat Laiman *in c. Cum in cunctis* 7. §. *Inferiora* n. 17. Electio autem, quacunque, etiam Juris humani, solennitate omiffa, nulla est propter defectum potestatis in eligentibus; cum his prælatum non quomodocunque, sed cum solennitate *c. Quia propter cit.* præscripta, eligendi potestas à jure sit concessa.

Quartò; quia *c. cit.* inducta irritatio non fundatur in præsumptione incommodorum, Ecclesiis ex quacunque electione particulari imminentium: sed in universali periculo multorum incommodorum Ecclesiis inferendorum, nisi *c. cit.* præscripta forma in omni electione observetur. Quæ præsumptio cum vera sit & non cesset, quantumvis ex aliqua electione aliter celebratâ, Ecclesiæ damnum aliquod non impendat, *c. cit.* dispositio locum etiam habebit in foro Conscientiæ interno; ut, electione contra eam celebrata, electo non acquiratur ullum jus, vi cujus prælaturam, ad quam electus est, illasâ conscientia, etiam post confirmationem valeat retinere.

Quintò demum; quòd per electionis Canonice viam prælatus obtineat Spiritualem, eamque generalem & ordinariam, jurisdictionem; quam tanquam maximæ considerationis potestatem, contra SS. Canonum præscriptum,

& actu ab iis irritatò, electæ personæ ab Ecclesia conferri, credibile non est.

Hæc tamen &, si quæ alia propolita electionis omnimodam nullitatem propugnant, momenta rationum, licet levia non sint, non tamen persuadent electionem, quæ alicujus, humano solum jure prodita solennitatis defectu laborat, ita irritatam, ut electo etiam in Foro animæ non suffragetur; cum à persona, ita bonâ fide electa, prælaturam donec electio nulla declaretur, retinet illasâ conscientia posse, defendam et Sacri Juris Interpretum principibus & Doctoribus, qui electionis Jus cæteris accuratius pertractarunt, Innocentius *in c. Quod sicut* 28. Panormir. *in c. 1. de integ. res. n. 19.* Felinus *in c. 1. de Constitut. n. 39.* Anchoranus *in Reg. Prælatum* 4. in 6. n. 26. Sylvestr. *V. Electio* n. 11. Navarrus *Consil. 4. de Elect. Bona Miranda Tom. 2. Manual. Prælat. q. 13. an. 30.* & in suis *Traclat. de Elect. Bona* 3. n. 2. Laiman *q. 81.* & alius DD. *de Roæ decis. alleg. Passerinus cap. 9. n. 31.* ad quorum proinde mentem electiones, quæ Naturali & Divinò Jure spectant subsistunt, alicujus tamen, humano jure introductæ solennitatis defectu laborant, in Foro Conscientiæ pro irritis habendæ non sunt; nisi eas in hoc etiam irritatas ex SS. Canonum verbis aut circumstantiis constet: sicut constat, in hoc etiam Foro irritatas esse electiones, quæ celebratæ sunt, interveniente labe Simonie, *c. Mattheus 23. & Extravag. V. Per Electiones de Simonia*, de peccato irretitâ excommunicatione majore, *c. Postulatus 7. de Cleric. excom. minoribus* vel notatâ infamiâ Juris; cum enim talis infamia privet dignitatibus obtentis *l. Unic. C. de Infamib. multò magis ad obtinendis repellat, arg. l. Neque 2. C. de Dignit.*

matrimonium, quod à personis, ullo Juris impedimento non laborantibus, ac proinde validè semel initum est, propter suam insolubilitatem in irritum revocari, naturâ suâ non possit; electio verò ejus naturæ non sit, ut nequeat irritari.

Secunda; quia, ut ex actu, cui Jus resistit, ne naturalis quidem obligatio nascatur, necesse est; ut, vel semel validè gestus, naturâ suâ irritabilis non sit: vel eum pro utroque foro reprobatum, Jure exprimat: quorum neutrum convenit electioni; cum ista validè celebrata obnoxia sit rescissioni: eamque, cujuscunque solennitatis defectu laborantem, pro utroque foro irritatam, neque expressum Jure, neque Legali istius interpretatione vel generali Consuetudine sit declaratum.

Tertia; quia, cum solennitas non ipsam agendi potestatem, sed actus formam & modum constituat, ex ejus omissione proveniens electionis nullitas, ex solius formæ, non ex agendi potentie defectu orietur: & non necessariò ad forum utrumque pertinebit.

Quarta; quia, licet electionis, solennitatis defectu laborantis, irritatio in incommodorum Ecclesiis inferendorum periculo fundetur, ad internum tamen forum non necessariò porrigetur, cum; quia eam pro hoc etiam Foro irritatam, Jure non satis est expressum: tum verò; quia incommodorum, Ecclesiis imminentium periculo satis occurritur per hoc, quòd, solennitatis defectu appa- rente vel probato, ad instantiam, vel ex officio irrita nullaque declarari à superiore possit.

Postrema; quia, si in electione interveniant, quæ ad ejus valorem exiguntur Jure Naturali & Divinò, electus substantialiter jam habet ea, quæ

exiguntur, ut ei spiritualis jurisdictio concedatur; cum ista etiam tribuatur ei, qui communi errore pro prælato habetur, qualis propter tituli nullitatem vel omnimodum defectum re ipsa non est, ut *arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prætor. & s. Veruntamen post can. Infamius 3. q. 7. tradetur Lib. 2. Tit. 1. à n. 63.*

Dubium sextò est, an, si ante electionis, à majori Capituli parte facta acceptationem vel publicatum ejus decretum, aut etiam electò eam non accipiente vel mortuò electores, qui sua in eum suffragia contulerunt, substantialium solennitatum aliquam omissionem adverteant, novam electionem validè inchoare possint, etiam minori parte contradicente & de nullitate protestante. Ratio dubitandi est; quia electorum pars major ob non servatam formam, eligendi potestatem pro ea vice amittit, *c. Quia propter cit. pr. V. Nisi*; ac proinde nova electio præjudicaret parti minori, quæ eligendi jus pro ea vice sola habet. Verùm; quia *V. cit.* major pars eligendi potestatem seu voce pro ea vice non privata ipsò Jure, sed privanda dicitur, privationis sententiam ferendam, nova electione, secundum *c. cit.* formam nullitatis, prævenire potest sine præjudicio minoris; cum ante ejusmodi sententiam eligendi jus minori parti soli necesse sit quaeritum: & privationis, per sententiam infligendæ, poena à Jure decreta non tam favore ipsius, quam odio majoris partis, solennitatis omissione delinquentis: quæ defectum cognitum committere, antequam voce per judicis sententiam privetur, non prohibetur, ut in *c. cit.* cum Innocentio *n. 9. Panormitanus Nisi cit. n. 6.* docent Laiman. *n. 11. Passerinus cit. cap. 9. n. 63.*

ARTICULUS. XII.
De Electione per viam
Compromissi.

SUMMARIUM.

tum eligendi, juxta *c. Causam 8. & c. Quia propter 42. pr. ibi, Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesie viduata provideant de pastore. Quin ipsorum etiam compromissariorum personas nominandi, eligendique potestas aliquibus committi ab electoribus potest, c. In causis 30.*

Etiam autem ferme usitatum & consultum etiam sit; ut compromissarii sint numero impares, *c. Cum dilectus 32. & c. Cum in jure 33.* quod ita facilius obtineatur majoritas suffragiorum: committi tamen etiam in pares posse, apparet ex *c. Cum in veteri 52.* ubi compromissum in senos fuit, & *arg. l. Item si 17. §. 6. ff. de Recept. arbitr.*

Dixi autem, *Unanimi consensu;* quia, uno electorum dissentiente, factum compromissum non valere, cum Glossa in *c. Quia propter cit. V. Vice omnium* tradit Panormit. in *§. Vel saltem cit. n. 2. & Laiman in c. In causis cit. n. 2.* id defuentes ex istius *c. Textu*, ibi, *A singulis de Capitulo statutum est.* Ratio est; quia ex una, in compromisso agitur de jure singulorum capitularium; cum quilibet illorum jus vocis habeat in electione aliisque actibus capitularibus; ex altera vero parte, cum de jure singulis competente, tollendo vel diminuendo agitur, omnium consensu & approbatione est opus, secundum *Reg. Quod omnes 29. & Reg. In re communi potior est conditio prohibentis, § 6. in 6.* utque jus suum in alterum transferat, cogi nemo debet, *arg. l. Sabinus 28. ff. Communi dividendo.*

Porro compromissum fieri potest, vel absolute, vel limitate, Sylvester *V. Electio 2. q. 14.* Priori modo facti eligendi potestas in compromissarios translata ita censetur; ut quemcumque idoneum,

197. *Compromisso eligendi potestas in unum, vel plures, etiam numero pares,*
 198. *Sed unanimi tantum consensu transferatur,*
 199. *Aliquando absolute, aliquando limitate;*
 200. *Aliquando, ut sine consilio electio non subsistat.*
 201. *Et etiam per suffragia majora,*
 202. *Et secundum compromittentium voluntatem eligi debet,*
 203. *Et potest Prælati ex ipsis compromissariis;*
 204. *Qui, etsi sui electionem non inchoare;*
 205. *Ab aliis tamen inchoatam persicere potest.*
 206. *Compromisso electum compromittentes repellere nequeunt;*
 207. *Nisi sit indignus.*
 208. *Quo casu eligendi jus redit ad compromittentes;*
 209. *Et, si Juris terminus non observetur, devoluitur ad superiorem.*
 210. *Compromissum re integrâ,*
 211. *Majoris partis consensu, revocatur:*

197. **T**ertia electionis forma est Compromissum: quod illa celebrari dicitur, quando electores communi, imò unanimi consensu uni vel pluribus, sive de capitulo sive extraneis, clericis tamen & idoneis viris, committunt potestatem, nomine & vice omnium Ecclesie suæ viduatae præla-

neum, etiamsi de gremio Ecclesie non sit, eligere vel etiam postulare possint, Glossa in c. *Cum dilectus* 32. V. De gremio. Posteriori modò, sive limitatè sit, cum eorum potestas restringitur ad eligendum, v.g. unum ex capitularibus, c. *cit.* & c. In *causis cit.* vel aliquem, requisitò consiliò certarum personarum, c. *Cum in veteri cit.* vel (quæ usitator compromissi forma est, teste Barbosa in c. *Si cui* 23. in 6. n. 2.) ad eligendum eum, quem, requisitis secretò singulorum capitularium votis, invenerint à majori parte capituli nominatum, c. *Cum dilectus cit.* quò posteriori modò factum compromissum non purum, sed aliquò modò mixtum est ex scrutinio; adeòque ex duplici forma electionis aliquid participat, licet minùs de scrutinio habeat, quàm de compromisso, ut colligitur ex c. *Cum expediat* 29. in 6. & ibi cum Glossa V. *Inquisitis* notat Joan. Monachus n. 9. & Laiman. in *fine*. Unde

200. Dubium oritur primò, an si compromissarii, adhibito aliorum consilio eligere jussi; eo non requisito eligant, electio subsistat. Ratio dubitandi est; quòd ad illorum consilium sequendum non adstringantur & contra id celebrata electio valida sit per tradenda *Lib. 3. tit. 10. n. 27.* Verùm, esto hoc ita sit, quando compromissarii consilium solum adhibere non etiam secundum id procedere jussi sunt: consiliò tamen ab ipsis non requisitò vel congruo tempore non expectatò, celebrata electio irrita declarata est à Gregorio IX. c. *Cum in veteri* 52. Ratio est; quia in ea à compromissariis observata non est forma compromissi; cum ipsis compromittentium vice eligendi potestas non simpliciter, sed cum obligatione adhibendi consilium fuerit commissa: formà autem non observatà gestus actus ipso Jure invalidus est, c. *Cum*

dilecta 22. juncta Glossa V. *Irritum*, de *Rescript.* cum eam non observans aliquid quàm commissum est, agere videatur, *Diligenter* 5. pr. ff. *Mandati*, Vivianus in c. *Cum in veteri cit.* §. *fin.* & Gonzalez n. 8. Neque refert; quòd consilium sequi necesse non sit; cum generaliter id petenti agendi libertas non auferatur: & ex consilio neminem obligari, Regula fit 62. in 6. quia illud adhibendi necessitas imposita est compromisso, ad consilium requirendum & congruo tempore expectandum compromissarios adstringentem; ut consulentium rationibus instructi electionis negotium maturius pertractent & vacanti Ecclesie de utilij pastore provideant. Si consilium propter eum, à quo petendum est, absentiam peti nequeat, vel petatum denegetur, vel congruo tempore expectatum non obtineatur, sine eo procedi ad electionem à compromissariis possit, Panormit. in c. *cit.* n. 13. saltem, si electio non patiatur dilationem & ad compromittentes non sit recursus. Laiman in c. *cit.* n. 7. & Pirthing ad *hanc Rubr.* n. 115. not. 5.

Dubiù secundò est de compromissarii ita facto; ut compromissarii exquirunt singulorum votis eum eligant, in qua capitularium pars major, non respectu totius capituli, sed solum respectu majoris partii consentiat. Pro cujus certò valore militat arg. deductum ex c. *Causam* ubi compromissum est in personam vicariam, scilicet Episcopum. Cur non etiam compromitti possit, ut eligatur is, à quem plures, etiam comparatione aliorum tantum partium, consentientes hujusmodi compromissum non valere dicuntur, c. *Si cui* 23. in 6. juxta eam proinde dispositionem illegitima esse electio Titii facta à compromissariis, ex viginti Canonicis novem in ipsum Caium octo, & tres in Sempronium compromittentibus.

sentirent: etiam si secundum majora hujusmodi vota electionem ex compromittentium mente promulgassent.

Neque paritas est hujusmodi compromissi cum eo, quod eligendi potestas committitur uni superiori; quia, qui sic compromittunt, eligendi potestatem pro ea vice omnino transferunt in alium, scilicet superiorem: in casu autem proposito compromittentes eam à se non omnino transferunt; sed tantum ex Juris commissione constituunt unam vel plures personas, quæ suffragia colligant & procedant secundum formam *c. Quia propter cit.* ex cujus dispositione eligi debet is, in quem major respectu totius capituli & sanior pars consenserit, Joan. Monach. in *c. Si cui cit.* Laiman *ibid.* & Barbosa *n. 2.* & Fagnanus in *c. Licet 6. q. 45.* qui tamen *n. 57.* pro valida habet electionem per suffragia, etiam aliarum tantum partium comparatione majora, secutam ex compromisso in aliquos ita factò; ut eligant eum, in quem omnes vel major ipsorum pars, etiam tantum comparatione aliarum partium, v.g. in quem ex septem tres, cæteris suffragia in alios numero minori conferentibus, consenserint. Uti etiam ex compromisso, in unum v.g. ita factò, ut eligat eum, in quem capitularium pars saltem respectu aliarum major aliter quam per secreti scrutinii viam consenserit; quòd ex una, electione ex tali compromisso secuta, contra *c. Quia propter cit.* dispositionem nihil agatur: ex altera verò parte, sicut ex compromisso, quòd factum est in unum, ab isto electus: sic etiam ex tali compromisso electus perinde habeatur, ut qui capitularium omnium unanimi consensu est electus, hoc ipso; quòd in electionem ab eo faciendam omnes consenserint, arg. *c. Causam 8. & c. Cum dilectus 35.* Ita Fagnanus *l. cit.* sequens Glossam in *c. Si cui cit. V.*

Concilium: quacum in *c. cit.* Archidiaconus Anchoranus *n. 4.* Francus *n. 2.* & ipse etiam Fagnanus *l. cit. n. 58.* pro validis habent electiones ex compromisso per suffragia, etiam aliarum tantum partium comparatione majora, factas ad beneficia & dignitates inferiores, quarum vacatione Ecclesia non viduatur; quòd in electionibus ad eas *c. Quia propter cit.* electionibus ad Ecclesias viduatas præscripta dispositio non necessariò sit observanda.

Ne autem huic doctrinæ *c. Is si cui cit.* decisio adversetur, istà electionem ita cassatam, ajunt; quòd secuta sit ex compromisso Mixto, habente adjunctum scrutinium: quò celebrata electio, si per secreta & respectu totius Capituli majora suffragia non fiat, adverlaturo decreto Concilii Lateranensis, irritantis electionem per scrutinium; nisi partis respectu totius capituli majoris & sanioris, secreto & singillatim exquisitis votis, sit celebrata, *c. Quia propter cit.*

Dubium est tertio, an Compromissarii eligere possint aliquem ex se ipsis, Casu, quò ipso compromisso cavetur, ut ex certis personis aliqua eligatur, illò standum esse, receptum est apud omnes. Casu autem, quò per absolutum compromissum eligendi potestas in compromissarios transfertur sine ulla restrictione, id fieri posse, negat Glossa in *c. Cum in Jure 33. V. Ex se & Sylvester V. cit. 9. 17.* Sed melius in *c. cit.* affirmant alii cum Innocentio *n. 1.* & Panormit. *n. 4.* Ratio est; quia compromissarii, consensu & acceptance compromissi, non fiunt conditionis deterioris; nemini enim officium suum damnosum esse debet, *c. Cum non deceat 30. in 6. & l. Si quis 7. ff. Quemadmodum testamenta aper.* Eset autem damnosum ipsis compromissariis,

Pp 3 si absolu

si absolutâ acceptatione compromissi voce passivâ privarentur. Unde

204. Dubium quartò est, an compromissarius votum dare valeat sibi ipsi. Non quidem, antequam alterius voto nominetur; id enim faciens, cum se ipsum principaliter & directè eligeret, tanquam ambiciosus, ideòque indignus, deberet repelli, *can. In scripturis 8. q. 1. Laiman in c. Cum in Jure cit. n. 2.* Sed aliis, suo suffragio eum prius nominantibus, accedendò: de quo dubitandi ratio est partim; quòd dignitatem & beneficium Ecclesiasticum nemo accipere possit à se ipso: sicut institutionem & ipsam etiam præsentationem, *c. fin. de Instit. & c. Per nostras 26. de Jure Patronat. & c. ut c. fin. cit.* dicitur, inter dantem & accipientem debeat esse distinctio personalis: partim verò; quòd suffragio suo aliam eligens testimonium perhibeat & judicet, eum esse dignum: judex autem vel testis in propria causa nemo admittatur, *l. Unica C. Ne quis in sua causa & c. l. Omnibus 10. C. de Testibus.*

205. Sed compromissariorum unum aliorum suffragiis, prius in se directis, consentiendò accedere posse; ut, si ex septem tres ipsum, tres alium nominent, ipse priorum numerum augere & sui electionem corroborare valeat, clarè decisum habetur *c. Cum in Jure cit & ibi cum Innocentio n. 1. Panormit. n. 5. & Sylvestro V. Electio 2. q. 18.* tradunt Laiman *n. 1. & Barbosa n. 2.* Ratio est; quia tali casu electus primò & principaliter non à se eligitur; cum electio ortum non habeat ab ipso, sed ab aliis, quibus consentiendò illam complet; quòd citra ambitionis notam fieri posse, desumitur *ex l. Plane 4. junctâ Glossâ ff. Quod cujusque Universitatis*: ideòque in electione Imperatoris Electorum unusquisque se eligentibus consentire & majora facere potest,

juxta Aureæ Bullæ *cap. 2. § fin.* quòd Ruperti, tribus Electoribus Ecclesiasticis accedentis, apud Trithemium in Chronico, & aliorum Impp. exempla comprobantur apud Hermet, *Fascicul. Jur. Publ. cap. 7. n. 42.*

Unde corrui ratio allata in contrarium; quia imprimis talis aliorum de se judicium & testimonium datum tantum acceptat, idque accedendo probat; & propterea accipientis potius quam dantis rationem habet. Deinde; quia aliud est eligere & præsentare: & aliud electioni vel præsentationi sui à coelectore vel compatrono facta, consentire: quorum Jura prius prohibent, posterius permittunt *cc. in utramque partem allegari sicut aliud est vendere, & aliud consentire venditioni, l. Aliud 160. ff. de R. J. & aliud, manumittere & aliud consentire manumissioni, l. si Pater 4. §. fin. ff. de Manumissis vindictâ & c.* qui illud acquirit, hoc potest.

Neque obstat; quòd tali accessione non sit locus in Scrutinio; quia in hoc suffragia debent esse secreta, *c. Quia propter 42.* & propterea in eo votum sibi dantis, cum se ab aliis electum non sciat, non tam sui electioni consentire, quam se principaliter & directè eligere, indubitata ambitionis vitio censetur, *Ant. de Butrio in c. Cum in Jure cit. n. 35. Vivianus in c. cit. in fine.*

Neque Resolutionem convellit quòd electi consensus non augeat numerum votorum; quia hoc verum duntaxat est in electione per viam scrutini, peragenti juxta formam *c. Quia propter cit. præscriptam, & expolcentem; ut singulorum vota dentur secretè & singillatim*: nec etiam in electione per viam compromissi, cum enim in isto, speciali compromissionum commissione seclusa, compromissionum ad *c. cit.* formam non adstringantur, &

compromissariorum singuli vota sua dare ceteris audientibus possunt, is in quem partis aliorum majoris vota collata sunt, consensu & suffragio suo numerum ultra medietatem augere, sui que electionem corroborare & complere citra ambitionis notam *c. Cum in jure cit.* permittitur, *arg. l. Planè cit.* Panormit. *in c. cit. n. 5.* & Passerin. *de Elect. cap. 22. à n. 41.*

Cæterum tria hic DD. notant. Primò compromissarium, si postquam alium nominavit, ab uno vel duobus subsequentibus nominaretur ipse, revocato, quod prius dedit, suffragio se ipsum eligentibus accedere & numerum complere posse. Glossa *in c. cit. V. Consensuat* & Panorm. *n. 4.* Secundò, idem fieri posse in aliis electionibus & nominationibus, in quibus unus à pluribus non secretò, sed per vota manifesta ad dignitatem vel aliud beneficium Ecclesiasticum vocaretur, Imola *in c. cit. n. 5.* & Laiman *num. 2.* Tertio, quando in Ecclesia aliqua consuetudine receptum esset; ut, cum publicatò scrutiniò, apparet, in neminem majora respectu totius capituli consentire, alii majora respectu aliarum partium habenti palam accedant, electorem se eligentibus ita accedere non prohiberi, Laiman *de Elect. q. 88.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 218. in fine.*

206. Dubium quintò est, an à compromissariis electum compromittentes recipere teneantur. Si compromissi forma ab illis observata & electus idoneus est, eum necessariò recipiendum, liquet ex *c. causam 8. summa* & verbis, *Ipsam, quam, Episcopus, in quem compromissum erat, providerit, facias ab eis monialibus compromittentibus, in suam recipi Abbatissam.* Ratio est partim; quòd, si personam idoneam ullòque impedimento Canonico non laborantem, à compromissariis electam, recipere compromittentes

non tenerentur, eamque repellere liberè possent, compromissi exigua utilitas foret; cum ad terminandum electionis negotium & ad tollendas, quæ ejus occasione nasci solent, discordias vix aliquid conferret; quòd hæc ante exortæ personæ electæ refutatione facilè continuarentur: partim verò; quia, ex quo eligendi potestas translata est in compromissarios, ab his electus perinde habetur, ut electus ab ipsis compromittentibus; cum *Qui facit per alium, sit perinde, ac si faciat per seipsum, c. Ut fama 35. in fine de Sent. excom. & Reg. Qui facit. 72. in 6.* atque idcirco, sicut isti publicatò scrutiniò à sua, *c. Publicatò 58.* sic etiam à compromissariorum electione, sibi publicata, recedere & electum repellere non possint; quòd, sicut compromittentes suà publicatà, sic compromissarii, ipsorum nomine suffragantium electione publicata, officio suo functi, & electo de se celebratam electionem acceptandi jus sit acquisitum, Panormit. *in c. Causam cit. n. 1. ubi Barbosa n. 1. Vivianus pr. & cit Pirrhing num. 207. not. 4.*

Dubium sextò est de casu, quò ex tribus compromissariis duo eligunt indignum; hoc enim casu Panormit. *l. cit. n. 9.* eligendi potestatem ad tertium compromissarium solum devolvi, & factam ab eo digni electionem Jure subsistere vult, *arg. c. Congregato 53.* quò textu rata habetur electio digni facta à minori parte capitularium casu, quò pars major indignum scienter elegit. Sed aliter res se habet cum compromissariis, habentibus potestatem commensuratam mandato & intentioni compromittentium; qui, in tres libere compromittendò, electionem non nisi à tribus fieri, & prælatum majoris eorum partis, hoc est, saltem duorum consensu eligi voluisse censentur. Quare tali casu, sive scienter sive ignoranter

208. ranter indignus electus sit, eligendi potestatem ad capitulares compromittentes reverti, verius existimat Sylvester *V. Electio* 2. q. 19. n. 25. Ratio est; quia, postquam compromissarii officio suo, sive bene sive male, ut loquitur Glossa in *c. Causam* cit. *V. Recipi*, functi sunt, eorum potestas & officium cessat; ut eligere amplius nequeant sine nova commissione. Neque sic injuria fit parti minori; quia eligendi jus, quod habuerunt, ultra compromittentium intentionem non porrigitur.

209. Dubium septimò est, an, compromissariis intra trimestre vel semestre, *c. Ne pro de factu* 41 *hinc & c. Nulla* 2. *de Concess. preb. non vac.* indultum, non eligentibus, eligendi potestas ad compromittentes seu Capitulum revertatur. Ratio dubitandi est; quòd, cum illorum scienter indignum eligentium culpa compromittentibus, qui indigni electionem ratam non habuerunt, non præjudicet, eis etiam præjudicare non debeat negligentia compromissariorum, intra tempus Jure præscriptum non eligentium. Sed inter hos casus latum est discrimen; cum, si id, quod ex officio alicui incumbit, committatur alteri, hujus sive commissarii negligentia noceat committenti, *l. Si procuratorem* 8 *S. 4. ff. Mandati*, ubi tutorem mandatarii negligentia non excusat: contra dolus mandatarii, cum in committendo consistat, committenti, qui extra culpam est, non obstat, *l. fin. ff. de Acquir. possess.* quia procurator domino in omittendo, non etiam in committendo nocet, ut Regulæ instar cum Hostiensis in *Summa* *hinc* n. 33. observat Laiman in *c. Cum in jure* cit. n. 2.

Quare compromissariis, intra trium ad Cathedralem vel Regularem, & intra sex mensium spatium ad Ecclesiam Secularem Cathedrali inferiorem non eligen-

tibus prælatum, vacans prælatura ad eamve eligendi potestas, sicut si ultra menses illos electionem ipsum capitulum distulisset, pro ea vice ad proximum superiorem devolvitur, ex rescripto Bonifacii VIII. *c. Si compromissarius* 37 in 6. ut adeò compromittentes sibi impetare debeant, quòd in compromissarios non magis sollicitos & accuratos eligendi potestatem transtulerint illimitatam, eisque sibi à Jure indultum tempus totum contulerint ad eligendum, *c. cit. pr. ubi* Glossa *V. Transulerint*, Vivianus *pr. & Laiman* n. 1.

Aliud esset, si à compromissariis intra Juris terminum electus idoneus electioni non consentiret, vel ei acceptatæ ante confirmationem renuntiaret, vel diem clauderet extremum; his enim casibus eligendi potestas non ad compromissarios, utpote officio sibi commissum jam functos, sed ad ipsos compromittentes sive capitulum rediret, *c. Si compromissarius* cit. junctâ Glossâ *V. Renuntiare* ab isto eligendi potestas in compromissarios sic translata esset, ut semel vel lapsus eligere valeant, donec Ecclesiæ de prælato idoneo sit provisum, Glossa in *c. cit. V. Consentire*. Quò tamen casu compromittentibus vel compromissariis novum, & à negati consensus, renuntiationis vel obitus noti die computandum trimestre vel semestre ad eligendum contempit perinde, ut si prælaturæ novæ revocatio inducta fuisset, *c. Si electio* 26 in 1. Glossa in *c. Si compromissarius* cit. *V. Liberè & cit. Pirthing* n. 229. in fine.

Dubium est octavò, an compromissarium, communi consensu factum, possit revocari. Non quidem post lapsum temporis, ad eligendum à capitulo prælati hoc enim lapsò per se expirat. Sed ante: quò casu opus est distinctione, ut enim res integra amplius non est, ad eligendum

ARTICULUS XIII.

De Electione Regularium ad Ordinis sui Præ-
laturas.

SUMMARIUM.

212. *In hac secreta vota exposcit Concilium Tridentinum :*
213. *Cujus decretum in Prælatorum Regularium duntaxat Temporalium,*
214. *Et Generalium Ordinum,*
215. *Abbatiam in titulum non obtinentium, electione est observandum.*
216. *Eodem decreto c. Quia propter 42. relatum constitutionem abrogatam, assertentium,*
217. *Et negantium DD. Opiniones ac fundamenta.*
218. *Verius Constitutio hac decreto illò non abrogata :*
219. *Ei tamen ex parte derogatum est, quoad qualitatem votorum.*
220. *Et electionem per quasi Inspirationem,*
221. *In suo verò robore relicta sunt specialia Jura Religionum :*
222. *In quarum electionibus juris apices minus scrupulosè attenduntur.*
223. *Publicatio nominum eligentium non semper :*
224. *Sed certis tantum casibus irritat Prælatorum Regularium electiones.*

H Actenus ex antiquo Decretali-
um Jure deducta, pleraque Re-
gularium non minus quam se-
cularium Prælatorum electio-
nibus accommodata fuerunt ante S. Synodum

211. Ad revocationem autem hoc casu
necessarius est consensus majoris saltem
partis Capituli, arg. Reg. Mutare 33. in 6.
quia cederet in detrimentum capituli, si
id, quòd ab eo unanimitè omnium consensu
constitutum est, unicus capitularis aut
minor eorum pars contra voluntatem ma-
joris posset retractare, Panormit. in c. In
causu cit. n. 16. Sibi Laiman n. 8.

ad electionis substantialia jam sit pro-
cessum, vg. quòd compromissarii tracta-
tum de persona ad prælaturam præ aliis
idonea jam caperint? & tum revocatio-
ni locum esse DD. negant, propter cla-
ram decisionem c. In causis 30. §. Quia
verò ubi, re non integrè, facta revocatio
pro nulla difertè habetur. Vel res ad-
huc integra, & non ultra Missam de Spiri-
tu sancto, aliàque electionis preparato-
ria est processum? & tum compromissum
revocari posse, communiter traditur ar-
gumentò à contrario ductò ex §. Quia
verò cit. Non incongruè tamen hoc
posteriori casu cum Glossa in §. cit. V.
Integra & Panormit. n. 11. subdistinguit
Laiman n. 7. Vel enim compromissum
est principaliter in gratiam & honorem
ipsorum compromissariorum, in quos
pro ea vice liberaliter translata est fa-
cultas eligendi? & tum, re etiam inte-
grà, revocari verisimilius non potest ;
quia habet rationem alicujus donationis ;
quam, postquam acceptatione perfecta
est, ita facile revocari non posse, patet ex
l. Sive 17. C. de Donat. Vel compromis-
sum est per modum alicujus mandati,
comissionis aut delegaticnis eligendi in
publicam Ecclesiæ utilitatem, quomodo
in dubio fieri semper censetur? & tum
vera est, arg. à contrario ex §. cit. deducta
communis doctrina; cum proprium man-
dato sit, ut re integrè valeat revocari,
§. Resse 9. Instit. de Mandato C. c. Qui-
enque 11. de ent. Excom. in 6.

nodum Tridentinam: cujus PP. *sess. 25. cap. 6. de Regular.* decretum est, *In electione superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium & aliorum Officialium ac Generalium, quod omnia rectè & sine fraude fiant, imprimis sancta Synodus districte precipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur &c. Si verò contra hujus decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit.* Ratio id decernendi gravissima fuit; ut præcinderetur causa aversionum & inimicitiarum: quibus inter Religiosæ congregationis fratres, & ipsum etiam Prælatum, occasionem præbere votorum publicatio facile potest, & quandoque solet. Eò autem decreto, sicut qualitates eligentium eligendorumque, temporis aliæque circumstantiæ electionis, & suffragatorum ad hanc convocatio intacta, relictaque sub antiquioris Juris dispositione: sic ab ista quoad formam modumque procedendi recessum videri potest.

213. Dubium itaque primò est, in quorum prælatorum Regularium electionibus recitatum Synodale decretum sit observandum. Qua in re ex ipso ejus tenore certum est, id, sicut in ejusmodi Prælatorum temporalium duntaxat, hoc est prælationis munus non in titulum perpetuum, sed ad tempus duntaxat obtinentium, electionibus observandum est: sic observari necesse non esse in electionibus prælatorum Ecclesiarum & monasteria sua obtinentium in titulum perpetuum, ut sunt Abbates & Præpositi Ordinum SS. Benedicti, Augustini, Bernardi & similibus, ut planè liquet ex verbis, *In electione Abbatum temporalium*; his enim Synodale decretum aperte restringitur, & Abbatum hisque similibus Prælatorum Regularium perpetuorum electio intacta

sub antiqui Juris relinquitur dispositio, *arg. c. Cum expediat 29. pr. in 6. et l. Precipimus 32. in fine C. de Appellat. cumque sub ista relinquendi ratio fuit; quod hujusmodi monasteria & Ecclesie Regulares Titulares æquiparentur Cathedralibus, can. Sicut vir 7. q. 1. c. Ne pro defectu 41. junctâ Glossâ V. Regularium Prælatorum, sicut istarum, sic & illarum Prælatores nuncupentur, eorumque nomina Ecclesie videntur, c. cit. Fagnanus in Quia propter 42. n. 19.*

An id in Generalibus Ordinibus distinctè procedat, dubitandi ratio est: quòd, cum S. Synodus *cap. 6. cit.* de his loquens verbum *Temporalium* non interpretat, in Generalium indiscriminatè omnium electione decretum illud observandum videatur, ut à S. Congreg. Concilii Interpp. declaratum est apud Fagnanum *cit. n. 19.* rectè excipientem Generales, in aliqua Abbacia vel monasterio perpetuo intitulatos, ut sunt Cisterciensium & Cluniacensium Generales; quales instar cæterorum Abbatum perpetuorum Ecclesiarum suarum sunt ipsorum cum ista ipsorum obitu videntur *arg. c. Ne pro defectu cit.* atque idcirco *cap. 6. cit.* adjectò Abbatibus verbò *Temporalium* à Synodali decreto exempti, eorumque electio sub antiqui Juris dispositione relicta est.

Dubium secundo est, an decretum illud quoad Abbatum & superiorum Regularium electiones dispositioni *c. Quia propter cit.* sit derogatum. Ratio dubitandi est; quòd *c. cit.* præscripta electionum forma cum decreto Concilii Tridentini *cap. 6. cit.* impossibilis apparet in utriusque collatione. Primò quia sunt tres scrutatores, *Qui vota capitulum electorum diligenter exquirant, & per se vel tabellionem, in scriptis, vel ali-*

non publicentur in communi: quæ à Prælatorum Regularium temporalium electione aperte removet Tridentinum, cap. 6. cit. exposcens, ut illa fiat *Per vota secreta ita, ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur.* Secundo, ex e. *Quia propter cit.* præscripto collatione habita eligendus est is, in quem omnes vel major & sanior pars capituli consentit; ac proinde electioni præmittenda est collatio non solum numeri ad numerum; sed zeli quoque ad zelum; ut constet non solum, in quæ pars major, sed etiam sanior, hoc est, prudentiores, digniores, antiquiores & ætatis sive intentionis sinceritate præstantiores vota sua direxerint, e. in *Genesi 55.* quæ collatio nominum eligentium publicationem exposcit contra decretum Tridentini, illorum publicationem non permittentis, & electionem aliter factam irritantis cap. 6. cit. Tertiò, e. cit. eligendi potestas ab iis, quibus competit, Committi permittitur aliquibus viris idoneis, qui vice omnium Ecclesia viduata provideant de pastore, & quasi per Inspirationem facta electio recipitur: quibus & posteriori præsertim formæ eligentium personarum, contra cap. 6. cit. palam innotescunt, & vota secreta non sunt. Quare e. *Quia cit.* dispositionem à Concilio Trident. cap. 6. cit. quoad prælatorum Regularium temporalium electiones abrogatam, existimant Fagnan. in e. cit. §. 20. & non obscure Donatus Tom. 2. Prax. Regular. trakt. 1. q. 5. suamque hanc Opinionem firmant eâ ratione; quod, cum e. cit. præscripta & à n. 166. declarata formæ, ob solennitatem eam constituentium nimiam multitudinem, observatu difficillima sit, Regularium electiones ab ea eximi penè necessarium fuerit, ad evitanda incommoda, quæ ex tot solennitatum alicujus defectu orta, per frequentes electionum nul-

litates, monasteriis & Ecclesiis Regularibus damnosus afferre solent.

Verum, quia ab hujusmodi humanis actibus omnia incommoda removeri non possunt: & magis expedit, ut electiones justæ, quam ut sine omni incommodo celebrentur, hac ratione & tergemina illa comparatione nihil moti D.D. non pauci apud Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 5. q. 6. n. 10. & Passerin. de Elect. cap. 17. n. 5. formam, ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi, relato e. *Quia propter cit.* præscriptam, à PP. Tridentinis cap. 6. cit. quoad Prælatorum Regularium, etiam temporalium, electiones non abrogatam, & Tridentini decretò salvò observati hodie quoque posse, defendunt; quòd decretum hoc nihil vetat, quòd Innocentius exposcit: & quòd hic vetat, illud non exposcat; eum Conciliaris decreti cum Innocentii Constitutione repugnantia non rectè defumatur

Primò ex eo; quòd Tridentinum exigat vota secreta, caveatque ne eligentium nomina unquam publicentur, partim; quia secreta etiam reputantur vota, quæ sive scripto expressa in schedula, sive ore prolata recipiuntur à scrutatoribus, ad ea non publicanda, sed sub secreto retinenda obligatis: ut, à S. Congreg. Card. Trident. Interpp. pluries declaratum, ostendunt Garciasp. 5. de Benef. cap. 4. §. 189. Suarez Tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 5. n. 18. & Tamburin. cit. q. 6. n. 10. partim verò; quia eligentium nomina non publicata etiam intelliguntur, quando à scrutatoribus, quibus innotuerunt, servantur sub secreto & nemini manifestantur: quòd fieri potest observatâ formâ e. *Quia propter cit.* cum hoc textu votorum duntaxat, non etiam nominum sive personarum vota conferentium, publicationem in communi faciendam, præ-

Q 9 2 scribatur

scribatur, *cit.* Suarez n. 11. & in praxi etiam personarum illarum nomina non publicari, liqueat ex formula Electionis, relata à Zerola *Prax. Episc. p. 2. V. Electio ad finem.*

Secundò ex eo, quòd *c. Quia propter cit.* Papa exposcat, ut in eligendum consenserit major & sanior pars capituli, spectata saltem *c. cit.* praxi: quàm pars major etiam sanior esse præsumitur, & eligentium zeli ad zelum collatio propter plura incommoda inde orta in electionibus Regularium non adhibetur: eæque per fabas, lupinos aut schedulas, clausò eligentis, eligenda tantum personarum nomina exhibentes, fieri consueverunt. Quod si apicibus Juris inhaerendo, an vota etiam saniora sint, attendendum & eligentium zeli ad zelum collatione investigandum sit, formæ *c. Quia propter cit.* prodita: procul dubio derogatum est *cap. 6. cit.* laudati Suarez n. 23. Tamburin. n. 24. & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 397. in fine.*

Tertiò ex eo, quòd Tridentinum, vota secreta exposcendo, excludat electionem per viam Compromissi: cum votis secretis etiam in isto locus sit, & eligentium nomina publicari non necesse, Fagnan. *in c. Quia propter cit. n. 25.* Quin etiam, si ista quoque publicanda essent, Compromissi tamen & veræ aut quasi Inspirationis vias à Tridentino non sublatas, sed in suo robore relictas, sustinent Rodriguez *Tom. 2. Regular. q. 52. art. 9. cit.* Laiman *de Elect. Prælatorum q. 182.* Tamburin. n. 9. & Pirrhing n. 347. §. *Circa*, partim; quia *cap. 6. cit.* sermo esse videtur de sola electioe per viam Scrutinii: partim verò; quia Inspiratio vera, cum à Deo sit, humana lege tolli nequit; cum quæ spiritu DEI aguntur, sub lege non sint, *can. fin. 19. q. 2. & c. Licet 18. post pr. de Regular.* In quasi Inspiratione autem, etsi legi & examini Ecclesiastico subiecta sit, personarum tamen

per eam eligentium manifestatio, propter unanimum omnium in eundem compitantiū consensum, secum non trahat incommoda, ad quæ excludenda secreta vota in Scrutinio desiderantur *cap. 6. cit.* ut ad hoc decretum hoc ad *c. Quia cit.* potius trahendū, quàm istius correctio inducenda sit.

Neque obstat; quòd contra Synodale decretum factæ electiones indifferenter irritatæ sint *cap. 6. cit.* quia ad non necessariam, imò inutilem Jurium correctionem evitandam *cap. cit.* dispositio ad communi usu tritam electionis formam sive Scrutinii viam restringenda nec porrigenda est ad veram vel quasi Inspirationem; quòd hæc eligendi via ussuarissimi & non obnoxia sit incommodis quibus decreto illò S. Synodus occurrere.

Ex duabus his Opinionibus tribuendum aliquid, utriusque, & dicendum est, *Quia propter cit.* propositam formam Tridentino *cap. 6. cit.* non abrogatam: illi tamen derogatum imprimis; quòd *cap. cit.* caveatur, ne unquam publicentur nomina eligentium: quorum publicatio *c. Quia propter cit.* non solum non inhibita: sed tenore saltem & verbis, ut sonant acceptis, omnino necessaria fuit; quòd *c. cit.* discretè exigantur vota saniora: et an saniora sint, absque collatione zeli ad zelum eligentium, & hæc sine ipsa nominum seu personarum eligentium publicatione intelligi non possit. Accedit quòd, si à Concilio Tridentino *c. Quia propter cit.* prodita formæ derogatum, & eligentium nomina antè publicanda non fuissent, quoad votorum eligentium publicationem nullum horum discrimen foret inter electiones Abbatum temporalium & perpetuorum, & ipsorum etiam secularium prælatorum; & proinde Synodale illud decretum ad electiones solum temporales perpetrata, restitutum ejusque præcipua pars superuacua

220. ea, aut e. *Quia propter cit.* merè declaratoria fuisse. Deinde; quòd *cap. 6. cit.* vota secreta exposcente, verisimiliter excludatur e. *Quia propter cit.* approbata electio per viam quasi Inspirationis; cum in ista eligentium vota palam innotescant: & propterea S. Congreg. Cardin. Interpp. irritam declararit electionem Provincialis PP. Carmelitarum, unanimi consensu unaque voce acclamati ab eligentibus: eique electione, per se creta vota celebrata, alius fuerit suffectus, apud *cit.* Tamburin. *de Jure Abbatiss. disp. 28. q. 4. n. 7.*

221. Duo tamen hoc locò probè notanda sunt. Primum est, casu quò in Religione aliqua Prælatos aliòsque superiores eligendi certa forma specialibus & à sede Apostolica approbatis constitutionibus vel privilegio introducta, vel perpetua & immemoriali consuetudine recepta esset, eam scriptò e. *Quia propter cit.* Jure non obstante retineri posse, ut in e. *cit.* notat Laiman n. 12. Alterùm,

222. in Prælatorum aliorumque superiorum Regularium electionibus apices Juris non semper ita scrupulosè attendi, easque sine difficultate confirmari: dummodo constet, servata substantialia ejusmodi electionis, præsertim si eæ per capitulum suffragii jus habentium secreta & majora vota celebrata sint, præmissumque juramentum: quò electores singuli fidem fecerint, se illum, quem secundùm Deum & conscientiam suam probiorem & magis idoneum judicârunt, electuros juxta præceptum Concilii Basileensis *Sess. 23. & 38. decretò de Elect.* & decreta Clementis VIII. 25. Julii 1599. edita & Urbani VIII. jussu à S. Congreg. innovatà 21. Septemb. 1624. apud *cit.* Tamburin. q. 6. n. 35.

Dubium tertio est, an per Scrutinii viam celebrata electio Prælati Regularis

quavis, quando, & quomodo eunque facta eligentium manifestatione irrita reddatur. Ratio dubitandi est; quòd, si quavis hujusmodi manifestatione electionis nullitas induceretur, imprimis in cujusvis electoris potestate foret, eum, in quem suffragium collaturus est, palam nominandò vel schedam, in qua illius nomen descriptum est, alteri legendam exhibendò, annullare electionem personæ, quæ ipsi displiceret: quòd cæteris capitularibus & ipsi monasterio præjudiciosum & exemplò perniciosum foret. Deinde, electio jam perfecta irrita reddi posset malitià cujusvis scrutatoris, post illam jam celebratam vota sive eligentium nomina publicantis. Et demum, suffragiù in certam personam conferendi jus, contra e. *Quia propter cit. §. Illud quoque & c. Si quis justo 46. §. Porro in 6.* ademptum esset absentibus, quò minus electioni ipsi intersint, legitime impeditis; quòd de suffragio in certam personam suo nomine conferendò speciale mandatum dare procuratoribus nequeant sine suæ & ejus, in quam suffragium conferri volunt, personæ manifestatione.

Rationi huic deferendum, statuedumque est, non quavis eligentium publicatione Prælati Regularis etiam temporalis electionem irritari; cum ea irrita non reddatur. Primò, constitutione procuratoris ad eligendum cum mandato generali: etiam si huic verbis aut aliter extra mandatum injungeretur, ut electoris absentis nomine suffragium in certam personam conferat: dummodo in hanc suffragium absentis nomine secretò conferatur; cum talis suffragatio satis secreta sit, fere sicut juxta dicta secreta est, in qua elector præsens personam eligendam scrutatoribus manifestat, Garcia p. 5. de Beneficiis cap. 4. n. 201. Secundò, eligentium nominibus, contra

Q 9 ;

secreti

secreti obligationem à scrutatoribus vel ipsis eligentibus temerè propalatis, post electionem legitime celebratam & consummatam; quia electionis valor pendere nequit ab eventu futuro: & perfecta non vitatur: etiamsi veniat ad casum, in quo incipere aut perfici non potest, Joan' Monach. in c. *Quorundam* 24. in 6. Suarez cit. cap. 5. n. 11. Tertio, factò Capitularis, ante electionem seu scrutinium palam nominantis personam, in quam suffragium conferre decrevit; quia ex hoc electio non desinit esse secreta; cum hujusmodi nominatione non obstant suffragium in alium valeat conferre, cit. Garcias n. 196. & Barbosa in Trident. cap. 6. cit. n. 14. Quarto, neque etiam, si elector per errorem, imprudentiam, vel malitiam ante electionem capitularium alicui ostendat in scheda descriptum nomen ejus, in quem suffragium est directurus: si id nullà capituli culpà faciat in fraudem, ad certam personam electionem annullandam; cum fraus sua & dolus ipsi non debeat patrocinari, c. *Sedes* 15. c. *Ex tenore* 16. de Rescript. c. *1. Nec ex dolo* 12. ff. de Dolo. Quintò, neque etiam factò alicujus capitularis, votum suum palam dantis: si capitulum contradicat, eoque votò rejectò aliud secretum dare jubeat; quòd ita electio adhuc secreta foret: vel, si capitulum votum suum temerè publicantem tanquam indignum suffragandi jure pro ea vice, interveniente tamen Auctoritate Ordinarii, privet, cit. Garcias n. 195.

224. Quare Prælatorum Regularium temporalium electiones, ob votorum sive nominum ipsorum eligentium publicationem, ex Synodali decreto cap. 6. cit. irritæ tunc potissimum sunt, quando capitulares, eorumve major pars, aut etiam unus cæteris consentientibus vel

permittentibus, votum suum palam exhibet in scheda descriptum vel ore profert: vel, quando nomina plurium vel unius eligentium à scrutatoribus aut illorum uno vel alio quopiam, Scrutinium violante, in ipso electionis actu & ante istius consummationem publicarentur: vel eligentium etiam unus duntaxat votum suum in scheda descriptum uni vel pluribus in ipsa vel etiam ante electionem ostenderet, eaque ostensione certam personam electio promoveri vel impediri posse judicaretur. Imò etiam, si post electionem factam eligentium nomina in Bullis confirmatoris seu patentibus exprimerentur: quòd à S. Congreg. Card. Interpp. declaratum, testis est Castellanus Tract. de Elect. cap. 4. n. 61. Ita etiam cit. Suarez n. 11. Garcias à n. 186. & Barbosa à n. 4.

ARTICULUS XIV.

De Electione Abbatissarum aliarumque Monialibus præficiendarum.

SUMMARIUM.

225. Ha per vota secreta, fere raris clausuram recepta,
 226. Præside Episcopo aliove superiori,
 227. A monialibus religionem saltem professis eliguntur.
 228. Votum in earum electione non competit Præsidi vel scrutatoribus.
 229. In quos tamen compromitti à monialibus:
 230. Non etiam extranea persona ad suffragium admitti potest.
 231. In Abbatissam eligi nequit Ordinis diversi,
 232. Etatis 40. vel 30. Professæ

- verò 8. vel saltem istius 5. annum non egressa,
233. Illegitimè nata vel corrupta, etiam vidua,
234. Vitæque & fame non bona Monialis.
235. Abbatissa viâ scrutiniî in concordia, majoris partis:
236. In discordia, duarum partium suffragiû,
237. Etiam per Accessum obientis, electa confirmanda est, contradictione non obstante.
238. Accusari tamen vel denunciari jam confirmata permittitur.
239. In eadem discordia electa administratio sola permittitur, si major:
240. Non etiam, si minor,
241. Vel media tantum pars Capituli in eam consensit.
242. Ut tali casu opus sit novò Scrutinio vel Compromisso:
243. Nisi accessus ad partem minorem speciali jure permittatur.
244. Viâ Compromissi electa, non obstante contradictione confirmatur, si minor:
245. Non etiam, si major Capituli pars contradicat.
246. Eò fere modò, quò Monialium, etiam Canonissarum secularium Præposita eliguntur.
225. **I**Starum quoque Electiones per vota secreta celebrandas, & singularum eligentium nomina nunquam publicanda, S. Synodus Tridentina decrevit *Sess. 25. cap. 6. de Reformat. §. præcedente* ex parte declarato: cui *cap. 7.* additum est, ut *Is, qui electioni præest, Episcopus vel alius superior, claustra monialium non ingrediatur, sed ante cancellorum fenestellas vota singula*

rum audiat vel accipiat. Quod, licet ordinariè, duobus testibus adhibitis, ita observandum sit, casu tamen, quò prudenter judicatur ob inquietudinem monialium & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortam aliisque justas causas ad canonicam & concordem electionem obtinendam necessarium esse; ut vota intra ipsum monasterii claustrum recipiantur, ii, qui illa recepturi sunt, monasteria ingredi possunt vigore *Mortis proprii Gregorii XIII. qui incipit, Ubi gratia*, editi *idib. Jun. 1575.* Navarrus in *can. Statuimus 19. q. 3. n. 59.* Rodriguez *Tom. 1. Regular. q. 46. art. 5.* Sanchez *Lib. 6. Moral. cap. 16. n. 50.* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 102. n. 46.* Ubi

Dubium est primò de præside electionis Abbatissæ vel alterius monialium præpositæ. Quem, licet Episcopum, si monasterium ipsi subiectum: vel, si hoc ab ejus jurisdictione exemptum sit, alium superiorem esse, S. Synodus Tridentina innuat *cap. 7. cit. ex Constitutione* tamen Gregorii XV, *que incipit, In scrutabili*, edita *Non. Febr. 1622.* Episcopus per se vel delegatum interesse & præsidere, si velit, potest quarumcunque Abbatissarum & similibus Præpositarum etiam exemptarum electionibus, sine ulla tamen ipsorum monasteriorum impeffa: &, quin per hoc Abbatissas &c. exemptas confirmandi jus ipsi acquiratur, ut à S. Congreg. Card. Concilii Interpp. declaratû, perhibet Barbosa *cit. n. 46. in fine.*

Dubium secundò est, quibus monialibus suffragiû jus competat in Abbatissæ electione. Qua in re modernum Jus divertit ab antiquo; quantumvis enim istò in hujusmodi electione vox iisduntaxat monialibus adempta sit, quæ duodecimum annum non compleverunt & pro-

& professionem neque expressè neque tacitè ediderunt, c. *Indemnitatibus* 43. pr. in 6. modernò tamen Jure eò ipsò; quòd ante decimum sextum ætatis & integrum probationis annum completum emissã professio irrita, omnique effectu destituta sit, ex decreto Concilii Trident. *Sess. cit. cap. 15. de Regular.* ante annos illos exactos & editam professionem suffragii in electione ferendi capax non est ulla monialis, ut in c. cit. notat Laiman n. 2. & Tamburin. *de Jure Abbatiss. disp. 28. q. 5. n. 2.*

Quin statutorum generalium Franciscanorum, Romæ anno 1612. editorum, vigore moniali in Abbatissæ &c. ante quatuor: & in Priorissæ Ordinis Prædicatorum electione ante duodecim annos à professione exactos in Religione suffragii jus non competere, testantur Portell. *Dub. Regular. V. Abbatissa §. 3. & Castellin. de Elect. cap. 17. n. 15. apud cit. Tambur. n. 3.* quòd ante annos illos completos, quænam ad Abbatissæ vel Priorissæ munus ritè gerendum necessariis dotibus & qualitatibus prædita, & præ aliis idonea sit, satis intelligere communiter non præsumatur.

228. Dubium tertio est, an in Abbatissæ & similis monialium Præpositæ electione suffragii jus competat illius præfidi aut scrutatoribus. Affirmat id Portell. *V. cit. n. 9.* ductus praxi & exemplis nonnullorum Episcoporum aliorumque superiorum, suffragantium in electionibus Abbatissarum &c. suæ jurisdictioni subjectarum; quòd, cum ejusmodi præfes cum Religioso cætu, cui de Abbatissæ &c. providendum est, constituat unum corpus morale ad eligendum, æquum sit, ut suffragium ipse quoque ferat. Verùm, quia Abbatissæ & Abbatissæ electio à Jure ipsi Regularium congregationi, quæ à persona eligenda gu-

bèrnetur, adstruitur, *can. Abbas 2. can. Abbatem 3. & 4. can. Quam sit §. V. De funto 18. q. 2. c. Cum dilectus 8. de Consuetud. & c. Indemnitatibus cit. pr.* suffragii verò in illa ferendi jus Episcopo vel alteri extraneo nuppiam conceditur: imò his Abbatissæ (eadem fere ratio est Abbatissæ) ordinatio *can. Abbas cit. dilectè negatur*, illam Portellii Opinione, tanquam à Jure alienam meritò rejicit Barbosa in *cap. 7. cit. n. 23.* uti & cit. Tamburin. *q. 6. n. 6.* quorum uterque in hanc rem allegat S. Congregat. Cardinalium, Episcopo vel alteri superiori & scrutatoribus suffragium in electionibus Abbatissarum &c. etiam in casu discordiæ, denegantium, & ex illorum suffragiis celebratas electiones irritas decernentium, declarationes editas §. *Martij 1619. & 21. Maji 1621.* Unde

Dubium oritur quartò, an ergo in Episcopo aliumve superiorem, vel in scrutatores communi consensu compromittere nequeant moniales. Ratio dubitandi est; quòd, si hoc possint, non appareat ratio, ob quam illi ad ferendum suffragium communi consensu nequeant admitti. Sed Compromissum in illos permissum, planè liquet ex c. *Causam 8. & ex c. Indemnitatibus cit. §. Caterum:* quibus à Tridentino *Sess. cit. cap. 6. & 7.* non est derogatum: neque derogandi ratio ulla fuit; quòd hujusmodi Compromissum obnoxium non sit incommodis, quæ S. Synodi Patres *cit. cap. 6. & 7.* relatis decretis excludere intenderunt. Quin casu, quò moniales inter se discordes ad Abbatissæ &c. canonicam electionem non devenirent, Episcopo aliive superiori unam, quam magis idoneam judicàrit, nominandi potestas hodie quoque firmata est à S. Congregat. Card. Interpp. *12. Octob. 1592. & 10. Novemb. 1595.* apud Palarium

Prax. Episc. p. 2. cap. 3. n. 57. & cit. Tamburin. q. 6. n. 5.

230. Quod, sicut *arg. c. Causam cit. & c. Scriptum 40.* de Canonicis capitularibus supra *an. 41.* dictum est, in Abbatissa sibi præficiendæ electione personæ extraneæ ad suffragium admitti communi consensu valeant à monialibus, res Jure explorata non est: neque pro tali admissione allegari consuetudo valet, postquam Episcopi alteriusve superioris vel scrutatorum votis accedentibus celebratas electiones irritas, *S. Congregatio n. 228.* allegata declaravit; argumentò non obsecuro, extranearum personarum ad Abbatissarum aliarumve Præpositarum monialibus electiones admissionem Ecclesiæ judicìo non probari.

231. Dubium quintò est, de personæ in Abbatissam, Priorissam Conventuale &c. eligendæ qualitatibus. Et imprimis quidem eam ex illo, cui præficiendæ est, vel ex alio ejusdem, non diversi Ordinis monasterio eligendam; desumitur ex *Clement. 1. hic*: quàm Constitutionem, et si loquatur de Abbatibus, de Abbatissis quoque exaudiendam esse, cum *Glossa V. Homines* notat Panormit. *n. 1.* quòd de his etiam procedat ratio; *Ne homines dispari habitu vel professione in eodem monasterio socientur*: & ubi eadem ratio est, masculinò comprehendatur femininum, *l. Si quis id 7. pr. ff. de Jurisdic. Panormit. in c. De monialibus 33. de Sent. excom. n. 2. & Laiman de Elect. Prælat. q. 229. pr.*

232. Deinde, ætas in Abbatissa semper major, quàm in Abbatibus aliisque Religiosorum virorum Superioribus: non eadem tamen semper desiderabatur; licet enim in his vigesimò quintò major non præscribatur, *c. Cum in cunctis 7. S. Inferiora & Trident. Sess. 24. cap. 12. §. Nemo igitur. de Ref. in illis tamen, sive*

Abbatissis hisque similibus monialium præpositis, *can. Juvenculas 20. q. 1.* ut sexaginta annis minores non sint: postea verò, ut triginta annos exegerint, & Religionem expressè sint professæ, exigebatur, *c. Indemnitatibus cit. pr.* Novissimò autem Jure *S. Synodi Trident. cap. 7. cit.* desideratur, ut ætatis quadraginta expleverint, & post expressam professionem octo annis laudabiliter vixerint in monasterio. Quod si hac ætate prædita in eo non reperiatur, quæ eam expleverit, ex alio ejusdem Ordinis monasterio, eligi permittitur. Si verò hoc superiori, qui electioni præest, non expedire videatur, tum demum eis eligere licet aliquam, quæ ætatis compleverit trigessimum, & quintò annò ab emissâ professione laudabiliter vixerit in monasterio. Si priorissa non Conventualis, sed Claustralis duntaxat & in monasterio Abbatissæ subjecta sit, trigessimò ætatis & professionis quintò annò minor eligi ullo Jure non prohibetur, *arg. à contrario ductò ex pr. cit. verbis, Ubi per priorissam monasterium gubernatur, Glossa in pr. cit. V. Gubernatur, Miranda Tract. de Monialibus q. 7. art. 2. concl. 2. & Suarez Tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 6. n. 8.* advertens, novissimò Jure requisitos ætatis quadraginta & professionis octo annos non pertinere ad substantiã electionis: quàm proinde, si de minoris ætatis & recentioris professionis persona celebrata sit, licet irritari queat, ipsò tamen Jure irritam esse, inficiatur; quòd ætas ista à *S. Synodo* præscripta sit simpliciter & sine decreto seu clausula irritante.

Præterea in moniale in Abbatissam 233. eligenda exigitur, ut sit legitime nata, per tradenda *ad Tit. 17. n. 16. & Virgo. can. Juvenculas cit.* ut corrupta, etiam vidua, ad Abbatiam aliãve monialium præposituram eligi nequeat sine

R r sedis

sedis Apostolicæ autoritate, Felinus in c. *Meminimus* 13 de *Accusat.* n. 4. Imola in c. *fin.* §. *Statuimus de statu Monach.* n. 16. & Zabarella *ibid.* q. 11. n. 5. Ratio est partim; quoddam indecens sit, ut quæ Virgo non est, Virginibus præsit, hæcque ad custodiam Virginitatis, quæ ipsa caret, adhortetur, Glossa in *Clement. cit. V. Rationabilis*, Tuschus *Prætic. V. Abbatissa concl. 26.* & Miranda *cit. q. 7. art. 6.* partim verò; quod ea dispensatione relaxetur Jus commune: in quo dispensare Episcopus non potest, Archidiaconus in *can. Acutius 2. dist. 26. n. 3.* Nisi monialis corruptio sit occulta; talis enim electionem ad infamiam evagationem permitti, Laiman *q. cit. resp. 3.* cum eaque ab Episcopo aliòve electionis præside, jurisdictione quasi-Episcopalem obtinente, dispensari posse, verisimiliter existimat Suarez *cit. lib. 2. cap. 6. n. 16.* hac in re Consuetudinem præcipuè spectandam monens, eumque secutus Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 407.*

234. Demum, in Abbatissam eligenda esse debet bonæ vitæ ac famæ, cum; quia à Tridentino exigitur, ut octo vel saltem quinque annis laudabiliter vixerit in Religione, *cap. 7. cit.* tum verò; quia Abbatissæ & similes monialium præposituræ numerantur inter dignitates ac prælationes Ecclesiasticas, c. *Indemnitate* *cit. §. Sane, V. Verum & l. Generali 13. C. de SS. Eccles. Panormit. in c. Quia propter 42. n. 8.* & Felin. in c. *Meminimus cit. n. 5.* à quibus tam Facti quam Juris infamiam notata personæ arcantur. *can. fin. can. Infames 6. q. 1. & Reg. Infamibus 87. in 6. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 6. Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 5. n. 24. & Barbosa Jur. Eccles. Lib. 1. cap. 45. n. 23.*

235. Dubium sextò est, quò votorum numero eligenda sit Abbatissa; quantum-

vis enim hanc, si viâ scrutiniî procedatur, duarum tertiarum partium suffragiis eligendam, ex c. *Indemnitate* *cit. §. Sane Interpp. ac DD. frequentiori calculò defumant; ego tamen cum nonnullis aliis interesse existimo, an illius electio concors vel discors sit: & cum ea est concors, suffragia dimidia parte majora sufficere; ut, si moniales electrices sint octodecim, earumque decem in Berthæ, octo in Caiam suffragia sua contulerint, & Berthæ electioni nulla se opponat, ea Canonice electa censeri: & si præmissò examine electionem, debita forma servatâ & de persona idonea celebratam appareat, confirmari possit, ut per Reg. c. *Quia propter 42. cum Navarro Consil. 5. de Elect. n. 1.* docent Rodriguez *Tom. 1. Regular. q. 55. art. 4.* Miranda *Tratt. cit. q. 10. art. 4.* & aliis relictis Barbosa in *Trident. cap. 7. cit. n. 6.* in eam rem allegans apertam Rotæ decisionem: cui consonat *Constitutio Nicolai V. quæ incipit Digna, Non Martij 1447.* edita & relata à *cit. Tamburin. disp. 30. q. 1. n. 1.**

Neque huic resolutioni adversatur §. *Sane cit. pr.* quia istò à Bonifacio VIII. duæ partes tertiarum solum exiguntur ad effectum; ut ab his electa confirmetur, appellatione remotâ, etiam si contra eam personam defectus aliqui à minori parte objiciantur: non, quòd majoris partis suffragiis celebrata electio Jure non subsistat, cum, si ista non subsisteret, Juri & sibi etiam ipsi §. *cit. V. Verum* adversaretur, ut in *cit.* decisione Rota advertit.

Quando verò electio discors est, laudatus Papa §. *Sane cit.* variè distinguunt: & primò quidem, si in unam v. g. Bertham monialium electricum octodecim partes duæ sive duodecim, in Caiam verò sex, aut votis in alias quoque divisis pauciores consenserint, Berthæ (præmissò

(præmissò examine de processu electionis & electæ idoneitate) partis minoris contradictione, exceptione, vel appellatione non obstant, confirmanda, eique, si Abbatissa sit, benedictio impendenda est. Ratio decisionis est; quòd licet, appellatione ad Papam interposita & pendente, ad electionis confirmationem procedi regulariter non possit, *c. Si postquam 33. in 6.* numerus tamen eligentium duplò major multò sanior esse præsumatur, quàm ei contraria pars tertia, *c. Si quando 9. in 6.* & hæc præsumptio ex eo; quòd examine ex officio præmissò electionem canonicam fuisse appareat, ita augeatur; ut tertiæ partis contradictio, exceptio, aut appellatio confirmationem ac benedictionem non debeat impedire; ne monasteria, monialium præsertim ob sexus fragilitatem, ex diutina vacatione facile patiantur detrimentum, Dominic. & Vivianus *in §. Sanè cit.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 410.* cum Glossa excipiens objectionem nullitatis unius vel alterius suffragii, provenientis ex defectu v.g. professionis in eligente; talem enim exceptionem istiusque probationem admittendam, rectè ait; quòd, eà probatà, non remaneant duæ partes suffragiorum & cesset præsumptio, quæ istius resolutionis est fundamentum.

237. Secundò, si publicatò scrutiniò in unam v.g. Bertham non duarum, sed majoris duntaxat: in aliam verò v.g. Caiam minoris partis suffragia collata, aut hæc divisa & in plures sparsa esse appareat, moniales, quæ in Caiam vel in aliam convenerunt (in continenti tamen & antequam ad extraneos actus divertant) suffragium suum mutare & illis, quæ in Bertham consenserunt, accedere: & si per accessum duarum partium consensus obtineatur, ista perinde ac si duarum partium suffragiis ab initio electa fuisset (præmissò tamen diligenti ex-

amine: ut dictum) confirmari, & si Abbatissa sit, benedici potest, contradictione, exceptione & appellatione reliquarum, in eam non consentientium, non obstante, §. *Sanè cit. V. Si autem*, Ratio accessus tali casu permissi est; quòd variatione facta per recessum ab ea, quæ à minori, & accessum ad eam, quæ à majori parte electa fuit, nemini injuria fiat, & monasterio de Abbatissa citius provideatur: ad quod faciliùs obtinendum Papa in Abbatissarum electionibus per viam scrutinioli solius numeri ad numerum: non etiam zeli ad zelum & meriti ad meritum collationem faciendam, statuit §. *cit. V. Ut autem*, ubi Vivianus §. *Nec ibi & Laiman n. 9.*

Quantumvis autem duobus his casibus ad electæ confirmationem benedictionemque & ipsam in possessionem inductionem, contradictione, exceptione & appellatione non obstantibus, procedatur: utròque tamen monialibus, quæ non quidem contra electionis formam, sed solummodo contra personam electam, ad hanc etiam post confirmationem ac benedictionem removendam, aliquid per accusationis vel denuntiationis viam opponere voluerint, id permittitur, §. *Sane cit. V. Verùm*; ut, si vitio vel defectu probatò persona indigna appareat, ejus ab Abbacia remotio monasterio & ipsis monialibus consulatur, Glossa *in §. cit. V. Facultas & ibi Fagnanus n. 2. in fine.*

Tertiò si, publicatò scrutiniò, ad eandem Bertham à majori parte electam aliarum monialium nulla, vel aliqua sed non eò numero accesserint, ut cum iis, quæ in Bertham ab initio consenserunt, constituent duas partes capituli, ejusque electioni aliqua se opponant, super iis quæ Berthæ objiciuntur, & super electionis forma atque idoneitate electæ superior ex officio plenè (de plano tamen

R 2

& sine

& sine figura iudicii) inquirere debet, antequam electionem confirmet vel reprobet. Interim tamen electa (contra Regulam c. Nosti 9. c. Qualiter 17. hic & c. Avaritia 5. in 6. electos necdum confirmatos ab administratione removentem) in spiritualibus & temporalibus administratio permittenda est: excepta tamen alienatione & alicujus monialis receptione, §. Sanè cit. V. Si verò; ne monasterium in illis patiatur detrimentum, Vivianus in §. cit. V. Ipsa tamen & Tholos. de Elect. cap. 19. n. 5.

240. Quartò, si aliqua vg. Bertha non à majori, sed minori parte capituli electa sit, ex hujusmodi electione nullum jus acquirit adeò; ut neque ipsa confirmari, benedici, aut admitti ad administrationem: neque à monialibus, quarum vota divisa & in alias sparsa sunt, variatio & ad ipsam Bertham accessus fieri queat, §. cit. V. Si qua verò; quòd, cum talis electio ab initio irrita fuerit, juxta Reg. c. Quia propter cit. per supervenientem aliarum monialium ad eam accessum convalescere non possit, Glossa in §. cit. V. A minore & Vivianus in §. cit.

241. Quintò, eò etiam casu, quò suffragia pari numerò collata sunt in duas, vg. in Bertham & Caiam, harum neutri ex electione ullum jus acquiritur; ut neque earum alicui impendi confirmatio benedictioque, aut administratio concedi possit: neque cæteris monialibus variatio & ad earum alteram accessus permittendus sit, Glossa V. A minore cit. Vivianus ibidem §. Nec alia & Laiman de Elect. q. 233. resp. 3. Ratio est; quòd, ne §. Sanè cit. non omnes casus comprehensit & decisio imperfecta dicatur, casus quò vota æquali numerò divisa in duas sunt, comprehensus intelligatur sub eo, quò vota ita divisa sunt; ut monialium nul-

la à majori: sed ea etiam, in quam suffragia plura quàm in aliam aliquam collata sunt, à minori parte respectu totius capituli electa sit; cum enim, sicut per minora, sic etiam per æqualia vota celebrata electio non Canonica, sed irritata sit c. Quia propter cit. ex ea nullum jus quæri potuit electæ; cum, quòd nullum est, nullum habeat effectum, c. Illud 2. de Jure patronat. §. 1. Si se non obtulit q. §. 6. ff. de Re judic. neque etiam cæteris monialibus ad electarum alteram concedi potuit accessus; quòd iste §. Sanè cit. solum permittatur ad perficiendam seu roborandam electionem, aliàs jure validam: sicut est, quæ majoris partis suffragia fuit celebrata, cit. Pirrhing n. 4. 3.

Quare hoc & præcedente casu iurando est novum Scrutinium: vel communi omnium consensu deveniendum ad Compromissum: vel, si sic quoque concors & Canonica electio nequeat obtineri, ab Episcopo aliòve superiore una, quam magis idoneam judicabit, in Abbatissam nominanda, ut supra n. 229. est dictum.

Quodsi alicujus Religionis Constitutionibus vel consuetudine introductum sit; ut, Scrutinio jam publicato, ad duas partes tertias vel majorem numerum suffragiorum complendum, moniales variari & à media parte vel numero respectu totius capituli minori, respectu aliarum autem partium majori, electa palam accedere possint, id omnino observari imò monialis, à media vel minori parte electa, ad corroborandam ac perficiendam suæ personæ electionem eis, quorum suffragiis electa est, accedere & ita quodammodo cõligere valebit, ut arg. c. Cum in jure 33. tradunt cit. Laiman q. 88. resp. 3. in fine Pirrhing n. 4. 3. sine & Tamburin. q. 9. n. 4.

244. Dubium septimò est, quid juris, si Abbatissæ vel alteri ejusmodi Præpositæ, per Compromissi viam electæ, moniales aliquæ se opponant. Eò casu *c. Indemnitate* *cir. §. Caterum* prodita est distinctio; vel enim monialium compromittentium minor, vel major pars se opponit? Si minor, electa à superiore, præviò tamen diligenti examine de servata electionis forma & ipsius electæ idoneitate, confirmanda: eique, si Abbatissæ sit, impendenda benedictio est, contradictione & appellatione non obstante, salvâ tamen opponentibus facultate, illam postea denuntiandi vel accusandi. Ratio cur, minore parte aliquid opponente electæ confirmatio & benedictio non impediatur, quando electio Compromissi, non etiam quando ea Scrutiniû viâ celebrata fuit, ea est; quòd compromittentes ab initio consenserint in eam, quæ à compromissario, si is unicus, vel si plures sint, à majori eorum parte eligeretur, *c. In causis* 30. Glossa in *§. Caterum* *cir. V. Expectare*. Si electæ se opponat pars major, interest, an monialium duæ partes, vel infra duas major tamen pars se opponat; cum, si duæ partes hoc faciant, electa nec confirmanda nec admittenda sit ad administrationem: sed litis per sententiam terminandæ eventus expectandus sit; quòd pro Conventû seu capituli partibus duabus se opponentibus militet præsumptio justæ oppositionis. Si verò se opponat pars major quidem, sed duabus tertiis minor, electæ quidem ad cavenda monasterii detrimenta in spiritualibus & temporalibus administratio (alienatione tamen & monialis receptione exceptis) permittitur: confirmatio tamen & benedictio impeditur, donèc de illi objectis, idoneitateque & electionis processu cognoscatur, *§. cit.* ne facillè confirmetur, quæ postea ob detectum

personæ vitium sit dejicienda, Vivian, in *§. cit. ubi Laiman n. 13. & cit. Pirrhing num. 415.*

Cæterum, quæ *cir. c. Indemnitate* 246. *cir.* hætenus declarato, de Abbatissarum aliarumque monialium monasteriis sive religiosi illarum congregationibus præficiendarum electionibus à Bonifacio VIII, providè constituta sunt, is observari etiam præcepit in electionibus Præpositarum mulieribus Religionem, à sede Apostolica approbatam non professis, ut in Germania nostra sunt varia Collegia feminarum fere nobilium, seu Canonissarum secularium Ecclesiarum: eò duntaxat exceptò, quòd professio neque in eligentibus neque in eligendis requiratur, ut *c. cit. §. Supra dicta* habetur.

ARTICULUS XV.

De Electione Religionis ad Prælaturas extra Ordinem suum.

SUMMARIUM.

247. Religiosi eligi possunt ad Cathedralis quascunque:
 248. Non etiam ad Regulares diversi Ordinis prælaturas:
 249. Et, si Mendicantes sint, ad inferiores prælaturas seculares:
 250. Ad quas non-Mendicantes eligi non prohibentur.
 251. Irrita est electio Mendicantis ad prælaturam extra Ordinem suum facta in discordia.
 252. Subsistit tamen facta suffragiis majoris partis:
 253. Si ante publicationem nemo contradicat.

Rr 3

254. Ad

254. *Ad eandem non valet electio non-Mendicantis, minoris.*
 255. *Aut dimidia tantum partis suffragiis celebrata.*
 256. *Non valet electio Mendicantis ad illas, si contradicat.*
 257. *Et non-Mendicantis, si minoritatem suffragiorum inducat censuratus &c.*
 258. *Dispositio c. Quorundam 24. in 6. non afficit Religiosos, promotos ad Episcopatum vel Cardinalatum.*
 259. *Locum tamen habet in Religiosi ad prælaturam secularem præsentatione.*
 260. *Eadem non afficit electiones Mendicantium.*
 261. *Et non-Mendicantium ad prælaturas Ordinis sui.*
 262. *Aut extra hunc ad beneficia Parochialia.*

247. **N**on ad Regularium duntaxat, sed ad secularium quoque, saltem Cathedralium, Ecclesiarum prælaturas per Electionis viam assumi religiosos, imò & novitios posse, *Clement. 1. Sc. Nullus 18. §. fin. in 6.* animarum & Ecclesiarum publico bono statutum est; quòd, cum ex omnibus hominum statibus solus Episcopalis sit Perfectionis acquisita, secundum Dionysium Areopagitam *Hierarch. Eccles. cap. 5.* & D. Thomam 2. 2. q. 184. art. 1. status autem & vita Religiosorum ad Perfectionem via & omnium Virtutum schola disciplinæque sit, ipsam professorum tanquam in Perfectionis studio Episcopis proximorum, secundum DD. *citt.* ad Episcopalem dignitatem assumptio ab Ecclesia specialiter approbata sit, *Clement. cit. &c.* Quæ unica causa fuit; cur olim ad Episcopatus assumptorum permulti, & primorum ac sanctissimo-

rum Germaniæ nostræ Pontificum plerique, monachi aut sub monachorum disciplina ad Pastoralem illam dignitatem formati fuerint & instituti.

Hinc tamen non rectè inferitur, Religiosum unius ad alterius & diversi Ordinis prælaturam eligi posse; cum, ne illud de cætero fiat, cautum sit *Clement. cit. p.* cujus dispositione etiam moniales officii & has quoque ad sui duntaxat, non alterius Ordinis sive diversi habitus & professionis monasteriorum Abbatias, Præposituras & administrationes eligi possunt in *Clement. cit.* cum Glossa 7. *Homen* notet Panormit. n. 1. quòd masculinum concipiat sive comprehendat femininum, quando una eademque ratio est utriusque quoad electionem autem ad diversi Ordinis prælaturas eadem ratio, quæ monachorum, etiam monialium sit; cum monachi alique viri religiosi ad diversi Ordinis prælaturas eligi prohibiti sint, quòd *Rationi non congruat, ut homines disparis professionis & habitus simul in eodem monasterio socientur*; quæ ratio nequè in fæminis, quam in viris Regularibus procedit. Quare religiosus ad diversi Ordinis prælaturam per solam Possultationis, ab ipso Papa admittenda, non vocandus erit; quòd in impedimento solus iste valeat, & ex justa causa debet dispensare; cum enim ejus sola Electio & hæc non ob crimen aliquod, sed ob oblatam habitus ac professionis diversitatem jure Ecclesiastico duntaxat prohibita sit, non est quod impediatur ejus Possultationem, ut in *Clement. cit.* cum Glossa 7. *Eligatur* notat Panormit. n. 6. & Pirching *ad hanc Rubr. n. 375.*

Cur autem, eà ratione non obstantem, Religiosus ad Ecclesiam Cathedrali secularem, imò & Regularem Ordinis diversi prælaturam eligi permittatur, ratio ut jam est insinuatam, fuit bonum animarum &

rum & Ecclesiarum: quod, cum sit publicum, multo que latius quam unius monasterii privata utilitas pateat, Religiosum, cum ad Episcopatus regimen praelius idoneus iudicatur, ad eum eligibilem reddi, visum est postulare. Ex his

249.

Dubium nascitur primo, an Religiosus ad Prælaturas seculares, Cathedrali inferiores, extra suum Ordinem eligi possit. Non quidem, si is alicujus Mendicantium Ordinis sit; cum talis ad inferiores Cathedrali Ecclesias & ad monasteria extra suum Ordinem etiam postulari Edictò perpetuò prohibeatur, *Extrav. unic. inter com. de Postulat.* Sed, si is alicujus non-Mendicantium Ordinis sit professus; hujus enim etiam ad ejusmodi secularem prælaturam electionem Jure vetitam, cum Hostiensis in *c. Quod Dei 5. De statu Monach. num. 16.* Joan. Andr. *ibid. n. 5.* & aliis asserunt Suarez *Tom. 4. de Relig. Lib. 3. cap. 19. n. 17.* Laiman in *c. Si Religiosus 27. in 6. n. 3. conclus. 3.* & Palao *Trañt. 13. disp. 1. p. 3. §. 1. n. 7.* permoti; quod *Clement. cit. in fine* Religiosorum electiones ad solas Ecclesias Cathedralis approbentur. Unde, à contrario ductò argumentò, eorum electiones ad prælaturas cæteras extra Ordinem suum indiscriminatim inhibitas inferunt; quòd, beneficia secularia clericis secularibus, & Regularia Regularibus conferenda, Juris Regula generalis sit, *c. Cùm de beneficio 5. & c. Cum singula 32. de Prab. & dignit. in 6.* à qua cum sola Cathedralia beneficia seu dignitates exceptæ reperiantur, *Clem. cit. in Cathedrali inferioribus dignitatibus locum habebit Regula cc. cit. & c. Super eo 9. de Regul.*

250.

Sed has quoque exceptas, ad easque Ordinis non mendicantis Religiosum eligi posse, cum *Glossa in Clem. cit. V. Secularis Imola ibid. n. 4.* Dominico in *c. Si Religiosus cit. n. 6.* Franco *ibid. n. 1.*

defendunt Sylvester *V. Religio 7. q. 4. & 6.* Rodriguez *Tom. 1. Regular. q. 34. art. 3.* Gonzalez in *Reg. 8. Gloss. 7. n. 51.* & Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 29. num. 73.* & apertè supponit Bonifacius VIII. *c. Quorundam 24. §. Circa in 6.* hujusmodi religiosis facultatem adimens, consentiendi electionibus ad Prælationes qualibet de se factis, nisi factæ sint per vota numerò majora, *Glossa in c. cit. V. Numerò:* quæ *§. cit.* etiam de prælaturis extra Ordinem suum: imò secundum aliquos de his sermonem esse, notat *V. Quaslibet, ut n. 253.* statuetur. Unde corrumpit adversæ partis fundamentum; quia argumento à contrario ductò locus non est, quando eò illati contrarium Jure est expressum, *Glossa fin. in c. Significasti 18. de Foro compet. & Panormit. in c. A nobis 28. de Sent. ex-com. n. 4.*

Dubium & resolutionis oppidò difficilis controversia secundò est, quòd votorum numerò ad Prælaturas extra Ordinem suum Religiosus sit eligendus. Quæ in re inter Mendicantium & non-Mendicantium Ordinum Religiosos distinctio prodita est *c. Quorundam cit. ubi relata Bonifacii VIII. Constitutionis §. Valentes* sancitum est, *Ut nulli Religioso quorumlibet Mendicantium Ordinum electione, postulatione, provisione seu vocatione ad aliquam extra administrationem Ordinis sui prælaturam in discordia de se facta, jus de cetero acquiratur, ac eorum aliquis electioni &c. quoquò modò valeat consentire:* quæ Apostolicæ Constitutionis verba Lambertini, *Lib. 2. de Jure Patronat p. 1. q. 7. art. 20. n. penult. & cit. Sanchez n. 44.* sic exaudiunt, ut in cujuscunque Mendicantium Ordinis Religiosum ad prælaturam extra Ordinem suum eligendum, postulandum &c. electorum suffragia planè omnia conferri sit necesse: isque ullum jus non acquirat ex electione, &

521.

ne, & in hanc tanquam Jure invalidam consentire, etiam cum superiorum suorum Regularium consensu, nequeat, si unum duntaxat suffragium in ipsum non sit collatum. Rationem reddunt; quod unius tantum suffragii defectus electionis tollat concordiam, & discordiam inducat.

252. Sed hic relatorum Bonifacianæ Constitutionis verborum intellectus non placet; cum enim in concordia facta non eam tantum electio censeatur, quæ electorum votis planè omnibus in unum conspirantibus est celebrata: sed illa etiam, in quam majoris partis suffragia collata sunt, nemine eorum, qui suffragia sua in alios direxerunt, se opponente vel contradicente, ut cum Glossa in c. *Ubi periculum* 3. V. In *singulis* in 6. advertunt Laiman in c. *In causis* 30. n. 4. & cit. Pirrhing n. 297. hanc concordie explicationem, latiore quidem sed frequenti usu receptam, & in dubio sive, cum unanimis omnium consensus & concordia plena expressè non exigitur, præferendam asserentes. Cum, inquam, hæc ita sint, ex eo præcisè, quod non omnia suffragia in electum collata sint, electio in discordia facta non intelligitur: sed talis erit, quando vel duæ electiones pari vel impari numero publicatæ sunt de diversis, vel unius electioni, majoris tantum partis suffragiis celebratæ, pars minor, aut saltem unus suffragantium se opponit & contradicit: quæ discordis electionis exempla afferunt Glossa in c. *Quorundam* cit. V. In *discordia* 1. Laiman *ibid.* n. 1. & cit. Pirrhing n. 390. not. 2.

253. Quare verisimilius cujuscunque Mendicantium Ordinis (præterquam Societatis JESU, juxta istius *Constitut.* p. 9. cap. 3. n. 13. & cap. 4. n. 5.) religiosus, c. cit. relatâ Constitutione non obstante, cum superioris sui licentia conveniendò

acceptare valet electionem ad prælaturam extra Ordinem suum, de se non omnium sed majoris tantum partis suffragiis celebratam, si de capitulo nemo sit, qui electioni contradicat seque opponat: & contra in sui electionem consentire non valebit, quando cum ea alterius electio est publicata, vel si alia publicata non sit, electioni de ipso, etiam per majora vota celebratæ, ante vel in publicatione partem minor & saltem unus contradicit, & contra ipsius electi vel eligentium peritus vel contra electionis formam aliquid opponit. Ratio est; quia Constitutione Bonifacianâ Religiosus Mendicans electioni ad prælaturam extraneam de se facta consentire solummodo prohibetur, quando ea facta est in discordia: in discordia autem ejus electio facta posteriori solummodo, non etiam priori casu intelligitur.

Dixi. *Ante vel in publicatione*, quia electionem publicatam non vitiat contradictio oppositæque & discordia superveniens publicationi; quod hæc facta electio sit perfecta: res autem perfecta non vitietur, etsi veniat ad casum, quo incipere non potuisset, ut Regulari traditur in l. *fin. C. de Nuptiis*: licet contra electio facta in discordia non convalescit, quantumvis postea acquiescant & consentiant, qui ante se opposuerunt, ut in c. cit. notant Archidiaconus n. 3. Jo. Andr. n. 1. Zabarella q. 4. n. 4. & cit. Sanchez n. 52. rectè excipientes Romani Pontificis & monialium electiones, quæ ex concordia superveniente convalescunt. c. *Licet vitanda* 6. in *Antiquis* & c. *de demeritis* 43. §. *Sane* V. Si autem in

De Ordinum non Mendicantium Religiosus c. *Quorundam* cit. relatæ Bonifacianæ Constitutionis §. *Circa* verum est, *ut nec ipsi electionibus, provisionibus, provisionibus aut vocacionibus à parte numero minore ad prælatum*

qualibet de se facta (qua hoc ipso, quod à minori parte processerint, nullum prorsus tribuant jus eisdem) suum audeant præstare consensum: etiam si super hoc assensus vel licentia suorum intervenerit Prælatorum. Ex quibus verbis, argumentò à contrario ductò, cit. Sanchez n. 54. cum Joan. Andr. in c. cit. num. 2. & Franco *ibid.* n. 2. not. 5. infert, Ordinum non Mendicantium religiosos electionibus, ad quascunque prælaturas seculares de se factis, licet consentire, non solum, si illæ etiam in discordia majoris: sed etiam, si dimidiæ tantum partis suffragiis in ipsos collatis sint celebratæ. Sed postremum hoc verum non est; quia minor Capituli pars censetur omnis illa, quæ respectu totius numeri capitularium major non est: qualis cum pars eorum dimidia non sit, ea quoque minoris nomine venit; atque idcirco Ordinis non Mendicantis Religiosus electioni, de se partis Capituli dimidiæ suffragiis factæ, perinde ut alteri, factæ à parte minoris, consentium præstare non valebit, vigore §. Circa cit. ut cum Lambertino cit. art. 20. n. 8. observant Laiman n. 4. §. Sed contraria & Pirching num. 394. §. Verum. Sed hinc

256. Dubium tertium oritur, an priori casu in contradicentium, & posteriori in eligentium numero computandi sint capitulares excommunicati, suspensi, eligendi potestate pro ea vice privati & similes. Dubitandi ratio est; quòd computandi non sint sponte absentes, qui eligendi potestati renuntiârunt, & qui jus suffragii non habent ob defectum ætatis, vel Ordinis sacri, ut in Clement. Quod circa 6. notant Glossa V. Quæ in factò Imola n. 13. Zabarell. q. 12. n. 9. Cùm ergo, sicut isti, sic & excommunicati &c. vocem in electione non habeant, in contradicentium & eligentium numero ad

discordiæ vel minoris partis inductionem computandi etiam hi non erunt.

257. Sed excommunicatorum, suspensorum, eligendi potestate pro ea vice privatorum, imò & contemptorum contradictionem aut vota, cùm Religiosus Mendicans in electionem ad prælaturam extra suum Ordinem in discordia, & non Mendicans in ejusmodi electionem à minori parte de se factam consentire prohibentur, attendenda, decisum est à Clemente V. c. Quorundam cit. relatum Constitutionem Bonifacianam de discordia & numeri minoritate, quæ in factò non in fictione & juris effectu consistit, intelligendam declarant, Clement. Quod circa 6. ut adeo, si excommunicatus, suspensus, eligendi facultate pro ea vice privatus, imò & contemptus Religiosus Mendicantis electioni ad prælaturam extra suum Ordinem contradicat: &, vel contra electi aut eligentium personas, vel contra electionis formam aliquid opponat, ille etiam cum superioris sui Regularis licentia consentire nequeat electioni, tanquam in discordia de se factæ: §. Volentes cit. &, si unus vel plurium censuratorum, contemptorum &c. suffragia in alium collata vel non requisita sint, & tamen in numero computentur, impediunt, quò minus religiosus non Mendicans electus sit à majori parte, & is, tanquam à minori parte electus, consentium præstare possit, ut in c. Quorundam cit. Archidiaconus n. 6. Dominicus *ibid.* §. Circa n. 2. in Clem. cit. Glossa V. Quæ in factò Imola n. 13. & cit. Sanchez n. 45. observant. Neque hæc in re paritas est cum iis, qui ætatis vel Ordinis sacri defectum habent; quia isti nec de facto nec de Jure vocem unquam habuerunt; atque idcirco Juris fictione voce privati dici non possunt. Neque etiam cum capitularibus sponte absentibus, non vocandis propter distantiam, aut

tiam, aut iis, qui voci renuntiârunt; quia hi quoque non Juris fictione, sed suâ voluntate & factô vocem non habent, *cit. Sanchez n. 45. & Palao p. 3. §. 2. num. 3.* Unde

Infertur, de se facta electioni ad prælaturam extra Ordinem suum consentire non posse Titium, alicujus non-Mendicantium Ordinis Religiosum. Primò, si ipse, canonicò impedimentò non laborans, à quinque ex duodecim capitularibus electus: à reliquis verò septem Caius canonicò impedimentò laborans postulatus sit; etsi enim quinque constituent plus quam tertiam partem, ad electionem, quando ea cum postulatione concurrat, sufficientem, *c. Scriptum 40.* Titius tamen electus non est à majori parte, religioso non-Mendicanti ad prælaturam extra suum Ordinem eligendo necessaria, ex relatâ Constitutionis Bonifacianæ *§. Circa.* Secundò, si ipse à quinque, & Caius electus sit à reliquis septem capitularibus, quorum tres censurati aut suffragiò pro ea vice aliter privati erant; quòd istorum etiam vota in numero computanda sint, ut religiosus non Mendicans à majori parte electus censeatur; licet aliàs eorum, tanquam invalidorum, ulla ratio non habeatur, *c. Congregato 53.* Tertio, si ex 12. Capitularibus quinque certa & absoluta vota contulerint in Titium, septem aliis votis, quorum tamen tria incerta, alternativa vel conditionata erant, collatis in Cajum; quòd, licet aliàs hujusmodi vota non attendantur, *c. In electionibus 2. in 6.* attendenda tamen & computanda sint, cum investigatur, an religiosus non Mendicans à majori vel minori parte sit electus, *Clem. cit. ubi Glossa V. cit. Laiman in c. Quorundam cit. n. 3. cit. Sanchez n. 45. & Pirrhing n. 392.*

258. Dubium quartò est, an religiosi Mendicantis, in Collegium Cardinalium co-

oprati, electio plus quam dimidia: vel ad Episcopatum promoti, ad Archi- vel Episcopatum alium postulatione duarum partium suffragiis in discordia facta subsistat; eas enim non subsistere & ab ejusmodi religioso Cardinale in electionem de se in discordia factam consensum præstari de Jure non posse, cum Glossa in *c. cit. V. Mendicantium* Dominico in *§. Volentes cit. n. 2.* docent Rodriguez Tom. 2. Regul. q. 55. art. 2. *Et cit. Sanchez n. 48.* eâ ducti ratione; quòd cooptatione & promotione illâ non desierit esse Mendicantium Ordinis Religiosus; ac proinde de ipso quoque *§. cit. generalis, & distinctio Nullus*, ejusmodi Religiosos omnes in discriminatim complectente, propria dispositio procedat.

Hac tamen ratione nihil motus Laiman in *c. cit. n. 4. q. 3.* eumque secutus Pirrhing n. 391. not. 5. ejusmodi Religiosum Cardinalem & Episcopum *§. cit. dispositio* non affici; ac proinde Cardinalem in sui electionem, per majora in discordiâ de se factam, tanquam Jure validam consensum præstare non prohiberi, sustinent, cum; quòd *c. Quorundam cit. notò* sermo sit de Religiosis, ad consensum in sui electionem opus habentibus licentiâ & consensu suorum Prælatorum, aut superiorum, qualis non est Religiosus Episcopus vel Cardinalis: tum verò, quòd cum Religiosus ipsâ in sacrum illud Collegium cooptatione vel assumptione ad Episcopatum ab omnibus oneribus & obligationibus suæ religionis exemptus, & vectus ad statum sublimiorè & principalem qualitatem consecutus sit, hac qualitate ornatorum & ad statum illum electorum jure sit censendus, *arg. c. Statutum 22. in 6.* præsertim cum *c. Quorundam cit.* relata Constitutio Bonifaciana, tanquam à communibus electionis Regulis exorbitans & actum antiquiori Jure im-

stato valitum irritans, atque idcirco odiosa, restringenda potius sit quam extendenda, ut probè advertit *Palao cit. §. 2. n. 4.* Ex qua ratione in contrarium deducta plane evanescunt, &

Inferitur, Ordinis etiam non-Mendicantis Religiosum, ad dignitatem Cardinalitiam vel Episcopalem evectum, non affici Constitutione Bonifaciana; ut eò suffragiorum numerò, quò ante, etiam post illam editam, ad Archi-vel Episcoporum eligi valeat vel postulari, ut *in c. cit. cum Glossa V. Pralatorum* observat Francus *n. 4.* Dominicus *§. Circa cit. n. 3.* & *cit. Sanchez n. 48.*

259. Dubium quintò est, an Constitutio Bonifaciana observanda etiam sit in præsentatione. Ratio dubitandi est; quòd istius non meminerit illius textus. Verum, quia istò expressa mentio fit *Provisionis seu vocationis*, quò nomine præsentationem comprehendit, Glossa *in Clem. fin. V. Provisionis* observat: & lites aliæque incommoda, ex discordia provisionis nasci solita, non minus ex præsentatione in discordia facta, quam ex simili electione vel postulatione timenda sunt, constitutione Bonifacii Papæ *e. Quorundam cit. relata*, etiam præsentationes affici, cum Franco *in c. cit. n. 4.* & Dominico *in §. cit. n. 3.* verisimiliter asserunt *cit. Lambertin. à n. 6. Sanchez n. 55.* & Laiman *n. 4. q. 5.* ut post Constitutionem illam Religiosus Mendicans prælaturam extra Ordinem suum per viam præsentationis in discordia consequi, & in hanc consentire nequeat, si patronorum minor pars & vel unicus contradicat, & aliquid contra personas aut formam opponat: & non Mendicans ad illam præsentandus sit suffragiis majoris partis omnium patronorum, quando hi præsentationem decernunt jure Collegiali. Quando autem singulari jure præ-

sentant, Religiosus non-Mendicans in sui præsentationem consentire valet, si ipse à parte majori, quam alii ab aliis patronis, sit præsentatus, ut volunt *cit. Lambert. n. 8.* & Sanchez *n. 55.* quòd, cum posteriori hoc casu præsentationis de Religioso non-Mendicante factæ justitia notoria sit, litis aut alterius incommodi ullum periculum non sit.

Dubium & ambigua Resolutionis 260. controversia sextò est, an eadem constitutio servanda sit in electione Religiosorum ad sui Ordinis prælaturas. Non quidem Mendicantium; cum talis Ordinis Religiosis in electiones de se factas consentiendi facultas solum adempta sit, quando *ad aliquam extra administrationem sui Ordinis prælaturam in discordia* sunt electi, *§. Volentes cit.* Sed non-Mendicantium; cum enim hujusmodi Ordinis Religiosis in electiones, à parte numero minori ad *pralationes quaslibet* de se factas, consensum præstandi facultas adempta sit *§. Circa cit.* ipsos etiam ad proprii Ordinis prælaturam, de se factæ ulli electioni à parte numerò minori, consentire non posse, cum Glossa *V. Quaslibet* sustinet *cit. Anchoran. n. 4. Dominic. n. 2. Francus n. 4. Rodriguez q. 55. art. 2. Sanchez n. 44. & Laiman n. 2.*

Huic tamen Opinioni, & *§. Circa 261. cit.* intellectui, sicut generalitas dictionis *Quaslibet* prælationibus adjecta, patrociniatur: sic apertè adversatur, & dispositionem ad prælationes extraneas coarctat Bonifacianæ Constitutionis finis & reliquus tenor. Finis quidem; quia hic erat; ne Religiosi, ambitionis vitio excæcati suæque professionis immemores, facile respicerent retro & honores, divitias ac delicias, quas spreverunt, ambiendo, *extra administrationes proprii Ordinis solum prælatura conscendere molirentur*, & cum animarum atque Ecclesiarum dispendio

Ss 2 litigiis

litigijs involverentur, ut liquet ex pro-
 cemo, quò mens & intentio disponentis,
 & dispositionis finis declaratur, & in-
 tellectus datur legi vel canoni, *l. fin. ff. de*
Hered. instit. Tiraquell. de Cessante causa
limit. 1. n. 64. Menoch. Lib. 6. presump.
2. à pr. & Gutierrez Lib. 1. Practic. q. 82.
d. n. 3. Tenor reliquus; cum quia eò
 sermò est de prælaturis, ad quas electi
 de se factæ religiosus consentire nequit
 sine prælati vel superioris sui licentia &
 consensu: quò ad prælaturas extra, non
 intra Ordinem suum, electi religiosi opus
 habent, *c. Si Religiosus 27. pr. in 6.* cum
 vero; quia eò cum §. *Volentes cit.* quò de
 electione ad solas prælaturas extraneas
 agitur, §. *Circa cit.* connectitur per di-
 ctionem *Quoque*, quæ suà naturà præce-
 dentium & similium repetitiva est, Ber-
 jus in *c. fin. de Usur. n. 21.* Tuschus *Præ-*
dic. V. Dicitio. conclus. 357. n. 1. & Barbo-
 sa *Usufreq. dict. 333. à n. 2.* Unde §. *Cir-*
ca cit. Verba *Prælationes* quaslibet ad ex-
 traneas sive extra Ordinem suum referen-
 da, non male existimat Palao *cit. §. 2. n. 7.*
 quò de his solis procedat Constitutionis
 procmò expressa ratio seu causa finalis.

262. Dubium septimò est de parochiali-
 bus & similibus beneficiis curatis; nam
 & cum ista per electionis vel præsentati-
 onis, plurium patronorum suffragiis faci-
 endæ, vias Regularibus conferuntur, *c.*
Quorundam cit. dispositionem obser-
 vandam, volunt *cit.* Anchoran. *n. 3.* Do-
 minic. *n. 3.* Franc. *n. 4.* & Lambertin. *cit.*
art. 20. n. 2. quòd *Prælatura* nomen eti-
 am talia beneficia comprehendat. Ve-
 rum, quia talia beneficia prælaturæ pro-
 priè non sunt: & *c. cit.* dispositio, tan-
 quam ab antiquioris Juris Regularibus exorbi-
 tans & odiosa, ultra verborum proprie-
 tatem porrigenda non est, parochias &
 similia curata beneficia, multòque magis
 Canonicatus aliæque beneficia sim-

plicia, *c. cit.* dispositione comprehendi,
 meritò negant *cit.* Sanchez *n. 48.* & Pa-
 lao §. *2. cit. n. 8.* quia Prælaturæ nomi-
 ne propriè accepto veniunt solæ dignita-
 tes seu beneficia, annexam habentia fori
 externi jurisdictionem & administratio-
 nem: quam parochi hisque similes cura-
 ti ex officio & munere suo non habent;
 licet habere valeant privilegiò vel præscri-
 ptione, ut in *c. Cum ab Ecclesiarum 3. de*
Offic. Ordin. notant Panormit. *n. 3.* Lai-
 man *n. 4.* & Barbosa *n. 1.*

ARTICULUS XVI.

De Electionis Acce-
 ptatione & Electi Pot-
 estate.

SUMMARIUM.

263. Electio intra octo dies inimèda
 electa:
 264. Et ab hoc post licentiam superioris,
 265. Gratiòse obtentam,
 266. Intra mensem acceptanda est,
 267. Recusari tamen potest,
 268. Ab eo, qui est sui juris.
 269. Electionis acceptatione secundum
 aliquos jus Reale:
 270. Verius Personale tantum acquir-
 tur respectu prælaturæ.
 271. Administratio olim interdicta:
 272. Postea permissa est ultra Italianam
 concorditer electis.
 273. Quæ jure posteriori revocata non
 est,
 274. Et concordiam eligentium Plebanum
 non exposcit.
 275. Postulatus semper illicitus:
 276. Electus autem licita administratio
 etiam est extra casum necessitatis.
 277. Et, cassata electione, seve
 Ne Eccle-

263. **N**E Ecclesie Pastore viduatæ justò diutius vacent, Electionem canonicè factam & publicatam electo intimare electores tenentur, quàm primùm commodè possunt, ex Constitutione Gregorii X. in Concilio Lugdunensi II. edita, & c. *Quam sit 6. in 6.* relata: quæ, licet electionis intimationi certum tempus non præfixum, ac proinde ejus determinatio boni viri arbitrio relicta sit, Glossa *in c. cit. V. Quam sit 6.* à Nicolao tamen III. electoribus octo dierum, ex eò tempore, quò comodè poterunt, computandorum spatium præfixum est; ut, si electionis intimationem seu præsentationem ultra tempus illud distulerint, ii, quorum culpà id factum est, ab electionis prosecutione, quoad suas personas (non quoad personam electi, cui in sui juris prosecutione nullum præjudicium fit) excludantur: atque insuper ab ejus Ecclesie beneficiis ipsò Jure per triennium sint suspensi, c. *Cupientes 16. §. Caterum in 6.*

264. Electus verò intra mensem, à die, quò in electionis notitiam pervenit, numerandum, illam acceptare debet: alioquin si, justò impedimentò cessante, ultra illud tempus consensum distulerit, jure ex electione ipsi quæsito, hòc ipsò privatus existit, c. *Quam sit cit. 5. c. Cupientes cit. pr.* nisi talis persona sit, quæ sui electioni absque superioris, sicut v. g. Religiosus; quòd nolle & velle non habeat, *can. Non dicatis 12. q. 1.* absque Prælati sui licentia consentire non potest; tum enim electus, vel (ut ambitionis nota evitetur) potius electores licentiam à superiore, eà qua poterunt celeritate, petere debent. Quod si intra tempus, arbitriò boni viri spectatis circumstantiis, ad eam petendam & impetrandam sufficiens, per se vel per alium non faciat, excidet jure quæsito per electionem; ut

electores ad aliam electionem procedere possint, c. *Quam sit cit. 4. Quem si, c. Si religiosus 27. in 6. & Extravag. 2. inter communes*: & si ad aliam intra tres menses non procedant, eà vice privati sint jure eligendi, c. *Ne pro defectu 41.*

265. Porro superior, licet subdito electionis acceptandæ licentiam dare regulariter non teneri videatur, *arg. c. Ad aures 4. de Temp. Ordinat.* cum ejusmodi licentia sit quædam gratia & beneficium: ad quæ faciendâ nemo compellitur, *can. Precaria 10. q. 2.* Casu tamen, quò id postularet alterius Ecclesie vel Monasterii magna utilitas, eam dare teneretur: & quia eam sine justa causa negandò amulatione potius quàm bonò zelò agi videretur, cogi ab altiori potestate posset ac deberet ad consentiendum, Laiman *in c. Quam sit cit. n. 6.*

266. Post licentiam à superiore obtentam hujusmodi electus consensum præstare debet intra mensem sive triginta dies, perinde ut aliis, sic etiam ipsi concessos ad deliberandum, Glossa *in c. Quam sit cit. V. Condicio*; cum enim totò tempore licentiæ nondum impetratæ fuerit ipse impeditus, tempus illud ei currere non debet; ac proinde ad consensum præstandum, post impetratam licentiam, integer mensis indulgeri, *arg. c. Quia diversitatem 5. de Concess. Prab.* Laiman *in c. Quam sit cit. n. 5.* pro quorum declaratione.

267. Dubium movetur primò, an quis sui electioni teneatur consentire. Non quidem, si id Ecclesie necessitas aut magna utilitas posceret; eò enim casu utique teneretur, & secundùm S. Thomam *2. 2. q. 185. art. 2. & textum can. Sicut is 1. q. 6.* ad prælaturam acceptandam compelli posset à legitimo superiore: quomodo, in promotione ad Episcopatum vim sibi factam, asserit S. Augustinus, *can.*

nus, *can. Ante omnia 7. dist. 40.* relatus: sed ordinariè; tum enim, licet, qui præ aliis idoneus iudicatur, sui electioni Canonice (non, ut præfit: sed, ut multis profit, ad gloriam Dei,) consentiendò melius agat; cum ex motivo Charitatis, Virtutis omnium præstantissimæ, operetur: nihilominus, qui sui juris est, consentire non tenetur: imò illi per consensum jam acceptatæ renuntiare, *c. Si electio 26. in 6.* neque invitus ad prælaturam, aut aliam dignitatem; vel beneficium Ecclesiasticum quodcumque compelli potest, ut colligitur ex *c. Si tibi 17. de Præb. & Dignit. in 6.* quia invito beneficium non datur, *l. 69. ff. de R. I.*

268. Dixi tamen, *Qui sui juris est;* propter Regulares; qui, cum propter editum Obedientiæ votum proprium velle & nolle non habeant, cessante rationabili causâ renuendi, compelli etiam censuris possunt ad impositum sibi Ordinis sui munus acceptandum & exequendum, *Donatus Tom. 2. Prax. Regul. tract. & q. 6. n. 2.* Ad Episcopatum tamen vel alterius Ordinis Prælaturam acceptandam compelli Professus à prælato suo Regulari non potest; quia hujus in eum potestas ultra ea, quæ ad Regulam, & ejus, quam Professus est, Religionis Institutum spectant, se non extendit, *Laiman de Elect. q. 68. in fine.*

269. Dubium secundo est de jure, ex electionis acceptatione electo competente. Et scrutiniò quidem publicatò, factaque collatione ei, in quem majoris capituli partis suffragia collata apparet, si idoneus sit, jus competit imprimis; ut communis electionis decretum de ipso formetur ac publicetur, *c. Quia propter 42. & c. Publicatò 58.* deinde; ut electio intra octo dies, ex quo commodè potest, ipsi intimetur, *c. Quam sit & §. Caterum cist. & demum;* ut de electio-

nis acceptatione deliberandi mensuram temporis spatium ipsi permittatur, *c. Cipientes cit. pr. quæ jura ad rem tantum sunt.*

Electiois verò acceptatione respectu ipsius prælaturæ jus in re acquiritur, sicut in *Selva de Benef. p. 3. cap. 1. n. 3. Lambertin. Lib. 2. de Jure patronat. q. 1. art. 4. n. 2. & Fagnan. in Cum vos 4. de Offic. Ordin. n. 52.* Item in *Glossam in can. Quanto 10. dist. 63. 7. Relatio ubi Per electionem,* inquit, *electo acceptanti acquiritur jus prælaturæ ad jus administrandi, sed non exercitium prælaturæ vel administrationis; per confirmationem enim nihil novi juri acquiritur, sed tantum exercitium.* In eadem rem DD. *cist. allegant c. Nihil 44. cujus §. fin. in concordia electis ad Ecclesias valde remotas administratio permittitur ante confirmationem.* Rationem reddunt; quòd, cum prælaturam recipiens jus ad rem à majori capituli parte electo competat ante electionis acceptationem, istà jus antecedens ita corroboratur, ut Reale evadat.

Sed hoc cum Ant. de Butrio in *In nostra 32. de Rescript. à n. 25. & Navarro in c. Si quando 5. de Rescript. c. 10. n. 6.* meritò negant, & electionis Canonice acceptatione ad rem dumtaxat jus respectu prælaturæ acquirit, docent *Flamin. Lib. 2. de Resignat. q. 28. n. 1. Zerola Prax. Episc. p. 1. V. Jus ad rem p. 1. Garcias de Benef. p. 4. cap. 3. n. 2. Laiman ad hanc Rubr. n. 4. & Passerin. de Elect. cap. 33. n. 7.* Ratio solida est; quia electione acceptatâ prælatura quodammodo ab electo peti potest, etque debeat nondum tamen ejus propria & obtenta est, ut planè liquet ex *c. Super his ad. de Accusat. ex cujus decisione, si per viam exceptionis crimen electo obijciatur ante confirmationem, id probatum impeditur.*

promovendum, ne confirmetur: Sed non deicit jam promotum per confirmationem; quod per istam spirituale conjugium jam sit contractum, *c. Inter corporalia 2. & c. fin. de Transl. Episc. Glossa in c. Super bis rit. V. Post confirmationem*, quò loco apertè supponitur, electo jus in re non acquiri ante confirmationem; cum inter electum & Ecclesiam intercedens conjugium spirituale imitetur carnale: & sicut hoc per sponsalia, mutuo consensu de futuro inita, Initiatum sive inchoatum: Ratum autem evadit per mutuum consensum, in Ecclesie facie præstitum de præsentibus, *c. 1. de Sponsa duor.* sic spirituale conjugium per electionis acceptationem Initiatum, Ratum autem evadit per confirmationem, *c. fin. cit.* arque idcirco, sicut carnale inchoatum ad rem duntaxat, in re autem jus sponso tribuit, cum id Ratum est: sic spirituali conjugio, per electionis acceptationem Initiatò, ad rem tantum, in re autem jus electo acquiritur, cum illud per confirmationem in Ratum transit. Cui rationi non parum roboris addit; quòd per electionis acceptationem acquisito juri liberè, & superioris autoritate non interveniente, in ipsorum eligentium manibus valeat renuntiari, Glossa in *c. Si electio 26. V. Renuntiat in 6. & Panormit. in c. Cum venissent 2. De integ. resit. n. 11.* quod jus in re habenti, superioris consensu non requisitò, non permittitur, *c. Admonet 4. de Renuntiat.* ubi Glossa *V. Inconsulto Panormit. n. 2. & Fagnan. n. 3.* Uti & quòd, si electus ante confirmationem decedat, prælatura non per ipsius, sed per antecessoris obitum, renuntiationem &c. vacet, manifestò argumentò, vacationem antecessoris morte, renuntiatione &c. indultam durare usque ad electionis confirmationem, Glossa in *Clement. 1. V. Col-*

lato Ut lite pend. & ibi Panormit. n. 1. & electo jus in re non acquiri ante confirmationem; cum; si in prælatura jus in re habuisset electus, illa ipsius propria jam fuisset, ipsiusque decedentis obitu vacaret.

Pro Reali jure, electo ex acceptatione quæsito, deducta levata sunt. Imò, si ex administrandi facultate jus in re inferatur, ex *c. Nihil cit.* reale jus electo non competere, apertè desumitur; cum *c. cit.* sicut & *c. Nosti 9. c. Qualiter 17. & c. Avaritia 5. in 6.* administrandi facultas electis generaliter denegetur: & §. *fin. cit.* in locis valde remotis in concordia electis ex speciali ratione solummodo dispensativè & contra generalem Juris Regulam permittatur, ut mox plenum reddetur.

Non magis, quàm textus, urget ratio; quia ante electionis acceptationem electo competens jus ad rem respectu prælaturæ perfectum non est, & proximè communem electionem istiusque electo faciendam intimationem spectat: respectu prælaturæ autem perficitur & completur per electionis acceptationem: quæ spirituale conjugium inter electum & Ecclesiam initiatur, *c. fin. cit.*

Dubium tertio est de Administratione. Quam electo ante Confirmationem, tam in spiritualibus quàm in temporalibus, interdictam, patet ex *c. Nosti 9. c. Qualiter 17. & præsertim ex c. Avaritia 5. in 6. & Extravag. Injuncta 1. inter communes*: quorum textuum priori, qui ei, etiam Oeconomi & Procuratoris nomine, vel quocunque aliò titulò, se ingerere præsumunt, jure, si quòd per electionem ipsis quæsitum est, eò ipsò privantur: posteriori autè variæ pœnæ decernuntur in eos, qui promoventur à sede Apostolica, si ante literas super sua promotione receptas administrarent, Quæ

272. *stren.* Quæ etsi ita se omnino habeant, aliquando tamen administratio licita est electis non tantum, si fiat cum speciali licentia, quam Româ peti & cum *Placet.* ut vocant, accipi solere, notat Engel *ad hanc Rubr. n. 51.* sed vi etiam Consuetudinis, ut idem author advertit: & multo magis privilegii, cuius vi ad valde remotas, scilicet ultra Italiam sitas & sedi Apostolicæ immediatè subjectas Ecclesias in concordia electis administrandi facultas, exceptâ alienatione, dispensativè indulta est, *c. Nihil 44. V. Ceterum.* Quantumvis autem *§. cit.* dispositioni conformis sit Praxis Indiarum, in quibus ad Episcopatus à Rege Catholico tantum præsentatos ea, quæ jurisdictionis sunt, exercere, testis est Gonzalez *in cit. c. Nosti n. 8.* eamque in Germania nostra etiam observari posse *in cit. sextum* tradant Laiman *n. 12.* Wagner *n. 19.* præsertim, si administrationem Capituli Prælatu- ræ præjudiciosam fore appareat: rectè tamen *citt. DD.* advertunt, Germaniæ Prælatos eâ facultate uti, etsi possent, plerumque non consuevisse: & si Legatus à Latere in Provincia sit, non posse; ideòque, dum confirmatio sequatur, vel specialis licentia obtineatur, administrationem Capitulo, vel ab hoc deputato Oeconomo relinquendam.

273. Ob stare quidem videri potest *Extravag. Injuncta cit.* quâ, tanquam Jure posteriori, dispositio *c. Nihil cit.* quoad electos, quorum confirmatio ad sedem Apostolicam, ut Episcoporum in Germania spectat, sublatam, existimat Passerinus *de Elect. cap. 33. n. 35. arg. c. 1. de Constit. in 6. §. 1. Sed & posteriores 28. ff. de LL.* Sed probabilius est contrarium; partim quia *cit. Extrag.* damnatur administratio ex temeraria præsumptione; cuiusmodi esse non censetur ad-

ministratio concorditer electorum in locis remotis; cum ab his suscipi præsumatur propter necessitatem Ecclesiarum, *V. Ceterum cit.* partim verò; quia dispositio generalis, præsertim pœnalis, cuiusmodi est *Extravag. cit.* non includit casum specialem licitum, qualis est administratio in concordia electis & ab Italia remotis permessa, *c. cit. ut in cit. Extravag.* notat Glossa *V. Non præsumitur in Addit.* Sed hinc ulterius

Dubium quartò est, quid requiratur, ut quis electus censeatur in concordia. Panormit. enim *in c. Nihil cit. n. 4. & Fagnan. ibid. n. 12.* secuti Glossa *in c. Cupientes cit. §. Ad hæc V. Concordem,* ad effectum, ut electo ante confirmationem in Ecclesiis valde remotis administrare liceat, ex *§. fin. cit.* expescunt concordiam Plenam, quæ in electione datur, quando ea nemine disceptante, sive communibus omnium votis & quodammodo per quasi-Inspirationem celebratur. Sed melius Laiman *in c. Nihil cit. n. 6. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 297. ex §. fin. cit.* administrationem electis ad Ecclesias valde remotas adhibent non solum, quando omnibus in ipsos conspirantibus; sed etiam, quando suffragiis & consensu majoris & senioris partis capituli electi sunt, minoris parte, & ne uno quidem electioni contradicente, vel contradicendi rationabilem causam habente; ut in electione saltem tacitè consentire intelligantur, *etiam ii, qui in electum suffragia sua non contulerunt, arg. c. 1. de His, qui a majori & c. §. 1. Quod major 19. ff. de Municipal.* Quam, etsi latiore, minus tamen, quàm stricta est, ultimatæ concordie acceptionem, ad effectum administrationis, ex *§. fin. cit.* electo competentis, præferendi ratio est; quod si *§. cit.* dispositio ad electos Plenam

cordiâ restringatur, non obtineatur finis intentus à Papa, prospicere volente necessitatibus & utilitatibus Ecclesiarum sed à Apostolica immediatè subjectarum & ab Urbe valde remotarum; ne ob longiorem moram dilatione confirmationis in spiritualibus & temporalibus detrimentum patiantur; cum enim plenâ concordia & omnium votis in unum conspirantibus celebratæ electionis casus rarissimi, Ecclesiarum autem valde remotarum necessitates frequentes & ordinariæ sint, ordinariis illarum necessitatibus non ordinariæ, sed pro rarissimis tantum & extraordinariis casibus prospectum esset, si §. *fin. cit.* dispositio exaudienda de iis tantum esset, qui plenâ concordia sunt electi.

275. Dubium est quintò, an *V. cit.* dispositio locum etiam habeat in Postulatis. Ratio dubitandi est; quòd electio & postulatio æquiparari, & iisdem ferè Regulis definiri soleant. Sed verius est, his, etsi unanimi totius Capituli consensu postulati essent, administrationem omnem interdictam; etsi enim Postulatio & Electio in multis, quando eadem utriusque ratio est, æquiparentur, in hoc tamen valde differunt; cum electo competat jus & actio ad petendam Prælaturam: non verò Postulato, qui propterea tantum nititur officio superioris, postulationi non confirmationem debitam ex Justitia, sed admissionis gratiam tantum impendentis, Panormit. *in c. Nihil cit. n. 7. & ibi Laiman n. 8.*

276. Dubium sextò est, an ejusmodi electo administrandi facultas competat etiam, quando nullum periculum est damni Ecclesiis inferendi. Negat Imola *n. 7. & movetur textu c. V. cit.* administrandi facultatem discretè concedente, propter necessitates Ecclesiarum & utilitates. Unde arg. à contrariò arguit,

eam casu absentis periculi alicujus damni non concessam. Sed, si textus ille ritè ponderetur, potius suadet Affirmativam; quòd administrandi facultatem concedat generaliter, exceptò solò casu alienationis: quâ exceptione declaratur & firmatur prædicta facultas in omnibus casibus non exceptis, *arg. l. Questum 12. §. 43. in fine ff. de Fundo instruito legato.* Unde dicti Prælati ante Confirmationem exercere etiam poterunt, quæ patiuntur dilationem, vg. Obedientiæ, à subditis & Fidelitatis juramenta à Vasallis recipere, ut *in cit. c. cum Innocentio n. 2. docet Laiman n. 7.* Neque aliud persuadet eò expressa *necessitas Ecclesiarum*; quia, ut canonis dispositio generaliter locum habeat, satis est; quòd periculum damni communiter & in plerisque casibus subfit, etsi in particulari aliquo casu cesset; quia leges respiciunt ea, quæ communiter & frequentius contingunt, *l. Nam ad ea 4. ff. de LL. Pirrhing cit. n. 298.*

Dubium septimò est, an casu, quò 277. ejusmodi Prælati ante confirmationem administrantis electio, propter defectum personæ vitium, alicujus ex electoribus contemptum, vel solennitatum *c. Quia propter 42. præscriptarum defectum, rescinditur aut irrita declaratur, ejus acta nihilominus valida sint.* Cujus resolutionem, quantumvis difficilis sit, satis expeditam reddit distinctio *in c. cit. n. 10.* tradita à Laiman; vel enim, inquit hic Doctòr, electio irrita fuit ipsò Jure, vg. quòd electus sit irregularis, aut adhibitæ non sint solennitates substantiales electionis? & tum, si defectus publicè notus, omnia acta irrita sunt, propter defectum potestatis: si verò hic publicè ignotus fuit, valida sunt; quia hoc ipsò; quòd acta sint Authoritate Canonis, in concordia electo administrati.

T c

nifra-

nistracionem permittentis, *V. Ceterum cit.* & intervenerit communis error sive ignorantia defectus, Ecclesia defectum potestatis supplet, propter utilitatem publicam, *arg. l. Barbarius 3. ff. de Officio Prat. C. 8. Veruntamen post can. Injamis 3. q. 7.* Vel irritabilis solum fuit per sententiam, *vg. quod unus vel duo electores fuerint contempti ? &*, tum ejus acta valent: nisi contemptus manifestus & præterea electio fuisset oppugnata; sic enim deficeret concordia, ad facultatem administrandi requisita, *V. cit.*

ARTICULUS. XVII.

De Appellatione contra Electiones ac Postulationes.

SUMMARIUM.

278. Appellationum ab his frequentia Ecclesiis damnosa est.
 279. Est autem appellatio alia Judicialis, alia Extrajudicialis.
 280. Permissa jure est illi, quorum interest:
 281. Non tamen illi, qui in electionem suffragia contulerunt;
 282. Nisi ex nova & ante non cognita causa:
 283. Neque etiam ei, qui sui electioni renuntiavit;
 284. Nisi appeller pro Ecclesia interesse.
 285. Valet electio contra appellationem extrajudicialem celebrata:
 286. Ista tamen justificata rescinditur.
 287. Ab electionibus ad Episcopatus appellatio interponenda ad Papam,
 288. Et cum solennitate intimanda est appellato:

289. Quò absente ad domum ejus, vel in Ecclesia Cathedrali publicanda est.
 290. Appellans omnia & singula objecta specificè exprimere debet,
 291. Et jurare, se credere omnia esse vera, postque probari.
 292. Quam expressionem & juramentum præstant appellantes à quacunque provisione Beneficiali,
 293. Eorumque adhaerentes.
 294. Et procuratores specialiter constituti:
 295. Etiam cum ad Prelatos Papam inferiores,
 296. Extrajudicialiter tamen non judicialiter, appellant.
 297. Appellans ad Papam & appellatus Romam iter arripere debent intra mensem:
 298. Quò & 20. diebus lapsis proceditur in causa.
 299. Ante alia tamen defectus manifesti personæ objecti discutuntur:
 300. Etque probatis, vel non probatis causa terminatur.
 301. Aliquando tamen etiam alia objecta examinantur.
 302. Defectum manifestum objecti penitere,
 303. Illumque, etiam adversa parte consentiente, revocare,
 304. Vel appellationi, Papa presentata, renuntiare non potest.
 305. Objecta contra formam non plenè probans condemnatur in expensis.
 306. Non probans objecta contra personam triennio suspenditur à beneficiis:
 307. Nisi probabili ignorantia excusetur.
 308. Suspendio illa afficit sola beneficia obienta in Ecclesia electi,
 309.

309. *Ab eaque non excusat semiplena probatio objectionum.*

310. *Excusat tamen plena probatio minus ex pluribus electio objectis.*

278. **U**Su satis frequentes sunt à Prælatorum Electionibus & postulationibus appellationes: quæ, cum diutinam damnosamque Ecclesiis & animabus periculosam vacationem plerumque inducant, & non raro frivole interponantur, summi Pontifices hominum, appellationis ad indubitè gravatorum defensionem comparatò præsidio temere abutentium, malitiam saluberrimis constitutionibus variè coercuerunt.

279. Sicut autem in aliis, sic & in electionis & postulationis causis interpositæ appellationes quædam Judiciales, aliæ Extrajudiciales sunt: quarum illis à sententia judicis, electionem vel postulationem confirmantis vel admittentis, eam declarantis irritam, rescindentis vel repellentis, vel ab alio decreto vel gravamine à superiore judicialiter procedente in ejusmodi causa illato inferendove provocatur *cc. Si postquam 33. V. Si autem & c. Si confirmationem 39. in 6. &c.* Istæ sive Extrajudiciales interponuntur adversus electionem vel postulationem; ne ad eam procedatur, *c. Consideravimus 10. c. Cum inter 16. c. Cum nobis 19. iisve vel contra jam factam, quasi propter defectum formæ vel personæ unius vel plurium eligentium aut electi vel postulati, & c. 1. pr. junctâ Glossa V. Personam & c. Ut circa 4. in 6. vel propter labem Simoniacam, c. Super eo 12. & c. Si alicujus 59. vel propter secularis potestatis abusum vel suffragii laicalis interventum, c. Quisquis 43. c. Massana 56. vel propter violationem privilegiorum Ecclesiæ c. Consideravimus cit. &c. invalidam: vel ob do-*

lum, metumve, aut unius vel plurium de jure vocandorum contemptum, rescissioni obnoxiam, *c. Sicut nobis 28. ad superiorem provocatur.* Inter quas appellationes illud discriminis intercedit; quòd Judicialis fiat ab actibus, qui in aut circa judicium accidunt, & supponat vel exigat judicem, à quo provocatur: actus autem, à quibus Extrajudicialis interponitur, accidunt extra judicium in aut circa processum electionis vel postulationis: & non supponunt judicem à quo, sed eligentium personas, à quibus ad judicem sive superiorem provocatur, ut plenius tradetur ad *Rubr. de Appellat.* Unde etiam legitime interposita appellatio, si Extrajudicialis, devolutivum duntaxat: si verò Judicialis sit, cum isto etiam suspensivum effectum parit: postquam sive post Judicialem acta irrita ipso Jure: ea verò, quæ geruntur contra Extrajudicialem, irritanda sive rescindenda sunt à superiore, Panormit. *in c. Bonna 51. de Appellat. n. 10. in fine Hauld. Tom. 5. de l. & l. tract. 5. n. 279. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 267. in fine.* Hanc Judicialis vim & effectum etiam habet Extrajudicialis appellatio vel inhibitiō judicis seu prælati, ne ad electionem procedatur, prohibentis, ut *in c. Consideravimus cit.* notant Panormit. & Laiman *Uterque n. 1. De Judiciali ad Rubr. de Appellat.* agetur. Extrajudicialis verò appellationis frequentia & abusui circa electiones huic Rubricæ subiectis Constitutionibus occurritur.

Et primò quidem appellandi facultas ita constricta est; ut iis duntaxat competeret, quorum suo vel alieno nomine interest, *c. Cum inter 16. ibi, Cum nisi quorum interest, audiri non soleant appellantes & l. 1. ff. de Appellat.* Panormit. *in t. cit. n. 3.*

Quantumvis etiam non capitulares tantum,

T r 2

280.

281.

tantum, sed alii quoque clerici, ne ad Ecclesia suae praelaturam indignus eligatur, de eove celebrata electio confirmetur, appellare permittantur: ex ipsis tamen etiam capitularibus appellatio adempta est iis, qui suffragia sua in electionem contulerunt, aut etiam, se absentibus, ab aliis praesentibus celebrata praestiterunt consensum, *c. Nulli 8. in 6. quibus appellandi facultatem adimendi iustissima causa fuit; quod contra factum suum venire, & quod semel approbavit, mutatio consilii reprobare & impugnare quis permittendus non sit, contra Reg. Quod semel 21. in 6. Glossa in c. Nulli cit. V. Impugnare & ibi Vivianus prae & Laiman n. 1.*

282. Excipiuntur tamen, & contra electionem, qui in eam suffragia coatulerunt, vel sponte consenserunt, appellare permittuntur ex nova causa, v.g. improbitate morum, aliove defectu superveniente, aut ante quidem existente, sed probabiliter ignorato, & primum cognitio post electionem jam celebratam, *c. Nulli cit.* Ratio de ejusmodi causa superveniente est; quia de futuris verisimiliter non fuit cogitatum; & cum eveniunt, tanquam de novo emergentia novo indigent auxilio, *c. Insinuante 25. de Offic. deleg. & c. Pastoralis 4. de Except.* De causa vero noviter cognita; quia non esse & non apparere, paria reputantur, *l. Lege 77. ff. de Contrab. empt. & l. Duo Titii 30. ff. de Testam. tut.* Is tamen, qui electionem ex defectu ante non cognito impugnat, probabilis suae ignorantiae fidem facere debet & potest proprio juramento, *c. Nulli cit. in fine;* quod bona fides, qua ejus ignorantiam niti necesse est, in animo lateat, & regulariter probari aliter non possit, *Glossa fin. in c. cit. Vivianus ibid. §. Nisi & Barbosa n. 4.*

283. Simili modo ejus, qui electioni de

se factae semel renuntiavit, adversus electionem alterius quasi factam contra jus suum provocantis appellationi delatum non est *c. Cum inter 16. quod, cum is juri suo semel renuntiavit, ad id jus & regressum in eadem causa amplius non habeat, Glossa in c. cit. V. Ex consensu & ibi Laiman n. 2.*

Quod si talis, non pro jure suo per spontaneam cessionem dimisso, sed pro Ecclesia vel monasterii sui interesse contra alterius electionem appellaret; quod v.g. electio a capitularibus ab officio suspensis, ac proinde invalide; vel de persona, quae ob morum pravitatem aut alium defectum fidelibus scandalo aut Ecclesiae damno futura merito timeatur, facta sit, ejus contra hanc appellationi cessio sive renuntiatio non obstat; quod Ecclesiae favori, qui publicus est, non potest renuntiare, *c. Si diligenti 12. de Foro compe. & l. Jus publicum 29. ff. de Patro Innocent. in c. Cum inter cit. n. 2. & Laiman n. 2.*

Secundo electio valide celebrata post, extrajudiciali appellatione a parte ad eam vel in ea procedatur, interposita non obstante; quantumvis enim, hujusmodi appellatione (saltem non involvitur) interposita, ad eam vel in ea alterius non procedendum, sed superioris de appellatione cognoscentis iudicium expectandum sit: electio tamen, in super habita hujusmodi appellatione, celebrata jure subsistit; ut, si superior inter appellatum postea judicavit, confirmat & confirmetur, *c. Cum nobis 19. Innocent. in c. Cum inter cit. n. 4. ubi Pa normit. n. 11. & Imola n. 16. si vero appellationem legitime interpositam pronuntiavit, rescindatur, & cum omnibus post appellationem actis sive attentatis irritum revocetur, c. Consideratum in Ratio est; quia appellatio extrajudicialis devolvitur*

devolutivum duntaxat, non etiam suspensivum effectum parit, Glossa in c. cit. V. Appellationem, ubi Panormit. n. 1. & in c. Bona 51. de Appell. n. 10. & Gonzalez ad Reg. 8. Gloss. 9. in Annot. contra nullit. n. 29. & generatim post appellationem extrajudicalem, à parte oppositam, acta non irrita ipso Jure, sed à superiore, illam legitimè non interpositam pronuntiant, irritanda, dictū est n. 279. Si, ne ad electionem vel in ea procedatur, appellatio vel inhibitiō facta fuisset à superiore, contra eam attentata ipso Jure irrita forent; quòd, cum talis appellatio utrumque tam suspensivum quam devolutivum effectum pariat, c. Dilectū 55. de Appell. contra eam acta ipso Jure non subsistant, Panormit. in c. Consideravimus cit. n. 1. Laiman in c. cit. n. 1. & Pirthing cit. n. 267. in fine.

287. Tertiò, in causis electionum ad Cathedralis hisque superiores, scilicet Metropolitanas, Primatiales & Patriarchales Ecclesias, in & extra judicium appellans, ad sedem Apostolicam seu Romanam Pontificem appellare debet, c. Quamvis 10. in 6. cum quòd, licet Episcoporum ad Archiepiscopos, & istorum confirmatio ad Primates vel Patriarchas olim pertineret, c. Qui Episcopus 2. in fine dist. 23. c. Cum dilectus 32. hac Rubr. & c. Si Archiepiscopus 6. de Temp. Ordinat. hodie tamen in Germania nostra à Romano Pontifice petenda sit, per ejus Nationis Concordata, § Item placet: tum verò; quòd super electionibus Episcopalibus exortæ causæ propter suam gravitatem de Ecclesiæ majoribus Apostolico judicio reservatis censentur, c. Quamvis cit. pr. ubi Franc. n. 8. Vivianus pr. & Barbosa num. 1.

288. Quartò, licet aliàs, ut appellatio legitima ad superiorem, ad quem provocatum est, devolvatur, plus non exigatur,

quàm ut interposita sit ex causa rationabili & in scriptis, sine alia solennitate, c. Ut debitus 59. de Appell. & c. Quamvis cit. ad hoc tamen, ut electionis, postulationis & cujusvis alterius provisionis beneficiæ causa per appellationem ad sedem Apostolicam devoluta intelligatur, & apud hanc pertractanda sit, specialis solennitas præscripta est Clement. Causam 3. ut scilicet, cum in electionis aliæve beneficiæ causa appellatur ad sedem Apostolicam, illa ad hanc devoluta non censeatur: nisi in præsentia appellati, vel procuratoris ejusdem, ad hunc casum specialiter dati, fuerit interposita, aut eorum alteri intra mensem vel postea, quàm citò commodè poterit, intimata: porrectò ei vel perlectò appellationis authenticò tenore istiusque copiæ, si petita fuerit, eidem traditã.

Si appellans absit, nec ejus procurator invenitur, appellationis publicatio 289. faciendã est in domo sive ad domum, in qua ille habitare communiter consuevit: vel, si ista remota sit, in Ecclesia Cathedrali, in cujus diocesi sita est Ecclesia vel beneficium, super quo est appellatum: atque insuper utroque hoc casu, sive quando appellatio ad domum vel in Ecclesia Cathedrali fit, ea publicanda est in Ecclesia vel beneficio, de quo agitur, & factæ appellationis copia, si petita fuerit, tradenda est appellato.

Quod si, propter appellati suorumque metum vel potentiam, appellationis intimatio ita fieri nequeat, in loco aliquo publico v.g. sub Missa, ante vel post Concionem, in nudinis aliòve conventu vel loco publico à populo frequentato, sic publicanda est; ut ad appellati, vel ejus procuratoris notitiam possit verisimiliter pervenire, Clem. cit. Qua Constitutione introducta hæc appellationis intimatio istiusve solennitas sic observanda est, ut

T t 3 aliter

aliter facta nullum habeat effectum Juris, nec causa per appellationem ad sedem Apostolicam devoluta intelligatur: nisi ad appellatam plena & certa appellationis interposita notitia pervenerit intra mentem, vel post hunc, quam primum commode poterit.

Ratio hanc solennitatem appellationibus, in electione aliisque beneficialibus causis interponendis, ut ad sedem illam devolvantur, constituendi gravissima fuit; quod, cum ex una, appellatio ista vim habeat citationis peremptoriae ita, ut in termino juris non comparens pro contumace habeatur, & contra ipsum absentem in causa principali ad testium aliarumque probationum & ipsam sententiam definitivam procedatur, Glossa in *Clement. cit. V. Devoluta*: ex altera vero parte, absurdum sit, contumacem haberi ignorantem, cui appellatio intimata non fuit, idcirco ut in electionis aliave beneficiali causa interposita ad appellati, vel procuratoris ejusdem notitia verisimiliter perveniret, solennitas ista praescripta & necessario observanda est in ejusmodi appellationibus, in Curia sive apud sedem Apostolicam tractandis; ut alias ad istam devolutam non intelligantur, Glossa *V. cit. & V. Tempus Vivian. in pr. Clement. cit.*

290. Quinto, appellans contra electiones vel postulationes aliasve provisiones beneficialis, vel contra personas eligentium aut electi vel aliter provisori, super appellatione sua & iis, quae contra electionis formam aut personas illas opponunt, confecto instrumento publico omnia & singula, quae opponit, exprimere simulque jurare debet, se credere ea esse vera & sufficienter probari a se posse. Ultra ea vero, quae publico ejusmodi instrumento expressa fuerint, neque tempore appellationis interposita, neque postea a

liquid objicere permittitur: nisi id de novo emerit aut innoverit, quod appellationis interpositae tempore verisimiliter ignoravit: & super hujusmodi ignorantia ab ipso praestitum fuerit juramentum. Quae appellandi forma à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi 11. c. 11. circa 4. in 6. relato praescripta est; in electiones calumniosè impugnantium meritis & Ecclesiis periculosa vacantium protelationes excluderentur.

Declaratur constitutio haec Gregoriana; ut primò in electionum, postulationum & similibus causis appellans jurare determinatè teneatur, se credere ea, quae contra formam aut personas objecta in instrumentò expressa sunt, omnia & singula vera esse & posse probari: & non sufficiat, quòd juret, se credere ea esse vera & probari posse, vel saltem indeterminate seu disjunctivè vera esse & probari posse, quae ad electionem, postulationem aliavve provisionem cassandam, vel electi aut aliter provisori personam repellendam sufficient; cum ita jurans non solum super non expressis, sed etiam super expressis audiendus non sit ex Constitutione Bonifacii VIII. relata c. *Is qui* in 6. quia c. *Ut circa cit.* simpliciter exigitur juramentum existimationis de veritate & probabilitate objectorum: à legis autem vel canonis verbis non est recedendum, nisi manifestum sit, illius conditorem aliter sensisse, c. *Ad audientiam* 12. de Decimis & l. *Non aliter* 69. ff. de legat. 3. hoc autè de Gregorio X. c. *Ut circa cit.* conditore manifestum non est: cum ejus intentio fuerit removere contumacem calumniam: quae objectorum falsitas etiam unico committitur, & totius accusationis rejectione puniri meretur, Glossa in c. *Is qui cit.* & ibi Laiman. Ratio.

Neque huic declarationi adversatur quòd in

quod inter ejusmodi disjunctivam & copulativam allegationem nihil interfit; cum, quando copulativè allegantur duo, quæ ad eundem finem tendunt, quorumque unò tantùm probatò finis ille obtinetur, eorum alterum probari sufficiat, *e. Exhibita 19. in fine de Judiciis*, nisi allegans non necessariò utrumque probandi onere seipsum gravet, *l. Circa eum 14. V. Si quis ff. de Probat.* atque idcirco, cum ejusmodi duo allegantur, propositio copulativa in disjunctivã resolvatur, *l. Sape 53. ff. de V. S.* ut in simili cum *Maleardo conclus. 325. n. 3.* dictum est *ii. 2. n. 56.* Verùm, esto hoc ita sit, quando præcisè exigitur probatio intentionis: aliter tamen res se habet, quando intenditur exclusio omnis calumniôsæ objectionis: ad quam ab electionum & postulationum impugnatione penitus removendam, *e. Is qui cit. exigitur*; ut contra eas appellans juret, se credere ea, quæ objicit, omnia & singula esse vera, possèque probari, *Glossa in. cit. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 282.*

292. Declaratur secundo; ut ea appellationis forma non iis duntaxat, qui ab electionibus & postulationibus ad Cathedralibus, Abbatiales hisque similes Ecclesias vel monasteria: sed illis etiam, qui à dignitatibus, personatum & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque provisionibus factis aut faciendis appellant, præscripta intelligatur, ut planè liquet ex *e. Ut circa cit.* quò allegata ratio ipsas quoque comprehendit, *Glossa in e. cit. V. Aliorum.*

293. Declaratur tertio; ut ad eandem formam servandam non appellantes solum principales, sed his quoque ad hærentes adstringantur, atque defectus & crimina, quæ objiciunt, specificare, ac jurare etiam ipsi teneantur: non quidem, quamdiu appellationis interpositæ nego-

tium prosequitur principalis: sed cum, istò mortuò aut aliter deficiente, illius prosecutionem ipsi suscipiunt, *e. cit. V. Alioquin.* Ratio est; quòd, si formã illã non ipsi quoque constringerentur, hominum electiones calumniôsè oppugnantium malitiis via fatiis præclusa non esset, *Glossa in e. cit. V. Adhærentes.*

Declaratur quarto; ut eandem formam observare etiam teneantur procuratores: & quando hi ad appellationem contra electionem, postulationem, aliãve provisionem beneficiale[m] principalis nomine interponendam constituuntur, necesse sit, in mandato procuratorio omnes & singulos defectus, & cum suis circumstantiis etiam crimina, quæ contra formam electionis aut electi personam, principalis unius vel plurium nomine objicere volunt, clarè ac specificè exprimi: atque insuper procuratores instructos esse speciali mandatò ad juramentum in animas eorum, quorum procuratores sunt, præstandum, quòd ipsi appellantes procuratorem dantes credant ea, quæ expressa sunt, esse vera & à se posse probari. Secus procurator non admitteretur, ex Constitutione Bonifacii VIII. *e. Ut circa cit.* dispositionem declarantis *e. Procurator 38. in 6.*

Si procurator non ad appellandum, sed ad appellationis à principali uno vel pluribus interpositæ prosecutionem daretur, illum sine tali defectuum & criminum expressione in mandato procuratorio facta audiendum, *in e. cit.* cum *Franco n. 1.* notat *Pirrhing ad hanc Rubr. n. 284. in fine*; quòd ea expressio *e. cit.* ad appellationem duntaxat principalis nomine interponendam: non ad interpositæ ab isto prosecutionem requiratur.

Declaratur quinto; ut eadem forma servanda sit non solum, quando contra electionem aliãve provisionem beneficiale[m]

294.

295.

cialem ad sedem Apostolicam seu Papam, sed etiam, quando contra earum aliquam factam faciendamve ad iudicem Papam inferiorem, vg. ad legatum Apostolicum vel ad Metropolitanum provocatur, Glossa in c. cit. V. Appellari. Ratio est; quòd c. *Ut circa cit.* relata Constitutio Gregoriana loquatur generaliter: generalis autem locutio generaliter sit exaudienda per ea, quæ arg. l. Regula 9. §. fin. ff. de J. & F. J. §. l. Si chorus 76. pr. ff. de Legat. 3. Lib. 5. tit. 40. n. 33. traduntur

Cum hoc primò occurfu pugnare videtur; quòd istâ Gregorii X. constitutione declaratur ea, quæ ab Innocentio IV. in Concilio Lugdunenfi edita fuit, & c. 1. in 6. refertur; ac proinde de solis appellationibus, ad sedem Apostolicam seu Papam interpositis, sit exaudienda; cum quòd de solis his sermo sit c. 1. cit. tum verò; quòd, cum causæ ad sedem Apostolicam devolutæ tardiozem exitum habeant, quàm delatæ ad iudices Papam inferiores, atque idcirco diuturnæ vacationis Ecclesiarum periculum majus sit, si in electionis vel alterius provisionis beneficiæ negotio ad sedem illam, quàm si ad ejus legatum vel metropolitanum appelletur, appellationibus ad sedem illam certam formam præscribendi major necessitas fuerit, quam ad hujusmodi iudices inferiores interponendis. At revera hæc cum declaratione illa non pugnant partim; quòd, licet ratio ista potentius urgeat in provocationibus ad Papam, vim tamen suam etiam habeat in interponendis ad iudices inferiores; & propterea c. *Ut circa cit.* præscriptam formam etiam à capitulo, provisionem de beneficio factam ab Episcopo impugnare volente, observandam, cum Joan. Monacho in c. cit. notent Laiman *ibid.* n. 4. & cit. Pirrhing n. 181. in fine: partim verò; quia c. *Ut circa cit.* relata Gregoriana ab Innocentii Consti-

tutione c. 1. relata etiam diverit quoad alia, & præsertim quoad poenas, c. 1. cit. deficienti in probatione ejus, quòd obicit: & c. *Ut circa cit.* illi, qui in appellatione præscriptam formam non observavit, impositas &c. Glossa V. Appellari in Anchoran. in c. *Ut circa cit.* not. 2. Pirrhing *cit.* n. 281. pr.

Dubium est, an forma c. *Ut circa cit.* observanda etiam sit, cum in electionum causis in iudicio appellatur. Ratio, quæ hoc suadet, primò intuitu læta ponderosa est; quòd hæc tenus declarata appellandi formam introducendæ ratio, *Ut circa electiones, provisiones & provisiones Ecclesiasticas via malitii procedatur: ne diutius periculose vacet Ecclesie, vel personatum, dignitatum & aliorum Ecclesiasticorum beneficiorum provisio differatur*, æque militet in judicialibus appellationibus, quàm in extrajudicialibus; atque idcirco in ea fundata c. *cit.* dispositio generalis ad appellationes contra electiones &c. extra iudicium interponendas, perperam restringatur.

Verùm, quia in iudicio, & extra iudicium à iudice temere appellatum malitii via jam præclusa, & Ecclesiarum beneficiorum indemnitati prospectum, satis fuit per remedia, prodita iure anteriori c. *Ut debitus* 59. de Appellat. & c. 1. in dem Rubr. in 6. non etiam adversus eos, qui contra electiones aliàsve beneficiorum provisiones extra iudicium ab aliis, quàm à iudice, vg. ab electoribus, Glossa in c. *cit.* V. Vel extra pr. & Pirrhing ad Rubr. de Appellat. n. 109. not. 2. & ad iudices Papa inferiores appellant, ideo c. *Ut circa cit.* introductam novam formam appellationibus contra electiones &c. factis faciendisve solummodo extra iudicium libus accommodatam, Bonifacius VIII. declaravit c. *Constitutio* 41. in 6. Ratio est; quòd, cum antiqui juris correctio

odiosa, & ultra, quam poscit necessitas, porrigenda non sit, *c. Cum expediat 29. in 6. Et Præcipimus 32. C. de appellat.* nova & ab antiquiori Jure exorbitans appellandi forma, præscripta *c. Ut circa cit.* ab extrajudicialibus trahenda non sit ad judiciales appellationes; præsertim cum allegata ratio in illis potentius, quam in his urgeat; quòd, extrajudicialibus ad certam formam redactis, plurimarum appellationum temeraria interpositio impediatur, *Glossa fin. in c. Constitutio cit. V. eodem Laiman & Wagnereck ibidem.*

297. vel provisionem ad prælaturam, dignitatem, personatum vel canonicatum impugnans, & contra formam vel personam electi aut aliter provisi aliquid objiciens ad sedem Apostolicam appellet, tam ipse appellans quam appellatus & cæteri, quorum interest, per se vel per idoneos & de causa instructos procuratores ad sedem Apostolicam iter arripere debent intra mensē, à die appellationis adversario ejusque procuratori cognitæ, computandum, *c. 1. cit. junctâ Glossa V. Computandum. Eò*

298. autem exactò, si parte una præsentē altera, 30. dierum spatio expectata, per se vel procuratorem non comparuerit, in causa, super qua appellatum est, proceditur: & si de ea liqueat, per definitivam sententiam terminatur, *pr. cit.* ne propter longam moram Ecclesia in spiritualibus vel temporalibus læsionem sive detrimentum patiatur. Quare hoc casu ad testium aliarumque probationum receptionem & definitivam etiam sententiam proceditur, lite non contestata, *c. fin. §. Porro Ut lite non comest.* & pars absens sine alia citatione in contumacia constituitur; quòd terminus præfixus à Jure vim habeat peremptoriæ citationis, *c. Sape 44. de Appell. Glossa in pr. cit. V. Absentia Sibi Laiman num. 5.*

Septimò, si electo vel aliter providendo de dignitate ab adversa parte evidens defectus scientiæ vel personæ v.g. vitium corporis, & alia v.g. homicidium, perjurium, excommunicatio objiciantur, ante omnia in ejusmodi defectum, qui per examen vel ocularem inspectionem facile deprehendi potest, est inquirendum. Quò observatò, si defectum verum & ad personam à dignitate repellendam sufficientem esse, apparuerit, illa, ut indigna, ad hanc non est admittenda. Si verò compertum fuerit defectum objectum falsò, opponens à prosecutione causæ omnino repellendus est; ut super aliis non amplius audiatur & perinde habeatur, ac si in omnium probatione defecisset, *c. Si forte 11. in 6.* ubi hoc ita constitutum est partim; quòd ejusmodi causæ, ut Ecclesiarum diuturna vacatio impediatur, expeditionis exposcant celeritatem, *Clement. fin. de Judiciis:* partim verò; quòd calumniosa objectio defectus manifesti & facile cognoscibilis inducat præsumptionē dolosæ & calumniosæ objectionis aliorum, qui probationis & indaginis sunt difficilioris, *Glossa in c. cit. V. Evidentem, ubi Vivianus §. Et si in fine & Laiman §. Ratio:* qui tamen rectè monet, hoc

300. specialiter constitutum contra eos, qui impugnant electiones vel promotiones ad Ecclesiasticas dignitates: & locum non habere in promotionibus ad beneficia inferiora; quòd regulariter actor in objectorum unius probatione deficiens ad aliorum probationem admittatur, ut colligitur ex *c. 1. §. fin. in 6.* Idem locum etiam non habet, quando inter alia defectus non manifestus electo objectus esset, vel objicientem ad illum opponendum probabili ignorantia ductum appareret; cum enim tali casu malitiosæ objectionis & calumniæ præsumptio cesset, in objectorum uno deficiens audiendus super

Uu alius &

aliis, & non super his denegandæ audientia pœnâ plectendus esset, Archidiacon. & Vivianus in *c. cit.* uterque in *sine*.

Sic etiam restrictum *c. cit.* intellectum difficilem reddunt ejus verba, *Cujus cognitionis de objecto defectu eventus examinandi aliis aut dabit initium aut negabit.* Quomodo enim illius eventus examinandi aliis initium dabit, si causa, defectu non probatò, ulterioris audientia denegatione: illo verò probatò ad dignitatem promovendi repulsâ terminetur? Argumento huic variè occurritur: & imprimis quidem, defectu probatò, aliorum discussioni locus est, quando defectus quidem verus, sed solus ad promovendi repulsam sufficiens non est; tunc enim citra omne dubium alia vocari possunt ad examen. Imò & si defectus solus sufficiat, à iudice in alia objecta ex officio inquiri expedit; ut pluribus causis concurrentibus magis perspicua & indubitata sit justitia repulsæ. Deinde, defectu etiam non probatò, aliorum examen locum habet, quando illum objicientem bona fide processisse, & probabili ignorantia à calumnia excusari, appareat. Demum, si ita excusari nequeat, ipsi quidem super aliis audientia omnis denegatur, iudex tamen ex aliis indiciis & causis ex officio, vel aliò, cujus interest, accedente, instituire novum processum, & ad alia examinanda procedere potest, Glossa in *c. Si forte cit. V. Initium cit.* Laiman §. *Id querunt* & Pirrhing n. 278. §. *Porro*.

302. Octavo, is qui electo vel aliter promovendo ad dignitatem (non etiam ad beneficia inferiora, Gloss. in *c. Ab eo 31. V. Promovendum in 6.*) inter alia evidentem seu notorium scientiæ vel corporis, v.g. morum aut natalium defectum semel opposuit, postea pœnitere, & defectum vel ejus qualitatem, v.g. notorietatem, re-

vocare non potest, *c. cit.* quòd ejusmodi pœnitentia vel revocatio cedat in præjudicium ejus, cui defectus est objectus; pœnitere autem & consilium mutare equè nequeat in alterius præjudicium vel detrimentum, Reg. *Quod semel 21.* & Reg. *Alterare 33. in 6.* Ex qua ratione, ipso textu inveniuntur,

Dubium oritur, an ejusmodi defectum, qui objecti, revocare & pœnitere saltem valeat, consentiente & juri suo renuntiante eò, cui ille fuit objectus; hoc enim suadet Regulare dogma, juris sui spontaneam cessionem cuivis permittere, *c. Super hoc 5. de Renuntiat. c. Si de terra 6. de Privileg. & l. Si quis 29. C. de Pœnit.* Verùm, quia ejusmodi pœnitentiâ & revocatione non solum electo vel aliter promovendo, cui defectus est objectus, sed ipsi Ecclesiæ & publicæ utilitati præjudicatur; cum publicè & ipsius Ecclesiæ interfit, ut sibi citò & de idoneo pastore vel rectore provideatur; hoc autem obtinetur, si, an defectus objectus verus ac notorius sit, ante omnia alia discutatur quòd, defectu probato, peritioris minister idoneæ Ecclesiæ præjudicio confirmato vel promotio impediatur; illò verò non probatò opponens quasi de calumnia objectione convictus à causæ prosecutione omnino excludatur; quia, inquam, ita se habent, merito ejusmodi pœnitentiâ & revocationem, etiam cum electo vel promovendi consensu factam, si non ab Ecclesiâ vel istius nomine à iudice committatur, ei qui objecti, non proficere potest, *c. Ab eo cit. cum Glossa fin. censet Laiman in sine.*

Dubium hinc aliud nascitur, an electionis vel postulationis causa ad sedem Apostolicam provocans appellationem valeat renuntiare. Qua in re interest, ut res integra, aut secus sit; eùm, si ea omnino integra: & neque Papæ seu Apосто-

Apostolicæ oblata seu præsentata, neque intimata parti appellata sit, ab ea interposita recessus ac renuntiatio ullo, saltem quod hodie extet, Jure inhibita non sit, *Glossa in c. Quamvis 10. V. Constitutio & V. Partibus in 6.* Si verò nondum quidem præsentata Papæ, sed tamen appellato intimata sit, cùm illius quidem consensu recedere & appellationi intimata renuntiare appellans, cessante pravitate, poterit, *c. cit. V. Caterum*; ne justæ & nemini præjudicialis poenitudinis humanitas ei amputetur, & agere invitus cogatur, contra *Regulam 1. Unic. C. Ut nemo invit. ag. cog.* Illò autem sive appellatò non consentiente ab hujusmodi appellatione recedere appellans nequit: nisi ab adversa parte factas expensas & omne ejus interesse prællare paratus sit, ut cum *Glossa in c. cit. V. Partibus* notant Joan. Monach. n. 6. & Laiman n. 2. Si demum appellationis causa Papæ præsentata eiusve Curia oblata jam sit, recessui ac renuntiationi non amplius locus, sed causa iudicio Apostolico relinquenda est, *V. Caterum cit.* ne, ei jam præsentata renuntiando, partes illudere Papæ & Apostolicum iudicium ab eorum pendere arbitrio videatur. Quæ ratio in simili redidit *c. Bonæ 4. §. fin. de Postulat. Prælat.* & sicut hæc, sic etiam *c. Quamvis cit.* dispositio in hujusmodi beneficialibus majoribus: non etiam in aliis causis procedit, *arg. c. Interposita 70. §. Ille, de Appellat. Gloss. cit. & in c. Quamvis cit.* Joan. Monach. n. 7. & 10. & Franc. n. 8.

305. Nondò, contra electionem postulationemve ad Prælaturam, vel contra quamvis aliàm provisionem de dignitate personatu vel Canonicatu alicui factam, ad sedem Apostolicam appellans, si contra formam seu processum objecta plenè non probarit, condemnatur in expensis, quas altera sive adversa pars docuerit se

fecisse, ex Constitutione Innocentii IV. relata *c. 1. §. fin. in 6.* Ratio est; quia regulariter in iudicio victus, qui litigandi causam probabilem non habuit, in expensis victori condemnatur, *c. Finem 5. de Dolo, c. Calumniam 4. de Pænis & l. Eum quem temere 79. ff. de Judiciis*, cùm; ut indemnis servetur, qui vexatus est iniuste: tum verò in poenam temeritatis ipsius victi, causam non legitimam in iudicium deducere præsumptis, Vivianus §. *fin. cit.* Is autem, qui contra formam objecta plenè non probat, probabilem litigandi causam habere non videtur; cùm ejus objectio tangat Jus *c. Quia propter 42. & c. cujus ignorantia probabilis non reputatur; quòd id scire omnes debeant, l. Leges p. C. de LL. & propterea, claram ejus dispositionem ignorare, lata culpa reputetur, arg. Reg. Ignorantia 13. in 6. Bartol. in l. Quod Nerva 22. ff. Depositum. 3. & 7. Gaill. Lib. 2. observat. 48. num. 29. & Tuschus Prætic. V. Ignorantia concl. 11. n. 3. ut ad Reg. cit. plenius tradetur.*

Decimò, contra eosdem ad dictam 306. sedem appellans, si in defectùs vel criminis, contra electi, postulati aut aliter promovendi personas objecti, probatione defecerit, non solum in expensis adversæ parti condemnatur, sed insuper à beneficiis Ecclesiasticis per triennium incurrit suspensionem; & si intra illud trium annorum tempus propria autoritate in beneficiis se ingerere præsumpserit, eis in perpetuum sine gratiæ vel dispensationis spe privatur, *c. 2. §. fin. cit.* Ratio graviorem poenam in eum, qui contra personas, quàm qui contra formam aliquid falsò objicit, decernendi fuit; quòd objecta contra personas ad istarum infamiam plerumque cedant, & fere criminatio- nis atque calumniæ habeant rationem, Franc. in §. *fin. cit. n. 3.* ut propterea injuriarum

Uu a

juriarum Actioni locum esse. aliqui velint, apud Laiman in §. cit. n. 3.

307. Excipiuntur tamen &, licet contra personas aut etiam contra formam objecta non probârint, in expensis tamen non condemnantur, & triennalem suspensionem non incurrunt appellantes, si manifestè ostenderit, se probabili ignorantia &, non Juris, sed facti errore, bonaque fide & intentione ad obviandum inductos: aut in probatione defecisse improbitate testium, se judicio malitiosè subtrahentium: vel, quòd electus aut aliter promovendus ab objecto defectu occultè sit liberatus, ut colligitur ex §. *fin. cit.* verbis, *Nisi manifestissimè constiterit documentis quòd ipsum à calumnia vitio causa probabilis, & sufficiens excusavit*, quæ clausula, in c. & §. *fin. cit. sine* posita ad omnia antecedentia referri potest & de Jure debet; cùm enim in talibus esset culpa & præsumptio calumniæ, ad hanc puniendam Jure constitutis pœnis locus non erit, arg. c. *Cùm cessante 60. de Appellat.* Glossa in §. *fin. cit. V. Defecerit*, Franc. *ibid. n. 2.* & Laiman n. 5.

308. Quantumvis etiam triennis illa suspensio, ejusque violationi imposita privatio beneficiorum, ex communi DD. sententia incurrantur ipsò Jure, illa tamen non afficit beneficia quæcunque: sed ea solum, quæ in personæ objectorum probatione deficiens obtinet in Ecclesia, de cujus electione, postulatione vel provisione alia tractatur, ut arg. c. *Si compromissarius 37. in 6. in §. fin. cit.* cum Glossa *V. Beneficiis* notant Barbosa n. 10. & *cit.* Laiman n. 4. Suspensionis etiam censuram violans beneficia ipso Jure amissa dimittere non tenetur: nisi sententia, criminis saltem declaratoria, accedat; quia regulariter pœna privationis juris jam quæsitæ, canone vel lege inducta, ejusmodi sententiam expolcit, ut

ex communi DD. sensu traditur *Lih. 3. tit. 3. n. 3. & Lib. 5. tit. 37. n. 18.*

Dubium est, an appellatent à triennali suspensione excuset contra personam objectorum probatio semiplena: cujus modi imperfecta probatione objectorum contra formam expensarum refusionem non evitari liquet ex §. *fin. cit.* ubi Innocentius IV. in expensis condemnandum statuit eum, *Qui plene non probavit, quod in formam opponit.*

De suspensione autem illa dubitandi ansam præbet idem Papa, §. *cit.* hæc censura ligans illum, *qui in probatione defecerit ejus, quod objecti in personam*: quæ verba cum non verificari videantur de eo, qui contra personam objecta semiplenè probat; quòd talis non simpliciter in probatione, sed in probatione tantùm plena deficiat; appellatent à di& suspensionis censura, §. *cit.* proposita, semiplena probatio liberabit, *Glossa in §. cit. V. In probatione.*

Verùm §. *cit.* in probatione deficiente non eum duntaxat censerit, qui in personam objectorum nullam: sed eum etiam, qui semiplenam duntaxat probationem & non plenam affert, perspicue defumitur ex c. *Ut circa 4. in 6.* quòd rescriptum Gregorius X. §. *cit.* dispositum declarans, *Ille, inquit, qui Innocentius Papa IV. (§. cit.) contra non plene probantes ea, quæ in formam & in personam objecerant, statuit, in suo volumine voluit permanere*: cujus textus verba Non plene clarè tam in personam quàm in formam objicientes afficiunt, pœnisque §. *cit.* constitutis utrumque, si objecta non plene probârint, obnoxium esse declarant, nisi, quòd eos à calumniæ vitio causa probabilis & sufficiens excuset, manifestè confliterit documentis: quò modo contra personam objicientes à calumniæ vitio excusari non constat ex adducta

quod obiecerunt, probatione semiplena; cum hujusmodi probatio à calumniæ suspitione & pœna non excuset eum, qui contra formam objectorum semiplenam duntaxat, non plenam affert probationem, §. cit. Ita ad hunc §. Geminian. n. 5. Anchoran. n. 6. Barbosa n. 11. Laiman n. 1. Bonacina de Censur. disp. 3. 310. q. 4. p. 9. n. 4. & Palao Tract. 29. disp. 4. p. 10. §. 3. n. 5. cum cit. Glossa V. Defecerit & DD. aliis, calumniæ objectionis pœnam evitari docens ab eo, qui ex pluribus defectibus vel criminibus objectis contra personam unicum, ad personæ promotionem impediendam sufficiens, plenè probavit, arg. c. Inter cetera 4. de Rescript.

ARTICULUS XVIII.

De Electionis Confirmatione.

SUMMARIUM.

311. Hac peti, olim intra trimestre,
 312. Et petita concedi debet à superiore, Papâ inferiore.
 313. Hodie intra mensem petenda est,
 314. Ab Episcopo vel Papa,
 315. Aliove Superiore immediato.
 316. Ante ejus concessionem Processus electionis
 317. Et electi qualitates examinanda sunt.
 318. Modò prescriptò à Gregorio XIV.
 319. Et præmissâ citatione contradictorum:
 320. Quibus deficientibus confirmatur electio,
 321. Postea non facillè impugnanda:
 322. Vel cassatur.
 323. Confirmationis cassatio non afficit electionem:

324. Nisi propter istius vitium sit facta.
 325. Confirmatione confertur Titulus prelatura:
 326. Conjugium spirituale Ratum evadit:
 327. Tribuitur jus capiendi possessionem & administrationem,
 328. Et suppletur ac sanantur electionis defectus:
 329. Non ex Naturali aut Divino, sed humano jure descendentes:
 330. Si Confirmatio non in Communi,
 331. Sed speciali forma sit obtenta.

Post consensum, celebratæ de se electioni præstitum, electus intra trimestre, à die consensûs numerandum, petere à superiore debet confirmationem, sive juris ad prælaturam per electionem quæsi corroborationem, c. Quam sit 6. in 6. Quam, si electus dignus sit, iste negare sine injuria non potest; quia, ut supra n. 272. dictum, ipsa Canonice electionis acceptatione electo jus acquiritur ad prælaturam: quæ proinde ipsi ex Justitia debita & plenè tribuenda est per Confirmationem; ideòque, licet electio ante scrutiniû publicationem liberæ voluntatis, Confirmatio tamen Necessitatis esse, dicitur à Joan. Andr. in c. Postquam 3. n. 2. & Panormit. n. 1. præterquam, si conferenda sit à Papa; cum enim iste de dignitatibus & beneficiis quibuscunque disponendi plenam & absolutam habeat potestatem, c. Licet 2. de Præbend. in 6. si istius Plenitudine uti velit, ex causâ gravi & publicæ utilitatis Canonice electum & idoneum reicere, & Ecclesiæ de magis idonea ac digniore persona poterit providere, ut non obscure indicatur à Nicolao V. Constitutione, quæ incipit Ad sacram, super Concordatis Germanie

U u 3

manie

mania edita 14. Calend. April. 1448. ejus §. Item placet de electionibus canonicè factis, eas confirmandas ait: *Nisi ex rationabili & evidente causa de digniori & utiliori persona duxerimus providendum.* Improbanda etiam non est, si alicubi viget, Consuetudo: vi cuius ad dignitates, saltem inferiores, vg. ad Decanatum in concordia electi, ipsa suæ electionis acceptatione eas administrandi jus plenum sine alia superioris confirmatione consequantur, Baldus in *Auth. Habita C. Ne filius pro patre n. 44.* & Laiman in *c. Postquam cit. n. 1.*

313. Hanc autem Confirmationem electus (& admissionis gratiam postulatus, secundum Glossam, *max cit.*) petere, si iustò impedimentò cessante, ultra tres menses differret, per electionem quaesito ad prælaturam iure eò ipsò privaretur, *cit. c. Quam sit cit. §. Ceterum;* ut, si de negligentia constaret, ad aliam electionem à capitulo procedi liberè posset, ut colligitur ex antecedentibus verbis, *Electores ad electionem aliam procedendi liberam habeant facultatem, Glossa in §. cit. V. Vacuetur Francus ibid. n. 4. & Barbosa n. 5.* Quin, iure posteriori, ad Ecclesias Cathedralis vel Regularis, sedi Apostolicæ immediatè subjectas, electi post habitam suæ electionis notitiam, pro petenda Confirmatione ad Sedem Apostolicam intra mensem iter ipsi arripere: vel, si id commodè fieri non possit, personas idoneas mittere jubentur, *c. Cupientes 16. §. Hac igitur in 6.*

314. Porro electi Confirmatio ordinariè pertinet ad proximum sive immediatum superiorem, cui Ecclesia vel dignitas est subjecta, secundum Hostien. in *Summa hic n. 6.*

In specie autem, imprimis Abbates & Præpositi non exempti, tam Regu-

lares quàm seculares, ubi eos eligentis capitulo vel Conventui competat, confirmandi sunt à proprio suo Episcopo diocæsano.

A jurisdictione Episcopali exempti, & Sedi Apostolicæ immediatè subjecti, Seculares, uti etiam Regulares, Generalem non habentes, à sede Apostolica vel istius de Latere Legato in provincia existente, confirmari debent, *c. Si abbatem 36. §. Hujusmodi in 6. Laiman in c. Postquam cit. n. 3. & Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 6. q. 2. n. 1.*

Abbates verò & alii Præpositi Locales ac Provinciales, Abbatem, Præpositum vel Ministrum Generalem habentes, ferè ab istis, vel immediatè, vel per subditos ipsis Provinciales: ipsi autem ejusmodi Generales à Romano Pontifice, tanquam superiore suo immediato, accipiunt Confirmationem: nisi speciali privilegio Apostolico, postquam canonicè electi in sui electionem confecerunt, eò ipsò per summum Pontificem confirmati intelligantur, & plenam jurisdictionem coniequantur; ut Generalis officio fungi in spiritualibus & temporalibus possint: cujusmodi privilegia pro suis Generalibus Ordini Cisterciensium ab Eugenio IV. Congregationi Vallis Umbrosæ Ordinis S. Benedicti à Paulo III. FF. Minoribus à Clemente IV. Minimis à Julio II. & Paulo III. & ceteris Ordinibus Mendicantibus ab aliis summis Pontificibus indulta, perhibent Rodriguez Tom. 2. Regul. q. 55. art. 3. Miranda Tom. 2. Manual. Prælat. q. 22. art. 32. conclus. & Tamburin. l. cit. n. 3. de Societatis JESU Præpositis Generalibus, cum primùm juxta ejus Constitutiones electi sunt, disertè habetur in Bulla ejusdem Pauli III. quæ incipit *Litterarum debitum 15. Calend. Novemb. 1549.* & Compend. Privileg. Societ. §. Generalis. Neque

Neque refert; quòd istius & aliorum Ordinum Generales Romæ, postquam electi sunt, à PP. aut FF. Congregatis ad summum Pontificem deducantur; quia id non Confirmationis petendæ gratiâ, sed ex singulari devotione & reverentia in Christi Vicarium, & pro obtinenda Benedictione Apostolica fieri solet, ut probè advertit Donatus Tom. 2. *Prax. Regul. Tract. 7. q. 2. n. 10.*

Deinde, Abbatissæ & similes Monialium Præpositæ à Sede Apostolica, si Monasterium huic immediatè est subiectum, Confirmationem petere debent. Non quidem, ad eam personaliter accedendò; cum id sexus verecundiam & conditionis statum utique non deceat, neque expedit: sed procuratores sufficienter instructos mittendò, juxta *c. Indemnitatibus 43. §. Porro in 6.* Si verò Monasterium alicui Religiosorum virorum Ordini vel Episcopo immediatè subest, ad hunc vel illius Ordinis prælatum pro ea ipsis recurrendum, cum Azor p. 1. *Instit. lib. 13. cap. 10. q. 3.* docent *citt. Laiman n. 4. & Donatus Tom. 4. Tract. 7. q. 18. n. 4.*

Denique, Episcoporum canonicè electorum Confirmatio olim ad ipsum Papam, *can. 1. dist. 22. §. c. Quando 10. dist. 63.* postea verò ex Ecclesiæ Romanæ permissione ad Archiepiscopos: & istorum Confirmatio ad Primate vel Patriarchas spectabat, *can. Qui Episcopus 2. in fine dist. 23. can. fin. dist. 64. c. Cum dilectus 32. hic §. c. Si Archiepiscopus 6. de Temp. Ordinat.* Hodie verò in Germania nostra, in qua illos eligendi mos adhuc viget, Episcoporum fere omnium Confirmatio iterum à summo Pontifice petenda est, per *citt. Bullam Concordat. §. Item placet, Laiman n. 3. cit.*

Superior autem priùs, quàm electionem confirmet, etiam nemine petente

sequè opponente, ex officio instituere debet examen sive inquisitionem duplicem: unam de electionis processu: alteram de qualitatibus & habilitate electi, *c. Nobis 19. junctâ Glosâ V. Ex officio §. c. Nihil 44. ibi, Diligenter examinet & electionis processum & personam electi.*

Processum quidem sive Formam electionis, an ista secundum SS. Canonum præscriptum facta, & ad ejus substantiam pertinentium nihil sit prætermisum. Qua de re plenam ei fidem faciet Decretum electionis, sive per Notarium publicum confectum authenticum instrumentum, exhibens totam ejus seriem, omniâque, sicut in ipsius & testium, si qui adhibiti sint, præsentia gesta sunt, accuratè descripta, *Glosâ in c. Innotuit 20. V. Decreto, Panormit. ibid. n. 15. & Sylvester V. Electio 1. q. 18.*

Electi qualitates, in quas inquirendum est, aliæ intrinsecæ & quasi innatæ, aliæ extrinsecæ & adventitiæ sunt. Prioris generis sunt; quòd sit homo verax, castus, pacificus, sobrius &c. quas, licet aliàs habere & esse bonus quilibet præsumatur, si contrarium non probetur, *c. Unico de scrutinio in Ord. c. fin. de Præsumpt. §. l. Cum quidam 24. ff. de Legat. 2. nihilominus, an in electo ad prælaturam reperiantur, inquirendum est, can. Qui Episcopus §. c. Postquam cit. Rationem Glosâ in c. Si forte 11. V. Scientia in 6. reddit; quòd, etsi, cum nihil negotii cum aliquo habemus, in ejus vitam & mores non inquirere, sed eum bonum præsumere debeamus: tamen cum filia in matrimonium alicui tradenda; ac proinde etiam, cum Ecclesia alicui desponsanda est, in ejus vitam morèsque, an præditus sit dotibus & virtutibus prælato necessariis; jure optimò & ex officio inquiretur, & requiratur testimonium externum ex loco, in quo fuit ver-*

fuit versatus, *c. Postquam cit.* nisi ejus vitæ morumque integritas & ad prælaturamabilitas notoria esset, Panormit. in *c. cit. n. 5.* Posterioris generis sunt, scientia, ætas & similes qualitates: quæ cum non præsumantur, sed probandæ sint, indubitatè super iis instituendum est examen, secundum *c. Cum nobis 19.* Gloss. *v. Ex officio cit.*

318.

De utriusque generis qualitatibus electum ad Episcopatum vel aliam Prælaturam, à Papa in Consistorio confirmandum, examinandi modus à Gregorio XIV. præscriptus est *Constitutione*, quæ incipit *Onus Apostolica* edita 1. Maij 1590. secundum quam in Germania nostra in Episcopum electus Vicino alicui Episcopo se offerre solet examinandum super sequentibus articulis. Primò, an ex legitimo matrimonio copulatis & Catholicis parentibus sit natus, *c. Cum in cunctis 7. pr. hic & c. Quicumque 2. §. Hæretici, de Hæreticis in 6.* Secundò, an compleverit annum ætatis trigesimum, *pr. cit.* aut, si postulatus sit, inchoaverit vigesimum septimum, *Extravag. Unic. inser com. de Postulat. pralat.* Tertio, an saltem sex mensibus constitutus sit in Ordine Sacro. Quarto, an in Sacra Theologia vel Jure Canonico Doctor aut Licentiatu promotus, vel saltem publicò alicujus Academiæ, vel aliorum probatorum & expertorum testimonio ad alios docendos idoneus judicatus sit: quæ duo in electo ad Episcopatum exigat S. Synodus Tridentina *Sess. 22. cap. 2. de Reformat.* Quintò, an bonæ famæ, vitæque, *can. Qui Episcopus cit. & can. fin. dist. 51.* & in Ecclesiasticis functionibus versatus: an prudens rebûsque gerendis idoneus sit, ut habetur *Constitut. cit.* Cujus examinis processus & super relatis articulis receptæ idoneorum & juratorum testium depo-

sitiones Romam mittendæ, & repetendæ sunt, quoties quis, ad novam prælaturam majorem prælaturam evehendus, pro sua electionis Confirmatione agit, Laiman in *c. cit. n. 7. & 8.* & Pirrhing ad *Lat. Rubr. n. 319.*

Neque etiam, si electionem Canonicam & electum idoneum constat, ad Confirmationem statim procedendum: sed huic, uti & Postulationis admittendi, præmittenda est per Edictum citatio omnium eorum, quorum interest: quam, si electio in discordia celebrata & vel duæ electiones postulationesque, vel una quidem duntaxat facta sit, ei tamen ne confirmetur, aliqui se opposuerint, esse specialem, & contradictores ad suam causam agendam nominatim, præfixo terminò peremptoriò, vocari: si verò electio fuerit concors, eique nemo se opponat, generale Edictum, quò contradictores electionem oppugnare aut electionem impedire volentes, ad certum diem & locum generaliter & peremptoriè vocentur, proponi voluit Bonifacius VIII. *c. fin. in 6.* appositâ clausulâ irritante Confirmationem, si quæ, nullò ejusmodi Edictò proposito, fuerit facta. Ratio est: quia ad Confirmationis formam *c. cit.* exiguntur duo, scilicet ut iis, quorum interest, per edictum, pro electionis equalitate Speciale vel Generale, vocatis, & cognitione causæ sive diligenti inquisitione, super electione & electo præmitti fiat: quorum proinde alterò deficiente, Confirmationem correre est necesse, Franc. & Laiman in *c. cit.* uterque *n. 1.* nisi ea facta sit à Papa, ut omni aliò humano Jure, sic etiam hoc Canone superioris, aut ejus à Latere Legato, ut cum Cuccho *Instit. major. Tit. de Confirmat. tit. ne n. 36.* & aliis advertit Barboza in *c. cit. n. 4. & 5.*

Ejusmodi autem Edictis dispositis si pure

si præfixò die & locò, qui se opponat, nemo compareat: & ab electoribus secundum SS. Canones processum, atque electi personam dignam & ad prælaturam idoneam esse appareat; procedendum est ad Confirmationem electionis, vel postulationis Admissionem: quæ per literas authenticas acceptâ electus & postulator jus in re sive titulum & quasi dominium acquirit prælaturæ; ut istius possessionem accipere & quantumvis nondum consecratus vel benedictus, imo nec Sacerdos sit, in spiritualibus & temporalibus administrare, Fidelitatis juramenta recipere à Vassallis, causas cognoscere & delegare, Censuras aliisque pœnas Ecclesiasticas infligere & inflictas relaxare, beneficia Ecclesiastica conferre, ad eaque præsentatos instituere & electos confirmare, in juramentis & votis non reservatis dispensare, gratias & privilegia concedere &c. possit.

321. Neque si quis ita factam Confirmationem & huic præviam electionem impugnare postea voluerit, amplius facile admittetur: nisi procul fuerit absens; aut, si præsens, vel non procul absens fuit, propositi Edicti ignorantiam, allegatis verisimilibus conjecturis, probet & juramento confirmet *arg. c. fin. Qui matrimonium accusare &c. Laiman. l. cit. n. 2.* vel tantum per Canonicæ Denuntiationis viam contra electum jam confirmatum quidpiam opponat; ne indigna & inhabilis persona Ecclesiæ præsit; hoc enim agentem etiam ordinariè post Confirmationem admittendum, notat Panormit. *in c. Nihil 44. in 6.*

322. Si verbò, à SS. Canonibus præscriptam formam non observatam, vel electum indignum esse, comperiat, illa à superiore cassanda, & iste repellendus est; ne non solum electus, cassatâ Confirmatione, prælaturâ deiciatur post promo-

tionem: sed ejus Confirmatione superior ipse, juxta *c. Nihil cit.* dispositionem, privetur potestate confirmandi proximum successorem in ejusmodi prælatura, & à proprio beneficio suspensionem: & si malitiosè id fecisse convictus fuerit, graviores pœnas, judicis arbitriò infligendas, incurrat.

Dubium hic est, an superioris Confirmatione cassatâ etiam Electio cassetur. Ratio dubitandi oritur à paritate cum Electione: quia cassatâ etiam Confirmationem corrumpere est necesse. Sed lata inter eas disparitas est; quia Confirmatio accessoria est electioni: quâ proinde propter defectum formæ aut personæ vitium cassatâ, corrumpitur etiam illa: etsi non vicissim irritatio Confirmationis redundet in electionem; quia principale non sequitur naturam accessorii: sed hoc potius naturam principalis, ut cum isto corruat *Reg. Accessorium 42. in 6.* Quare Confirmatione, sive propter defectum potestatis in confirmante, sive propter omnissimam in ipsa Juris solemnitate, cassatâ, non hoc ipsò etiam præcedentem electionem infirmari, à Bonifacio VIII. decisum est *c. Si confirmationem 39. in 6.* ne per inutile, ab isto separabile utile vitium contingat, contra *Reg. Utile 37. in 6.* Aliud esset, si Confirmatio cassaretur propter vitium electionis; tali enim casu etiam hanc corrumpere, res est indubitata; quia propter quod unumquodque tale, & illud magis tale, ut est tritum Axioma, Glossa *in c. cit. V. Infirmari.*

Dubium secundò est de effectibus confirmationis; variè enim de his DD. sentiunt & loquuntur: & non desunt, qui ab eâ nihil novi electo tribui: sed id solummodo, quod per electionis acceptionem acquisitum est, ut actu exerceri valeat, corroborari, existiment cum Glossa *in can. Quanto 10. V. Relatio dist.*

io *dist. 63*; & Selva p. 3. de *Benefic. q. 1. n. 11*. Frequentiori tamen & meliori aliorum calculo proprii Confirmationis & notabiles effectus sunt

Primò, jus in re, sive titulus, proprietatis & quasi dominium prælaturæ, ex illa competens electo; ut accepta confirmatione prælaturæ renuntiare non valeat, nisi in manibus superioris; & si illa cedat vel decedat, prælatura jam non per antecessoris sed ipsius confirmati renuntiationem vel obitum vacare intelligatur, juxta dicta n. 270.

326. Secundò, ratificatio conjugii spiritualis inter prælatum & Ecclesiam, per electionis acceptationem solummodo inchoati; ut, si Ecclesia Cathedralis, Metropolitanæ, Primatialis, vel Patriarchalis sit, inter eam & prælatum intercedens nuptiale vinculum Apostolica duntaxat autoritate valeat dissolvi, c. 1. e. *Inter corporalia 2. & c. fm. de Translat. Episc. ut ad hanc Rubr. n. 5.* dicitur.

327. Tertio, jus petendi Investituram: vel, si hanc denotantibus verbis electio confirmata est, immediatè apprehendendi possessionem, aut in hanc inductionem petendi, ut *Lib. 3. tit. 7. à n. 39.* plenius tradetur.

Quartò, administratio sive actuale exercitium omnium spiritualium & temporalium jurium prælaturæ: ut respectu Pontificalis prælaturæ sunt perceptio fructuum ex ejus bonis provenientium & reddituum annexorum; collatio beneficiorum, ad ea præsentatorum institutio & confirmatio electorum eorumque definitio; cognitio, definitioque & delegatio causarum ad forum Ecclesiasticum pertinentium; visitatio, correctio punitioneque delinquentium; impositio & relaxatio censurarum; receptio Fidelitatis juramentorum à Vasallis, & generaliter omnia pertinentia ad Ordinariam ju-

risdictionem Episcopalem: exceptis duntaxat iis, *Quæ majoris inquisitionis discussionem exquirunt & ministerium consecrationis desiderant, c. Transmissam 13.* ubi Glossa V. Talibus Baius de *Elect. p. 3. cap. 43. n. 9.* Suarez *Lib. 4. de LL. cap. 4. n. 9.* Laiman in c. *cit. n. 1.* & Gonzalez in c. *Postquam 3. n. 8.*

Quintò, suppletio & sanatio defectuum electionis: quem tamen effectum an Confirmatio producat, dubitandi ratio gravis est; quòd, ubi vitiosa electio, confirmatio non tenere vel potestè dicatur, Glossa in c. 1. *V. Irrius de Posul. pralat. in 6.* & Panormi. in c. *Ad probandum 24. de Sent. & re judic. n. 5.* Cui rationi non nihil, nec nimium tribuendum, & adhibenda distinctio est inter electionis defectus & formas confirmationis.

Et primò quidem explorati Jure Regula est, à Confirmatione non suppleri aut sanari defectum alicujus, ad electionis substantiam & valorem requirunt Jure Naturali aut Divino, sicut v.g. ex parte eligentium est defectus potestatis eligendi & consensus, & ex parte electi defectus usus rationis, vel sexus masculini respectu dignitatis Pontificalis; cum enim in hujusmodi defectibus dispensari nequeat ulla potestate humana, ista etiam sanari & ad valorem corroborari non valebit electio, ex ejusmodi defectu nulla, Laiman in c. 1. *de Translat. n. 3. limit. 1.* & Passerin. de *Elect. cap. 39. n. 167.*

Neque cum hoc pugnat; quòd à non habentibus potestatem, aut suffragiis partis minoris, majore contradicente, electus confirmari à Papa valeat; ut prælaturæ possessionem & administrationem licitè suscipiat, in eaque perseveret, quia hoc faciendò Papa non corroborat ipsam electionem, ut convalescat; quòd potestè

potestatis & consensus defectus insanabiles sint, Vantius *de Nullit. ex defectu juris d. n. 6.* sed nulliter electio de Ecclesia liberè providet ex Plenitudine potestatis, de omnibus dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis liberè disponendi summo Pontifici competentis, *c. Licet 2. pr. de Prab. & dignit. in 6. & Clement. 1. in fine, Ut lite pend.*

330. Secundo, quamvis ex Apostolica potestatis Plenitudine Ecclesiastici Juris defectus quicunque suppleri ac sanari à Papa possint, hoc ipso; quòd omni humano Jure superior sit, *can. Cuncta per mundum 17. & c. 9. q. 3.* ex illo tamen etiam Jure descendentes electionis defectus non supplet aut sanat illius Confirmatio, in forma communi & Ordinaria facta; cum enim talis Confirmatio sequatur naturam actus confirmati, & huic solummodo validè gesto majus robur & auctoritatem conferat: invalidè autem gestum in sua nullitate relinquat, *c. 1. c. Examinata 7. de Confirmat. utili & c. Quia diversitatem 5. de Concess. prob.* electionem ex humani etiam Juris defectu invalidè celebratam ad valorem non corroborabit, sed ejus nullitatem intactam relinquet ejus Confirmatio, obtenta in forma communi; cum ita facta includat tacitam conditionem, *Si electio Canonica est*, Panormit. *cit. n. 6. c. cit.* Bañius *n. 9.* Passerin. *n. 167.* & Tambur. *Tom. 1. de Jure Abbat. disp. 6. q. 1. n. 24.*

331. Tertio, ex humano tantum Jure descendentes electionis defectus supplet ac sanat Confirmatio illius in forma specialì à Papa, certam defectuum scientiam se habuisse exprimente, eosque ex potestatis Plenitudine supplente, obtenta. Ratio est; quia hujusmodi Confirmatio vim habet novum jus tribuendi electioni confirmatæ, eiq; ex humani Ju-

ris defectu irritæ valorem conferendi; cum æquivaleret novæ concessioni, suppleatque omnes defectus, qui in actu interveniunt, & suppleri possunt ac solent, Laiman *cit. n. 3.* Bañius *cap. cit. n. 11.* & Passerin. *1. cit.* Rectè tamen *cit.* Laiman *limit. 2.* monet, hujusmodi Confirmatione etiam amplissima, *vg. Confirmamus supplentes omnem defectum substantialem*, vel *Confirmamus ex certa scientia & per plenitudinem potestatis, ut vires habeat perfectissima notionis &c.* Suppletos non censeri defectus, expositos specialem expressionem dispensationis: cujusmodi defectus est personæ electæ inhabilitas ad prælaturam, præsertim orta ex impedimento, in quo non facilè solet dispensari: vel, si electus sit intrusus; cum ex certa etiam scientia ob tenta Confirmatio electionis de persona inhabili & intrusa subreptitia reputetur, si inhabilitatis & intrusionis non fecerit mentionem. Simili modò, si alicui possessio per violentiam acquisita ex certa scientia confirmetur, ut Confirmatio ex subreptione vitiosa non sit, violentiæ in ea mentionem fieri necesse est: nisi Papam ejus certam notitiam habuisse, aliunde constet, Speculat. *Tit. de Legato §. Nunc ostendendum n. 15.* & Tuschus *Prædic. V. Confirmatio concl. 710. n. 22.*

ARTICULUS XIX.

De Episcopi Consecratione: Abbatum & Abbatissarum Benedictione.

SUMMARIUM.

332. Episcopi consecrantur, Abbates benedicuntur.

Xx a

333. Dif-

333. *Differentia inter Consecrationem & Benedictionem.*
 334. *Ille trimesire :*
 335. *Hac certum tempus prefixum non habet.*
 336. *Ille à solis Ordinis Episcopalis :*
 337. *Hac aliquando ab aliis Prælati conferitur.*
 338. *Ille etiam à Papa simplici sacerdoti,*
 339. *Et secundum aliquos uni Episcopo committi nequit,*
 340. *Posterius hoc Papam posse, DD. auctoritas,*
 341. *Juris textus & Ratio :*
 342. *Ecclesia usus,*
 343. *Et obsectorum solutio evincunt,*
 344. *Consecratio Dominico :*
 345. *Benedictio etiam aliò die peragi potest.*

332. **C**onfirmationem Electi ad Cathedralium sive Episcopalem Consecratio *c. Provida 44. junctâ Glossâ V. Consecrationes in 6.* ad Abbatialem verò aut aliam similem Prælaturam sequitur Benedictio, *c. 1. de Suppl. neglig.* inter quas notabiles & præcipuæ differentie sunt. Prima; quòd Episcopi consecratio per manuum impositionem *1. Timoth. cap. 4. V. 14. can. Episcopus 7. dist. 23. & can. 1. dist. 75. sacri Chrismatis inunctionem in capite & manibus, can. 1. cit. & c. Unic. de Særa Unct.* facta, sit verus Ordo, imprimens Characterem, juxta dicenda *Tit. 10. n. 5.* Abbatis autem & similium Prælatorum Benedictio solummodo Sacramentale quoddam & solennis Oratio, sive deprecatoria manuum impositio, *can. 1. dist. 69. & can. Manus 1. q. 1.* Secunda; quòd per Consecrationem ad Episcopatum promotio conferatur Episcopalis nominis absoluta appellatio; cum ante eam

etiam post confirmationem, Episcopus non absolute, sed cum addito *Electus* debeat appellari, *c. Tua 8. ibi Episcopo vel electo, De iis, qua à Prælat. Panor. in c. Cum in cunctis 7. §. Qui verò n. 6. contra Abbatis nomen post confirmationem absolute competat, etiamsi nondum sit benedictus, ut constat ex c. Memimus 19. de Accusat. & Clement. 2. §. Statuimus de Særa Monach.* quibus textibus, uti etiam Cancellariæ Apostolicæ stylo, electus absolute Abbas, uti etiam electa, Abbatissa vocatur, *Barbosa in c. 1. de Suppl. neglig. n. 6.* Tertia; quòd Consecratio Episcopo tribuat plenitudinem officii Pontificalis; ut non solum ea, quæ jurisdictionis sunt, exercere: sed etiam functiones ad Potestatem Ordinis, tam Divinò quàm humanò Jure spectantes, obire omnes possit, *c. Transmissam 15. junctâ Glossâ V. De talibus,* contra Abbatialis potestas plena obtineatur per electionis confirmationem; per Benedictionem autem solummodo tradatur quoddam exercitium collationis Ordinum minorum, ut usus baculi, mitræ, aliorumque Episcopaliurn ornamentorum: ad quod exercitium obtinendum Benedictio simpliciter necessariam non esse, patet quod ex commissione simplici sacerdoti competere possit, *arg. c. 1. cit. & in quibusdam Hispaniæ locis ex consuetudine Abbates, nulla Benedictione receptâ, sua dignitati concessos actus Ordinis valeant exercere, Rodriguez Tom. 1. Regul. n. 1. art. 2. Tamburin. Tom. 1. de Jure Abbatis. disp. 11. q. 34. & cum ipsis Laiman in c. 1. cit. n. 3.*

Porro, consecrati Episcopi debent intra tres menses, à die Confirmationis acceptæ numerandos: ultra quos, si cessante legitimo impedimento Consecrationis munus recipere distulerint, olim incurrerunt varias penas, *can. Quoniam 2. dist.*

2. *dist. 75. Scam. 1. §. Si verò dist. 100. decretas.* Hodie verò ad fructuum perceptorum restitutionem tenentur: & si intra tres alios menses id recipere neglexerint, ipsò hujusmodi neglectu privati sunt dignitate Episcopali à Trident. *sess. 23. cap. 2. de Reformat.*

335. Abbatibus certum tempus, intra quod Benedictionem petere teneantur, præfixum, negat Tuschus *Practic. V. Abbas concl. 8. n. 4.* Quod etsi ita se habere concedatur respectu Abbatum, qui ex Privilegiò Apostolicò, vel ex consuetudine statim, postquam confirmati aut electi tantum sunt, omnia jura benedictis competentia consequuntur; quòd his pro non necessaria Benedictione certum tempus præfigi non fuerit necesse: ab aliis tamen Abbatibus & Abbatissis perpetuis benedictionis petitionem ultra annum non differendam, ex *Clement. 1. §. Caterum, de Statu Monach. rectè desumit cit. Tamburin. q. 8. Perpetuis*, inquam; quia, Abbatissas solum temporales v. g. triennales benedici, noluit Gregorius XIII. *Constitutione edita 1. Maji 1583.* nisi sedes Apostolica aliud expresse decernat, vel ejus Curia observet, Quarta *Summa Bullar. V. Abbatissa in fine & Barbosa de Offic. Episc. alleg. 27. num. 60.*

336. Petere autem Consecrationem Episcopus Jure antiquò ab Archiepiscopo suo Metropolitanò: & iste cum duobus Episcopis Comprovincialibus, cæteris omnibus vel saltem majorem partem assistentibus, eum consecrare vel ejus Consecrationem tribus ejusmodi Episcopis committere debebat, *can. 1. cum seqq. dist. 64. & 66. c. Si Archiepiscopus 6. & c. Ne Episcopi 7. de Temp. Ordinat.* ipse verò Archiepiscopus, omnibus suis suffraganeis, sive Comprovincialibus Episcopis, præsentibus & assistentibus conse-

crandus fuit, *can. 6. §. fin. dist. 31. & can. 1. cit. dist. 66.* Dixi, Antiquò; quia Jure modernò, quo Archi- & Episcoporum Confirmatio in Germania, & Institutio vel Provisio in aliis Regnis & Provinciis sedis Apostolicæ reservata est, eorum Consecratio per speciale mandatum totidem Episcopis delegari à Papa solet, ut rectè advertit Honorius in *Summa Juris Can. num. 35.*

Abbatum etiam Benedictio Jure communi competit Episcopo, hanc illis, assistentibus duobus Abbatibus, impertiente, *can. Quoniam 1. dist. 69. c. 1. de Suppl. neglig. & c. Cum contingat 11. de Etat. & qualit. nisi vi exemptionis & indulti Apostolici à totidem sui Ordinis Abbatibus benedici possint: cujusmodi Privilegium ab Innocentio VIII. Cisterciensibus concessum, cit. Tamburin. q. 11. refert. Ab eodem Abbatissis non exemptis: exemptis verò à sui Ordinis Prælatò, cujus jurisdictioni subjiciuntur, Benedictionem impertendam, docet & cit. Innocentii & Clement. VIII. Privilegiis firmat idem Doctor *disp. 2. q. 8. n. 2.* De Episcopi consecratione.*

Dubium duplex oritur. Primum, an ex commissione Papæ peragi à simplici sacerdote possit. In quo Negativam contra Paludanum in *4. dist. 7. q. 4. art. 3. pro certa tenendam, rectè advertunt Palao tract. 27. Disp. unic. p. 14. n. 12. & Diana p. 12. Tract. 1. resol. 25.* Rationem desumunt ex S. Pauli ad Hebr. *cap. 7. V. 7.* Verbis, *Minor majori benedictionem impertiri nequit*; nemo enim dare potest alteri, quod ipse, nec formaliter, neque virtualiter habet, *arg. l. Traditio 20. ff. de Acquir. rerum dominio*; ideoque supremus Ecclesiæ Ordo, cujusmodi est Episcopatus, ab alio concedi nequit, quàm ab eo, qui in eo fuerit constitutus.

339. Alterum &, sicut difficultatis sic momenti maximi dubium est, an saltem ex eius dispensatione commissionēque Apostolica consecratio peragi possit ab Episcopo uno. Non posse, cum Marco Ant. Genuens. *Prax. Neopolit. cap. 70. n. 26.* & aliis non infima notā DD. existimat cit. Palao n. 13. Primò; quòd Papa dispensare nequeat in Sacramentorum materia & forma, secundum Trid. *sess. 21. de Communione cap. 2.* Consecrationis autem materia sit impositio manuum, non unius tantum, sed plurium Episcoporum, ut desumitur, partim ex ipsa voce Consecrationis; *Consecrare enim est simul Sacrare, can. Pudentia 24. q. 1.* quod non nisi à pluribus fit: partim verò ex *Epist. 1. ad Timoth. cap. 4. v. 14.* ubi habetur, Episcopos ordinandos *cum Impositione manuum Presbyterii.* quò nomine ex communi DD. sensu Episcoporum, manus imponentium, actio significatur. Secundò, id desumit ex exemplo S. Jacobi, in primum Hierosolymorum Archiepiscopum Ordinati à tribus Apostolis, Petro, Jacobo & Joanne: à quibus hanc Episcopos ordinandi formam datam, testis est S. Anacletus *can. Porro 2. dist. 66.* relatus. Tertiò, ex *can. Chorepiscopi 5. dist. 68.* ibi *Quod autem Episcopi non sint, qui minus quam à tribus ordinati sunt Episcopis, omnibus patet;* ideòque Chorepiscopi, ab uno vel duobus tantum ordinati, neque nomen (quomodo officium?) Episcopi habere dicuntur. Quartò, ex Epistola Joannis Papæ III. ad Episcopos Germaniæ & Galliæ *Tom. 2. Conciliorum* relata: cujus tenor est, *Omnia maxima Concilia affirmant, eum non esse Episcopum, qui minus quam à tribus Episcopis, Autoritate etiam Metropolitanani fuerit factus.*

340. Sed in re gravissima recedendum non est à communissima sententia DD. iis,

qui relata Opinionem sustinent, et probabilem reputant, numerò & nomine multò potiorum: qui cum Bellarmine *de Notis Eccles. lib. 4. cap. 4.* Azor p. 2. *Instit. lib. 2. cap. 30. q. 3.* Coninch *de Sacrament. disp. 20. dub. 9.* Sanchez *Consp. lib. 7. cap. 1. dub. 15. n. 27.* Laiman *Lib. 5. Tract. 9. cap. 5. n. 1.* Diana p. 12. *Tract. 1. ref. 29.* & Barbosa *de Offic. & Potest. Episc. p. 1. Tit. 1. cap. 5. n. 5.* in Episcoporum ternario à sede Apostolica dispensari posse, indubitata defendunt: suamque hanc doctrinā fundant Primò, in *can. c. 1. Apst.* quò Episcopus à duobus vel tribus Episcopis ordinari jubetur, indubitata indiciò, ternarium de Ordinationis Episcopalis essentia non esse. Idem habet Clemens Romanus *Lib. 3. Constitut. cap. 20.* Imò *Lib. 7. cap. 27.* clare supponit, in casu necessitatis ordinationem fieri posse ab uno; dum id non faciendum ait, sine plurium commissione. Secundò; quia ad nullius alterius Sacramenti validam collationem tres ministri requiruntur: ac proinde nec ad collationem Ordinis Episcopalis; cum de plurium necessitate nec constet ex sacra Scriptura; hæc enim de Episcopatus collatione loquens, unum tantum ministri meminit, *1. Timoth. cap. 5. v. 22.* *Manus citò non imposueris.* 2. ad *Timoth. cap. 1. v. 6.* *Resuscites gratiam, quæ tibi data est per impositionem manuum metrorum,* ad *Tit. cap. 1. v. 5.* *Constituas per civitates Presbyteros,* idest, Episcopos, ut explicat Leo 1. *Epist. 87. cap. 2.* neque ex textibus Juris Positivi Ecclesiastici; in enim vel plurium necessitatem nullam, vel tantum ex præcepto Apostolico citatam, probant, & ordinationem, à paucioribus factam, non pronuntiant invalidam, ut paulo post ostendam: neque et principio aliquo Theologico, præsertim cum unius Episcopi potestas in collatione Ordinis eadem quæ alterius, & satis probabile

habile sit, Consecrationem etiam, cum à pluribus peragitur, tamen perfici ab uno: quod non obscure insinuari videtur à Concilio Carthaginensi, à *cit.* Diana relato, dum ait, Episcopi Consecrationem fieri duobus Episcopis tenentibus Evangeliorum codicem super caput & cervicem ejus, uno super eum benedictionem fundente: à Pontificali Romano, in quo semper mentio fit Consecratoris, tanquam unius, reliqui verò duo vocantur assistentes: & ab Innocentio III. eodem modo loquente *c. Unic. de Sacra unct.* ibi, *Faciendes caput ejus per Albanensem Episcopum, assistentibus ei duobus Episcopis, secundum morem Ecclesie, deliniri.* Tertio, in Praxi dispensationum, in Episcoporum ternario olim hodiè que receptarum. In Germania certè nostra ejusmodi Consecrationes passim ab Episcopo uno, assistentibus duobus Abbatibus &c. & in Indiis ab uno eoque solo Episcopo peraguntur: quò modò Episcopos consecrandi facultatem pro Anglia à Gregorio I. & à Gregorio XIII. pro Æthiopia concessam, laudatus Diana testatur: & satis credibile est, primò nascentis Ecclesie tempore non omnes Apostolos, v.g. S. Thomam, habuisse ad manum tres Episcopos, quibuscum novos Episcopos successores suos consecrarent, ut advertit Dicastillo *de Sacrament. Tract. 6. disp. 1. dub. 18. n. 270.*

343. Neque aliud evincunt supra trium Episcoporum indispensabili necessitate allata. Primum; quia impositio manuum, à tribus Episcopis facta, non materia Consecrationis necessaria: sed ritus tantum illius accidentalis est. Quò sensu Episcopi *Consecrari*, hoc est, *Simul sacrari* dicuntur *can. Pudenda cit.* Neque aliud suadet vox *Presbyterium*; hæc enim, etsi aliqui coetum Episcoporum, alii tamen aliud: & S. Cyprianus quidem

Epist. 46. locum Consecrationis: S. Anselmus verò ipsum istius actum, prout ab aliis manuum impositionibus distinguitur: alii denique coetum seniorum intelligi volunt.

Secundum, scilicet Exemplum S. Jacobi, & *can. Porro cit.* quia imprimis S. Jacobus perinde, ut alii Apostoli, jam antea Episcopus ordinatus fuit ab ipsomet Christo. Ibi autem ordinatus dicitur in Archiepiscopum, non quòd ei Ordo Archiepiscopalis, qui idem est cum Episcopali: sed certi tantum loci administratio sit collata, aut ejus inthronizatio facta, ut in *can. Porro cit.* Glossa *V. Ordinatus* notat. Deinde, hòc ipsò; quòd Episcopos consecrandi formam ibi datam asseratur, infertur tres requiri solùm ex præcepto Apostolico: quò eam formam datam ibidem habetur: in quo proinde, sicut in reliquorum assensu ibidem requisitò, Papa valet dispensare.

Tertium; quia Chorepiscopi, in quos *can. Chorepiscopi cit.* Damasus Papa invehitur, non erant veri Episcopi, sicut alii ejusdem nominis, quorum meminit Concilium Antiochenum *can. 10.* sed solummodo simplices sacerdotes, habentes facultatem conferendi Ordines minores: cujusmodi eò tempore etiam fuit Ordo subdiaconatus. Qui cum non, ut veri Episcopi, à tribus: sed, contra morem & præceptum Ecclesie, ab uno tantum Episcopo, ut cæteri sacerdotes, consecrati essent, meritò nec nomen, neque officium Episcopi habere dicuntur, *can. cit. Barb. in can. Quamvis 4. dist. 68.*

Quartum; quia esto, secundum Concilia Episcopus non sit, qui à duobus vel tantum ab uno, autoritate Metropolitanani consecratur: talis tamen per Concilia esse potest, sic consecratus autoritate Papæ: cujus solius est in Canonibus Apostolicis dispensare.

Demum;

344. Demum, Archi- & Episcopi Consecratio, ex Antiquissima Ecclesie consuetudine & Apostolica traditione, peragenda est die Dominico, *can. 1. can. Quod die 5. disp. 75. quorum can. arg. uti & propter reverentiam majorisque solennitatem, eod die etiam Abbatum Benedictionem peragenda, existimat Panorm. in c. Cum su 5. de Consecrat. Eccles. n. 2.*
345. alii tamen, et si id omnino convenias esse non inficiuntur, eos aliis diebus Festis benedici posse, cum Glossa in *Clement. 2. V. Benedici de Statu Monach. Sylvestro V. Benedicito n. 4. Tufcho Practic. V. Abbas conclus. 8. n. 10.* docent: partim; quod pro eorum Benedictione certus dies à Jure non sit definitus: partim verò; quod, sicut Dominicis, sic etiam quolibet alio die Festo licite conferantur Ordines minores, *c. De eo 3. de Temp. Ordinat.* Imò; quod, hujusmodi etiam dies Jure expressa non sit, istos quacunq die licite benedici, arbitratu Laïman *in supra cit. c. 1. n. 4.* Quod, sicut de Abbatibus admodum probabile, ita multò probabilius est de Abbatibus; cum istarum multò minor Benedicito sit, quàm illorum; quia Benedicito Abbatum Ordines minores conferendi, moniales benedici, & hujusmodi plura alia faciendi confert potestatem, ut cum Glossa *cit. advertit Tamburinus cit. Tom. 1. disp. 22. n. 8.*
350. Nisi extraordinario casu.
351. Papam olim elegit Clerus, populi assentiente:
352. Dein, Imp. auctoritate variter interveniente.
353. Postea eum Cardinales,
354. Duarum partium suffragia, elegerunt.
355. Hodie ab iisdem, in Concilio,
356. Non extra hoc existentibus,
357. Per Scrutinium,
358. Vel hoc simul & Accessum,
359. Duabus partibus in unum conspirantibus:
360. Imò etiam per Inspirationem,
361. Vel Compromissum:
362. Non tamen suo suffragio eligi potest.
363. Ex pacto eligi à majori tantum parte nequit per Scrutinium
364. Est huic accedat Compromissum.
365. Quò tamen solò id fieri potest.
366. Papa assumitur è sacro Collegio:
367. Et si extraneus esse possit.
368. Electus non confirmatur.
369. Consecratur tamen & coronatur.
370. A duabus partibus electo obijciunt, quod deficiat Juri humani auctoritatem electionis.
371. Non impediens substantiam auctoritatem electionis.
372. De istius nullitate judicat Concilium:
373. A quo nova electio redit ad Cardinales.
374. Nulliter electi acta valent,
375. Praesertim, si sit acceptatus.

ARTICULUS XX.

De Electione Summi Pontificis.

SUMMARIUM.

346. Christus S. Petrum instituit.
347. Iste S. Clementem substituit,
348. Aut verius commendavit.
349. Substitutio Papa non permittitur:

IN summi Pontificis creatione, licet Divinum opus eam omni tempore fuisse, piè credendum sit, non eadem forma observata semper fuit, cum SS. Canones ipsi ejus creandi modorum trium faciant mentionem, Institutionis, Substitutionis, Electionis.

Institutione solus B. Petrus à Christo, Sacerdotum & Pontificum supremò & invisibili Capite Ecclesiæ, caput istius visibile Sacerdos & Pontifex in terris maximus, post gloriosam Resurrectionem constitutus est verbis, *Pasce oves meas* Joan. cap. 21. v. 17. juxta promissionem illam, *Tu es Petrus & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam* &c. & *Tibi dabo claves regni caelorum* &c. Matth. cap. 16. v. 18. quâ promissione B. Petro inter Sacerdotes ac Pontifices Principatum, & Primatum inter cæteras Ecclesias Romanæ, fundatum, SS. PP. constans doctrina, & Fidelium sensus semper fuit, can. Enimvero 4. can. Ita Dominus 7. dist. 19. can. 1. &c. dist. 22. can. Considerandum 47. & can. Fidelior 48. dist. 50. c. Solita 6. de Majorit. & Obed. &c.

347. Substitutione, à B. Petro, martyrio imminente, Romanæ & universalis Ecclesiæ Episcopatum, Fideique Cathedram S. Clementi traditam, delumi à non paucis solet ex can. 1. eique subjecto s. Unde ipse, can. Clemens 8. q. 1. At metuo, ne à vero aberrant; cum D. Petri successores proximos fuisse SS. Linum & Cletum, iisque martyriò coronatis S. Clementum suffectum, cum S. Augustino Epist. 165. Epiphano Heresi 27. Irenæo Lib. 3. contra Heres. cap. 3. & aliis PP. ac scriptoribus Ecclesiasticis, multis rationibus comprobent Baronius ad Annos Christi 69. n. 38. & 93. n. 1. & Binnius Tom. 1. Concil. p. 1. in Notis ad vitam S. Lin: admittatque ipsa Ecclesia, dum in Mistæ Canone post S. Petrum refert Linum & Cletum ante S. Clementem.

348. Ne autem cum hac sententia pugnent can. cit. S. Clementem à B. Petro designatum potius, & Clero Populoque commendatum, quàm sibi suffectum. Interpp. volunt, eorumque non pauci cum Glossa in can. Si Petrus cit. V. Ligandi,

S. Clementem studiò demissionis: & ne ex Apostolica designatione facta successio exemplò perniciosa esset, illi renuntiâsse ajunt: itaque factum, ut S. Petrus Linum & Cletum in Pontificatu successores proximos haberet, Barbosa in can. cit. n. 5. Accedit; quòd, licet B. Petrus successorem sibi solus substituisset, ejus factum in consequentiam trahi non oporteret; cum inspiratione motique Divinò id fecisse, dicendus foret: sicut eodem impulsu Judæ Proditori in Apostolatu S. Matthias suffectus est per sortes, in consequentiam nequaquam trahendas, hodièque ab Electionibus penitus remotas, c. fin. de Sortilegiis, Glossa in can. Si transfertus 10. V. Non possit dist. 79. & Gonzalez in c. 1. de Prabend. n. 16. Unde

Dubium & à DD. in diversa abeuntibus multum agitata quæstio est, an summus Pontifex sibi in B. Petri sede successorem constituere possit. In quo extremè oppositas DD. Opiniones in concordiam reducere conantur Suarez disp. 20. de Fide s. 5. n. 16. & Amicus Theolog. Tom. 4. disp. 6. s. 6. n. 204. qui, licet summo Pontifici ejusmodi potestatem Ordinariam, cum sententiâ DD. frequentiori calculò approbatâ negent, casu tamen extraordinariò, quò Ecclesiam urgenti maximæ necessitati ita occurrì, sine notabilis incommodi periculo posse, prævideret, successoris substitutionem, præsertim accedente Cardinalium Collegii consensu, ei permittunt.

Rationem, cur eam potestatem ordinariè negent, reddunt. Primò, quòd Papa & Episcopus quilibet ad Ecclesiam suam se habeat, sicut maritus ad uxorem; cum inter ipsum & Ecclesiam spiritualis conjugii vinculum intercedat, c. Inter 2. & c. fin. de Translat. Episc. vir autem alium sibi in conjugio, etiam post mortem, successurum constituere non possit: Y y cujus

cujus ulterior & sententiæ ratio secundò est; quia successoris constitutio confertur in tempus, quò antecessor eum sibi substituens Papa non erit, & successorem designare non potest; ac proinde, sicut hoc, sive eò tempore, quò Papa non est, sic etiam ante & habili tempore gestum sive istius effectum, in tempus inhabile conferre, paria reputentur, *l. Scribus 39. ff. de Manumiss. test. & l. Quod sponsa 4. C. de Donat. ante nupt.* Tertio; quia, si id Papa Ordinariè posset, universalis Ecclesiæ status mutaretur, & Ecclesia ipsa confunderetur; cum antiquissimâ, ab Apostolico ad nostra usque tempora propagatâ, atque Ecclesiæ convenientissimâ summos Ecclesiæ Antistites creandi ratione relicta, Pontificatus hæreditaria transmissio, spirituali regimini maximè pernitiòsa, & semper exòla, introduceretur.

350.

Casu autem extraordinariò id Papam posse, desumunt ex *can. Si transitus 10. dist. 79.* ubi Damasus Papa ejusmodi aliquam potestatem apertè agnoscit. Rationem reddunt; quòd extraordinarium casum spectans ejusmodi potestas non adverteatur Juri Naturali aut Divino: Humanò autem Jure omni Papa superior sit &, ex communi DD. sensu ea, quam à Christo accepit potestas, in iis, quæ publicum Ecclesiæ & animarum bonum concernunt, extendenda sit, quantum potest; ac proinde, sicut pro communi Ecclesiæ bono in successoris electione observandas leges ferre ac mutare: sicut etiam ad imminentiâ Ecclesiæ pericula rerumque perturbationem avertendam successorem designare, extraordinariè necessitatis casu posse, sit dicendus. Quod confirmatur; quia, licet leges merè Civiles extra territorium Ecclesiæ temporale se porrigentes condendi & conditas abrogandi, uti & illegitimè natos ad succes-

sionem hæreditariam aliòsque effectus merè politicos, legitimandi potestatem, Papæ DD. communiter negent; utramque tamen potestatem ei adstruunt pro casibus extraordinariis: quibus ejusmodi legis promulgationem abrogationemve aut prolis legitimatorem polceret publicum animarum vel Religionis bonum, juxta dicta *Tit. 2. n. 30. & dicenda lib. 4. Tit. 17. art. 3.* Cur non pari modò successorem sibi substituere posse, dicendus sit casu urgentis extraordinariè necessitatis, etsi id regulariter non possit?

Neque extraordinariè hujusmodi potestati adversantur argumenta allata contra Ordinariam; quia, si paritas cum marito non facit, quò minus Papa Papæ, *c. 1. de Renuntiat. in 6. & ex ejusdispensatione Episcopus Ecclesiæ suæ renuntiare, c. Nisi cum pridem 10. eadem Rubricâ: imò unus Episcopus duas Ecclesiæ, can. Relatio 7. q. 1.* atque una Ecclesia duos Episcopos habere possit, *can. Nec autem 7. q. 1.* etiam & multò minus obstabit extraordinariè Substitutioni successoris. Neque refert; quòd ista conferatur in tempus mortis, quò substituens Papa futurus non est; cum enim humanæ legis beneficiò subsistat institutio hæredis, collata in tempus, quò instituens bonorum dominus futurus non est, *l. 1. ff. de Testament.* extraordinariò saltem casu subsistere valebit in mortis tempus collata Substitutio successoris.

Neque eidem obstat factum Bonifacii VIII. decretum, quò successorem ordinàrat; in Synodo tanquam irritum comburentis, & relatio Consistorialis Pii IV. successoris Nominationem Papæ non permissam, declarantis apud Dianam *p. 10. Tract. 5. resol. 4.* quia, ut hic auctor §. *Hic tamen* advertit, de iis authenticis non constat: &, si constaret, iis de Ordinariis, non de urgentis maximæ necessitatis

tatis extraordinario casu, memorati summi Ecclesie Antilites egisse, videri possunt.

351. Electione D. Petro posteriores summi Pontifices creati omnes sunt: at non semper ab iisdem, & eodem modo celebrata; nam à Lino usque ad Schisma, Damasi tempore exortum, ea fuit penes Clerum & Populum; ut illi Clericorum suffragiis, Populi consensu accedente, renuntiarentur, S. Cyprianus *Lib. 4. Epist. 2.* A Damaso, qui anno Christi 363, sedere cepit, usque ad annum 684, & Benedictum II. eorum Electionibus Imp. autoritas variè intercessit: & aliquando se interposuit Romanæ urbis Præfectus, ut de Basilio, eis aliisque negotiis Ecclesiasticis se ingerere aulo, *can. 1. dist. 96. & c. Ecclesia 10. de Constitut.* refertur. Sub laudato Benedicto eos eligendi potestas ad Clerum & Populum est reverfa, *S. Electiones post can. Cum longè 25. can. Clerici 26. & c. dist. 63.*

352. Mutato dein, & ex Oriente in Occidentem translato Imperio, eam Carolo M. ab Adriano concessam, *can. Adrianus 22. dist. cit.* & Ludovici Caroli filii renuntiatione iisdem restitutam, *can. Ego Ludovicus 30. iterumque Otthoni I. à Leone VIII. permissam, can. In Synodo 22. dist. cit.* affirmant satis multi Scriptores *can. cit. textibus* permoti: quos alii pro commentitiis, & à Sigeberto scriptore Schismatico confictis habent: iisque, sicut alios incautos, sic etiam Gratianum eos in Decretum referentem deceptum, validis argumentis latè ostendunt Baronijs ad annos Christi 774. n. 10. & 964. n. 22. Bellarminus in *Apolog. contra Reg. Anglia cap. 5.* Suarez contra eundem *cap. 29.* Gretscherus, Electoralis nostræ Universitatis insigne decus, *Apolog. pro Baronio cap. 1. & 2.* Caballucius in *Notitia Concil. Lugdunensis & c.* Sed, verum fal-

sumve Sigebertus scripserit, & ex eo referat Gratianus, Carolo & Otthoni MM. ab Adriano & Leone indultis privilegijs Papæ Canonica electio non sublata: sed ea, quæ cleri suffragiis celebrata fuit, Carolo & alijs Imp. præsentabatur; ut, eorum consensu & approbatione roborata, consequeretur firmitatem: quò sensu Romanos Pontifices eligendi, verbò hoc latius acceptò, jus penes Imp. aliquando fuisse, neque ab eorum arbitrio solo dependisse, *arg. S. Electiones cit. & c. Cum terra 14. in fine* præter alios advertunt Azor *p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 3.* & Barbof. *Jur. Eccles. lib. 1. cap. 1. n. 54. uterque in fine.*

Postea, cum à Gregorii VII. anno Christi 1073, creati tempore à clero peractæ Electiones non amplius referrentur ad Imp. & circa præstationem consensûs Populi invalescerent seditiones ac tumultus, à Nicolao II. statutum est, ut summi Pontifices in posterum S. R. E. Cardinalium, Episcoporum primum, dein aliorum suffragiis eligerentur: & tum demum reliquus clerus & populus ad eam comprobendam accederet, *can. 1. V. Quapropter dist. 23. Ubi Barbofa n. 2.*

353. Demum, cum improba ambitionis audaciâ scissuras excitante, electiones turbulentæ esse non desinerent, Pontificem creandi potestas solis Cardinalibus in Concilio Lateranensi, *c. Licet vitanda 6.* relatò, stabilita sancitumque est; ut, si inter eos de summo Pontifice substituendo plena concordia esse non possit, pro legitimo D. Petri successore absque ulla exceptione haberetur, qui à duabus eorum partibus esset electus & receptus. A minori autem numero electus, si eò confusus pro Papa se gereret, cum omnibus ei adherentibus excommunicationi subjaceret, & sacri Ordinis privatione aliisque poenis mulcetur. Duas autem

Yy 2 suffragio.

- suffragiorum partes requirendi ratio fuit; quod, cum in terris nec sit, nec Jure esse possit superior, à quo Papæ electio confirmetur: & propterea electus, ipsa suæ electionis acceptatione D. Petri successor & Vicarius Christi evadat, quin ei exceptio valeat opponi, æquissimum sit; ut tanquam summi momenti negotium majori, quàm Prælatorum electiones alia: & si plenâ concordia non possit, duarum saltem partium in unum conspirantium suffragiis celebretur. Quâ utique maximâ ratione fundata Alexandri III. Constitutio ab ejus successoribus Gregorio X. in Concilio Lugdunensi c. *Ubi periculum 3. in 6.* & Clemente V. in Viennensi, *Clement. Ne Romani 2. relatis*: & post hos à Clemente VII. *Constit. quæ incipit Cum Carissimus 26. Octob. 1529.* Paulo IV. *Constitut. Cum secundum 1554.* Pio IV. *Constit. In eligendis 5. Calend. Febr. 1552.* Gregorio XV. *Constit. Eterni 17. Calend. Decemb. & Constit. Decet 4. Id. Martii 1621.* & Urbani VIII. *Constit. Ad Romanum 5. Calend. Febr. 1625.* publicatis, non solum confirmata: sed variis iisque saluberrimis ordinationibus & cautelis est aucta.
355. Hodie ergo Electio Papæ à S. R. E. Cardinalibus solis celebratur in Conclavi, sive ad eam destinata Palatii Apostolici parte: quod die à novendialibus exequiis defuncto Papæ in Vaticana Basilica perfolutis proximâ, celebratâ in eadem Basilica Missâ de S. Spiritu, in Urbe præsentibus, & justè non impediti omnes ingrediuntur.
356. Ab Urbe absentes, licet, quod sedis Apostolicæ vacationem universo orbi, quâ potest, maximâ celeritate innotescere, extra dubium sit, solenni citatione ad electionem non convocentur: & votum suum per literas, aut per procuratorem proferre non permittantur; quod iis, ex

quacunque causa, extra Conclave, etiam in Urbe, existentibus, suffragium non competat: quodocunque tamen, electione adhuc integrâ, ad Urbem accedentes ipsi & infirmitate in Urbe detenti, impedimento cessante, ad Conclave admittuntur.

Intra Conclave tamen existentes, si infirmitate impediti ad capellam, in qua Scrutinia celebrantur, venire non possunt, vota sua proferre permittuntur: non quidem per procuratorem, sed per schedulas conjectas in quandam areulam clausam: quæ ante Scrutinium per tres Cardinales singulis diebus sorte deputatis à Capellâ altari ablata ad eos delertur, & cum schedulis, in eam per foramen conjectis, relata deponitur in eodem Altari: ubi ex ea, publicè aperta, extractæ votorum schedulæ in calicem, recipientis præsentium votis destinatum mittuntur, juxta formam, *citt. Gregorii XV. & Urbani VIII. Constitutionibus præscriptâ & Electionis Ceremoniali constit. Duce cit. declaratam, Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 1. à n. 105. & Eminentiss. de Luca Relationis Curia Romana disc. 3. à n. 17.*

Conjectis in calicem omnium in Conclavi præsentium schedulis à tribus Cardinalibus scrutatoribus, ante quoslibet Scrutinium sorte designatis, fit scrutatio, scrutini publicatio & numeratio suffragiorum. Quâ jam factâ, si duæ tertiæ tantum partes in unum convenerint, aperitur electi schedula: ex qua, si suffragium ab eo sibi datum appareat, electio propter unius suffragii defectum nulla: si verò id ab eo in alium collatum constet, uti etiam, si publicatò scrutini in unum plus quàm duarum partium suffragia collata appareat, Electio Canonica erit.

Si duæ partes in unum non convenerint, Cardinales per accessum ad alios in quo

in quolibet scrutinio semel concessum, duarum partium numerum complere possunt; ut novum scrutinium, sicut in aliorum Prælatorum electionibus, inchoare non sit necesse, ut ex c. *Licet cit.* verbis, *Nisi major concordia intercesserit*, desumit Panormit. *ibi n. 8. V. Speciali 4. & ex cit. Constit.* Gregorianis Barbolâ in c. *cit. n. 9.* Quò accessu, ut suffragiorum numerum ad duas tertias partes complendas augere etiam infirmi possint, ad eorum singulos folium, in quo nomina Cardinalium, & in eos colatorum votorum numerus est notatus, una cum alia schedula pro accessu parata per priores tres Cardinales defertur cum eadem arcula, & in hanc ab infirmo conjecta accessus, alicui aut nemini facti, schedula refertur.

319. Accessu ita peracto à Cardinalibus scrutatoribus numerantur & in summam rediguntur vota, quæ quilibet nominatus in scrutinio solo, & in eo simul & accessu habet; & si nullus ad duas tertias partes pervenerit, isto scrutinio & accessu Papa non habetur. Si verò unus tantum duas tertias partes aut plura suffragia obtinuerit, idem quod in scrutinio ante accessum observatur. Si demum duas tertias partes aut plura suffragia obtinuerint plures, in eorum paritate nullus: in imparitate, ille canonicè electus erit, qui suffragiorum numerò alium superabit, per *cit. Constitut. Eterni à §. 10. & Decet §. Quintus.*

Post Scrutinii, aut ejus & Accessus actus peractos, sive electio secuta aut secus sit, à tribus Cardinalibus pariter forte deputatis schedulæ omnes, sigillò tamen intactò recognoscuntur, ut constet, an scrutatores sincerè & fideliter muneri suo satisfecerint: eaque recognitione peractâ statim & palam comburuntur, ut *ibidem* habetur. Ex quibus

Dubium oritur primò, an Papa solo scrutinio, aut eò simul & accessu eligi possit. Etsi hæc frequentiori usu tria eligendi via sit, antiquò tamen & modernò etiam Jure, reliquis duabus, c. *Quia propter 24.* approbata viis Ecclesiæ de summo Antistite provideri potest. Viâ quidem Inspirationis non tantum veræ, quâ ille Divina revelatione designetur, ut de S. Fabiano, columbæ è sublimi delapsæ ejusque tergo insidentis indicio electo, perhibent Eusebius *Lib. 6. Histor. cap. 22.* & Baronius *ad annum Christi 238. §. Quod autem.* sed etiam quasi-Inspirationis, quâ Cardinalibus omnibus in Conclavi præsentibus, nullò de persona tractatu præcedente, unus certum quendam Cardinalem eligendum, & à se nunc eligi assereret: & hunc statim secuti ceteri omnes per verbum, *Eligo*, intelligibili voce prolatum, summum Pontificem

361. proclamarent. Compromissi etiam viâ, quâ ob discordiam iidem omnes & singuli unanimiter aliquibus, vg. tribus ex sacro Collegio eligendi potestatem committerent, vel absolutè vel, ut expedit, certò modò & formâ præscriptâ, vg. ut personam de sacro Collegio, vel extraneam, in quam omnes tres vel ipsorum duo consenserint, vel etiam intra certum tempus, eligant: & promitterent, se pro summo Pontifice habituros eum, qui à compromissariis secundum formam ipsis præscriptam fuerit electus. Quæ via utraque expressè approbata est à Gregorio XV. *cit. Constit. Deces.* eaque clausò Ceremoniali.

Sicut autem in Scrutinio, sic etiam 362. in Compromisso suo suffragio eligi nemo potest. Unde, licet in aliis electionibus, cum in tres compromissum est, ut eligant eum, in quem omnes vel duo consenserint, compromissariorum unus nominatus ab alio, istius voto accedere

Y y 3 & sui

& sui electionem corroborare valeat, per *c. Cum in Jure 33.* & dicta *supran. 205.* hujusmodi tamen accessus & corroboratio locum non habet, cum per viam Compromissi eligendus est Papa; cum, sicut in scrutinio solo, vel in eo & accessu, sic etiam in compromisso seipsum eligentis votum irritatum sit *cit. Constit. Aeterni §. 205.* Ex eo tamen solo, quod suffragium ab electo in seipsum collatum sit, electio irrita non evadit: dummodo in ipsum ab aliis collata suffragia duas tertias partes, rejecto ipsius electi voto, constituant. Unde etiam casu, quod in unum collata suffragia duas tertias partes excedunt, electi schedulam non aperiri: & an suo etiam suffragio electus sit, non inspicit, de Luca *cit. disc. 3. n. 20.* observat.

363. Dubium secundum est, an Cardinales in conclavi praesentes, convenire unanimi consensu possint, ut valeat Electio, per viam Scrutinii celebrata suffragiis partis sacri Collegii congregati majoris. Pro ejus enim valore facit; quod eligendi potestatem committere valeant ejus Collegii parti majori, *arg. c. Cum dilectus 32.* Cur non etiam, ut legitime electus habeatur is, in quem suffragia à majori parte collata apparet? quia ex tali conventionem ab ista electus perinde habetur, ut qui plenam concordiam sive omnium suffragiis est electus, sicut ille, qui electus est à majori parte, imò à paucioribus aut uno tantum, in quem eligendi potestas à toto capitulo seu Collegio est collata, *c. cit. c. Causam 8. & c. Cum in causis 30.* Ita in *c. Licet cit. cum Compotell. n. 6. Hostiensis V. Quid ergo Joan. Andr. n. 14. & Ant. de Butrio n. 25.* Sed verius talem electionem pro nulla habet Fagnanus in *c. cit. n. 56.* quod aperte adversetur *cit. Constit. Gregorii XV. &c. disertè annullantibus electio-*

nem Papæ, per Scrutinium aliter, quam duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi praesentium suffragiis celebratam: cui tanquam Juri publico, in favorem totius Ecclesiae introducto, privatis Cardinalium factionibus nequit renuntiari, *arg. c. Si diligenti 12. de Foro comp. & l. Jus publicum 38. ff. de Passu,* multo minus id abrogare vel immutare, cum explorati Juris sit, legem & obligationem introductam à superiore, praesertim à Papa, inferiorum, etiam si vacante Cardinalium, ordinationibus non posse relaxari, *c. Cum inferior 16. de Majorit. & Clement. Ne Romani 2. ibi.*

Neque contrarium probat ratio dubitandi; quia textus, quibus ea in ceteris innitur, non agunt de Scrutinio, sed de Compromisso: cujus non eandem, quæ illius, rationem esse, prater supra tradita *§. 9. & 10.* planum reddet resolutio

Dubitationis tertiae, an à sacro Collegio in tres v. g. compromitti ea forma possit, ut in summum Pontificem eligentium, in quem Cardinalium in Conclavi praesentium major pars vota sua est collatura. Quo modo factum Compromissum, ex eoque secutam electionem iure subsistere, allata pro dubio praecedente & multum urgens: contra illud & hanc non subsistere, non minoris ponderis & satis clara ratio evincere videtur; quia ad Pontificiae Electionis valorem *cit. Constit. §. 19. cit.* requiruntur secreta libularum suffragia, duarum ex tribus partibus Cardinalium, in Conclavi praesentium: quod, cum in electione secundum Compromissi ita facti formam celebrata, non observetur, tale compromissum, ex eoque secuta electio valore destituetur. Cui rationi non modicam vim confert celebris decisio, *c. Si cui 23. in 6.* ubi à Bonifacio VIII. irrita declaratur

declaratúr electio celebrata suffragiis partis majoris, non respectu totius Capituli, sed respectu aliarum partium minorum: quantumvis à Capitulo eâ formâ compromissum sit, ut compromissarius Secretò & singillatim votis singulorum exquisitis illum eligat, in quem plures de Capitulo, etiam partium comparatione minorum consenserint: cujus nullitatis ratio redditur; quòd præter formas ab Innocentio III. c. Quia propter cit. relatò statutas sit attentata. Quæ, cum apertè militet contra electionem ex eo, de quo agimus, compromisso secutam; quia etiam ista contra formam cit. Constit. Gregoriana §. 19. præscriptam celebrata est, ita factum Compromissum, ex eoque secuta electio invalida erit.

In utramque partem militantibus his rationibus aliquid dandum: & ne mutua vi enerventur, diversis compromittendi modis, & secundùm hos celebratis electionibus sunt applicandæ.

Unus est, quò sacrum Collegium in aliquos compromittit hæc formâ, *Ut votis singulorum per secreta schedularum suffragia exquisitis, eligant eum, in quem Collegii partem majorem consensisse apparuerit.* Quomodo initum compromissum & secundùm ejus formam factam electionem ejus, in quem major pars consenserit, post Constitutionem Gregorianam valore destitui, probat dubitandi posterior, & pro præcedenti resolutione allata ratio evincit; quia in tali Compromisso includitur forma eligendi per Scrutinium: per cujus viam, ut Papæ electio valeat, duarum ex tribus partibus Cardinalium & secreta schedularum suffragia requiruntur, §. 19. cit. quod confirmat decisio, c. Si cui cit. hac enim electio à compromissariis per suffragia, respectu aliarum duntaxat partium majora celebrata, idcirco pro irrita habet

tur; quòd Compromissò præscriptâ fuerit forma Scrutinii, majoris partis secreta suffragia exigentis, c. Quia propter cit. Cum ergo id, de quo agimus sacri Collegii Compromissum etiam præscribat formam Scrutinii, exigentis per schedulas expressorum suffragiorum partes duas, §. 19. cit. electio, in quam Cardinalium in conclavi præsentium pars tantùm major ita consenserit, Jure non subsistet, Fagnanus cit. n. 56. & Pirrhing hic n. 438.

Alterò compromittendi modò idem Collegium in aliquos Cardinales ita compromittit, *Ut eligant eum, in quem pars major liberè (Scrutinii formâ non præscriptâ) consenserit.* Quo modo facti compromissi & juxta ejus formam factæ electionis valorem probat pro præcedenti dubitatione allata unica ratio: quæ ulterius firmatur; quia hujusmodi compromissum & secundùm ejus formam facta electio Papæ non rejicitur Constitutione Gregoriana, cum ista Compromisso, quò summi Pontificis electio aliquibus committitur, certam formam non præscribat: sed solummodo caveat; ne, quod in inferiorum Prælatorum electionibus permillum est, c. Cum in Jure cit. compromissariorum aliquis suffragiò suò eligatur. Jure autem antiquò in inferiorum prælatorum electionibus approbatur, c. In causis 30. & c. Cum dilectus 32. & propterea cum de electione Papæ per viam Compromissi quoad formam, speciale aliquid statutum non sit, sicut in cæteris, sit etiam in Papæ electionibus compromitti ita poterit, ut à Cardinalibus, quibus eum eligendi potestas commissa est, juxta ejus formam electus perinde, ut à toto Collegio electus habeatur, juxta cc. cit. Azor p. 2. Instit. lib. 4. cap. 2. q. 10. Fagnanus in c. Licet cit. n. 57. & Pirrhing cit. n. 438.

Dubium

366. Dubium quartò est de persona eligenda. Quam è Cardinalium Collegio assumendam, vulgo persuasit trium seculorum observantia: & Jus etiam, saltem si Collegium illud ad universalis Ecclesiæ regimen idoneos habeat, *can. 1. ibi, Eligatur de Ecclesia (Romanæ) gremio, si reperiatur idoneus, dist. 23. can. Oportet 3. & can. Nullus 4. dist. 79.* Sed antiquissimo huic recentiori Jure derogatum, & *c. Licet cit.* decifum est, à duabus partibus Cardinalium electo nullam exceptionem; ac proin neque, quod de Collegio illo non sit, opponi posse.
367. Quin secundum Electionis Ceremoniale, *Constit. Decret. cit.* relatum, compromitti eâ formâ potest, ut aliquis de Collegio vel extra Collegium eligatur. Neque in contrarium facit observantia; quia perpetua non est, cum post *can. cit. Eugenium III. ex Abbate simplici, Gregorium X. ex Archidiacono, Cœlestinum V. nullò adhuc Ordine sacro initiatum ex eremo, Urbanum VI. ex Archiepiscopo Barenfi ad D. Petri Cathedram evectos, constet & referant Barbosa Lib. 1. Jur. Eccles. cap. 1. n. 77. & de Luca cit. Relat. dist. 3. n. 21.* Quare non solum casu, quò in sacro Collegio idoneum desiderari contingeret, juxta *can. 1. cit.* sed etiam, cum idoneos multos offert; extraneum, quem illis præstare judicarent, eligentibus nihil obstaret.
368. Dubium quintò est, an à Cardinalibus legitimè electus verus summus Pontifex evadat solâ electione. Ratio dubitandi est; quòd talis non indigeat Confirmatione: imò huic locus non sit, propter defectum superioris, à quo electo ea conferatur, *c. Licet cit.* Sed, etsi hoc ita sit: atque insuper Cardinales penitentia ducti ab electione, semel legitimè peracta, recedere & ad novam procedere non valeant, electi tamen consensum

seu acceptationem accedere est necessarium, ut verus summus Pontifex sit & per electionem inchoatum inter ipsum & Ecclesiam spirituale conjugium ratificetur, *Bozacina de Elect. Papa 2. pr. n. 9. & Barbosa cit. cap. 1. n. 112.* Electione autem acceptatâ plenam administrationem, *Glosa sm. c. cit.* à Deo immediatè collatam habet, secundum *can. 1. dist. 23. & illud Innocentii III. Poesitas nostra non est ex homine, sed à Deo, c. Novus. 13. de Judiciis.* Consecratio tamen accedere debet, ut spirituale illud conjugium perficiatur, & electus ea etiam, quæ sunt Ordinis Episcopalis, valeat excipere, *Sylvester V. Consecratio 1. n. 2. & alius relatis idem Barbosa n. 118.* Unde etiam Papa ante Consecrationem & Coronationem in Bullis se Episcopum non absolutè, sed Electum appellat. & tempus, quod inter utramque & electionem intercedit, non Apostolatus sui: sed *Sceptri Apostolatus officii vocat, Glosa in Reg. Juris in 6. super Data V. Pontificatus & Laiman in c. Licet cit. n. 7.*

Dubium sextò est, an summi Pontificis electio valeat impugnari. Ratio dubitandi nascitur ex textibus in speciebus contrariis, *c. Licet cit. & can. Si Papa 6. dist. 40.* quorum priori à duabus partibus electus *Abque ulla exceptione* pro Romano Pontifice habendus; posteriori iudicio humano obnoxius dicitur, *si apprehendatur à fide devius, sive lapsus in hæresin:* quæ, cum Papatum adimere, excipiendò opponi poterit, non duntaxat partium, sed omnium suffraganeis electo, *arg. Reg. Invisus 156. ff. & Reg. Qui ad agendum 71. in ff.* Nodus hic solvendus & textus conciliandi sunt auxiliò distinctionis; etsi enim duabus partibus electo excommunicationis ab ipso aut eligentibus contractæ, ex natalium, Ordinis sacri, clericatus, significatione

& significationis defectu, aut ex homicidio aliove simili crimine depromptæ exceptiones opponi, *c. Licet cit.* non permittantur; obici tamen ei valent imprimis defectus Jure Naturali aut Divinõ eum ad Papatum reddentes inhabilem, v.g. quod infans, amens, femina vel nondum baptizatus aut Hæreticus sit, *can. Si Papa cit.* quia talia impedimenta & defectus tolli & suppleri nequeunt Jure humanõ. Deinde exceptiones, electionis substantiam vel libertatem impediens, v.g. quod electio pauciorum, quàm duarum partium, vel laicorum aut etiam clericorum non-Cardinalium, ac proinde eligendi potestate notoriè carentium, suffragiis celebrata; vel gravi & ad ejus personam eligendam injustè inculsõ metu extorta, vel Simoniacã sit, per *can. Si quis pecunia q. dist. 79. Constit.* Julii II. quæ incipit *Cum tam Divino*, editam in Concil. Lateran. *Sess. 5.* & Concil. Constantiens. *Sess. 39.* Panormit. *in c. Licet cit. n. 3.* & Fagnan. *in c. cit. n. 20.*

Neque obstat; quod metu extortam & Simoniacã summi Pontificis electionem non irritet Jus Naturale aut Divinum: humanõ autem Jure quocunque, & Conciliari etiam atque Apostolicã Constitutione proditæ poenæ & nullitates summi Pontificem non ligent; cum Antecessoribus suis parem potestatem habeat & Conciliis majorem, *c. Significasti 4.* par autem in parem imperium non habeat, *c. Innotuit 20.* & multò minus inferior in superiorem, *c. Cum inferior 16. de Majorit. & Obed.* Non, inquam, hoc obstat; quia, licet à Conciliis & ipsis summis Pontificibus antecessoribus leges poni non possint successoribus, verè & legitimè electis; præscribi tamen ab iis potuit forma & conditiones necessariõ observandæ in Electione; ut istã verus ac legitimus Pon-

tifex evadat, Azor *cit. q. 7. §. & ceriè Laiman in c. Licet cit. n. 4.* Unde

Dubium oritur septimò, an, si Papam ex quacunq; causã invalidè electum advertant Cardinales, ad alterius novam electionem procedere valeant. Posse casu, quò, sicut deberet electus, Papam & electioni suæ renuntiaret, nemo est, qui inficias eat. Casu autem, quò ita electus, ut Papam se gereret, priusquam novæ electionis negotium aggrediantur, Concilii Generalis de electionis nullitate pronuntiantis, sententiam expectandam, Azor *cit. q. 7. §. Si de-mum & Laiman cit. n. 3.* desumunt ex Concil. Constant. *Sess. cit.* Ubi id de casu, quò electio metu extorta est, in terminis habetur. Nullitatis tamen declaratione factã novi Pontificis electio, non ad istius PP. sed ad Collegium Cardinalium pertinet; cum huic illius eligendi potestas Generalibus Conciliis approbantibus, *c. Licet & l. Ubi periculum cit.* concessa & firmata, non sit auferranda, nisi ex causã gravis necessitatis; quæ tali casu non urget. Urgeret autem, si propter sacri istius Collegii PP. discordiam Schisma metuendum, vel tollendum esset, quod, illis in diversa abeuntibus & Ecclesiæ pacem perturbantibus, est ortum, ut cum Albano de Cardinal. *q. 3.* Azor *cit. lb. 4. cap. 2. q. 13. §. Ceterum Laiman in c. Licet cit. n. 5.* & aliis tradit Barbosa *cit. cap. 1. n. 76.*

Dubium octavò est, an fallibiles definitiones: & hæc aliæque acta Pontificis, ob aliquem Divini aut Humani Juris defectum nulliter electi, irrita sint. Plurimum interest, an ejusmodi defectus notorius sit, vel occultus; cum, si notorius & publicus sit, pro Christi Vicario & B. Petri Successore ab Ecclesia recipiendus, ejusque acta pro Apostolicis habenda non sint. Si verò sit occultus,

Z z

cultus,

cultus, Divina providentia, quæ in necessariis non deficit, permittura non sit, ut controversam quæstionem ex Cathedra definiendò Ecclesiæ pro Fidei dogmate errorem proponat. Eadem aut Ecclesiâ jurisdictionis defectum supplente cætera ejus acta subsistent non minus, quam propter necessitatem aut utilitatem publicam, Ecclesiâ vel Republicâ ejusdem defectum supplente, subsistunt sententiæ cæteraque acta judicis, errore publicò existimati, per textus aut *arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prat. §. Veruntamen post can. Insania 3. q. 7. & tradenda Lib. 2. Tit. 1. à n. 63.* Accedit; quòd imprimis ex alicujus, humanò tantùm Jure requisitæ conditionis defectu invalida ejus electio, ipsâ universalis Ecclesiæ acceptatione convalescat, ex mente Eminentiſſi Pallavicini *de Fide cap. 7. n. 104.* & Haunoldi *Theolog lib. 3. Tract. 1. n. 164.* ubi uterque distinguit inter summi Pon-

tificis duplicem electionem. Unam per actam à Cardinalibus: alteram à tota Ecclesiâ, ab illis electum acceptante, eum tanquam Christi in terris Vicarium & B. Petri Successorem honorante, & in electione Cardinalium intervenientes defectus supplente. Deinde; quòd ex communi T. T. præsertim modernorum sententia fide Divina credibile sit, quolibet summum Pontificem, postquam à tota Ecclesiâ acceptatus est, verum Christi Vicarium & B. Petri Successorem esse; ac proinde providentia Divina permittura non sit; ut, qui Naturalis aut Divini Juris impedimentò laborat, in eum eligatur, aut saltem electus à tota Ecclesiâ acceptetur, ut solidè ostendunt SS. PP. Conciliorumque autoritate firmant Suarez *de Fide disp. 10. s. 5. à n. 1. Palao Tract. 4. disp. 1. p. 5. s. 2. à n. 5. cit. Pallavicinus n. 141. & Haunoldus à n. 157.*

TITVLVS VII.

De Translatione Episcopi.

SUMMARIUM.

1. Definitio Translationis:
2. Quâ ad majorem facilius,
3. Quam ad inferiorem aut parem Ecclesiâ,
4. Ex necessitatis vel utilitatis causa,
5. Et Papa auctoritate interveniente, Episcopus confirmatus:
6. Imò & consecratus transit;
7. Non obstante vinculo conjugii spiritalis.

8. Prelati Episcopo subiecti, ipsius
9. Exempti Apostolica auctoritate transferuntur.
10. Invitò Episcopò conjugii spiritalis vinculum solvi:
11. Non etiam contrahi potest.
12. Inferiorum dignitatum una alterius assensione:
13. Episcopatus ante hanc vacat.

Tertia ad Prælaturas Ecclesiasticas via est Translatio, quâ Metropo-